

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

**Общинска администрация
град Суворово**

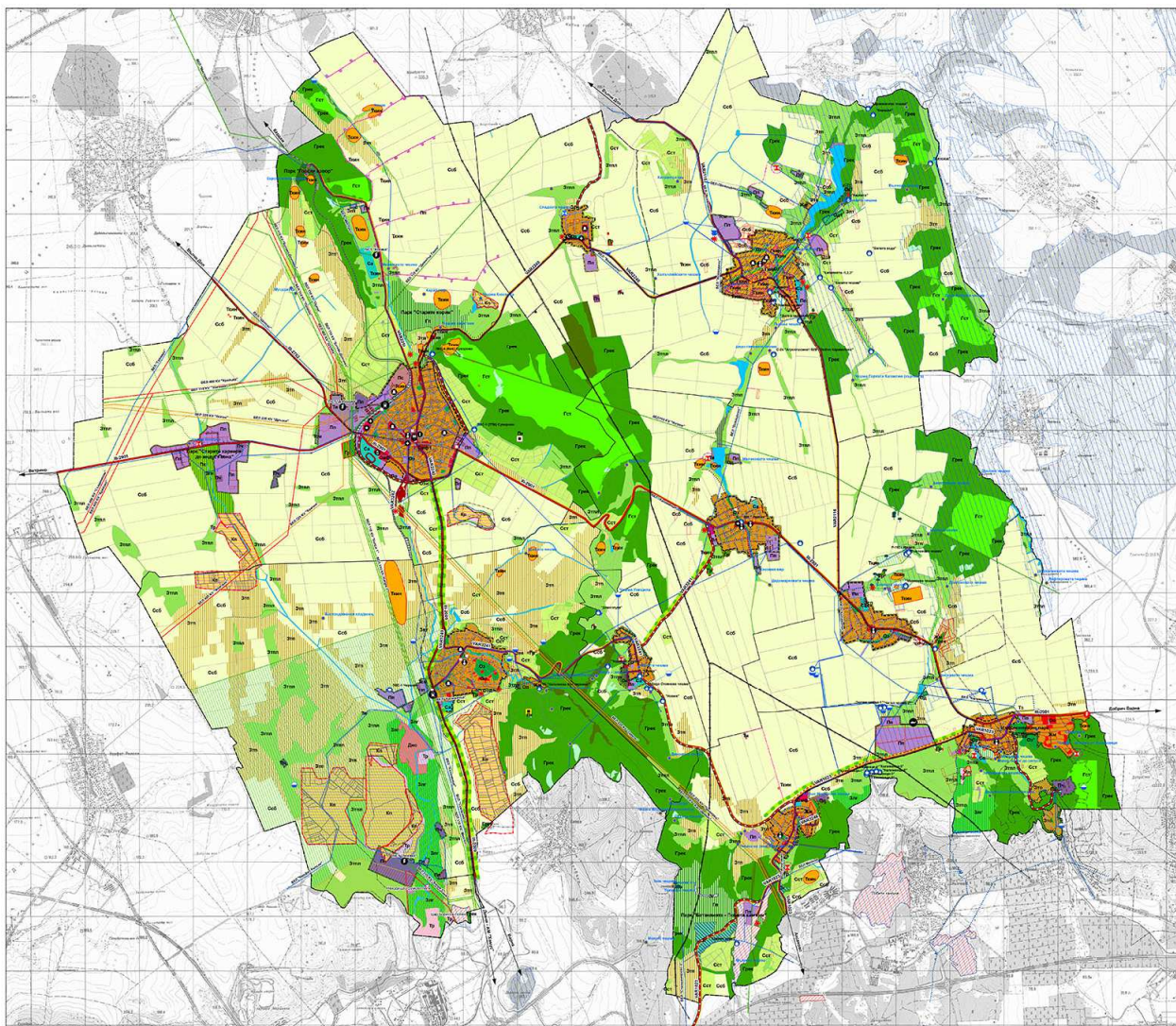
Обект: Общ Устройствен план на Община Суворово

Възложител: Община Суворово

Част: Прогнозно развитие, териториална структура
и основно предназначение на терените

Фаза: Окончателен проект

Изпълнител: „ФРИБУЛ” ООД

Гр.Варна 2017 год.

Екип:	
арх. Юлия Н. Железова	Ръководител екип
арх. Живко С. Железов	Урбанист
Георги С. Янев	ГИС
гл. ас. д-р Ана Ж. Господинова	Икономика
ас. Деница П. Йорданова	Социология
инж. Петър Г. Манолов	Транспортно строителство
инж. Антония Н Вълчева	Водоснабдяване и Канализация
инж. Иван А. Иванов	Електро
инж. Йовелина Д. Цонева	Телекомуникации
инж. Венцислав Д. Васев	Геология
инж. Татяна Й. Колева	Газоснабдяване
Самуил Д Добрев	Еколог
инж. Кристалин Тодоров	Лесоустройство
Иван Д. Иванов	Еколог
д-р. Мая П. Кьосева	Трудова медицина
ланд. арх. Жечка Георгиева	Ландшафт
гл. ас. д-р Владимир Славчев	Археология
инж. Галин Тодоров	Геодезия

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Съдържание

1. Демографска прогноза.....	6
1.1. Естествен прираст на населението в община Суворово:.....	6
1.2. Възрастова структура на населението в община Суворово.....	7
1.3. Коефициент на възрастова зависимост на община Суворово.....	8
1.4. Образователна структура на община Суворово.....	8
1.5. Етнически състав на населението в община Суворово.....	10
1.6. Заетост и безработица в община Суворово.....	11
1.7. Изводи и посоки за подобряване демографското развитие на община Суворово.....	13
2. Сценарии за социално икономическо развитие.....	20
3. Социално-икономическа прогноза.....	23
3.1. Регионални условия и връзки.....	23
3.2. Мястото на Община Суворово в националната селищна мрежа.....	25
3.3. Оси на урбанизация.....	26
3.4. Визия за развитие.....	30
3.5. Стратегически приоритети.....	31
4. Основни параметри на социално-икономическото развитие на Община Суворово.....	41
4.1. Фактори на социално-икономическото развитие.....	41
4.2. Концепция за икономическо развитие.....	43
4.3. Основни характеристики на прогнозираното икономическо развитие.....	44
4.4. Стратегически направления на икономическото развитие.....	45
4.4.1. Аграрен сектор.....	45
4.4.2. Промисленост.....	46
4.4.3. Строителство.....	47
4.4.4. Третичен сектор.....	47
4.4.5. Туризм.....	48
4.4.6. Техническа инфраструктура.....	48
5. SWOT анализ на социално икономическото развитие на община Суворово.....	49
5.1. Силни страни на община Суворово.....	49
5.2. Слаби страни.....	49
5.3. Възможности.....	50
5.4. Заплахи.....	51
6. Териториално развитие на община Суворово.....	51
6.1. Население.....	51
6.2. Транспортна система.....	53
6.3. Зелена система, гробищни паркове, зони за спорт, рекреация и атракции.....	55
6.4. Техническа инфраструктура.....	58
6.5. Зони за труд. Аграрен сектор / Промисленост.....	59
6.6. Обществено и социално обслужване.....	60
6.7. Туризм.....	61
6.8. Обобщение на най-важките устройствени дейности, които ОУП развива и прогнозира.....	62
7. Урбанистична концепция за развитие територията на Община Суворово.....	64
7.1. Основни принципи.....	64
7.2. Културни ландшафти.....	66
7.3. Населени места.....	67
7.4. Крайбрежие.....	68
7.5. Еврокоридори.....	69
7.6. Зони за реконверсия.....	69
7.7. Развитие на качествен и устойчив туризм.....	70
7.8. Развитие на достъпа до информация и знание.....	70
7.9. Специфична роля на частния сектор.....	71
7.10. Опазване и възпроизводство на културните ландшафти.....	71
7.11. Речни и язовирни басейни и алувиални територии.....	71

7.12. Ефективно участие на обществото в процесите на планиране.....	71
7.13. Хоризонтално сътрудничество.....	72
7.14. Вертикална координация.....	72
8. Проектно решение.....	72
8.1. Урбанистична структура на община Суворово.....	72
8.1.1. Югоизточен район.....	73
8.1.2. Източно-североизточен район.....	76
8.1.3. Западен район.....	80
8.2. Три сценария на демографското и социално-икономическо развитие на община Суворово, по функционални системи:.....	83
8.3. Обща структура и баланс на територията на община Суворово:.....	87
9. Функционално предназначение и устройство на териториите.....	94
9.1. Общи постановки на земеползването и устройството на извънселищните територии.....	94
9.2. Земеползване и устройство на териториите със земеделски земи.....	94
9.3. Земеползване и устройство на горските територии.....	96
9.3.1. Включени в границите на защитените територии.....	96
9.4. Пространствено развитие на озеленените площи за широко и специфично ползване в извънселищните територии.....	98
9.4.1. Извънселищни горски паркове:.....	99
9.4.2. Предвидена за подходящо залесяване територия за нов парк “Старите кариери” - западно от Суворово в местността “Цареви ливади”с площ 462189 м2.....	100
9.4.3. Защитно и изолационно озеленяване.....	100
9.4.4. Гробищни паркове.....	101
9.4.5. Нови територии за залесяване:.....	101
9.5. Устройство на водните обекти.....	102
9.6. Земеползване и устройство на нарушените територии.....	103
9.7. Предвиждания на ОУПО за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне.....	103
9.8. Устройство на извънурбанизираните територии изключителна и публична държавна собственост и публична общинска собственост.....	104
10. Устройство на териториите, защитени по специални закони.....	105
10.1. Защитени местности.....	105
10.1.1. Защитена местност “Урумово лале”.....	105
10.1.2. Част от защитена местност “Побити камъни”.....	105
10.1.3. Защитена местност “Цар-Борисов лопен”.....	105
10.2. Защитени зони по натура 2000.....	106
10.2.1. 33 BG0000107 “Суха река”.....	106
10.2.2. 33 BG0000132 “Побити камъни”.....	108
10.2.3. 33 BG BG0000635 „Девненски хълмове”.....	108
10.3. Вековни дървета.....	109
11. Културно наследство. Обекти и територии с режим на защита по ЗКН.....	109
11.1. Културно историческо наследство - Въведение.....	109
11.2. Урбанистични тенденции в развитието на културното наследство на общината на регионално, национално и световно ниво.....	110
11.3. Устойчиви характеристики четими в облика на община Суворово.....	112
11.4. Генезис на населените места.....	114
11.5. Културно-исторически ресурси на населените места.....	115
11.6. Декларирани културни ценности на територията на общината:.....	120
11.6.1. Наземни, подземни, подводни археологически недвижими културни ценности.....	120
11.6.2. Исторически обекти и комплекси:.....	126
11.6.3. Архитектурни обекти и комплекси:.....	127
11.6.4. Образци на парковото изкуство и ландшафтната архитектура, Природни ценности:.....	134
11.6.5. Индустриално наследство.....	137
11.6.6. Произведения на изящни и приложни изкуства.....	137
11.6.7. Паметни плочи.....	138
11.6.8. Исторически и войнишки паметници.....	139

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

11.6.9 Народни занаяти.....	139
11.6.10. Документално наследство, устна традиция и език, книжовни и литературни ценности, народна медицина.....	140
11.6.11. Обичаи, обреди, празненства, ритуали и вярвания.....	141
11.6.12. Музика, песни и танци.....	142
11.6.13. Кулинарни и енологски традиции.....	143
11.6.14. Народни игри и спортове.....	143
11.6.15. Културен ландшафт.....	144
11.7. Устройствени режими за опазване на културното наследство.....	144
12. Пространствено развитие на урбанизираните зони.....	149
12.1. Селищна мрежа - Състояние и основни характеристики.....	149
12.2. Териториално развитие за жилищни и други нужди.....	155
12.3. Доразвитие на социалната инфраструктура.....	155
12.4. Разположение и устройство на територии за рекреационни дейности.....	158
12.5. Устройствени зони за смесено многофункционално ползване.....	159
12.6. Устройствени зони за общественообслужващи дейности.....	159
12.7. Устройствени зони за производствени дейности.....	159
13. Транспортна инфраструктура:.....	160
13.1. Пътна инфраструктура.....	160
13.2. Жп инфраструктура.....	162
13.3. Въздушни летателни площадки:.....	162
14. Друга техническа инфраструктура.....	163
14.1 Енергийни системи:.....	163
14.2. Газоснабдяване:.....	168
14.3. Водоснабдяване и канализация.....	170
14.3.1. Водоснабдяване.....	171
14.3.2. Напоителни системи:.....	176
14.3.3. Канализация:.....	177
14.4. Съобщителна и специализирана инфраструктура:.....	178
15. Развитие на инфраструктурата за защита от предвидими природни бедствия.....	184
15.1. Идентификация на условията, процесите и рисковете и устройствен режим за геозащита.....	184
15.1.1. Геоложки строеж.....	184
15.1.2. Тектоника.....	184
15.1.3. Литостратиграфски (геоложки) строеж.....	185
15.1.4. Инженерно-геоложки условия, процеси, явления.....	186
15.1.5. Хидрогеоложка характеристика.....	187
15.2. Идентификация на рисковете и устройствен режим за защита от наводнения.....	192
15.3. Идентификация на рисковете и устройствен режим за защита от пожари.....	201
16. Устройствени мерки за ограничаване и компенсиране отрицателното въздействие върху околната среда.....	203
16.1. По отношение опазване качеството на атмосферния въздух:.....	203
16.2. По отношение опазването на водите и водните обекти:.....	203
16.3. По отношение акустичната среда и управлението на шума:.....	204
16.4. По отношение управлението на отпадъците:.....	204
17. Мерки и условия за съобразяване и изпълнение при прилагането на ОУП, съгласно Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г. :.....	211

1. Демографска прогноза

Въведение

Прогнозата на демографското развитие на община Суворово се провежда в контекста на мястото на общината в селищната мрежа на област Варна, а така също и на влиянието на социално-икономическите фактори и естествените възпроизводствени процеси на населението, разгледани подробко в анализната част на проекта.

Прогнозата обхваща както количествената характеристика на населението (брой), така и качествените му характеристики – образователна структура, етническа принадлежност, икономическа активност, възрастова структура и др.

По данни на Националния статистически институт (НСИ) населението на община Суворово към 01.02.2011г. наброява 7 225 души, от които 3505 мъже и жени 3605. Гъстотата на населението е 33,4 души на кв. км., което е значително по-малко от средното за област Варна (124,4 души на кв.км.) и повече от два пъти по-малка от средната на страната (66,4 души на кв.км.). Основната част от населението е концентрирано в гр. Суворово и с. Чернево - 82,3% от цялото население на общината.

1.1. Естествен прираст на населението в община Суворово:

Естественият прираст през последните години е отрицателен, като за периода от 2004 г. до 2011 г. е -51 промила. Броят на живородените деца от 2007 г. до 2011г. е 438, а за същият период са починали 695 души. Механичният прираст за същия период расте около 115 промила, като причината се корени в растящия брой на населението по настоящ адрес.

Естествено движение на населението за периода 2008-2013 г. в община Суворово

Община Суворово	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Живородени	113	81	81	83	82	79
Починали	123	161	140	142	133	118
Естествен прираст	-10	-80	-59	-59	-51	-39

Отрицателният естествен прираст в община Суворово следва общата тенденция на отрицателен естествен прираст, който се наблюдава в цялата област Варна: -1,4% през 2011г., който остава по-добър от средния за страната (-5,1%).

Отрицателният демографски темп води до депопулация и сериозно намаление на репродуктивните възможности на населението, като тази неблагоприятна тенденция остава постоянна величина. Отрицателният естествен прираст задълбочава процесите на стареене и засилва процесите на стагнация в демографското развитие на община Суворово.

Основните изводи, изградени въз основа на общите за община Суворово и област Варна тенденции, са: На фона на общия демографски спад в страната, демографската ситуация в област Варна и съответно прилежащите ѝ общини е относително благоприятна. **Тенденцията е към известно нарастване на броя на населението, което се дължи изключително на механичния прираст.** В устойчива се превръща тенденцията за придобиване на окрупнени имоти в зелената и екологична среда на селата, които се ползват като сезонна и/или целогодишна база за труд и отдих.

Прогнозата на НСИ за броя на населението на община Суворово, област Варна, Р България през перспективния период 2015 - 2025, към 31.12 на съответната календарна година, сочи трайна негативна тенденция:

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

Община	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Суворово	6854	6854	6772	6692	6635	6518	6465	6395	6354	6301	6237

Прогноза за населението на община Суворово, област Варна, Р България през перспективния период 2026 - 2035, към 31.12 на съответната календарна година

Община	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Суворово	6179	6127	6077	6039	6004	5949	5928	5883	5852	5823

1.2. Възрастова структура на населението в община Суворово

Въз основа на статистическите данни възрастовата структура на населението в община Суворово се определя като изключително неблагоприятна за бъдещото демографско развитие на общината. Населението в подтрудоспособна възраст за 2013г. е 1261 души (17,4%), в трудоспособна възраст е 4094 души (56,4%) , а в надтрудоспособна възраст е 1907 души (26,3%). Населението в трудоспособна възраст се очаква да намалява и то главно за сметка на възрастното поколение. Тенденцията за влошаване на възрастовия профил остава постоянна с тенденция към засилване и през следващите години, поради инертността на факторите, определящи демографското развитие. Това ще окаже сериозен натиск върху социалните структури на общината. Един от важните проблеми ще бъде свързан със застаряващото население, което ще има нужда от адекватни грижи от страна на здравната система и системата на здравното осигуряване.

Население към 31.12. по групи възраст в община Суворово за периода 2008-2013 година

Община Суворово	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-4	446	447	440	393	400	370
5-9	397	412	402	393	381	416
10-14	341	350	378	372	402	393
15-19	416	404	407	389	361	364
20-24	502	527	492	396	409	403
25-29	444	481	504	438	420	437
30-34	437	462	482	426	426	430
35-39	464	496	509	476	476	476
40-44	439	472	512	477	483	484
45-49	427	455	454	439	424	437
50-54	469	482	470	417	436	449
55-59	488	468	473	480	493	488
60-64	484	505	547	562	520	509
65-69	453	468	451	470	479	500
70-74	420	408	424	406	386	399
75-79	370	363	361	328	337	332
80-84	200	209	201	200	220	225
85-89	106	103	100	92	96	99
90-94	24	24	33	39	39	44
95-99	4	8	8	6	7	7
100+	1	0	0	1	0	0
Общо	7332	7544	7648	7200	7195	7262

1.3. Коефициент на възрастова зависимост на община Суворово

Коефициентът на възрастова зависимост за общината е 59,81%, който е значително по-висок от средните стойности на показателя за област Варна (39,21%) и за страната (46,5%). Участието на двата компонента (население 0-14г. и лица над 65 години) е с изразено преимущество на лицата във високата възрастова група (65+), като техният дял е 34,11% спрямо 25,7% за населението под 15 години.

Население под, във и над трудоспособна възраст по пол в община Суворово, за периода 31.12.2008 - 2013 г.

Община Суворово	Под трудоспособна			В трудоспособна			Над трудоспособна			Общо
	Всичко	мъже	жени	Всичко	мъже	жени	Всичко	мъже	жени	
2008	1254	646	608	4134	2186	1948	1944	768	1176	7332
2009	1276	661	615	4341	2302	2039	1927	758	1169	7544
2010	1293	690	603	4386	2343	2057	1955	769	1186	7648
2011	1237	676	561	4023	2167	1856	1940	768	1172	7200
2012	1242	666	576	4051	2181	1870	1902	753	1149	7195
2013	1261	671	590	4094	2201	1893	1907	751	1156	7262

1.4. Образователна структура на община Суворово

Образователното ниво на населението, по данни от преброяването към 01.02.2011г., показва, че делът на специалистите с висше и полувисше образование е 6,3% или 422 души, населението със средно образование в общината е 35,8% или 2389 души. Преобладава групата на жителите с основно и начално образование- 48,4% или 3233 души от населението на общината, процентът на неграмотните и децата, непосещаващи училище е 9,5% или 631 души от населението на общината. Съгласно данните от 2003г. се наблюдава растеж на населението със средно образование, но и нарастване на неграмотното население за сметка на тези с основно образование.

Тази структура на образователното ниво не може да осигури необходимият ресурс за технологичен бизнес и производства с добавена стойност. Големият дял на слабо образовано население прави човешкия ресурс на общината рисков фактор при реализация на проекти и дейности, които биха изисквали по-висока професионална квалификация.

Записваемостта на лицата между 7 и 18 години е нарастнала на 94% за сметка на отпадането на децата от училище, което е свързано с ниските доходи и домакинствата, етническият състав на населението, както и демотивацията, причинена от липсата на перспективи за професионална реализация.

Освен пренасочване на образователните процеси към придобиване на ключови компетентности, е нужно да се изгради образователна среда за равнопроправен достъп на всички представители на местната общност, да се направя гъвкави форми на обучение в рамките на **учене на целия живот**. Всички тези мерки биха довели до по-активно социално включване и като следствие до по-активно гражданско участие.

Уязвимостта на етническият състав на община Суворово апелира към потребността от изграждането на образователна среда, която предоставя възможност на всички граждани, независимо от тяхното лично, социално или икономическо положение, да придобиват, обогатяват и развиват през целия си живот както специфичните за работата им умения, така и ключови компетентности, необходими за тяхната пригодност за заетост.

Допълваща дейност е насърчаването на активното гражданско участие и

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените межкултурния диалог сред различните етноси за преодоляване на проблемите, свързани с незаписването или ранното напускане на училище и да се стимулира записването на ученици в училище чрез осигуряване на ранна училищна грижа, която да способства за успешната интеграция на деца, за които българския език не е майчин.

Население към 1.02.2011 година по степен на завършено образование

Община	Общо	Степен на завършено образование					
		Висше	Средно	Основно	Начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 г вкл., което още не посещава училище)
Суворово	7225	422	2389	2230	1457	168	559

Подобряването на демографския профил на община Суворово зависи от развиването на устойчиво партньорство между бизнес секторът и образователните структури. Това сътрудничество е ключово за формиране на подходящи знания, умения и компетентности, които изисква пазара на труда, и за стимулиране на иновациите и предприемчивостта във всички форми на учене.

Това може да бъде постигнато чрез съвместни усилия за развитието на адаптивно към потребностите на пазара на труда образование и обучение и обща отговорност за подготовката и реализирането на учебните програми, за подобряване на политиката и практиките за кариерното ориентиране на всички равнища на образование, обучение и заетост, както и за осигуряване на равнопоставеност на формалното образование и обучение, неформалното обучение и самостоятелното учене чрез въвеждане на система за валидиране на резултатите от ученето.

По отношение на дългосрочното планиране основно влияние ще окажат изключително ниската образованост на човешките ресурси и комбинацията от ниската раждаемост и процесите на миграция сред икономически активното население. Подобряването на тези показатели ще осигури основа за икономически растеж, базиран на човешкия потенциал.

Предвид тенденцията на застаряване на населението в община Суворово и намаляване на броя на населението, от изключителна важност е да се предприемат мерки към развитието и интегрирането на младежите във възрастовата група 18-24г.

По данни на Евростат България е на челно място сред страните в Европейския съюз по показателя за младите хора във възрастовата група 18 – 24 години, които не са заети и не са включени в образование и обучение. През 2011 г. в ЕС неучащите и незаетите в тази възрастова група са 16,7%, докато в България делът им е с 11,2% процентни пункта по- висок – 27,9%2. Значителна част от тези младежи – 38%, не са завършили по-високо от основно образование. Само в групата на преждевременно напусналите образование приблизително 82% са безработни, като половината от тях не търсят активно работа и не желаят да работят. Въпреки това много малко от тях се завръщат в училище, за да повишат образованието си. (<http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=23>)

Една от най-важните цели на европейската стратегия „Европа 2020” е подобряване на образователното равнище на населението, като се увеличи делът на населението с висше или еквивалентно на висше образование и като се намали делът на преждевременно напусналите училище.

Тенденциите на развитие на образователните равнища в община Суворово са осезаеми в по-глобален мащаб на ниво област. Към 01.02.2011г. лицата с висше образование в област Варна са 104 528 (23,7%), като по този показател областта е на второ място в страната след София-столица. През 2001г. този дял е бил 12,4%. От висшистите 100 691 живеят в градовете, а 3837 в селата.

Лицата, завършили средно образование са 190 434 (43,2%). С начално образование са 30 632 лица (6,9%), а с незавършено начално 21 167 лица (4,8%).

За да отговори на отрицателната тенденция на намаляване на образователното равнище на област Варна, е поставена една от общоевропейските цели на Европейския съвет за намаляване на процента на преждевременно напусналите училище под 10% и гарантиране, че най-малко 40% от младото поколение има завършено висше образование или равностойна на него квалификация.

Лицата, които никога не са посещавали училище, са 4 496 души или 1,0% от населението на 7 и повече навършени години. Този ръст е сравнително нисък спрямо другите области в Североизточния регион за планиране и страната, където този ръст е 1,2%. Тази тенденция се наблюдава сред представителите от ромски произход.

1.5. Етнически състав на населението в община Суворово.

Етническият състав в община Суворово се структурира по следния начин: 52,66% българи, 17,83% турци, 4,37% роми, като 24,07% от населението не се е самоопределило или посочило принадлежност към друга етническа група.

Големият дял на ромското население - 4,37% самоопределили се като такива и приблизително 24% от населението, което не се е самоидентифицирало, е концентрирано в гр. Суворово, с. Чернево и с. Николаевка. Наблюдава се продължителна тенденция към увеличаване на ромското население в общината.

Сериозен проблем, пред който са изправени ромите, е нарастването на пространствената обособеност на тяхната общност. През последните 15 години се наблюдава увеличаване на концентрация на роми в обособени квартали както в градските така и в селските региони. Тази концентрация в обособени квартали причинява неблагоприятни последици за ромското население: социална изолация на жителите им, влошаване на жилищните условия, проблеми с изграждането и поддръжката на инфраструктурата и хигиената, транспортни проблеми и трудности при осигуряването на услуги.

Град Суворово в северната си покрайнина има обособена ромска махала с описаните по-горе характеристики. ОУП предлага отреждане за значим крайградски горски парк, северно от града. Съвременното социализирането на тази част от територията ще извади ромската общност от изолацията и ще спомогне за процеса на интегриране на обитателите от квартала.

Една от най-тежките последици от социалната изолация е влошаването на възможностите за подготовка на младите поколения за работа във формалната икономика и засилващите се трудности при търсенето и намирането на работа. По данни на НСИ от последното преброяване на населението и жилищата в България, през 2011 г. етническите българи разполагат средно с 23.2 кв.м. жилищна площ на едно лице, при ромите тя е едва 10.6 кв.м.

Таблица: Образование

Образование/ вид	Българи		Турци		Роми	
	2001 %	2011	2001 %	2011	2001 %	2011
Висше	19.2	25.6	2.4	4.9	0.2	0.5
Средно	47.6	52.3	21.9	29.7	6.5	9.0
Основно	24.9	18.0	46.9	44.5	41.8	40.8
Начално	6.9	3.4	18.6	13.4	28.3	27.9
Незавършено начално и неграмотни/непосещавали	1.4	0.9	10.2	7.5	23.2	21.8

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

Източник: НСИ

Наблюдава се забавено подобряване на образователния статус на ромската общност през последните 20 години. Друга особеност на групата е, че функционалната неграмотност се среща три пъти по-често при ромските жени отколкото при мъжете в групата. Жените са тези, които се грижат за децата, тяхната неграмотност или ниско образование се оказват от изключителна важност за образователните аспирации и училищните успехи на децата.

При трите групи - българи, турци и роми, се наблюдава повишаване на образователното равнище, но тази тенденция е най-слаба в ромската общност.

Част от тях тръгват на училище без да говорят добре официалния български език и без да са усвоили основните знания и умения, необходими за справяне в учебния процес. Социализационните модели в много ромски групи, особено в квартали с преобладаващо ромско население, създават допълнителни трудности за адаптацията на ромските деца в училище, ако не са ходили в предучилищно детско заведение. Патриархалните норми на свръх-контрол върху поведението на момичетата и жените също водят до ранно отпадане на момичетата от някои ромски субгрупи от училище.

Въпреки всички трудности в периода 2001 – 2011 г. се увеличава броят на младите роми, завършили висше образование в страната, специализирали или получили по-висока научна степен в чужбина. Успехите са дори по-големи от отчетаните от НСИ по време на преброяването, защото много млади хора след получаване на диплома за висше образование не се идентифицират като роми.

Данните на НСИ от преброяването през 2011 г. показват, че въпреки известното повишаване на дела на ромите с високо образование, се запазва тенденцията много млади роми да остават без подходящо образование, рано да напускат училище, или да не тръгват на училище.

1.6. Заетост и безработица в община Суворово

Въз основа на постигнатите резултати в изпълнение на Актуализираната стратегия по заетостта 2008 – 2015 г., на текущото състояние, тенденциите и перспективите за развитие на пазара на труда в рамките на европейския пазар на труда, са определени основните предизвикателства на политиката по заетостта и в областта на човешките ресурси:

- * Съществено намаление на заетостта и увеличаване на безработицата по време на икономическата криза, особено сред неравнопоставените групи на пазара на труда и най-вече младежите; увеличаване на неактивните лица;
- * Забавено излизане от кризата и много ограничено създаване на нови работни места;
- * Ниско образователно и квалификационно равнище на търсещите работа и ниска мобилност в условията на сегментиран пазар на труда; несъответствия в предлагането и търсенето на труд по отношение на професионално - квалификационната структура на работната сила;
- * Необходимост от повишаване качеството на работните места, както и повишаване производителността на труда, което ще доведе до увеличаване на доходите и разширяване на вътрешното потребление;
- * Наличие на нерегламентирана заетост и нарушения на трудовото законодателство;
- * Съществени регионални различия в равнищата на заетост и безработица.

Контекстът в община Суворово:

Броят на трудоспособното население в община Суворово през 2011г. е 2814 души, а коефициентът на икономическа активност е 62%, който е значително по-нисък от средния за страната

Население на 15 и повече навършени години по икономическа активност към 1.02.2011 година

Населени места	Общо	Икономически активни			Икономически неактивни
		Общо	Заети	Безработни	
Община Суворово	6063	2814	2001	813	3249
Гр. Суворово	3728	1872	1433	439	1856
с. Баново	80	29	28	1	51
с. Дръндар	172	66	47	19	106
с. Изгрев	137	42	34	8	95
с. Калиманци	223	81	68	13	142
с. Левски	168	39	32	7	129
с. Николаевка	404	119	74	45	285
с. Просечен	21	6	4	2	15
с. Чернево	1130	560	281	279	570

Коефициентът на икономическата активност представлява съотношение на работната сила към населението на 15 и повече години.

През 2011 г. най-висок е делът на заетост в индустрията, в селското и горското стопанство. Значителен процент представляват хората, включени в програмите по субсидирана заетост.

Средногодишно равнище на безработица в община Суворово-2007-2011%^[1]

2007	2008	2009	2010	2011
18,02	10,84	12,09	15,57	12,60

Като цяло местният пазар на труда се отличава с непълноценно използване на наличните човешки ресурси. Броят на регистрираните безработни лица в община Суворово към 31.03.2013г. е 398 души или 8,66% от икономически активното население. През последните години се наблюдава устойчива тенденция на намаляване на регистрираните безработни лица в общината, но техният дял остава значителен.

Като трайно засегнати от безработицата се оформя групата на младите хора, на лицата с основно и по-ниско образование и жените.

По данни на Агенцията по заетостта в общините на област Варна се наблюдават съществени различия в нивото на безработица. След 2008г. във всички общини се наблюдава покачване на безработицата. Най-голямо покачване се наблюдава в общините Долни чифлик- от 8,1% на 17,54%, Дългопол- от 17,21% на 24,42%, Ветрино- от 8,07% на 14,42%, Аврен- от 8,75% на 15,18%, Бяла- от 5,87% на 11,41%, Вълчи дол- от 14,69% на 20,93%. С най-ниска безработица са общините в агломерацията- Варна (4,66%), Белослав (5,81%) и Аксаково (6,18%).

Нивата на заетост и безработица в област Варна са силно повлияни от отраслите със сезонен характер- туризъм, селско стопанство, строителство и преработваща промишленост. Ето защо през летния сезон се отчита по-високо равнище на трудова заетост, а през зимния сезон – намелена заетост.

Необходимо е да се отчете фактът, че младите хора притежават редица качества и умения, които им дават предимство. Те са по-мобилни и проявяват повече гъвкавост в процеса на търсене на работа. В същото време липсата на практически опит, квалификация и образователен ценз, както и несъответствието между броя и професионалната подготовка на младежите и реалното търсене от работодателите, се явяват негативни фактори, възпрепятстващи успешната им трудова реализация и допринасящи за изпадането им в продължителна безработица.

¹ Източник: НСИ, Областна стратегия за развитие на област Варна 2014-2020

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Друга важна характеристика на безработицата е свързана с нейната продължителност. Регистрираните трайно безработни са около 28%, което е знак за стагнация на местния пазар на труда и негативен индикатор за състоянието на заетостта в общината.

Високият дял на трайно безработните е свързано със значителни разходи - частни и обществени. Високите нива на дълготрайната безработица изисква въвеждане на специални мерки и програми за преквалифициране на работната сила в района и осигуряване на заетост.

В резултат на престоя извън трудова среда, тези хора са загубили голяма част от придобитите знания, умения и опит. Отчитайки бързото развитие и непрекъснатите промени във водещите сфери и отрасли на икономиката, качествените характеристики на тяхната работна сила изостават и не съответстват на търсенето и изискванията, които се поставят от страна на бизнеса.

Липсата на образование е фактор, който създава значителни трудности при реализация на безработните с оглед изискванията при наемането на персонал.

Основните проблеми пред развитието на човешките ресурси са свързани с ниско образователно ниво на безработните. Допълнително ограничение е ниската трудова мобилност и адаптивност на тези слоеве от населението.

Безработните от тази група са в голяма степен склонни да приемат работа без оглед на нейния вид и заплащане. Те са в неблагоприятно положение на пазара на труда и възможностите за заетост са силно ограничени като се лимитират до заетост в дейности, изискващи нискоквалифициран и неквалифициран труд, участие в програми за субсидирана заетост, заетост в личното стопанство и др.

За подобряване на образователното ниво и професионалната квалификация на безработните се изпълняват превантивни мерки за подобряване на професионалните умения и знания на работещите (включително съвместни действия между община и местните фирми) - участие на общината в различни национални и европейски програми и набиране на безработни за повишаване на квалификацията и преквалификацията им, и назначаването им на работа за различни периоди от време. Макар това да е само временно решение на проблема, основната цел е подобряване на качествените характеристики на заетостта и повишаване на нейната продуктивност, което ще доведе до повишаване на конкурентоспособността на местната икономика.

В образователната структура на безработните от посочените три групи преобладават лицата с основно и по-ниско образование, а в професионално-квалификационната им структура най-многобройна е групата без квалификация и специалност.

Население на 16 и повече навършени години с трайно намалена работоспособност или степен на увреждане към 1.02.2011 година в община Суворово

Община	Общо	Степен на трайно намалена работоспособност / степен на увреждане					
		Няма	До 50%	От 50 до 70% (III група)	От 71 до 90% (II група)	Над 90% (I група)	Непоказан
Суворово	5993	3723	28	119	182	117	1824

1.7. Изводи и посоки за подобряване демографското развитие на община Суворово

В областната стратегия за развитие на област Варна за периода 2014-2020г. се формулира единна визия за развитие: „Област Варна- интегрирана в националното и европейското пространство общност от общини, реализиращи динамично и устойчиво развитие с

подобро качество на живота и съхранена идентичност”².

Една от стратегическите цели на този документ е „подобряване на качеството на живот и смекчаване на социалните неравенства чрез увеличаване на заетостта и доходите и оптимизиране на системите на здравеопазването и социалните услуги, образованието и културата”³.

Област Варна има добър демографски потенциал и качествени човешки ресурси с относително добро възпроизводство и добро образователно и професионално ниво. Добро е и нивото на предоставените публични услуги в системите на здравеопазването, образованието, културата, макар и концентрирани в областния център. Стратегическото поведение на общините в областта трябва да се ориентира към използване на наличните потенциали за подобряване качеството на живот и създаването на подходящи условия за развитието и реализацията на човешките ресурси в областта, увеличаване на равнището на заетостта и доходите, подобряване на качеството публичните услуги от първостепенно значение- здравеопазване, социални услуги, образование и култура.

Тази стратегия се конструира чрез подобряване достъпа до пазара на труда, повишаване заетостта и доходите на населението. Що се отнася до община Суворово, която макар и в близост до агломерацията Варна-Девня, се характеризира като периферна община с висок ръст на безработица. За да се подобри общото състояние на заетост на населението и намаляване на безработица, е нужно да се мобилизират интервенции, ориентирани към подкрепа на групите с най-ниска възможност за интегриране на пазара на труда като младежите, групите в неравностойно положение и дългосрочно безработните. Необходимо е община Суворово да търси извличане на максимални ползи от политиките на пазара на труда и програмите за заетост, включително интегрирани схеми за алтернативна заетост. Насърчаването на местни инициативи за заетост и засилване на социалната интеграция на хората следва да бъде един от основните приоритети на стратегическото поведение на общината.

Друг важен момент е община Суворово да си състави план за мерки и дейности, които да са ориентирани към създаване на условия и механизми за стимулиране на трудовата мобилност на работната сила чрез подобряване на транспортната свързаност и обществения транспорт по направленията с най-интезивни ежедневни пътувания около големия градски център, което ще улесни мобилността на трудоспособното население, като се запази местоживеенето му по този начин и ще се въздейства върху неблагоприятните миграционни тенденции.

„Интелигентният и приобщаващ растеж зависи от действията, предприемани в рамките на системата за учене през целия живот, насочени към развиване на ключови компетентности и постигане на определено качество на резултатите от обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда.”⁴ Това разбиране предопределя една по-съвременна концепция за съдържанието на училищното образование у нас, основана на изместване на приоритета от фактологичното знание към компетентностите. В този контекст се преосмисля ролята на знанието като отправна точка на промените в българското образование през XXI век. Днес то вече не е значимо само за себе си, а преди всичко се търси неговата универсалност и практическа приложимост. Този факт сам по себе си дава нови ориентири за подобряване на качеството на образование чрез модернизиране на учебното съдържание и извеждане на съвременните ключови компетентности като основен фактор на промяната.

“Концепцията за „общество, основано на знанието” съдържа идеята, че знанието постепенно заема мястото на икономиката и започва да играе все по-съществена роля по отношение на съществуването на социалните неравенства. Ето защо то трябва да се осмисля не само като понятие, но и като потенциал, чиято рефлексия е върху средствата, чрез които то

² Областна стратегия за развитие на област Варна за периода 2014-2020 година, стр.120

³ Областна стратегия за развитие на област Варна за периода 2014-2020 година, стр.130

⁴ Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 година

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените се генерира, съхранява, предава и интерпретира, т.е. върху самата образователната система. В този смисъл, пред българското средно училище и българските учители стоят проблеми, чието цялостно решаване не може да се търси само в обхвата на компетентностите им, а по-скоро в условия на разгръщащо се партньорство с други институции и съсловия.”⁵

С оглед на стратегическото си разположение в близост до областния урбанизиран център, община Суворово трябва да се справи негативните тенденции за намаляване заетостта на активното население и повишане на трайно незаетите лица. Общината се ситиуира в по-широката рамка на европейската икономическа криза, "страдайки" от **следните идентифицирани проблеми:**

- Съществено намаление на заетостта и увеличаване на безработицата по време на икономическата криза, особено сред неравнопоставените групи на пазара на труда и най-вече младежите; увеличаване на неактивните лица;
- Забавено излизане от кризата и много ограничено създаване на нови работни места;
- Ниско образователно и квалификационно равнище на търсещите работа и ниска мобилност в условията на сегментиран пазар на труда; несъответствия в предлагането и търсенето на труд по отношение на професионално-квалификационната структура на работната сила;
- Необходимост от повишаване качеството на работните места, както и повишаване производителността на труда, което ще доведе до увеличаване на доходите и разширяване на вътрешното потребление;
- Съществени регионални различия в равнищата на заетост и безработица.

Общината следва да развие план за действие, който да съвмести в себе си поставените цели и действия в Националната стратегия по заетостта 2013 - 2020г.:

- По - високо участие на жените и мъжете на пазара на труда, намаляване на структурната безработица и подобряване на качеството на работните места.
- Развитие на квалифицирана работна сила, отговаряща на потребностите на пазара на труда, и насърчаване на ученето през целия живот.
- Подобряване на качеството и резултатността на системите за образование и обучение на всички равнища и увеличаване на броя на обучаващите се във висшето или в равностойно на него образование.
- Насърчаване на социалното включване и борба с бедността.

Мерки и дейности за повишаване заетостта и намаляване на безработицата в община Суворово:

- Професионална преориентация (повторно обучение) и преквалификация на заетите в отраслите, в които се осъществяват структурни промени.
- Подкрепа на бъдещи млади предприемачи и самонаети лица, като се постави като приоритет стимулиране на женското предприемачество; Разработване на отворени системи за обучение, регулиращи професионалната подготовка според нуждите на пазара на труда, съвместно със социално-икономическите партньори.
- Интегриране на общината в съгласувана национална система за образование и обучение, осигуряваща разнообразни пътеки за учене;
- Въвеждане и прилагане на реално действащи инструменти за учене през целия живот и интегрирането им в единна система;
- Стимулиране на участието във всички форми за учене: формалното образование и обучение, неформалното обучение и самостоятелното учене;
- Използване на информационни и комуникационни технологии като инструмент на обучение.

⁵ Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 година

- Разработване на „бизнес профил” на община Суворово и прилежащите ѝ общини с подробна и актуална информация, насочен към потенциални инвеститори.
- Поставяне на изисквания към местния бизнес и даване на преференции при наемане на хора, живеещи на територията на общината
- Осигуряване на достъп до формите на УЦЖ чрез културни институции (библиотеки, читалища, музеи), спортни организации и др., насочени към нови целеви групи, по-специално със специфични потребности и живеещи в отдалечени места;
- Изграждане на партньорски мрежи между средните и висшите училища, научните организации, бизнеса и местната власт, включително за създаване на учещи региони;
- Популяризиране на ученето през целия живот сред всички слоеве на населението като фактор за личностно развитие, устойчива заетост и социално включване;
- Създаване на механизми за финансиране на продължаващото обучение в подкрепа на всеки индивидуален избор.

Важен инструмент за подобряване на демографския профил на община Суворово е **насърчаването на вътрешното и външно сътрудничество и партньорство.**

На първо място общината трябва да действа в посока изграждане и надграждане на социалното, икономическо и културно сътрудничество и сближаването ѝ с другите общини в област Варна. Това би способствало за реализирането на общи и съвместни инициативи, които ще допринесат за смекчаване ефекта на периферийност и да се преодолеят неравенствата между общините. Пренасянето на положително влияние на големия урбанистичен център към малки градове като Суворово ще има положително влияние върху неговото оживяване. Ето защо в тази посока общинската структура на Суворово може да изгради дейности, свързани с обмен на опит по тематични направления между партньорите на територията на страната и на Европейския съюз за идентифициране, трансфер и мултиплициране на добри практики в областта на устойчивото развитие на градските и селски райони и насърчаване на трансгранична мобилност.

Звената на община Суворово имат потенциал да подобрят социо-икономическия климат в общината и да подобрят тенденциите в демографското развитие. Ето защо развиването на партньорства и международни инициативи е стъпка към превръщането на общината в привлекателен и динамичен център.

Действията могат да бъдат насочени към:

- Развитие на контактите и активна международна дейност с ключови европейски организации и институции с цел изследване на техния опит и усвояване на добри практики по основните направления на развитие.
- Развитие на международните и двустранни контакти за насърчаване на местните инициативи в областта на заетостта, равните възможности, обучението и социалното включване, както за размяната на човешки ресурси и опит за изследвания и технологично развитие.
- Трансгранично сътрудничество и партньорство за създаване и развитие на нови информационни и търговски връзки между районите от Черноморския басейн.
- Стимулиране на развитието на комуникационни и информационни мрежи за услуги, технологии и иновации и др.

Втора важна стъпка за администрацията на община Суворово се състои в повишаването на нейния институционален капацитет и активно включване на гражданското общество в процесите на вземане на решения по общо значими за местната общност въпроси. Подобряване капацитета на административните структури на община Суворово е възможно посредством обучение и развитие уменията за управление на проекти и управление на структурните фондове и кохезионния фонд на ЕС, както и

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените подобряване на услугите, предлагани на гражданите.

Мерки и действия:

- Взаимодействия между общинската администрация и държавните структури в процесите на решаване на значими и актуални проблеми.
- Осигуряване на широко гражданско участие на всички етнически групи в управлението на общината.
- Реорганизиране на общинските услуги в синхрон с европейските стандарти.
- Обучение и развитие на уменията за разработване, финансиране и управление на проекти. Прилагане на системи за мониторинг.
- Въвеждане на нови информационни технологии за административно обслужване на населението и бизнеса.
- Ефективно взаимодействие между местната власт и неправителствените организации.
- Създаване на публично - частни партньорства за привличане на финансови ресурси и повишаване възможностите за усвояване на средства от фондовете на Европейския съюз.

Актуализираната стратегия по заетостта⁶ е в съответствие със Стратегията „Европа 2020“ и нейните три взаимно допълващи се приоритета по отношение на икономическия растеж, който следва да бъде интелигентен (изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации), устойчив (насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите) и приобщаващ (стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване).

За повишаване на синергията между системата на образование и обучение и пазара на труда и улесняване на прехода към заетост трябва да се създадат условия за стажуване в реална работна среда, както в процеса на образование и обучение, така и след завършване на обучение. Трябва да се обърне специално внимание на интеграцията на младежите до 29 г. със завършено висше образование, като им се предоставят възможности за стажуване и професионална реализация в структурите на местния бизнес. Осигуряването на обучение е една от възможностите за изпълнение на Европейската гаранция за младежта, която предвижда осигуряване на младите хора до 25 години на добро предложение за работа, продължаване на образованието, обучение. Успешното включване на младите хора на пазара на труда след образование и обучение, както и актуализацията на ключовите им компетентности е предпоставка за успешната им трудова реализация. Сблъскването с проблеми в тези ранни периоди на стартиране и развитие на кариерата крие рискове за обезсърчаване, загуба на квалификация, наемане в сивата икономика, социална изолация и други явления, които имат негативно влияние не само за отделната личност, но и за обществото.

В контекста на застаряване на населението и намаляване на работната сила, но същевременно при увеличаване продължителността на живота, осигуряването на активен трудов живот на хората над 50 години е от изключително значение. В Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора⁷, идентифицираните възможности за създаване на условия за активен трудов живот на възрастните хора включват и развитие на нови, перспективни бизнес направления и икономически сектори, допринасящи за екологичното равновесие и развитие на технологиите, разкриване на повече „бели работни места“ и развитие на т.нар. „сребърна икономика“. Във връзка с бързото застаряване на населението, развитието на такава икономика е перспективна ниша за

⁶ Стратегия по заетостта 2013-2020 година, Министерство на труда и социалната политика;

⁷ Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.) - приета от МС през 2012 г.

предприемачество и за разкриване на нови работни места, свързани с нарастващите обществени потребности от предоставяне на дългосрочни грижи и услуги за възрастни хора в семейна или близка до семейната среда. Възрастните хора остават активни потребители, както на стоки за здравето, така и на финансови услуги, образователни програми и нови технологии. Ще се разкрият нови работни места в здравеопазването, социалното осигуряване и туризма.

Действията за устойчиво повишаване на предлагането на труд с нарастване на възрастта включват по-достъпно и за повече хора участие в ученето през целия живот; развитие и усъвършенстване на стимулите за лицата и фирмите, чрез които се постига реално удължаване на трудовия живот и се отлага излизането от пазара на труда; запазване на възрастовото разнообразие в предприятията чрез подходящи мерки; предоставяне на индивидуални услуги - професионално ориентиране, насочване към свободни работни места, субсидирана заетост, достъп до финансов ресурс за стартиране на малък бизнес и развитие на предприемаческите умения; по-широко прилагане на гъвкавите форми на заетост за осигуряване на плавен преход от работа към пенсиониране; активизиране на действията за популяризиране на опита и добрите практики на работодателите за използване на потенциала на по-възрастните работници, използване на възможностите на превантивната медицина за запазване и поддържане на добра работоспособност и адаптиране на условията на труд; реализиране на мерки за създаване на позитивни обществени нагласи и повишаване на информираността за предаване на натрупания опит между поколенията .

Осигуряването на условия за ефективно упражняване на правото на свободен избор на трудова реализация на хората с увреждания⁸ в трудоспособна възраст и подобряване качеството им на живот е основна цел на Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г.

Основните направления на работа включват:

- Осигуряване на заетост на безработни лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст, включително чрез гъвкави форми на заетост, на първичния пазар на труда и по програми за заетост с оглед преодоляване на социалното им изключване и пълноценното им интегриране в обществото; разнообразяване на стимулите за работодателите за наемане на хора с увреждания и приспособяване на работната среда спрямо нуждите им; въздействие върху нагласите и стереотипите на работодателите по отношение наемането на хора с увреждания;
- Осигуряване на достъп до финансови средства и възможности за започване на самостоятелна стопанска дейност;
- Създаване на предпоставки за водене на самостоятелен, независим живот от хората с увреждания чрез осигуряване на достъпна архитектурна среда, достъпен транспорт, информация и комуникация, както и адаптиране на работното място; специализирано трудово посредничество; осигуряване на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия.

В изпълнение на Националната стратегия на Р България за интегриране на ромите (2012-2020 г.) основните направления на действие в подкрепа на активното участие на ромите на пазара на труда включват: Активиране на продължително безработни и икономически неактивни лица с оглед ползване на интегрирани услуги, подкрепящи социално - икономическата интеграция на ромите; Осигуряване на достъп до различни видове обучения (ограмотяване, мотивационно обучение, по ключови компетентности и професионална квалификация); Насърчаване на заетостта, включително на „зелени работни места” чрез субсидиране на работни места в екологични дейности за създаване на качествена заетост и опазване на околната среда; Осигуряване на достъп до инструменти и

⁸ Стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г.;

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените инициативи за започване на самостоятелна заетост; Прилагане на механизми за осигуряване на устойчива заетост на роми в активна трудова възраст заедно с представители на работодателите, синдикатите, общините и организациите на ромската общност; Въвеждане на правни и икономически механизми за стимулиране на работодателите да наемат на работа лица от ромски произход, включително чрез корпоративната социална отговорност и др.

Социалната интеграция на ромското население в община Суворово е предпоставка за успешно и устойчиво развитие на българското общество. Ето защо е от изключителна важност общинската администрация да приеме философията и визията на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г., за да гарантира устойчивост в демографското развитие на общината: "Интеграцията на ромите и на българските граждани в уязвимо положение, принадлежащи към други етнически групи е активен двустранен процес на социално включване, насочен към преодоляване на съществуващите за тях негативни социално - икономически характеристики и последващ просперитет в обществото."

За да се осъществи мисията, е заложена за реализация стратегическа цел на национално ниво: "Създаване на условия за равноправно интегриране на ромите и на българските граждани в уязвимо положение от други етнически групи в обществения и икономическия живот чрез осигуряване на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, участие във всички обществени сфери и подобряване на качеството на живот при спазване на принципите на равнопоставеност и недискриминация."⁹

Водещи при изпълнението на Стратегията са Десетте общи основни принципа за включване на ромите, приети от Съвета на Европейския съюз на 8.06.2009 г.:

- * Конструктивни, прагматични и недискриминационни политики
- * Изрична, ясно определена, но не изключителна насоченост
- * □ Межкултурен подход
- * Приобщаване към мнозинството
- * Осъзнаване на измерението за равенството между половете
- * Трансфер на основани на фактите политики
- * Използване на инструменти на ЕС
- * Участие на регионалните и местните власти
- * Участие на гражданското общество
- * Активно участие на ромите

Политиките за интегриране на ромите и лицата в неравностойно положение от други етнически групи представляват неразделна част от политиката за социално включване на всяка една община на територията на страната.

Урбанистични мерки за преодоляване негативните демографски последици:

За преодоляване на последиците от негативната по всички показатели прогноза се налага провеждане на серия от урбанистични мерки залегнали в концепцията за пространствено развитие на община Суворово. Глобално мерките се свеждат до следните устройствени намеси:

- Укрепване на **компактна** селищна структура с пълноценна и екологична жизнена среда във всяко едно населено място, гарантираща професионалната и житейска реализация, сигурността и здравето на децата, подрастващите и възрастните обитатели и гости на общината.
- Доизграждане на общинската пътна мрежа с цел създаване на къси, бързи, безопасни и удобни връзки между населените места, подобрена "свързаност" на всички нива.
- Доизграждане на съществуваща и провеждане на нова съвременна техническа инфраструктура, необходима за усъвършенстване на технологиите на обучение с алтернативни форми и методи на работа, включително и използване на електронно

⁹ Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020г.

съдържание.

- Опазване на един от основните ресурси - човешкия потенциал. От особена важност е структурирането на условия за пълноценна професионална реализация, задържането на младите контингенти и привличане на млади семейства нови заселници.
- Регламентиране на обособени зони за труд, аграрно и промишлено производство, върху земя - общинаска собственост, атрактивни за привличане на нови инвестиционни инициативи.
- Планиране на урбанистични условия за изграждане на хармонична и разнообразна образователна среда с равнопоставен достъп до качествено образование, базирано на съвременни информационни и комуникационни технологии, достъпно и ориентирано към всички възрастови групи.
- Извеждане и опазване на самобитни характеристики на отделните населени места и установяване на режими регламентиращи развитие на населените места в посока на опазване на индивидуалния уникален облик за всяко едно от тях. Популяризиране и експониране на атрактивна и самобитна среда - база за развитие на алтернативни форми на туризъм.
- Планиране на урбанистични условия за пълноценно обучение и включване на възрастните хора в т.нар. "Сребърна икономика".
- Планиране на урбанистични условия за пълноценна интеграция и реализация на хората с увреждания и малцинствата както на пазара на труда, така и в социалната среда на общината.

2. Сценарии за социално икономическо развитие

Демографско развитие - песимистичен, реалистичен и оптимистичен сценарий /прогноза/

Демографската прогноза за развитие на община Суворово в предварителния проект е разработена в три варианта и се базира на проучванията изпълнени в т. II Анализ-Диагноза на актуалното състояние на община Суворово, както и съображенията и препоръките направени в плановото задание за изработване на ОУПО на община Суворово както следва:

Първи вариант:

В резултат от изведената по-горе прогноза на НСИ, в края на 2030 г. в общината ще живеят около 6004 обитатели. Всичко това ще доведе до деградиране на много малките села и намаляване на броя на трудоспособното население. Този вариант е песимистичен и неприемлив.

Втори вариант:

Вторият вариант е ориентиран към предвиждания, които следват установената тенденция населението с постоянен адрес в общината, да се увеличава средно годишно с около 44 души и в периода до 2020 г. очакванията са за нарастване на населението на общината с около 703 човека. Предвижданията отчетени във втори вариант са населението с постоянен адрес да наброява 7474 (население с постоянен адрес към 31.12.2014 г - по данни от ГД ГРАО) + 703 = 8177 души.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените
Общ прираст на населението за периода 2008-2013 г. в община Суворово:

Община Суворово	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Естествен прираст	-10	-80	-59	-59	-51	-39
Механичен прираст	49	292	163	47	46	106
Общ прираст	39	212	104	-12	-5	67

Население по постоянен и настоящ адрес към 31.12.2014 г. и към 31.12.1998 г

Населени места	1998 г	1998	2014	2014
	Постоянен адрес	Настоящ адрес	Постоянен адрес	Настоящ адрес
Община Суворово	6771	8046	7474	8355
гр. Суворово	4654	5127	5198	5083
с. Чернево	1005	1439	1292	1499
с. Николаевка	431	586	361	567
с. Дръндар	296	329	274	188
с. Левски	149	235	115	192
с. Калиманци	45	93	112	350
с. Изгрев	96	130	75	287
с. Баново	52	62	32	167
с. Просечен	43	45	15	22

При този вариант до 2020 година, постоянното население е отрязано в съответствие с негативната прогноза на НСИ и ще се сведе до 6518 обитатели, а със сезонното обитаване ще достигне приблизително 8500 човека до 2030 г. Тази цифра е значително по-ниска от броя на населението в общината през 1975 г., когато е наброявало 9410 човека

Този вариант се приема, като „реалистичен“ и прогнозната част на проекта е изцяло съобразена с него.

Трети вариант:

Трети вариант се предлага като „оптимистичен вариант“, при който населението на общината към края на 2030 г. да достигне минимума от 10 000 - 12000 човека. През 1975 г., общината е имала 9410 души, а през 1956 г., населението на общината е било 10759 души. Този вариант считаме за “оптимистично-реалистичен”, ако към областта/общината се завърнат част от българските имигранти, за постоянно обитаване в страната ни.

Предложеният „оптимистично-реалистичен“ вариант е със силно развитие на стимулиращи фактори, тъй като потенциала на територията и населените места е значителен и в по-голямата си част е съществувал и е запазен от 60-те години. Оразмерените системи за труд, обитаване, отдих, комуникации, зелена система, както и обслужващата ги инженерна инфраструктура са в състояние да предложат силно развитие на стимулиращите фактори, и демографски подем в дългосрочен план.

Направената демографска прогноза за оптимистичния /реалистичен/ вариант показва следното развитие на местното население (без да е включен ресурса от нови заселници, оземлявани от общината):

Населени места	НСИ	ГРАО - Декември 2014			2020 г			2027- (2030)		
	Население брой 01.02. 2011г.	Население по постоянен адрес	Население по настоящ адрес	Разлика постоянен адрес	Постоянно Население бр. НСИ	Сезонно обитаване Бр.	Общо върхово натоварване	Постоянно Население Бр.	Сезонно обитаване Бр.	Общо демографско натоварване на територията на селищата
Общо община Суворово	7225	7474	8355	+ 881	6518	1682	8500	7200	3500	10700
гр. Суворово	4591	5198	5083	- 115	4140	700	4840	4630	830	5460
с. Чернево	1373	1292	1499	+ 207	1237	263	1500	1300	650	1950
с. Николаевка	436	361	567	+ 206	390	200	590	430	400	830
с. Дръндар	189	274	188	- 86	170	110	280	190	100	290
с. Левски	177	115	192	+ 77	155	130	285	170	300	470
с. Калиманци	231	112	350	+ 238	205	155	360	230	400	630
с. Изгрев	145	75	287	+ 212	130	160	290	140	350	490
с. Баново	82	32	167	+ 135	73	217	290	80	350	430
с. Просечен	21	15	22	+ 7	18	47	65	30	120	150

Потенциалът на общината се оразмерява на база наличните общо 3599 жилища. При обитаване средно по 2.5 члена на домакинство, потенциала е за 8998 човека.

От наличните жилища обитаеми са 2699 броя. При обитаване на жилище по 2.5 души, получават се 6748 човека обитатели на общината.

От наличните необитаеми жилища / за сезонно обитаване/ 900 броя.ж., при 2.5 души средно, получава се 2250 човека /свободен потенциал/ в застроени към момента имоти.

Забележка:

- Не е отчетен сезонния прилив на временно пребиваващите туристи и други външни посетители.

- Не е отчетена частичната и/или пълна реализация на предвижданията на устройственния план за с. Калиманци - (с хоризонт за реализация от 30 години), оразмерен за 15000 нови заселници от еврейски произход. Липсата на информация за профила на тези бъдещи заселници (възраст, образование, пол, юридическа форма на пребиваване с временен или постоянен статут и др.), не дават основание предвижданията на ОУПО да се съобразяват с това значително за мащаба на общината население. Оразмереният за техни нужди ПУП - ПРЗ предвижда обитаване и обществено обслужване в затворен тип комплекс с решени инфраструктурни (комунални) проблеми в рамките на затворения комплекс. ОУПО разглежда това население като значителен брой гости на общината, за социализацията на които към момента няма официална заявка. Въпреки издадените разрешения за строеж, към момента не са дадени строителни линии и не е започнала строителна реализация на сгради и съоръжения от комплекса. Въпреки отправените покани за среща с представителите на Възложителя на устройственния план, до момента не е осъществен контакт за по-общирна информация за инвестиционните им намерения.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените
Обследването на актуалното състояние на застрояването в регулация констатира наличие на
значителен брой незастроени имоти, както следва:

Незастроени имоти в регулацията на населените места

Населени места	Общ брой на имотите в регулация - отредени за жилищно застрояване съгласно действащи ЗПР	Брой на незастроените имоти в регулацията на населените места (градини, нестопани имоти)	Площ на незастроените имоти в регулацията на населените места
Община Суворово	6210	1851 - 29.8% от всички имоти за жил. застрояване	1976374 кв м (197 ха)
Баново	376	167	178415
Дръндар	206	69	80809
Изгрев	472	178	198293
Калиманци	460	135	148084
Левски	638	289	303680
Николаевка	851	273	330982
Просечен	182	116	151138
Суворово	2103	374	316708
Чернево	922	250	268265

За онагледяване на актуалната застроеност - степен на реализиране на действащите ЗРП на населените места са изготвени специализирани схеми за всяко населено място.

При хипотеза, че се създават атрактивни условия за възникване на инвестиционни намерения в описаните 1851 имота, дори при установената трайна тенденция на окрупняване се разкрива огромен потенциал за привличане на ново население за сезонно и/или постоянно обитаване в границите на населените места (1851 имота x 2.5 обитателя средно на имот = 4627 души).

3. Социално-икономическа прогноза

3.1. Регионални условия и връзки

Според класификацията на европейските градове според проекта на ESPON1 като европейски метрополитенски район на растеж (MEGA) от IV-та (най-ниската категория) е определена Столичната агломерация, а като европейски функционални градски райони (FUA) са определени градските райони на Пловдив, Варна и Бургас:

3 от общо 76 бр метрополитенски европейски райони за растеж – MEGAs, които имат най-висок среден размер на показателите по отношение на следните функции: население, транспорт, знания, бизнес, публичен сектор, туризъм, промишленост.

Ключова концепция в проекта ESPON и в Европейското планиране на пространственото развитие е полицентричното развитие на мрежата от европейски градове. България е пример за умерено полицентрично развитие благодарение на наличието на големи крайбрежни градове Варна и Бургас – балансори от изток на столицата София, разположена в западната част на страната.

Европейската конференция на министрите, отговарящи за устройство на територията (СЕМАТ) към Съвета на Европа на 12-та сесия в Хановър през 2000 г. приеха документа “Ръководни принципи за устойчиво териториално развитие на Европейския континент”. Този документ представлява единна стратегия за интегрирано и балансирано регионално развитие, основана на принципите за субсидиарността и реципрочността. Министрите, отговарящи да

пространственото планиране, одобриха три ръководни политики за пространствено планиране в ЕС:

- Развитие на балансирана и полицентрична система от градове и постигане на нови взаимовръзки между града и селото;
- Осигурено равенство при достъпа до инфраструктура и знание;
- Устойчиво развитие, разумно използване и опазване на природното и културното наследство.

В рамките на основната цел за полицентричното развитие на европейските градски системи се предлагат и допълнителни мерки, освен тази за засилването на икономическия потенциал с оглед постигането на устойчиво развитие в градовете и урбанизираните зони:

- Разработване на стратегии, адаптирани към местните условия, с цел да се овладеят последиците от икономическото преструктуриране;
- Контрол върху пространственото разширяване на населените места;
- Обновяване на депресивните градски зони и смесване на функции и на социални групи в рамките на градската структура;
- Внимателно управление на селищните екосистеми, особено що се отнася до водата, енергията, отпадъците и шума;
- Развитие на ефикасни и екологосъобразни средства за транспорт, което да доведе до устойчива мобилност;
- Създаване на междуобщински органи на планиране с цел координация на устройството на различните градове и общини;
- Опазване, развитие и валоризиране на културното наследство;
- Развитие на селищните мрежи.

Принципите на СЕМАТ отчитат наличие на географски потенциал за развитие на Европа на основата на континентална свързаност с най-населения континент в света Азия, чието равнище на икономическа експанзия е нараства. В тази връзка се насърчава “функцията на мост” между Европа и страните от Средния и Далечния изток, чрез развитието на нови коридори за търговски обмен. Източната периферия на Европа има капацитет да се превърне в централен кръстопът за организацията на обмена и сътрудничеството между Европа и Азия.

Специално внимание се обръща на крайбрежните райони в Европа, които са зони с чувствително природно наследство; приоритетни зони за разполагане на промишлени/енергопреработвателни дейности; отправни пунктове за експлоатация на морските и подводните ресурси и същевременно зони - особено привлекателни за масовия туризъм. Многофункционалността, концентрирана върху една относително тясна крайбрежна ивица, би могла да породи многобройни конфликти. Интегрираната териториално-устройствена политика за крайбрежните зони се явява необходимо условие за осигуряване на устойчивия характер както на крайбрежните ивици, така и на техния хинтерланд.

Посочените принципи и политики в европейските документи за пространствено планиране подчертават ролята на Варна не само в мрежата от градове в България като град, балансиращ столицата, но и значението му в европейски мащаб като град с европейско значение от категорията FUA, още повече като се имат предвид и неговите функции на “източен портал” на Европейския съюз. В националната територия той е балансър на столицата и е наричан “морската столица” на България. Ако по-рано градът е бил източната врата на България, сега вече Варна е източната врата на Европейския Съюз.

3.2. Мястото на Община Суворово в националната селищна мрежа

Община Суворово е една от 12-те общини от структурата на Област Варна, и една от 35-те общини на Североизточен район за планиране.

Степента на урбанизация (градското население) в Североизточния район е 72.7%, почти колкото средната за страната - 72,5%. На територията на района са разположени 721 населени места, от които 30 са градове. Единственият голям град е Варна, от 2-ро йерархично ниво (според йерархизацията на градските центрове в НКПР), с население 334 870 д. (трети по големина град в страната); с около сто държавни подразделения на централни ведомства; с над 1000 неправителствени организации и Генерални консулства на редица държави.

От 3-то йерархично ниво са градовете Добрич – 92 030 д., Шумен 80 855 д. и Търговище – 37 611 д., които допълват и балансират областните центрове.

Малките градове от 4-то йерархично ниво в района са 10 на брой: между които съседните на Община Суворово градове Девня и Провадия.

Много малките градове и села – **центрове на общини от 5-то йерархично ниво са 20 на брой: между които гр. Суворово** и съседните Аксаково, Белослав, с.Ветрино, Вълчи дол и Дългопол.

В североизточен район много от общините са с висока степен на критичност на проблемите и могат да бъдат отнесени към категорията на райони за целенасочена подкрепа съгласно критериите и показателите, посочени в чл.6 на ЗРР. На 5 и над 5 показателя отговарят 18 общини, а на 4 и над 4 показателя - 24 общини. Всичките 24 общини с изключение на Провадия, Омуртаг и Ген.Тошево са с центрове много малки градове или села от 5-то йерархично ниво. Тези общини обхващат териториален ареал, който се простира от южната периферия в Старопланинската част на района до северната гранична периферия в Добруджа и Лудогорието. Там се формират периферните територии на района със затруднено социално - икономическо развитие, между които е и община Суворово.

Национална концепция за пространствено развитие (НКПР) не пренебрегва най-малките и най-много на брой градове и села от 5-то йерархично ниво, където се осъществява първичното обслужване на населението на общините и където са налични работни места извън селскостопанската заетост – в сферата на социалните услуги, търговията, администрацията, промишленото и занаятчийското производство, образованието, културата.

Развитието в област Варна е силно поляризирано с проявява на феноменът **“център-периферия”**. В община Варна се намират над три четвърти от предприятията и дълготрайните материални активи и съответно се реализират много голяма част от приходите от дейност и печалбите в областта.

През периода 2007 – 2013 г. се запазва характерното голямо различие между социално-икономическото развитие на Варна и останалите общини в областта. Единствено община Девня показва сравнително по-високо икономическо развитие.

Функционирането на предложения от НКПР полицентричен урбанистичен модел е в тясна взаимообвързаност със системата на социалната инфраструктура и с преодоляване на диспропорциите по отношение на достъпа до социални услуги от високо ниво.

“Засилване на връзките между градските и селските райони на всички равнища, чрез подобряване на достъпността и възможността за работа и планиране на специфични мерки в подкрепа на периферните и слабо населени селски райони.” е основна постановка на НКПР и е водеща в устройствените решения на ОУП на община Суворово.

Паралелно с предвижданията на ОУПО Суворово, за физическо подобряване на средата се прилагат мерки за стимулиране на социалната интеграция и сближаване, които дават възможност за борба с пространствената сегрегация и социалната маргинализация. Смесването на функции и на социални групи предимно в общинския център, намалява риска от социална изолация и изключване за голяма част от населението и съхранява жизнеността

на населеното място.

Подобряването на достъпа до далекосъобщителни мрежи и предоставянето на "универсална услуга" в слабо населената община Суворово ще подобри достъпа до инфраструктура, до информация и знания, мярка, която ОУП прилага за по-добра транспортна и комуникационна достъпност и свързаност на населените места.

За развитието на Европейските екологични мрежи в националната територия и опазването на биологичното разнообразие се осигуряват необходимите „зелени“ и „сини“ коридори между защитените зони с регионално, национално, международно и общоевропейско значение. ОУП опазва културните ландшафти със специално историческо естетическо и екологично значение, а нарушените от човешката намеса ландшафти творчески възстановява чрез подходящи рекултивационни мерки. Разработват се интегрирани стратегии за защита на обектите на културното наследство, прилагат се принципите на интегрираната консервация за значимите ансамбли и паметници.

Унищожаването на плодородните земи при разрастване на населените места и изграждане на съпътстващата развитието им инфраструктура се приемат като основна причина за запечатването на почвите и загубата на техните най-важни свойства. ОУП предлага устройствени решения на базата на интегрирания и адаптивен подход за опазване на населението и на основните териториални ресурси – земята, водата, горите, подземните богатства и за превенция от природни бедствия и аварии.

3.3. Оси на урбанизация

Урбанизацията е значително социално явление. Тя е не само интензивен ръст на градското население и коренно изменение в съотношението между градското и селско население, а също така многостранен процес на изменение начина на живот на хората, развитието на образованието и културата. За урбанизацията е типичен линейният характер на проявление. Основната причина за това е транспортната инфраструктура, по която се формират оси на урбанизацията. Сите на урбанистично развитие не са свързани само и единствено с транспортните коридори, някои от които съвпадат със старите римски пътища пресичали страната. Тези оси съвпадат и с културните коридори в Югоизточна Европа, които обвързват едни от най-ценните културни паметници в България. Някои от тези римски пътища са пътища на миграциите и важни биокоридори като например Via Pontica и Via Aristotelis, налагащи от една страна поредица от ограничения за опазване на птиците, а от друга, привличащи специфични групи туристи от цял свят за наблюдения и фотолов. Именно поради тази причина предложените урбанистични коридори – оси на развитие не се разглеждат само на направления за трансевропейските транспортни коридори, а като културни, „сини“ и „зелени“ връзки. В страната има формирани две национални оси на урбанизация:

1. Драгоман - София – Пловдив – Свиленград - Истанбул, част от общоевропейски транспортен коридор No 4 (Трасека), и отклонението Пловдив – Ст. Загора – Бургас – като важна национална ос;

2. София - Плевен – Русе и връзка с общоевропейски транспортни коридори No 7 и No 9 и отклонението София - Ловеч - В. Търново – Шумен – Варна;

Второстепенни оси на развитие се изявяват в направления, излизащи от основните оси или свързващи основните оси. Очаква се те да активизират агломерационните процеси и урбанистичното развитие.

Северната главна ос София – В. Търново – Шумен – Варна ще се изяви чрез доизграждане на АМ „Хемус“. Важността на тази национална ос, осигуряваща бързи комуникации между София и Северното Черноморие и по-слабо изявените урбанизационни центрове в Северна България, както и до град Русе на река Дунав се подкрепя от последното решение на ЕК за включването на АМ „Хемус“ в ТЕМ-Т съгласно новата политика за

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените развитие до 2020 г.

Много важен проект, свързан с приоритетна ос 18 на ТЕМ-Т (река Дунав), е изграждането на скоростен път Русе - Шумен и модернизация на жп линията. Сухопътната отсечка Русе-Варна представлява алтернативен сегмент на ОЕТК No 7 и дава по-бърза връзка между транспортната магистрала "Рейн - Майн - Дунав" / Пристанище Русе – Пристанище Варна–Кавказките страни – страните от Централна Азия, Иран и Близкия изток.

Основните оси на развитие в североизточен район се развиват по транспортните направления Търговище-Шумен-Варна, Варна-Шумен-Разград-Русе и по крайбрежието Шабла - Каварна-Балчик-Варна-Бургас. Тези оси са сравнително слабо изявиени като оси на урбанизация. По-активно урбанизирани са техните отсечки в обхвата на Варненската агломерация

По протежението на осите на урбанизация са формирани опорни ядра – агломерации. Варненското е второто по значимост в страната опорно ядро в оста на урбанизация след Софийското, и преди Бургаското което е трето.

Големият град Варна формира агломерационно образувание в общините Варна, Аксаково, Белослав и Девня. Това агломерационно образувание се развива от една страна в западна посока по линия на промишленото производство и транспортно-пристанищната дейност и от друга страна в северна посока по линия на туристическата дейност. Пространствената и икономическа структура на агломерационните образувания създават предпоставки за активно включване на община Суворово във формирането както на агломерационните образувания с производствено-градски характер, така и с рекреационно-туристически характер чрез:

- Подобряване на привлекателността на средата за бизнеса чрез инвестиране в базова инфраструктура, привличаща инвестиционен интерес и стабилни световни и национални компании;
- Създаване на предпоставки за диверсифициране на икономическите активности и увеличаване дела на новите технологии чрез обвързването им с центровете за образование, наука и иновации;
- Активизиране на взаимодействията между клъстерните образувания в обхвата на агломерационните образувания
- Изграждане на свързващата инфраструктура между агломерационните ареали и съседните територии, по-малките градове и села, с което да се подобри достъпа до услуги, качеството на живот и капацитета на територията;
- Подобряване на условията за туризъм и отдих в изявената туристическа агломерация, чрез отстраняване на негативните последици от туристическата урбанизация и обогатяване на туристическия продукт с разнообразни алтернативни и целогодишни форми на туризъм .

Важен дял от неурбанизираните територии в националното пространство заемат защитените природни територии и зони. Националната екологична мрежа, включваща защитени територии (ЗТ) и защитени зони (ЗЗ) обхваща около 35% от територията, при около 5% през 2005 г. Това обстоятелство, че над 1/3 от националната територия е поставена под активна природозащита, създава нови предизвикателства пред устройството на територията и поставя допълнителни ограничения относно възможните дейности в тези региони. От 14-те области на Северна България, само 4 са с дял на защитените зони над средния за страната – Силистра, Варна, Ловеч и Монтана. НКПР предлага до 2020 г. защитените зони по НАТУРА 2000 да достигнат до 37% от националната територия, а до 2025 – не повече от 38%, което е оптималният предел.

България като страна членка по Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство, (ЮНЕСКО, 1972 г.) има включени общо 11 обекта: 2 за природно и 9 за културно наследство. Обектите на световното природно наследство са национален парк „Пирин” и резерват „Сребърна”, включени през 1983 г. Един от 5-те природни обекта вписани в индикативния списък на страната е защитена местност „Побитите камъни”, част от която

попада в територията на община Суворово - "Бановската група", а останалите са в териториалния обхват на съседните общини Аксаково и Девня. НКПР предписва по-енергични усилия за включване на обектите от индикативния списък в списъка на Световното природно и културно наследство на ЮНЕСКО. До края на първия етап до 2020г. е възможно да бъдат включени всички природни обекти от индикативния списък, а до 2025г. индикативният списък може да бъде попълнен с нови предложения.

Културните ценности в НКПР се разглеждат като израз на включването на културното наследство в единната обща пространствена политика на страната, която от своя страна ще влияе върху урбанистичните и устройствените политики. Системата от шестте района от ниво 2 е част от териториалната структура на Европейския съюз и най-непосредствено осъществява европейските междурегионални връзки, а също така, укрепва чувството за принадлежност към европейската култура и собствената европейска идентичност на българските граждани.

Североизточен район от ниво 2 частично попада в европейския супра - регион на страните от Черноморския басейн – с две от областите Варна и Добрич. През територията му преминават европейският Дунавски културен маршрут, Източният Транс-балкански културен маршрут, културният коридор „Виа Понтика“ (Via Pontica) и Европейските пътища на еврейското наследство. Недвижимите културни ценности са 3180, а резерватите 7 бр. Реален стимул за развитие на района са Българското средновековие, столиците на първата славянска държава, обектите на преславската книжовна школа, литературен и културен център на България и славянския свят, ранните земеделски общества в Европа от епохата на неолита, античните крепости и черноморски колонии, урбанистичната култура от времето на Античния Рим, Византия, Османската империя и модерната епоха – градска култура и изкуство на модерната българска държава от края на 19 в. до и след Втората световна война. С този район се свързва военната ни морска история, специфичното развитие на градовете като курортни, с развита образователна, културна, музейната и фестивалната инфраструктура.

В района попадат тематично българските столици Плиска, Велики Преслав, Мадара и античните селища край Девня, Варна, Бяла и Обзор, както и обектите на природното наследство природните паркове Шуменско плато и Златни пясъци. Град Варна е с изключително богат културен календар. И трите района от ниво 2, които имат за северна граница р. Дунав са от особено значение за обособяване на Дунавския лимес като световно наследство и за подготовката за включване в листата на ЮНЕСКО заедно с останалите европейски държави, през които протича реката.

В последните години се наблюдава преориентация на кохезионната политика на ЕС, усилваща вътрешния конкурентен потенциал на регионите. Фокусирането върху спецификата на мястото по отношение на природните и културните ресурси и индивидуалните преимущества на градовете, селата и териториите, на основата на материалните и нематериални ценности и връзки ще бъде водещо в политиките за устройство на територията и регионално развитие. Отчита се и промененото отношение към културните ценности и разширяване на пространствения обхват на културното наследство - от единичната ценност до ансамбъла с неговото обкръжение и цялостната градска или природна среда, в която е ситуирана, от интериора на сградата и нейната конструкция до характерния пейзаж, от културните коридори/маршрути до подводните културни ценности. Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със съхраняване на техните уникални характеристики чрез интегрирана консервация и активно опазване, публична загриженост и реновация в най-широк смисъл, запазване и развиване на духа на мястото и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж - основна задача на ОУП на община Суворово.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Изграждането на местна инфраструктура и местни основни услуги в селските райони, включително за дейности за отдих и култура, обновяването на селата и дейностите, насочени към възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата и ландшафта са оценявани като „основен елемент от всяко усилие за реализиране потенциала за растеж и насърчаване на устойчивостта на селските райони“¹⁰ Община Суворово попада в обхвата на “Черноморско културно пространство”, и има потенциал за активно интегриране и в други от предложените от НКПР територии с концентрация на културни ценности, например: “Дунавско културно пространство” (с изработване на комплексен проект за опазване и експониране на природните и културните ценности от поречието на “Суха река”).

Съвременното икономическо и социално развитие на община Суворово се благоприятства от наличните културни и природни ресурси и стратегическата териториалната близост с:

- Регионалният (за североизточен район на планиране) и областен център Варна;
- Функционално утвърденият Агломерационен ареал Варна - Девня – Дългопол - Провадия и туристическия агломерационен ареал на крайбрежието;
- Наличното крупно производствено и транспортно средоточие в съседната от юг Община Девня;
- Второто по големина в страната Международно летище Варна (23 км. от общинския център);
- Пристанище Варна-Запад - транспортна връзка по вода с Черно море чрез Белославското и Варненското езера (15 км от общинския център);
- □ Автомагистрала „Хемус” (9 км от общинския център);
- Жп линията Разделна-Кардам (връзка с единния железопътен възел на агломерацията Варна - Девня – Провадия и с Пристанище Варна - Запад);

Горните благоприятстващи социалното и икономическо развитие на общината фактори не са пълноценно използван ресурс. Налице е задълбочаване на констатирани по-рано в стратегически документи различия / неравенства от типа „център – периферия”, вътрешно проявени както за Област Варна, така и за Североизточен район.

Община Суворово е типичен пример за уязвима селска община от вътрешността (вътрешна периферия) и попада в групата на общините за целенасочена подкрепа по чл.6 от ЗРР, отговаряща на 5 и повече критерии за целенасочена подкрепа¹¹.

Общината има характер на периферен селски район, поради малкия демографски потенциал и липсата на сериозен градски център, поради което не е в състояние да реализира добро икономическо развитие и да осигури задоволително ниво на общественото обслужване и културен живот. Сметкаващо обстоятелство е физическата близост на Агломерационния ареал Варна – Девня – Провадия, както и на областния център Варна (на 34 км), и областните центрове Добрич (на 56 км) и Шумен(на 59 км), поради възможността за намиране на работни места и услуги в рамките на един приемлив изохрон.

Възможностите на градската среда да се адаптира към предизвикателствата за интегрирано развитие и да осигурява благоприятни условия за живот и работа са затруднени от продължаващия недостиг на инвестиции в основните сфери - екология, социална, образователна, здравна, културна, производствена, транспортна, комуникационна, техническа инфраструктура. Утежняващ проблем са влошаващите се демографски характеристики на населението на общината.

Предизвикателство пред ОУП е да създаде урбанистични условия за преодоляване на констатираните различия с цел пълноценно интегриране на Община Суворово към

¹⁰ Регламент за ЕП и на Съвета относно подпомагане на развитието на селските райони от ЕЗФРСР, 2011

¹¹ Национална стратегия за регионално развитие (НСРР) на Република България за периода 2012-2022 г. стр 77-79

агломерационното ядро (Варна – Девня – Провадия), към “функциониращите урбанистични ареали” (FUA) – Варна (град с международно / национално значение), Добрич и Шумен – (ареали – градове с регионално/локално значение), включването ѝ в мрежи от европейски градове, както и урбанистични условия за реализиране на следните възможности:

- Разширено участие в европейски програми за регионално сътрудничество;
- Подобряване на върешно общинската пътна мрежа и връзките с регионалната транспортна мрежа;
- Разширен достъп до европейските инфраструктурни мрежи и до модерни електронни услуги и информация за населението и бизнеса;
- Подобряване на екологическата, социалната и бизнес инфраструктурата;
- Създаване и подпомагане развитието на иновативни клъстери и структури;
- Валоризиране на богатото природно и културно наследство на общината и развитие на разнообразни форми на туризъм; Община Суворово следва да интегрира туристическия си потенциал в клъстер „Море”- “Черноморски туристически клъстер” с обхват области: Добрич, Варна и Бургас.
- Привличане на повече преки чуждестранни инвестиции;
- Навременно и адекватно осигуряване на устройствени условия за реализиране на възникнали инвестиционни намерения на дружество “АЙ ЕМ КЕЙ НУР” ООД в териториалния обхват на старо ПИ 000011, с площ от 624 580 дка, от землището на с. Калиманци.

Нов момент, който намира отражение в стратегическото планиране, са ангажиментите на страната ни за постигане на целите на “Стратегия Европа 2020”. В зависимост от спецификата и потенциала си, община Суворово следва да самоопредели конкретни целеви величини по петте цели на Областна стратегия за развитие на област Варна за периода 2014-2020 г., “Европа 2020”. Общата политическа рамка, която следва да се интерпретира и на местно ниво, е подходът към глобалните екологични проблеми. Посланието за развитие на нисковъглеродна местна икономика, енергийна ефективност, разнообразяване на енергийните източници, намаляването на климатичната уязвимост (рисковете от наводнения, засушавания, бури и др. природни бедствия), също следва на урбанистично ниво да намерят отражение в ОУП – като планова основа за реализиране на новите общински планове и стратегии.

3.4. Визия за развитие

Като обобщена представа за дългосрочното развитие на общината, тя представя желаното състояние, синтезира очакванията на местната общност за стандарта на живот и качеството на жизнената среда в един дългосрочен период, отразявайки уникалните предимства на общината в областен, регионален и национален аспект.

Община Суворово – интегрирана в националното пространство от общини, реализиращи динамично устойчиво развитие, привлекателно и сигурно място за живеене, осигуряващо условия за професионална реализация чрез развитие на конкурентноспособна общинска икономика, създаване на привлекателна градска среда, опазване на околната среда и местното културно - историческо наследство.

Постигането на визията е невъзможно без по-висока производителност, конкурентноспособност, заетост, доходи, потребление, по-високо образование и осигуряване на по-добро медицинско обслужване. За реализация на целите и приоритетите на стратегията за развитие на общината е необходимо ефективно участие на всички заинтересовани страни и партньори, при осигурена публичност, прозрачност и информация за хода на изпълнението ѝ.

3.5. Стратегически приоритети

Стратегическата платформа се основа на следните базови елементи: привлекателна бизнес среда, даваща възможност за изграждане на конкурентна и диверсифицирана общинска икономика, опазена и здравословна околна среда, оптимизирани системи на достъпно и качествено образование, здравеопазване и социалните услуги, които да осигурят благоприятната жизнена среда, подобро качество на живот и смегчени неравенства. Откритите основни елементи за развитие на община Суворово се базират на местните и регионални ресурси и бъдещите очаквания за развитие на обществените процеси, при равнопоставеност на членовете на местната общност. При формулирането на стратегическите цели, приоритети, специфичните цели и мерките се търси постигането на синергитичен ефект в резултат на взаимодействието на факторите на развитие.

Приоритетите в Общинския план за развитие са дефинирани в съответствие с целите и приоритетите заложи в Националната стратегия за регионално развитие (2012-2022 г.) и са съобразени с предвижданията на Областната стратегия за развитие (2014-2020 г), при отчитане на местната специфика и потенциала за развитие на община Суворово.

□ **Стратегическа цел 1:** “Постигане на икономически растеж, чрез повишаване конкурентоспособността на общинската икономика и акцентирание върху опазване на околната среда и развитие на селския туризъм”

Устойчив икономически растеж, на базата на конкурентоспособна общинска икономика се постига чрез активизиране на собствените ресурси и съхраняване на собствената специфика. Сериозен акцент е поставен върху развитието на икономика, свързана със селското стопанство и земеделието. Предвижда се подкрепа за МСП, които биха дали принос за развитието на общинската икономика, чрез подобряване на инфраструктурата им, както и за развитие на нови бизнес модели и иновации.

Важна необходимост е развитието на бизнес, отговорен към околната среда и към устойчиво използване на природните и антропогенни ресурси.

Отчита се необходимост от разнообразяване и обогатяване на морският туризъм от крайбрежието с алтернативни туристически продукти чрез включване на богатите природни и културни ценности на общината във форми на селски, природен, културен, поклоннически, еко, ловен и др видове туризъм.

Тази цел се подкрепя чрез три взаимнообвързани приоритети.

Приоритет 1.1 “Развитие на малки и средни предприятия в областта на селското стопанство и промишлеността”

Доминиращото положение на селскостопанският отрасъл в местната икономика изисква подобряване на ефективността на земеделското производство и насърчаване на конкурентноспособен хранително-преработвателен сектор, чрез по-добра пазарна и технологична инфраструктура в съответствие с най-добрите производствени и екологични практики. Перспектива пред развитието на земеделието в община Суворово е преминаването на земеделските производители към органично земеделие. Подходящо е изграждането на ферми за биологично отглеждане на растения и животни, както и модерни агростопанства, прилагачи иновативни автоматизирани системи при отглеждане на животните и обработката на земята.

Специфична цел 1.1.1."Развитие на професионалните умения на земеделските производители"

Дейности и проекти:

- Съдействие при сертификация на селскостопански производители
- Разяснителни кампании и общински мерки за подпомагане на промени в структурата на отглеждана земеделска продукция.
- Необходимо е земеделските стопани да се възползват от обучителни програми на Европейския съюз за натрупване на познания в областта на органичното земеделие.
- Разкриване на паралелка в професионалната гимназия „Св.Г.Победоносец“ за обучаване на млади хора в областта на органичното земеделие.
- Проекти за отглеждане на етерично-маслени култури
- Проекти за отглеждане на нетрадиционни земеделски култури
- Проекти за засаждане на залесителни пояси с медоносни растения
- Проекти за отглеждането на пчелни семейства
- Проекти за алтернативно земеделие
- Проекти за въвеждане на нови технологии и иновации в малки и средни предприятия

Специфична цел 1.1.2. "Информационни и консултантски услуги за селскостопанските производители"

Дейности и проекти:

- Създаване на Агробизнес център за предоставяне на технически услуги на земеделските стопанини.
- Предоставяне на услуги за маркетинг и реализация на продукцията.
- Организиране на обучения за селскостопански производители.
- Съдействие при сертификация на селскостопански производители.

Приоритет 1.2 "Развитие на бизнеса и привличане на външни инвестиции"

Специфична цел 1.2.1. "Създаване на партньорства с бизнеса при усвояването на различни финансови инструменти"

Дейности и проекти:

- Осъвременяване на кадастрални планове и актуализация на общинските имоти, подходящи за насърчаване на бизнеса.
- Създаване на звено за информационно обслужване и подпомагане на бизнеса.
- Обучение за предприемачи и стартиращ бизнес.
- Съвместно разработване на проекти за заетост.
- Намаляване на административните бариери пред малки и средни предприятия.
- Проекти за насърчаване на индивидуалното и колективно предприемачество за активиране на бизнеса.

Специфична цел 1.2.2. "Инвестиционен маркетинг и икономическо развитие"

Дейности и проекти:

- Разработване на стратегия за икономическо развитие
- Участие в инвестиционни форуми
- Създаване на рекламни материали за общината
- Провеждане на маркетингова кампания насочена към инвеститори
- Участие в икономически и регионални обединения и сдружения.
- Създаване на индустриална зона Варна-Запад на територията на общини Суворово, Ветрино и Вълчи дол, с подкрепата на "Национална Компания Индустриални Зони" ЕАД на площ 535 дка.

Специфична цел 1.2.3. "Подобряване на пазарната инфраструктура"

Дейности и проекти:

- Изграждане на закрит пазар за селскостопанска продукция в град Суворово
- Изграждане на пазар за живи животни в град Суворово.
- Доизграждане на пазар за живи животни в с. Чернево
- Създаване на борси (тържища) за земеделска продукция. По този начин малките земеделски производители ще могат директно да предлагат своята продукция на потребителите и да договарят по-високи изкупни цени. За създаването на такива борси могат да се използват някои от нефункциониращите селскостопански дворове на бившите ТКЗС и ДЗС.

Приоритет 1.3 "Подобряване на туристическото предлагане и включване на природното и културно богатство за подобряване на конкурентно- способността на МСП в туризма"

Специфична цел 1.3.1. "Активизиране на развитието на туризма в цялата територия на общината и изграждане на туристическа инфраструктура"

Дейности и проекти:

- Създаване и подобряване на екопътеки на територията на общината.
- Поддържане на инфраструктура за достъп до туристически обекти.
- Възстановяване на базите за отдих на територията на общината.
- Създаване на туристически информационен център.
- Създаване на туристически клъстер.

Специфична цел 1.3.3. "Екологично използване на горските ресурси"

Дейности и проекти:

- Залесяване на изоставени ерозирали земи, оборудване и технологии за залесяване и сеч.
- Изграждане на горски разсадник.
- Изготвяне на програма за лов и риболов.

□ **Стратегическа цел 2:** "Подобряване на качеството на живот и смекчаване на социалните неравенства чрез увеличаване на заетостта и доходите и оптимизиране на системите на здравеопазването и социалните услуги, образованието и културата"

Ориентирана е към използване на наличните потенциали за подобряване на качеството на живота и създаването на подходящи условия за развитието и реализацията на човешките ресурси в областта, увеличаване на равнището на заетостта и доходите, подобряване на качеството публичните услуги от първостепенно значение - здравеопазване, социални услуги, образование и култура.

Основните предизвикателства на пазара на труда са свързани с намаляване несъответствието между образователното равнище и професионалните умения и квалификация на заетите, които се търсят на пазара на труда, с акцент за възрастните работници, младежите до 29 г. и лицата с ниско образование и квалификация, жените и представители от ромското етническо малцинство .

Тази стратегическа цел се подкрепя чрез два взаимнообвързани приоритета.

Приоритет 2.1 "Подобряване достъпа до пазара на труда, повишаване на заетостта и доходите на населението"

Първият приоритет е насочен към подобряване на достъпа до пазара на труда, повишаване на заетостта и доходите, с акцент на младежката заетост, стимулиране на трудовата мобилност, намаляване на бедността и постигане на социална интеграция на групите в неравностойно положение.

Специфична цел 2.1.1. "Повишаване на заетостта и доходите с акцент младежка заетост"

Дейности и проекти:

- Професионална преориентация (повторно обучение) и преквалификация на заетите в отраслите, в които се осъществяват структурни промени.
- Подкрепа на бъдещи предприемачи и самонаети лица с акцент върху стимулиране на женското предприемачество.

Специфична цел 2.1.2. "Стимулиране на трудовата мобилност, професионално то образование и ученето през целия живот"

Дейности и проекти:

- Подобряване на транспортната свързаност и обществения транспорт по направленията с най-интензивни ежедневни трудови пътувания към големия град.
- Използване на информационни и комуникационни - технологии като инструмент на обучение.
- Сътрудничество с местния бизнес и съдействие при наемане на хора, живеещи на територията на общината.

Специфична цел 2.1.3. "Намаляване на бедността и постигане на социална интеграция на групите в неравностойно положение"

Дейности и проекти:

- Включване на общината в програмите за заетост, включително интегрирани схеми за алтернативна заетост, съгласно политиките на пазара на труда.

Приоритет 2.2: "Подобряване на качеството на достъпа до здравни, образователни, социални и културни услуги и спортни прояви"

Вторият приоритет е насочен към осигуряване на по-добър достъп до образователни, здравни, социални и културни услуги чрез модернизирани на съответната инфраструктура и подобряване на качеството на публичните услуги.

Специфична цел 2.2.1. "Адаптиране на образователните услуги съобразно потребностите на пазара на труда"

Дейности и проекти:

- Обучителни програми за ранно професионално образование.
- Обучение на хора в неравностойно положение за придобиване на основни професионални умения.
- Професионално обучение за възрастни.
- Обучителни програми за ранно чуждоезиково образование.
- Чуждоезиково обучение за възрастни.
- Компютърно обучение за деца и младежи.
- Изграждане на общински образователно - информационен портал.
- Превенция на отпадането от образователната система.

Специфична цел 2.2.2. "Подобряване на социалните и здравните услуги на населението, включително и обществени групи в риск"

Дейности и проекти:

- Програма за привличане на здравни специалисти в малки населени места.
- Профилактични прегледи за превенция на заболяванията.
- Здравно - информационно обслужване на населението - семинари и открити дискусии.
- Разширяване на видовете предоставяни услуги в ЦСРИ, гр. Суворово.
- Предоставяне на услуги в ЦРДУ, гр. Суворово

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- Разширяване на дейностите на социален патронаж
- Стимулиране създаването на младежки клубове за спорт.
- Реконструкция и подобряване на стадион в град Суворово.
- Подобряване на стадион в село Чернево.
- Образование чрез спорт в училищната мрежа.
- Повишаване образователното ниво на общностите в риск.
- Подобряване на техническата инфраструктура и достъпа до социални и здравни услуги.
- Създаване на субсидирани работни места.

□ **Стратегическа цел 3** -“Устойчиво и интегрирано териториално развитие, чрез подобряване на техническата инфраструктура, териториалната свързаност и опазване качеството на околната среда”

Стратегическа цел 3 е ориентирана към подобряване на териториалния модел на общината и постигане на териториално сближаване чрез устойчиво и интегрирано териториално развитие. Устойчивото териториално развитие в областта ще се постига чрез подобряване на транспортната и комуникационна свързаност, което ще улеснява достъпа до публични услуги от по-висока степен и чрез стимулиране развитието на малките градове-центрове в периферните селски територии, както е община Суворово. Целта ще се подкрепя и от предходните две стратегически цели, свързани с икономическото и социално-културното развитие. Изпълнението на целта е конкретизирано от два приоритета.

Приоритет 3.1. "Подобряване на техническата инфраструктура, териториалната свързаност и достъпността до обектите за публични услуги"

Първият приоритет е насочен към подобряване на техническата инфраструктура и транспортната свързаност от общината към областта, подобряване на водоснабдяването и канализацията, както и с комуникационната обезпеченост на публичния сектор и домакинствата. Щадящо използване на териториалните ресурси при развитието на всички човешки дейности и ефективно опазване на околната природна среда, защита на природното наследство.

Специфична цел 3.1.1. "Подобряване на общинската пътна инфраструктура"

Дейности и проекти:

- Проектиране и подготовка на техническа документация за пътни обекти.
- Рехабилитация на път VAR 2240 Суворово-Дръндар-Николаевка / VAR 3 116.
- Рехабилитация на път VAR 3214 Чернево-Просечен.
- Рехабилитация на път VAR 1023, Аксаково-Игнатиево-Припек-Слънчево- Граница общ. (Аксаково - Суворово) - Баново - Калиманци.
- Рехабилитация на път VAR 2116 Вълчи дол-Войводино-Граница общ. (Вълчи дол-Суворово)-Ш-2901/.
- Изграждане на нов път с.Левски - с.Баново - с.Просечен.
- Проектиране и изграждане на околворъстен път на територията на град Суворово, част от третокласен път № Ш - 2901 в участъка от о.т. № 189 през о.т. №351 до о.т. №383, включително отчуждаване на засегнатите имоти.
- Обезопасяване на железопътни прелези на територията на община Суворово.
- Ремонт и изграждане на уличната мрежа в град Суворово.
- Ремонт и изграждане на уличната мрежа в с.Чернево
- Ремонт и изграждане на уличната мрежа в с. Николаевка.
- Ремонт и изграждане на улична мрежа в нас. места с население под 300 души.
- Основен ремонт и подмяна на автоспирките в общината.
- Изграждане на нови и поддържане на съществуващи горски и селскостопански пътища в землището на град Суворово.

- Изграждане на нови и поддържане на съществуващи горски и селскостопански пътища в землището на с.Чернево.
- Изграждане на нови и поддържане на съществуващи горски и селскостопански пътища в землището на с. Николаевка.

Специфична цел 3.1.2. "Опазване на околната среда, подобряване на енергийната ефективност и прилагане на възобновяеми енергийни източници"

Дейности и проекти:

- Подобряване и разширяване на системата за организирано сметосъбирането в община Суворово.
- Отстраняване на нерегламентирани сметища и рекултивация на засегнатите терени в селища с население под 1000 души.
- Рекултивация на кариери за добив на инертни материали край с.Калиманци, с. Чернево и гр. Суворово.
- Почистване на речното корито на "Хамам дере"- град Суворово.
- Почистване на р. Девненска в участъка Хамам дере, за осигуряване на проводимостта и предпазване от заливане на прилежащите земеделски площи.
- Почистване участъка от „Дедебунар" дере, преминаващо през с. Николаевка.
- Аварийно почистване на дере, преминаващо през с. Левски.
- Корекция и облицоване на речното корито на река Черневска.
- Залесяване на ерозирани терени.
- Подмяна на уличното осветление в населените места.
- Газифициране на населените места в общината.
- Саниране на обществени сгради в община Суворово.
- Подготовка на техническа документация за проекти за енергийна ефективност.
- Изграждане на соларни системи на образователни, административни и социални институции.
- Изграждане на соларна система на ФСК „Генерал Суворов" в гр. Суворово

Специфична цел 3.1.3. "Подобряване на ВиК инфраструктура и пречистване на отпадъчните води с изграждане на пречиствателни съоръжения"

Дейности и проекти:

- Изграждане на местни водоизточници в с. Просечем.
- Изграждане на нов водоем в м-ст "Борчетата", гр. Суворово.
- Ремонт на стария водоем при гр. Суворово.
- Ремонт на водоеми Домозлук 1 и Домозлук 2.
- Разширяване на водоем в с. Изгрев
- Подготовка на техническа документация за водоснабдителни съоръжения.
- Подмяна на водопровод от водоем в с. Изгрев до с. Баново.
- Реконструкция на водопроводната мрежа с.Чернево.
- Реконструкция и основен ремонт на водопроводната мрежа в гр. Суворово.
- Основен ремонт на водопроводната мрежа в с. Левски.
- Основен ремонт на водопроводната мрежа в с. Николаевка.
- Основен ремонт на водопроводната мрежа в с. Баново.
- Основен ремонт на водопроводната мрежа в с. Калиманци.
- Основен ремонт на водопроводната мрежа в с. Изгрев.
- Изграждане на отводнителни и дренажни съоръжения в гр.Суворово.
- Изграждане на отводнителни и дренажни съоръжения в с. Чернево.
- Подмяна на напорния водопровод от помпена станция Николаевка до водоема.
- Възстановяване на водоподаването от Карадаа 1 и Карадаа 2 към стария водоем на гр. Суворово.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- Подготовка на техническа документация за канализационни съоръжения.
- Доизграждане на канализационната мрежа в гр.Суворово.
- Доизграждане на канализационната мрежа в с.Чернево.
- Изграждане на канализация в с.Баново.
- Изграждане на канализация в с. Калиманци.
- Изграждане на канализация в с. Николаевка.
- Изграждане на канализация в с. Левски.
- Изграждане на канализация в с. Изгрев.
- Подготовка на техническа документация за пречиствателни съоръжения.
- Изграждане на модулни пречиствателни съоръжения в малки населени места.
- Подготовка на техническа документация за напоителни съоръжения.
- Изграждане на напоителни съоръжения в землището на град Суворово.
- Изграждане на напоителни съоръжения в землището на с. Николаевка.
- Изграждане на напоителни системи в землищата на малките населени места от общината.

Специфична цел 3.1.4. "Осигуряване на ширококолов пътен достъп и преодоляване на "цифровата изолация"

Дейности и проекти:

- Подобряване достъпа до он-лайн публични услуги, увеличаване броя на обществените места за достъп до информационни и комуникационни технологии и Интернет.
- Въвеждане на съвременни информационно-комуникационни технологии (ширококолов пътен достъп до Интернет) до предприятията, публичния, общински и държавен сектор и домакинствата.

Приоритет 3.2. "Интегрирано градско развитие, благоустрояване на селищната среда, подобряване качеството на живот и развитие на човешките ресурси"

Вторият приоритет е насочен към селищната мрежа, общинския град, като център за предоставяне на работни места и услуги на територията, на общината, прилагане на стратегии и планове за интегрирано градско развитие с активно гражданско участие.

Специфична цел 3.2.1. "Подобряване на градската среда"

Дейности и проекти:

- Ремонт на сграда на Общинска администрация.
- Ремонт на централна част и площад, гр Суворово.
- Ремонт на централна част и площад, с. Николаевка.
- Ремонт на централната част и площад на малки населени места в общината.
- Ремонт на съществуващите и изграждане на нови детски площадки в град Суворово, с. Чернево и с. Николевка и малки населени места.
- Ремонт и дооборудване на Фестивален и спортен комплекс "Генерал Суворов".
- Проектиране и подготовка на техническа документация.

Специфична цел 3.2.2. "Подобряване на образователна, здравна и културна инфраструктура"

Дейности и проекти:

- Ремонт на Професионална гимназия по селско стопанство "Св. Георги Победоносец".
- Ремонт на СОУ "Н. Вапцаров", гр. Суворово.
- Ремонт на Основно училище, с.Чернево.
- Ремонт на Основно училище, с.Николаевка.
- Ремонт на детски заведения в гр. Суворово, с. Чернево и с. Николаевка.
- Реконструкция и ремонт на храмове и прилежащите им пространства на територията на община Суворово.

- Осъвременяване на материално-техническата база в Професионална гимназия по селско стопанство "Св. Георги Победоносец".
- Осъвременяване на материално-техническата база в СОУ "Н.Вапцаров".
- Осъвременяване на материално-техническата база в ОУ в с.Чернево.
- Осъвременяване на материално-техническата база в ОУ в с. Николаевка.
- Основен ремонт на читалище в гр. Суворово.
- Основен ремонт на читалище в с. Чернево.
- Основен ремонт на читалище в с. Николаевка.
- Ремонт на читалище в с. Левски.
- Ремонт на читалище в с. Изгрев.
- Ремонт на читалище в с. Калиманци.
- Ремонт на читалище в с. Баново.

Специфична цел 3.2.3. "Активизиране развитието на туризма и опазване на местното природно и културно наследство"

Дейности и проекти:

- Разработване на етнографски фолклорен календар.
- Ежегодно организиране на фолклорен фестивал.
- Самодейност сред младите - танци, песни и традиции.
- Пресъздаване на обичаи, празници, съобразно годишния фолклорен календар.
- Поддръжка на сградата на музея в град Суворово.
- Осъвременяване на материално-техническата база на обществената колекция в град Суворово.
- Обновяване на съществ. експозиции в обществената колекция в гр. Суворово.
- Създаване на експозиция, свързана с новата история на региона.
- Развитие на архиеологичната дейност в региона.
- Поддръжане на Къща - музей Петър Дънов в с.Николаевка.
- Изграждане на музейни сбирки в населените места.
- Подготовка, издаване и разпространяване на рекламна информация за паметниците и природните забележителности.
- Възстановяване и социализация на паметници.
- Реставрация и социализация на антични крепости и съоръжения.
- Повишаване квалификацията на местното население;
- Стимулиране на предприемаческата инициатива;
- Участие в различни програми и проекти за финансиране в сферата на туризма;
- Провеждане на разяснителни семинари относно потенциала за развитие на отделните видове туризъм, характерни за община суворово;
- Публично-частно партньорство;
- Изграждане на ваканционни къщи в комплекс „Барите“;
- Изграждане на спа център и развлекателен парк в комплекс „Барите“.
- Устройване на подходящи територии за къмпинги до язовирите и за курортни нужди.

□ **Стратегическа цел 4:** - “Териториално сближаване с общини в национален и европейски мащаб чрез междурегионално сътрудничество и процедури на партньорство”

Надежден инструмент в тази стратегия е постигането на междуобщинско сътрудничество и партньорство за решаване на общите проблеми и за постигане на интегрирана областна социално - икономическа и културна общност. Сътрудничеството и партньорството е необходимо и на по-високи равнища в рамките на СИ район и извън тях в национален и наднационален мащаб. Сътрудничеството и партньорството е гаранция за пренасяне на положителни практики за постигане на общ просперитет на партньорите.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Приоритет 4.1. "Стимулиране на вътрешното и външно сътрудничество и партньорство"

Първият приоритет на Стратегическа цел четири е ориентиран именно към подобряване на социалното, икономическото и културното сътрудничество и сближаване между общините в областта, към развитие на сътрудничество с другите области в СИ район и в страната, както и към осъществяване на трансгранично сътрудничество. Специфичните цели към този приоритет са свързани и с обмен на опит по тематични направления между партньорите на територията на страната и на ЕС за идентифициране, трансфер и разпространение на добри практики в областта на устойчивото развитие на градските и селските райони.

Специфична цел 4.1.1. "Подобряване на социалното, икономическото и културното сътрудничество и сближаване между общините за реализиране на съвместни инициативи за развитие"

Дейности и проекти:

- Развитие на контакти и международна дейност с институции на ЕС и страните членки на общността за изучаване на техния опит и обмен на добри практики по основните направления на развитие.
- Развитие на двустранни контакти за насърчаване на местните инициативи в областта на заетостта, равните възможности, обучението и социалното включване, както за размяната на човешки ресурси и опит за изследвания и технологично развитие.
- Сътрудничество и партньорство за насърчаване на културните и образователни мрежи за обмен в общините.
- Стимулиране развитието на комуникационни и информационни мрежи за услуги, технологии, и иновации.

Специфична цел 4.2.1. "Повишаване на капацитета на общинска администрация чрез обучение и развитие на уменията за управление на проекти."

Дейности и проекти:

- Ефективно взаимодействие и партньорство между общинската администрация и държавните структури по решаването на значими и актуални обществени проблеми.
- Обучения за усъвършенстване на уменията за разработване, финансиране и управление на проекти. Прилагане на системи за мониторинг.

Специфична цел 4.2.2. "Подобряване качеството на предоставяните публични услуги на общинско ниво"

Дейности и проекти:

- Въвеждане на нови информационни технологии за населението и бизнеса.
- Сертификация на общинска администрация по управление на качеството.
- Стимулиране на заетост чрез инструменти на местната власт.
- Подобряване на чуждоезиковата подготовка и компютърната грамотност на служителите.
- Подобряване на работата с малолетни и непълнолетни лица, носители на противообществени прояви.
- Създаване и реализация на младежки инициативи, касаещи гражданската позиция на младите хора.
- Програма за действия при природни бедствия, аварии и катастрофи.
- Преглед, оценка, формулиране и провеждане на необходимите промени в организацията на общинските услуги в съответствие с европейските стандарти.
- Подобряване качеството на админ. обслужване на принципа "едно гише".
- Популяризиране на публично-частното партньорство.

Специфична цел 4.2.3. "Подобряване гражданското участие в местното самоуправление"

Дейности и проекти:

- Съвместни обучения между местни партньори нестопански организации и общинска

администрация.

- Взаимодействие между местната власт и неправителствените организации, които работят в социалната сфера.
- Изграждане на публично-частни партньорства за привличане на финансови ресурси и повишаване възможностите за усвояване на средства от фондовете от НС.
- Възможност за гражданско участие на всички етнически групи в управлението на общината и в населените места.

3.6. Концептуална схема за балансирано регионално развитие

Устройствените аспекти на концептуалната схема за балансирано регионално развитие илюстрират устройствената интерпретация на следните цели:

- Осигуряване на баланс между опазването на богатото природно наследство на територията на общината и реализацията на ресурсовия му потенциал. Опазване устойчивостта на системите от природния комплекс. Повишаване конкурентноспособността на общината чрез активиране на специфичния ѝ потенциал, съчетано с опазване на околната среда.
- Пълноценно, но щадящо оползотворяване на ресурсите и потенциали за развитие, носители на местна и регионална специфика (характерната природна среда на Добруджа, визуалния контакт с морското / езерно пространство и културното наследство).
- Опазване на ценния поземлен ресурс. С оглед недопускане стихийна промяна на предназначението на големи площи висококатегорийна земеделска земя е предвидено въвеждане на устройствена зона, обхващаща земите от I до IV категория включително, като са въведени определени условия, целящи минимизиране териториалния обхват на промяната на предназначението.
- Създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, съответстващи на целите и приоритетите на стратегическите документи по Закона за регионално развитие – ОПР, както и такива на по-високо териториално ниво.
- Укрепване на връзката град-село на ниво община, област, регион;
- Пълноценно пространствено интегриране със съседните общини от областта, а по специфични направления и на регионално и междурегионални нива.
- Стимулиране на селските райони чрез изнасяне на промишлените, складови и преработвателни дейности в непосредствена близост до суровините;
- Отреждане на Индустриална зона Варна-запад с преработвателен профил на търсени местни производства и поддържане на активна и привлекателна бизнес среда във всички общински населени места.
- Подобряване на съществуващата/отреждане на нова транспортна и техническа инфраструктура, водоснабдяване, канализация, електро и газоснабдяване и достъп до интернет-услуги на производствените зони, за да се създаде по-добра жизнена и бизнес среда.
- Реализиране на научно-иновативни партньорства между университети/научни организации и предприятията на общината за генериране на знания и резултати с приложение в икономиката;
- Укрепване на инфраструктурата за НИРД¹² и иновации вкл. центрове за компетентност, центрове за трансфер на знания и комерсиализация на иновациите;
- Реализиране на условия за екологично земеделие и животновъдство;
- Създаване на клъстер „Агро производство и хранително вкусова промишленост“;
- Съобразяване на поемния капацитет на рекреационните ресурси. Обогаляване и разнообразяване на общинския и регионалния туристически продукт чрез активно включване на богатите природни и културни ценности на хинтерланда на района, с което да се обогати морският туризъм на крайбрежието.

¹² Научноизследователска и развойна дейност

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- Създаване на междуобщински туристически продукти в областите от СИР;
- Изграждане на туристическа инфраструктура и разработване потенциала на нови дестинации (например уникалото природно и културно наследство по поречието на „Суха река”);
- Създаване на условия за опазване на културното наследство на общината и реализация на потенциала му като фактор на социалното и икономическо развитие. Реализиране на съвместни инициативи и партньорства между общините и областите в района с други райони в и извън страната, за опазване на нематериалното културно наследство, чрез насърчаване на неговите носители да практикуват, популяризират и предават своите традиционни и автентични дейности и умения на следващите поколения;
- Устройствени условия за стимулиране на трудовата мобилност за увеличаване равнището на заетостта и доходите;
- Опазване и възстановяване на биоразнообразието в района;
- Опазване на средата при добивната индустрия на сушата и при локализиране на инсталации за ВЕИ
- Устройствени условия за увеличаване на потреблението на природен газ;
- Устройствени условия за изграждане на нови велосипедни алеи;
- Устройствени условия за постигане на социална интеграция на групите в неравностойно положение
- Устройствени условия за подобряване на качеството и достъпа до здравни, образователни, социални и културни услуги и спортни прояви.
- Изграждане и функциониране на ефективна система за интегрирано управление на отпадъците;
- Устройствени условия за развитие на йерархизирана система от градове – центрове и малки градове в селските периферии на североизточен район. Укрепването на общинските центрове от 5-то йерархично ниво, сред които попада община Суворово и съседните общини Аксаково, Ветрино, Вълчи дол и община Девня от 4-то йерархично ниво.

4. Основни параметри на социално-икономическото развитие на Община Суворово

4.1. Фактори на социално-икономическото развитие

Факторите, които ще определят развитието на общината и в бъдеще са:

Местоположение: Териториалната близост до: Регионалният (за североизточен район на планиране) и областен център Варна; до областните центрове Добрич (на 56 км) и Шумен (на 59 км); до функционално утвърденият агломерационен ареал Варна - Девня – Провадия; до налично крупно производствено и транспортно средоточие в съседната от юг Община Девня; до международно летище Варна (23 км. от общинския център); до пристанище Варна-Запад - транспортна връзка по вода с Черно море чрез Белославското и Варненското езера (15 км от общинския център); до автомагистрала „Хемус” (9 км от общинския център); Жп линията Разделна-Кардам (осигурява връзка с единния железопътен възел на агломерацията Варна - Девня – Провадия и с Пристанище Варна - Запад);

Демографски потенциал:

Устойчивата тенденция на отрицателен демографски темп, обосновава депопулация и сериозно намаление на репродуктивните възможности на населението. Отрицателният естествен прираст задълбочава процесите на стареене и засилва процесите на стагнация в демографското развитие на община Суворово. Големият дял на слабо образовано население

прави човешкият ресурс на общината рисков фактор при реализация на проекти и дейности, които изискват технологичен бизнес и производства с висока добавена стойност. Ниската образованост на човешките ресурси се съпровожда от значителен дял безработни (8.66% от икономически активното население), слаба трудова мобилност и адаптивност на тези слоеве от населението и едновременно с това процеси на миграция сред икономически активното население на община Суворово. Продължителна е тенденцията към увеличаване на ромското население в общината.

Прогнозата на НСИ за броя на населението на община Суворово през перспективния период 2015 - 2035 г., към 31.12 на съответната календарна година, сочи трайна негативна тенденция, както следва: 2015- (6854 души); 2020 - (6518 души); 2025 (6004 души) и за 2035 (5823 души).

През последните години се констатира тенденция към известно нарастване на броя на населението, което се дължи изключително на механичния прираст. В устойчива се превръща тенденцията за придобиване на окрупнени имоти в зелената и екологична среда на селата, които се ползват като сезонна и/или целогодишна база за труд и отдих. Най-изявен процес на подмяна на местното население с нови и високообразовани заселници се проявява в с. Баново - атрактивно село с изградена съвременна база за алтернативни форми на туризъм.

Сравнително добре развита общинска и регионална транспортна достъпност: 34 км до областния център Варна; 56 км до обл. ц. Добрич и 59 км до обл. ц. Шумен; непосредствена близост до агломерационен ареал Варна - Девня – Провадия; 12 км. до крупното производствено и транспортно средоточие в Община Девня; международно летище Варна (23 км. от общинския център); сертифицирана летателна площадка до с. Калиманци; транспортна връзка по вода с Черно море чрез Белославското и Варненското езера (15 км от общинския център); Автомагистрала „Хемус“ (9 км от общинския център); Жп линията Разделна-Кардам (връзка с единния железопътен възел на агломерацията Варна - Девня – Провадия и с Пристанище Варна - Запад);

Близост до образователния, културен и административен център Варна - един от основните административни, научни и културни центрове на страната. Развитието на висшите училища и научни институти е от съществено значение за икономическото, културното и социалното развитие за района. Варненските университети осигуряват на областта научен потенциал за развитие на бизнеса, привличат млади хора, търсещи професионална реализация в града и във Варненска област. Община Суворово разполага с добре развита образователна инфраструктура. Професионалната гимназия по селско стопанство "Св. Георги Победоносец", подготвя специализирани кадри за реализация в аграрния сектор.

Научно-техническите фактори са свързани с качеството на произвежданата продукция. Нарушената екологична обстановка в някои райони е причина за влошаването на качеството на отглежданите култури

Традиции и установени добри практики в аграрния сектор. Благоприятни природогеографски условия за добре развито растениевъдство. Опазена висококатегорийна земя. Възможности за развитие в областта на екологичното земеделие и животновъдство, включително алтернативни земеделски производства, развитие на лека и преработвателна промишленост на място, където се произвежда селскостопанската суровина.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Устойчиво развитие на първичния сектор - отглеждане и добиване на хранителни растителни и животински продукти и суровини, така също и добиване на полезни изкопаеми-суровини за Двения цимент и строителната индустрия - основно за строеж на пътища в общината, областта и региона.

Установени добри практики в усвояването на възобновяемите енергийни източници. Ветроенергиен парк Суворово притежава капацитет да осигурява електричество на приблизително 7000 домакинства или град от 30 000 жители, да спестява изгарянето на 266 000 тона черни въглища и да предотвратява замърсяване от приблизително 56 000 тона въглероден двуокис годишно.

□ **Туристически потенциал:** Общината разполага с уникален потенциал за развитие на целогодишен разнообразен алтернативен туризъм, който да обогати и разнообрази морския крайбрежен туризъм. Наличието на туристически и рекреационни ресурси е благоприятна предпоставка за развитие на незамърсяваща и модерна промишленост във високоефективни ниши.

Интерес от чуждестранни и вътрешни инвеститори поради струпването на добри локализационни условия, определящи община Суворово като атрактивна в инвестиционно отношение територия.

4.2. Концепция за икономическо развитие

Прогнозите за икономическо развитие имат силно вероятностен характер, тъй като процесите в икономиката и пространственото изграждане на средата са с висока степен на непредвидимост, даже и в по-близко бъдеще. Това налага изисквания за гъвкавост на плана по отношение на много бързо изменящите се условия.

Предвижданията на плана, свързани с икономическото развитие и система „Труд”, се базират на две ясно обособени части:

- обща рамка, която дава стратегическите (дългосрочни) параметри на развитие и която обосновава общия баланс на структурите на общината.
- □ конкретни предписания за устройственото разполагане на система „Труд”, които могат да се изменят и коригират в зависимост от обстановката и в съответствие с общата рамка.

Основната концепция за икономическото развитие на община Суворово, която стои в основата на устройствените решения, се изгражда върху следните допускания:

* Развитие и утвърждаване на конкурентноспособен социално-икономически комплекс на община Суворово, създаване на привлекателна жизнена и бизнес среда, като се опазва околната среда и валоризира местното културно - историческо наследство.

* Интегрирано социално - икономическо развитие на община Суворово в йерархизираната система от градове–центрове и малки градове за предоставяне на услуги, създаване на работни места и намаляване на различията “център - периферия”.

* Утвърждаване на общинския център гр. Суворово (от 5-то йерархично ниво), посредством обособяване на индустриална зона „Варна-Запад”. Зоната е предвидена като производствена, което позволява на нейната територия да се настанят леки и преработващи производства, логистични и търговски бази /закрити складови помещения за съхранение на общи промишлени стоки и насипни товари – зърнени храни, торове/. Индустриалната зона ще бъде изградена изцяло върху земи от Държавен поземлен фонд на площ от 391 000 кв.м. в местността „Бозлука”.

* Разнообразяване и умножаване на промишлените дейности на територията и структурно

преустройство, гравитиращо към производствата на лека и преработваща промишленост от малки и средни предприятия, базирани на местата, където се произвеждат селскостопанските суровини.

* Утвърждаване на високоефективно и ефикасно аграрно стопанство. Възможности за развитие на екологично земеделие и животновъдство, включително алтернативни земеделски производства - развитие на лека и преработвателна промишленост на място при суровината.

* Развитие на местния образователен и иновативен потенциал и информационните и комуникационни технологии с оглед изграждане на икономика, основана на знанието. Това ще се постигне чрез засилване на функциите в областта на образованието, научното и технологично развитие, трансфера на технологии, подобряване образователните и квалификационни умения на човешкия капитал и др.;

* Развитие на целогодишен алтернативен туризъм, на основата на богатото природно и културно наследство на общината, който да разнообрази и обогати морския туризъм.

* □ Балансиране на развитието между отделните сектори с ускорено развитие на тези отрасли и дейности от третичния сектор, които създават импулс за развитието на първичния и вторичен сектор.

* Преодоляване на липсата на характерни елементи на качествено устроената производствена среда, с цел привличане на повече преки чуждестранни инвестиции.

* Преодоляване на констатираните в стратегическите документи различия / неравенства от типа „център – периферия”, вътрешно проявени както за Област Варна, така и за Североизточен район, посредством подобряване на екологическата, социалната и бизнес инфраструктурата.

* Преодоляване на актуалното към момента статукво на уязвима селска община от вътрешността (вътрешна периферия) и попада в групата на общините за целенасочена подкрепа по чл.6 от ЗРР, отговаряща на 5 и повече критерии за целенасочена подкрепа¹³, посредством разширено участие в европейски програми за регионално сътрудничество. Разширяване на достъпа до европейските инфраструктурни мрежи и до модерни електронни услуги и информация за населението и бизнеса.

* Постигане на качествена балансирана и устойчива жизнена среда посредством:

- Балансиране на териториалното развитие на община Суворово чрез оптимално оползотворяване на нейния потенциал;

- Моделиране на максимално компактна пространствена структура на населените места, съподчинена на опазването на природни и културни ценности и на висококатегорийната земеделска земя.

- Органично и функционално обвързване на общинския център с останалата територия на общината; Създаване на равнопоставени пространствени условия за развитието на общинския център, и останалите населени места;

* Развитие на нисковъглеродна местна икономика, енергийна ефективност, разнообразяване на енергийните източници, намаляването на климатичната уязвимост (рисковете от наводнения, засушавания, бури и др. природни бедствия) на общината.

4.3. Основни характеристики на прогнозираното икономическо развитие

Икономическата сфера за община Суворово е едновременно предизвикателство и благоприятна възможност за създаване на условия, които да стимулират реструктурирането и модернизацията на общинската икономика за постигане на устойчив растеж.

Общината разполага със скромни финансов и интелектуален потенциал и следва да създаде привлекателна бизнес среда за високообразовано население. От една страна е необходимо да се ускори напредъкът в сектора на услугите и промишлените отрасли от

¹³ Национална стратегия за регионално развитие (НСРР) на Република България за периода 2012-2022 г. стр 77-79

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените сферата на преработвателната екологично чиста и био продукция. От друга страна общината трябва да поддържа здравословна комбинация от традиционни промишлени отрасли, за да може да капитализира съществуващият производствен потенциал.

Придаването на нов динамизъм и качество на общинската икономика в значителна степен зависи от ефективното действие на система "Труд". Икономическото развитие – неговите темпове, структура, пространствено организиране в зони, ядра, комплекси, е основополагащо по отношение на развитието на всички останали системи, включително и по отношение на демографското развитие.

От друга страна, всички останали подсистеми играят ролята на стимулатори или ограничители по отношение на икономическото развитие. Търсенето на гъвкав баланс между всички системи в перспектива е една от задачите на общия устройствен план.

4.4. Стратегически направления на икономическото развитие

4.4.1. Аграрен сектор

Първичният сектор (селско, горко стопанство, риболов) запазва доминиращото си присъствие в структурата на заетостта и продукцията, като в рамките на прогнозния период се очаква да участва в структурата на заетостта и икономическата структура с %. Висококатегорийните земеделските земи не подлежат на промяна на предназначението си, а част от земите от 5-10 категория се предлага при определен инвестиционен интерес да сменят своето предназначение за по-доходоносни икономически дейности.

Характерна особеност на прогнозираната отраслова структура е нейната промяна.

Преструктурирането на аграрния сектор е на основата на разнообразяване и обогатяване на отглежданите суровини и постепенно "преобразуване" на моноструктурния характер на земеделието в полиструктурен. Прогнозата за структурата на аграрния сектор отразява приетите хипотези за целеви структурни промени, които се извеждат на базата на **качествени аспекти**:

- Опазване на земеделските земи от I до IV категория, без право на промяна предназначение.
- Разширяване и модернизация на съществуващата и изграждане на нова селскостопанската инфраструктура.
- Възстановяване съществуващите / създаване на нови масиви с трайни насаждения.
- Внедряване на земеделски практики за биологично земеделие.
- Създаване на агро-технически информационен център (информация за пазарни изисквания, икономически разчети, достъпни кредити и данъчни стимули, които да подпомогнат развитието на нови нетрадиционни земеделски практики.
- Обвързване на науката със селскостопанското производство.
- Разширяване и модернизация на животновъдния сектор.
- Подпомагане на производството на аквакултури - изкуствено/естествено отглеждани риби и раци, в язовирите и рибарниците на територията на общината.
- Привличане на високотехнологични преработващи добитата суровина производства.
- Изграждане на регионални "кълъстери" и мрежи, в които да се обхванат малките и средни преработващи предприятия.
- Изграждане на нови оранжерийни комплекси.
- Изграждане на тържища (борси) на земеделска продукция, със съоръжения за първична обработка и пакетирание на стоките.
- Подпомагане на механизирания и ограничаване на ръчния труд.
- Възстановяване на съществуващи / изграждане на нови поливни системи.
- Опазване и възстановяване на залесените територии, респ. увеличаване дела на горските паркове за сметка на горите със стопанско предназначение.

- Залесяване на изоставени и ерозирани земи, както и такива със санитарно защитна роля.
- Една от възможностите за развитие на аграрния сектор в община Суворово е развитието на кълстери, особено що се отнася до зеленчукопроизводството и лозарството, които през последните години не се развиват особено добре. Наличните в общината благоприятни климатични и природни дадености, както и на производствен опит на населението от миналото са стимулиращи предпоставки за тази цел.

Пълноценното и ускорено развитие на основния за територията отрасъл е от изключителна важност. Той е предпоставка и база за развитие на малки и средни предприятия от вторичния сектор и гарант за жизненост на общинската икономика. В този смисъл предмет на реалната устройствена проблематика е локализирането на територии за нова селскостопанската инфраструктура, тържища (борси), съоръжения за първична обработка и пакетиране на стоките, територии за трайни насаждения, територии за залесяване и др..

4.4.2. Промисленост

Прогнозата за структурата на промишленото развитие отразява приетите хипотези за целеви структурни промени, които се извеждат на базата на следните качествени аспекти:

- Устойчиво развитие на традиционния добив на нерудни полезни изкопаеми.
- Възникване и развитие на преработваща промисленост до суровината.
- Стимулиране на екологично чисти, ефективни и конкурентноспособни хранително-вкусови производства;
- Изграждане на индустриална зона “Варна -запад”.
- Привличане на високотехнологични производства;
- Интегриране на местните малки и средни предприятия в регионални “кълстери” и мрежи;
- Обвързване на науката с производството;
- Осигуряване пряка връзка на промишлените средоточия с републиканската пътна мрежа
- Възраждане на занаяти и други местни специфични производства и дейности в малките населени места;
- Предложения за рекултивационни мероприятия на кариерите за добив на инертни материали след приключване на експлоатацията им.

В границите на община Суворово икономиката може да се обогати с промишлени дейности, които не само да осигурят използването на ресурсите, но и да са рентабилни. Целесъобразно е община Суворово да се интегрира за промишлени производства с предприятия от Девня, Варна и други общини в областта и страната. Едновременно с това е икономически оправдано, със собствени сили, общината да организира производства, независещи, организационно и управленски, от предприятия извън общината. Общината трябва да организира производства, които са типично нейни, нейн икономически облик.

На основата на интеграцията с фирми от Девня, Варна и Провадия, в община Суворово могат да се изградят предприятия, цехове за продукция от машиностроенето и хранителната промисленост.

От всички възможности за развитието на промисленост в общината най-реална е тази за леката промисленост. В това отношение има опит и ресурси за хранително-вкусовата промисленост, текстилната промисленост, шивашката промисленост и др. Селското стопанство произвежда растениевъдни и животновъдни продукти като суровина, която основно се изнася за преработка в други общини. С това община Суворово губи – веднъж икономически, втори път, че не използва отпадъците от преработката на зеленчуци, плодове, месо, мляко, трето – допълнителна заетост на населението. Поради това производството на концентрирани и специални фуражи трябва да става в общината или чрез интеграция със съседни общини.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

В основата на прогнозираното развитие на промишлеността в общината е изграждането на нови предимно малки и средни преработвателни предприятия. Прогнозираното разнообразяване и умножаване на промишлените дейности и структурното преустройство, гравитиращо към производствата на лека и преработваща промишленост от малки и средни предприятия, базирани на местата, където се произвеждат селскостопанските суровини са възможни при мобилизация на местния човешки потенциал за ефикасна работа със Структурните фондове. Промените във вътрешноотраслово равнище и в областта на продуктовете структури са свързани с развитието на нови производства и продукти, на основата на търсене на пазарно перспективни, високотехнологични и иновативни производства и покриване на перспективни “ниши”, подкрепени от активна структурна политика на държавата и общината, осигуряване на по - пълно използване на местния потенциал и възможностите на Структурните фондове. В този смисъл предмет на реалната устройствена проблематика е локализирането на индустриална зона “Варна-запад”, територии за бъдещите логистични и производствени предприятия в непосредствена близост до работната сила.

В духа на горното е изработен Окончателния проект за ОУПО Суворово, който цели навреме да създаде устройствени условия за реализиране на възникнали инвестиционни намерения за изграждане на складово - производствени сгради за производство на хранителни продукти, получени чрез преработка на селскостопанска продукция, заедно необходимите складови, спомагателни, обслужващи сгради и мрежи на инженерната и теническата инфраструктура върху 624 580 дка от землището на с. Калиманци (в обхвата на територията на бившето селскостопанско летище - старо ПИ 000011).

4.4.3. Строителство

Строителството вероятно ще увеличи ролята си в икономиката на общината през прогнозния период. Основанията за това нарастване са свързани с:

- Инвестиционен интерес за ново строителство върху територията;
- Осигуряване на засилено инфраструктурно строителство и особено очакваното строителство по линия на оперативните програми и усвояване на средства от Структурните фондове.
- Преструктурирането, ремонта и реновирането на съществуващите материални активи в общината, една значителна част от които са физически остарели и енергийно неефективни.
- Динамиката на пазара на недвижими имоти, растящите цени, туристическата и курортна атрактивност на общината, ипотечното кредитиране на граждани и повишеното търсене на курортни и престижни жилищни площи създава силни пазарни стимули в сектора.

На трудовия пазар става все по-трудно да се намерят квалифицирани специалисти за различните дейности, както и инженерен състав. Като цяло потребностите от неквалифициран персонал се удовлетворяват чрез ежедневна и сезонна миграция на работници.

4.4.4. Третичен сектор

Очаква се увеличаване на заетите и нарастване на конкурентноспособността на отраслите от третичния сектор базирано на:

- Тенденциите на нарастваща конкурентноспособност на отраслите, които го съставят – здравеопазване, образование, наука, култура, туризъм, бизнес услуги и др.; На първо място при позициониране на бизнес и при избор на място за живеене, след техническата и транспортната инфраструктура се поставят подсистемите на здравеопазването и образованието.
- Нарастване на изискванията към качествата на трудовия ресурс чрез повишаване на образователното и професионално равнище на населението;

- Развитие на научни изследвания с приложен характер;
- Разработване и внедряване на нови технологии, ориентирани към икономиката на общината, националния, регионалния и международен пазари;

4.4.5. Туризм

Туристическия бизнес в общината е с добър, но частично и слабо разработен потенциал, показатели и перспективи за развитие. Основанието за определянето на прогнозираните равнища на развитие на туризма в общината са свързани с:

- Нарастване на туристическия интерес към територията;
- Възможност за целогодишно използване на наличната туристическата база;
- Възможност за интегриране със съседни и по отдалечени общини за комплексно разработване на нови туристически продукти, свързани с природното и културно наследство.
- Подобряване на обслужването и квалификацията на заетите в туризма;
- Развитие на нови разнообразни форми на алтернативен туризъм: селски, природен, поклоннически, ловно-риболовен, познавателен, културно - историческия туризъм;
- Разработване на агресивна маркетингова политика за целеви групи по възраст, доходност, културно-познавателни интереси и хоби;
- Осигуряване на качествено туристическо предлагане във всички аспекти: продукт, хора, услуги, информация, опит;
- Разработване на трасета за алтернативно безопасно придвижване - вело алеи и вело маршрути, пешеходни маршрути, еко пътеки и маршрути за конна езда.
- Отреждане на територии за временен отдих - къмпинги до язовирите;
- Обособяване на нови горски и специализирани паркове

Устойчивата тенденция на окрупняване на имоти в рамките на населените места, на инвестиране в къщи за гости и на заселване на добре образовани млади семейства в екологично чистите и с атрактивна природа селища, следва да се стимулира с подходящите устройствени инструменти на плана.

4.4.6. Техническа инфраструктура:

транспорт, енергетика, газоснабдяване, водоснабдяване и канализация, съобщения:

Община Суворово има капацитет да напусне групата на уязвимите селски общини от вътрешността (вътрешна периферия) за целенасочена подкрепа по чл.6 от ЗРР, посредством подобряване/изграждане на съвременна техническата инфраструктура.

Това е секторът, в който се очакват най-много инвестиции през прогнозния период, в който ще се извършат мащабни преустройства и се предвижда висока динамика в реализираните работи и приходи от различни стопански дейности.

От особена важност за функционирането на полицентричния модел се явява пътната инфраструктура с регионално и местно значение, която допълва функциите на пътната мрежа с национално значение.

В проекта за ОУПО Суворово новото инфраструктурно, промишлено и логистично развитие на общината е решено чрез устройване на терени в западно направление от общинския център “Индустриална зона “Варна запад”, в близост до населените места, предимно върху имоти - общинска собственост, както и северозападно от с. Калиманци в обхвата на територията на старото селскостопанско летище.

5. SWOT анализ на социално икономическото развитие на община Суворово

5.1. Силни страни на община Суворово

- Благоприятно геостратегическо положение: близост до регионалният и областен център Варна - (34 км); до агломерационния ареал Варна - Девня – Дългопол - Провадия; до международното летище Варна (23 км. от общинския център); до пристанище Варна-Запад - транспортна връзка по вода с Черно море чрез Белославското и Варненското езера (15 км от общинския център); до автомагистрала „Хемус” (9 км от общинския център); наличие на жп линията Разделна-Кардам (връзка с единния железопътен възел на агломерацията Варна - Девня – Провадия и с Пристанище Варна - Запад)
- Близост на общината до икономически, консуматорски и административни центрове.
- Благоприятна за развитието на туризма и селското стопанство природогеографска и климатична характеристика на територията на общината;
- Отсъствие на промишлено замърсяване, екологично чиста територия.
- Традиционен опит в земеделието.
- Наличие на голям брой регистрирани земеделски производители.
- Добре развита добивна промишленост;
- Наличие на защитени територии, биоразнообразие и културно наследство като предпоставка за развитието на алтернативни форми на туризма;
- Наличие на добре развита транспортна инфраструктура;
- Наличие на богати водни ресурси
- Наличие на оптична кабелна мрежа
- Близост до газопреносна мрежа.
- Наличие на добре развити енергийни, електроразпределителни и комуникационни мрежи;
- Реализация на частни инвестиции във възобновяеми енергийни източници.
- Балансирано разпределение на основната част от населението в малък брой населени места
- Сравнително висок дял на населението в трудоспособна възраст.
- Висок коефициент на икономическа активност.
- Добре развита базова образователна мрежа.
- Здравна осигуреност на населението.
- Развита местна система за предоставяне на социални услуги.
- Изградена спортна инфраструктура.
- Развит административен потенциал на общинската администрация и социалните партньори;
- Установени добри практики в процеса на усвояване на значителни ресурси от ЕС и други източници на финансиране за реализация на инфраструктурни проекти;

5.2. Слаби страни:

- Моноструктурна общинска икономика, доминирана от селското стопанство.
- Раздробеност на земеделските площи.
- Не добра пазарна ориентация на земеделските стопанства.
- Не добре развита политика за привличане на инвестиции и откриване на бизнес възможности.
- Слабо развити селски райони в общината и разпокъсано селско стопанство с ниска интензивност на труда и изостанали аграрни технологии;

- Недостатъчна степен на използване на възможности и “добри практики” за стимулиране на малкия и среден бизнес в трите основни сектора на икономиката на общината;
- Отсъствие на мрежи и клъстерни образувания за повишаване ефективността на производствените звена за развитие на икономика, обоснована на знанието;
- Слабо развитие на връзките “наука-бизнес”;
- Неэффективно управление и използване на природните дадености историческите и културните ресурси за генериране на доходи на местното население от алтернативния туризъм;
- Ниско образователно равнище на населението и висок дял на лицата без професионална квалификация.
- Високо равнище на безработица, особено сред уязвимите слоеве от обществото - лицата с ниска образователна степен и младите хора.
- Малък брой на хората с висше образование и специалисти в приоритетните области.
- Засилване на миграционните процеси, особено сред младите хора и влошаване на възрастовата структура на населението.
- Запазване на ниско ниво на заплащане, условия на работа и ниския жизнен стандарт на населението.
- Незадоволително спрямо европейските изисквания ниво на социалната инфраструктура на общината; остаряла и амортизирана материална база на социалната и техническа инфраструктура на общината; ресурсоемкост и енергоемкост на производствените процеси във всички сектори на общинската икономика; наличие на остаряли устройствени планове;
- Липса на спешна помощ.
- Липса на финансови средства за разширяване на спортните клубове.
- Незадоволително техническо състояние на общинската пътната мрежа.
- Лошо техническо състояние на уличната мрежа в населените места.
- Амортизирана водопреносна система, липса на изградена канализационна мрежа в повечето селища.
- Лошо качество на електропреносните услуги.
- Липса на газифицираща система на територията на общината.
- Недостатъчно развита инфраструктура за третиране на отпадните води.
- Наличие на нерегламентирани сметища и затруднения при сметосъбиране и депониране.

5.3. Възможности

- Повишаване на конкурентноспособността и ускорено икономическо развитие на общинската икономика; Икономическо и социално сближаване с други общини в областта, региона.
- Развитие базирана на науката общинска икономика;
- Развитие на модерно и базирано на знанието селско стопанство;
- Клъстерна организация на производството и услугите;
- Присъединяване на бизнеса към единния европейски пазар.
- Разнообразяване на икономиката и развитие на екологични производства.
- Подобен достъп до финансиране в подкрепа на бизнеса.
- Подобряване на технологичното ниво на местния бизнес.
- Природен и културен потенциал и възможности за развитие на туризма.
- Подобряване на достъпа до външно финансиране за публични и частни инвестиции в човешки капитал.
- Намаляване на различията между характеристиките на човешките ресурси и

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

потребностите на работодателите.

- Развитие на публично-частни партньорства и други „добри европейски практики” на ефикасни механизми и инструменти на икономическия растеж и социалното благополучие.
- Намаляване на ависимостта от социалните програми .
- Усвояване на значителни ресурси от ЕС и други източници на финансиране за реализация на инфраструктурни проекти.
- Реализация на частни инвестиции във възобновяеми енергийни източници.
- Газифициране на обществени сгради и предприятия с цел намаляване на разходите за поддръжка и използване на по - евтина топлинна енергия.
- Висока абсорбционна способност при усвояването на структурните и Кохезионен фондове за развитие на техническата, социална инфраструктури;

5.4. Заплахи

- Забавяне и недостатъчно финансиране от общинските и републикански фондове развитието на публичната инфраструктура за привеждането ѝ в съответствие с европейските норми и критерии;
- Влошаване на пазарните условия за местните МСП, вследствие на силния конкурентен натиск от европейските компании.
- Забавяне процеса на реструктуриране към модерно, базирано на знанието селско стопанство;
- Зависимост на местната администрация от централния бюджет и несигурност при съфинансирането на проекти по европейски програми.
- Липса за перспективно бюджетно планиране на национално ниво.
- Засилване на миграционните процеси, особено сред младите хора и влошаване на възрастовата структура на населението.
- Запазване на ниския жизнен стандарт на населението.
- Забавяне на социалната интеграция на групите в неравностойно положение и възникване на социални конфликти и проблеми;
- Ограничени ресурси на инвестициите за инфраструктурни проекти.
- Продължаващо влошаване на състоянието на техническата инфраструктура.
- Липса на значими регионални инфраструктурни проекти.
- Нарастване на публичните и частните разходи, свързани с прилагането на екологичното законодателство на ЕС.
- Засушаване и рискове, свързани с непредвидими природни бедствия.
- Влошаване на екологичното състояние на югозападната част от територията на общината.

6. Териториално развитие на община Суворово.

6.1. Население

Тенденциите на намаляване броя на населението на общината; влошаване на възрастовия профил с прогнозирано засилване и през следващите години; неовладяните процеси на миграции на икономически активното население; ниското образователно ниво на населението, което не може да осигури необходимият ресурс за технологичен бизнес и производства с добавена стойност са факторите с най-силно влияние върху върху заетостта и конкурентоспособността на човешките ресурси на общината.

На територията на Общината по данни на НСИ към 01.02.2011 населението наброява 7225 жители. **На жител се падат по 2.98 ха от разработваната територия.** Отрицателният демографски темп в периода 2004-2011г. води до депопулация и сериозно намаление на репродуктивните възможности на населението, като тази неблагоприятна тенденция остава постоянна величина и е потвърдена към дългосрочната прогноза на НСИ (2020г - 6518 жители, а 2030 - 6004 жители).

По отношение система «Обитаване»: проучванията на съществуващото положение (в т.ч. данните към 2011 г., публикувани от НСИ) показват, че в жилищните територии в настоящите граници на населените места са налице значителни резерви с оглед потребностите на постоянното население и демографските прогнози, както териториални, така и като изграден, неизползван жилищен фонд. В същия контекст, налице е нереализиран потенциал и за развитие на популярната през последните години система «второ жилище», за ползване от жители на други общини и от чужбина. На това основание, ОУП не предвижда екстензивно развитие на жилищните територии в населените места.

В устойчива се превръща тенденцията за придобиване на окрупнени имоти в зелената и екологична среда на селата, от високо образовани млади контингенти, които ползват имотите като сезонна и/или целогодишна база за труд и отдих. Констатираното слабо нарастване на броя на населението, се дължи изключително на механичния прираст.

Поради тези причини проектът за ОУП на община Суворово предвижда:

- Планиране на **максимално компактна селищна структура** с пълноценна и екологична жизнена среда във всяко едно населено място, гарантираща професионалната и житейска реализация, сигурността и здравето на децата, подрастващите и възрастните обитатели и гости на общината.
- За съществуващите жилищни територии в малките населени места е определена устройствена зона с малкоетажно жилищно застрояване. За устройството на жилищните територии в населените места и общинския център са приложими действащите подробни устройствени планове. Мотивирана е целесъобразността с последващите подробни устройствени планове на малките населени места, в съществуващите урбанизирани територии да се обособяват зони за «висококатегорийно обитаване» в УПИ с голяма площ (не по-малко от 2 дка), ниска плътност и интензивност на застрояване и други изисквания, осигуряващи комфорт на обитаването; дефинирани са също препоръчителни мерки за провеждане на политика за изграждане на социални и оборотни общински жилища и /или хосписи.
- Подобряване на комфорта на обитаваната среда чрез предвидената богата зелена система, нови зони за рекреация и спорт, образование и култура в непосредствен контакт със зоните за обитаване. Жилищните територии предлагат пълноценно ослънчаване и проветряване на сградите и околното им пространство. Селищата се просичат от реки и дерета, в близките околности кореспондират с микро язовири, рибарници. Водните обекти осигуряват подходяща влажност и комфорт на обитаване. Жилищните територии са извън обхвата на селскостопанските дворове и натоварени пътно-транспортни обекти. Жп линията е изолирана от жилищните райони на гр. Суворово и с. Чернево с изолационно озеленяване.
- Опазване и експониране на прилежащите природни и антропогенни ландшафти. ОУПО търси пълноценно художествено съжителство между жилищна среда и заобикалящите я природни фактори.
- Идентифициране и опазване на самобитните характеристики на отделните населени места - урбанистична структура на зоните за обитаване, характерно застрояване и установяване на режими регламентиращи развитието на населените места в посока на опазване на индивидуалния уникален облик за всяко едно от тях. Популяризиране и експониране на атрактивната и самобитна среда за обитаване - база за развитие на алтернативни форми на туризъм. Мерките са описани в система културно наследство.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените
- ОУП създава условия за стимулиране на тенденцията на окрупняване на имотите за обитаване в населените места.

6.2. Транспортна система

Основни проблеми на общинската пътна мрежа, за които ОУПО представя пространствени решения:

* Тупикова връзка със село Просечен. Транспортната изолация на населеното място е довела до обезлюдяване и непълноценно развитие на жизнено необходими функционалните системи. Липсата на съвременни комуникации е ограничител както за пазара на недвижими имоти, така и за пораждане на инвестиционен интерес.

* Общинския път VAR1023 е тесен и не осигурява комфортно разминаване на автомобилите. Пътя се ползва от пешеходци, велосипедисти, туристи. Липсва безопасна и сигурна среда, задоволяваща съвременните нужди на двете селища, с профил на ваканционни селища, предлагащи алтернативни форми на туризъм.

* В относителна транспортна изолация е и зоната по параграф 4 от ПЗР на ЗСПЗЗ от землището на с. Калиманци - местностите “Старите лозя” и “Асфалтова база”. Асфалтов път свързва двете местности само със село Припек от съседната община Аксаково.

* Село Левски също остава относително изолирано от удобна и бърза връзка със съседните населени места с. Просечен и село Чернево. ОУПО предлага провеждане на нов общински път по трасето на очакания път Просечен - Левски. Късите връзки и обходни пръстени ще осмислят и стимулират развитие на местни услуги и локални производства, които ще имат разширен и леснодостъпен пазар.

* Съществен проблем пред социализирането и популяризирането на Природна забележителност Побити камъни - “Бановска група” е тупиковата изолация на природната забележителност. Достъпът до нея е през с. Слънчево, а довеждащия път VAR1023, преминава край утаителите на свинекомплекса, чиито аромат се разпростира до АМ “Хемус”. ОУПО обследва релефа, ограничителите, свързани със защитена местност Побити камъни - “Бановска група” и предлага възможности за провеждане на алтернативна пътна връзка с. Баново - АМ “Хемус”. Дори и най-нисък клас на пряка пътна връзка с магистралата ще стимулира популяризирането и посещаемостта на природната забележителност и ще стимулира развитието на ориентираната към алтернативен туризъм част от територията на общината. Пряката връзка на “Бановска група” побити камъни - с АМ “Хемус” (при изградения пътен възел на две нива - разклона за Повеляново) ще обогати палитрата от туристически маршрути обвързващи разположената в землищата на три общини Природна забележителност - Побити камъни и ще спомогне за интегриране на богатото културно наследство на община Девня - (“Архитектурно - археологически резерват „Марцианополис – гр. Девня”с експонираните: Антична сграда с мозайки; Музея на мозайките; Античен амфитеатър; и др), с утвърдените места за ваканционен отдых селата Баново и Калиманци, Просечен, сред чиста и атрактивна природа, опазена и наситена с природни забележителности.

* Пълноценна интеграция в сферата на икономическия, социален и културен обмен между съседни общини е възможна посредством удобни и преки транспортни връзки. Пътя северно от с. Дръндар до с. Войводино не е напразно разширен и очакълен. Той е доказана необходимост и в интерес на двете съседни общини.

* В дългосрочен аспект, належаща и необходима на общинския център гр. Суворово е обходната връзка от юг / югозапад, която да изнесе транзитното движение към Вълчи дол и Ветрино - Провадия извън населеното място. ОУПО да проучи възможностите и за обход от север. Интензивното преминаване през населените места, включително през общинския център на транспортна техника, обслужваща добивната и производствената дейности затруднява пропускателната способност на движението, предизвиква шум и замърсяване в жилищните структури на общинския център.

* Необходимост от възстановяване на габарита и пътната настилка се констатира за път VAR2250 в участъка обслужващ ветрогенераторния парк "Еолика". В момента пътя е разбит, насипан с макадан, без оформени отводнителни канавки и без маркировка.

* Липсват алтернативни видове транспорт; Липсват безопасни пешеходни пространства. Липсва функционираща мрежа от велоалеи обхващаща територията на общината;

Независимо от сравнително добре развитата транспортна система на общината, ОУП предлага устройствени решения на наболели проблеми, определящи по-пълноценната и безопасна междуселищна транспортна свързаност. Поради горе изброените причини ОУП на община Суворово предвижда:

- Осигурява трасе за провеждане на пряк транспортен достъп до "Бановската група" на Природна забележителност "Побити камъни". Липсата на пряка връзка на южната част от територията на общината с магистралата АМ "Хемус" забавя развитието на три селища в тази част от територията на общината, които устойчиво развиват алтернативни форми на туризъм и са обект на траен инвестиционен интерес.

- Допълва Предварителен проект във връзка със становище (вх. № 53-00438/ 25.11.2016 г.) на дружество "АЙ ЕМ КЕЙ НУР" ООД, придава допълнителна мотивация за устройването на предложената пътна връзка Баново - АМ "Хемус", поради факта, че за бъдещото промишлено-складово средоточие ще бъде осигурен лесен и пряк достъп към АМ "Хемус", към пристанище "Варна запад" през пътен възел Повеляново и към националната ж.п. мрежа. В графичната част на окончателния проект трасето на пътя е коригирано с изместване в западна посока, съгласно изискванията на т. 6 от "Б. Мерки и условия за отразяване в окончателния проект, стр.11 от Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г." След направени допълнителни консултации и на основата на предложени алтернативни варианти, окончателния проект в графичната си част отразява съгласуваното предложение на трасе на пътя(вариант2) - писмо изх. № 08-01-3319(25) от 27.09.2017 г на РИОСВ _ Варна.

- Осигурява трасе за провеждане на пряк транспортен достъп от с. Калиманци до зоните за труд и отдих югоизточно от селото - местностите "Старите лозя" и "Асфалтова база".

- Осигурява възможности за провеждане на пряка транспортна връзка между с. Просечен и с Баново. До момента с Просечен е достъпно само от запад - тупиковия път Чернево - Просечен и затруднено ползва здравни и социални услуги.

- Осигурява възможности за провеждане на пряка транспортна връзка между с. Просечен и с Левски. Тази транспортна връзка ще осигури пряк и бърз достъп на обитателите на с. Левски до промишлените ареали на община Суворово и съседната община Девня и ще спомогне с Просечен да излезе от дългогодишната пространствена изолация и да развие пълноценно необходимите функционални системи.

- ОУП предвижда разширяване на общинския път VAR1023, който е тесен и не осигурява комфортно разминаване на автомобилите. Пътя се ползва от пешеходци, велосипедисти, туристи. Липсва безопасна и сигурна среда, задоволяваща съвременните нужди на двете селища, с профил на ваканционни селища, предлагащи алтернативни форми на туризъм.

- ОУП потвърждава разширеното и очакълено трасе на пътя северно от с. Дръндар до с. Войводино. Той е доказана необходимост и в интерес на пълноценна интеграция в сферата на икономическия, социален и културен обмен на двете съседни общини.

- ОУП предвижда реализиране на належащата и неоходима на общинския център гр. Суворово - обходната връзка от юг / югозапад, която да изнесе транзитното движение към Вълчи дол и Ветрино - Провадия извън населеното място.

- ОУП предвижда възможности и за обход от север на общинския център. Тази връзка ще изнесе транзитното движение към Дръндар, Войводино, Николаевка, извън населеното място.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- ОУП предвижда разширяване / възстановяване на габарита и пътната настилка за път VAR2250 в участъка обслужващ ветрогенераторния парк "Еолика". В момента пътя е разбит, насипан с макадан, без оформени отводнителни канавки и без маркировка.

- Късите разстояния между населените места и красивата природа са предпоставка за организиране на алтернативни форми на придвижване. Остра е нуждата от тях в землищата на Баново и Калиманци. ОУП предвижда изграждане на система от велоалеи по основно, затваряю и отвеждащи трасета, както и система от обезопасени пешеходни и конни маршрути.

Предложенията на ОУП са в съответствие на новата транспортна политика на общината, като са проучени възможностите за максимално използване на алтернативни транспортни връзки, както със селища извън общинските граници, така и в рамките на самата община;

6.3. Зелена система, гробищни паркове, зони за спорт, рекреация и атракции

Общината изпитва известни затруднения с организиране на структурата на зелената си система. Основните проблеми, пред които е изправена са следните:

* □ Възстановяването на собствеността върху земеделски земи и гори създаде предпоставки за промяна предназначението им без единна концепция, с цел задоволяване на инвестиционни намерения и желания за бърза печалба;

* Съществуващия горски парк и лесопаркови територии не са обвързани в единна система със селищните зелени площи за широк обществено ползване;

* Наличие на Защитени територии и защитени зони от Натура 2000 с особено богато биологично разнообразие и голямо природно значение; Наличие на многобройни процедурирани и одобрени Подробни устройствени планове (ПУП) в обхвата на защитени зони по Натура 2000

* Реституционни процеси са довели до нарушаване и унищожаване на предвидени терени за озеленяване в селата Баново и Калиманци и до поява на имоти в обхвата на деретата в селата Чернево и Изгрев.

* Процедурирани са ПУП-ове в обхвата на дера и в с. Николаевка.

* Отредени за озеленяване имоти пустеят. Липсват благоустройствени намеси.

* Не е използван ресурса на протичащите през селата дерета, и прилежащи стари каменни чешми, да се социализират като самобитни публични зелени пространства.

* Съществуващите гробищни паркове в с. Изгрев, с. Баново, с. Чернево и с. Калиманци са с изчерпан капацитет и неотговарящо на санитарните изисквания местоположения.

* В селата липсват достатъчно и съвременни детски площадки и спортни терени и съоръжения за задоволяване както за ежедневните, така и седмичните потребности от физическа активност на населението;

* Град Суворово не разполага с крайградски парк. Зелените площи в града са разпокъсани.

* Необходимост от залесяване с цел ограничаване на прахово замърсяване от кариерите;

* Няма условия за велоспорт в и между населените места, липсва единна концепция и организация на мрежа от велоалеи;

Поради горе изброените причини ОУП на община Суворово предвижда:

- Планиране на непрекъсната зелена система организирана в единна структура, която просича територията от север на юг и преминава по западните и южни склонове на Добруджанското плато и преминава на територията на съседната община Аксаково и по поречието на Суха река в североизточна посока.

- Определени са специалните горски територии (по смисъла на чл. 5, ал. 3 от Закона за горите) като „зони за защита от урбанизация”, съгласно чл. 12, ал. 1, т. 3 и ал. 10 от същия закон;

- Определени са територии и изисквания за изпълнение на защитно и изолационно

озеленяване, в т.ч. по протежението на линейни инфраструктурни обекти, за шумозащита на територии за обитаване, както и по отношение опазването и възстановяването на полезащитните горски пояси.

- ОУП предвижда опазване на Защитените територии и защитените зони от Натура 2000 с особено богато биологично разнообразие и природно значение; Окончателният проект не потвърждава процедураните подробни устройствени планове в обхвата на защитена зона "Суха река" (в землищата на с. Николаевка и с. Изгрев). В съответствие с изискване в "т. Б Мерки и условия за отразяване в окончателния проект за ОУП: т.1. Да отпаднат всички инвестиционни намерения, загубили правното си действие съгласно чл.93, ал.8, чл.99, ал 8, чл.88, ал.4 от ЗООС и чл.31, ал.11 и ал.23 от ЗБР, предвид изтеклия 5 годишен срок за осъществяване на инвестиционното предложение. Техния начин на трайно ползване да остане със статута си преди започване на процедурите по околна среда - пасища, ливади, горски фонд и др. Предложението следва да бъде отразено в окончателния проект на ОУП.", от Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г. стр.11,12, са направени изискваните промени в окончателния проект за ОУП на Община Суворово, по отношение на инвестиционните намерения, загубили правно действие. В графичната част на проекта същите са отразени като земеделски земи с начин на трайно ползване, какъвто са имали преди процедурите по околна среда, като е оставен контур указващ обхвата на одобрените във времето подробни устройствени планове.

- ОУП предвижда намеси за активно включване на протичащите през селата дерета към зелената система на населените места. Плана предвижда мерки за възстановяване, социализиране и експониране на прилежащите към поречията на деретата стари каменни чешми, като самобитни публични зелени пространства - традиционни места за социални контакти. Планът предвижда територията на дерето източно от с. Калиманци да бъде устроена като парк, между териториите на населеното място и предвижданията на устройствения план за затворен комплекс за 15000 обитатели.

- ОУП предвижда терени за нови гробищни паркове за селата Изгрев, с. Баново, с. Чернево и с. Калиманци. Съществуващият гробищен парк в регулацията на с Изгрев плана отрежда за мемориален парк.

- ОУП отрежда терени общинска собственост за спорт и атракции в новите селищни граници на всяко едно населено място, за изграждане на съвременни детски площадки и спортни терени и съоръжения за задоволяване както за ежедневните, така и седмичните потребности от физическа активност на населението.

- ОУП отрежда терени за мрежа от велоалеи между населените места, както и за пешеходни алеи сред опазената и атрактивна естествена природа.

- ОУП отрежда крайпътно озеленяване по натоварени трасета и нови терени за залесяване, включително и с медоносни храсти и едри дървесни видове. От особена важност за намаляване на запрашаването и опазване здравето на населението в землищата на с.Чернево и гр. Суворово е предвиденото залесяване на източните склонове на хълма "Люляка" в съседство с едноименната кариера. Залесяването на указаната територия - с площ 138.2 ха - в т.ч 133,55 ха държавна частна собственост ще подобри и ландшафтните характеристики на общината. Най - голямата кариера "Люляка" е обзрима от АМ "Хемус" и експонира мащабната съвременна намеса в естествения ландшафт на територията на общината.

- ОУП отрежда територии за трайни насаждения в покрайнините на с. Чернево и гр. Суворово, които визуално и физически да дистанцират кариерите от населените места, и да спомогнат за подобряване на микроклимата в селищата.

- ОУП отрежда опазване на групи вековни дървета в землището на с. Изгрев и с. Баново. Вековните дървета са дъбове в добро физическо състояние и са оцелели единични исполини от изсечените преди повече от век дъбови гори.

- ОУП отрежда територии за нов крайградски горски парк: "Старите кории" - северно от гр. Суворово. Нов горски крайградски парк в непосредствена близост до общинския център в

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

местността Старите кории би обогатил и разнообразил жизнената среда на общинския център и би предложил естествена среда с различни възможности за пълноценен отдих. Наличието на археология, която се проучва в момента и историческо място на битка в непосредствена близост, насищат спектъра от възможности за нови познания и дейности, които са в състояние атрактивно да експонират мястото и да предизвикат чувство на гордост и принадлежност за местното население. Оживяването и насищането с нови функции на тази северна част от населеното място и прилежащата му природна среда ще извадят от изолация обособения ромски квартал и ще подпомогнат процесите на интеграция на ромското население, ще стимулират и активни благоустройствени мерки от страна на общинската администрация, свързани с изграждане на достъпна среда, пешеходни пространства, велоалеи, приемна инфраструктура и др.

- ОУП отрежда терени за нов горски парк, югозападно от с. Баново - с наименование идентично с териториалния обхват, включващ: местността “Батаклията”- “Бановската група” на ПЗ “Побитите камъни”. Местността “Батаклията” и “Бановската група” на ПЗ “Побитите камъни” са традиционни места за природен, познавателен и еко туризъм.

За Природната забележителност “Побити камъни” е изработен и одобрен подробен устройствен план, който създава териториална организация и маршрутна връзка между отделните групи от скални феномени и който детайлизира решения за опазване и експониране на уникалните геоложки образувания, специфичен ландшафт и богатство на флора и фауна. ОУП стриктно следва предписанията на действащия ПУП и не предвижда намеси в защитената територия, която се прекрива със защитената зона.

На север “Бановската група” на ПЗ “Побитите камъни” граничи с урбанизирана територия Пп - бивша ферма за шрауси. Плана предписва специфични изисквания към тази територия, свързани с реструктуриране и отреждане на допустими био-производствени дейности, които да бъдат подходящо социализирани и експонирани към туристическото приемно пространство, отредено с одобрения ПУП на Природната забележителност и да се разработят възможности за включване на допълнителни атракции - в зависимост от профила на производството, например дегустация на местна продукция - плодове, зеленчукови, билкови разхладителни напитки, сушени местни плодове, подправки и др.

Извън обхвата на защитените територии плана предлага пряка транспортна връзка към АМ “Хемус” и отрежда западно от защитените територии нов горски парк в обхвата на красивата местност “Батаклията” - традиционно място за природен, познавателен и еко туризъм. Плана предвижда опазване и експониране на група от вековни дървета, популярни с наименованията “Момино дърво” и “Майчини дърво”, “Змейово дърво” и др.

- ОУП отрежда терени за залесяване и проектиране на нов парк по поречието на съществуващо дере, южно от Индуриална зона Варна - запад. Наименованието на бъдещия парк е “Старите кариери”. В обхвата на територията, отредена за парк “Старите кариери” има стари скални образувания, претърпели човешка намеса. Подходящото експониране на старите микро кариери е атрактивен начин за популяризиране на устойчивата за община Суворово добивна промишленост. Новия парк ще подобри микроклимата, визията и обемно-пространственото изграждане на Индуриална зона Варна - запад. Ще отдели деловите и производствени функции от кариерите, разположени южно на Индуриална зона и ще допълни и направи по атрактивно експонирането на културна ценност “Керванската чешма” разположена в геометричния център на Индуриалната зона.

- Преработката на Предварителният проект на ОУПО Суворово, във връзка със становище (вх. № 53-00438/ 25.11.2016 г.) на дружество “АЙ ЕМ КЕЙ НУР” ООД, е съобразена с необходимостта от съответствие с целите и задачите по опазване на околната среда, предвид специфичните изисквания за застрояване в защитени зони от мрежата Натура 2000. В териториалния обхват на имотите - собственост на Възложителя са осигурени зелени зони за безпрепятствено развитие и/или движение на местообитанията.

6.4. Техническа инфраструктура

Бурната промяна предназначение на земята от времето на строителния бум и безконтролното локално застрояване правят неефикасна съществуващата инфраструктурна мрежа. Основните проблеми на общината са следните:

- * Морално и физически остаряла мрежа от ел. съоръжения, - 0,4 kV, която изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация, като дължини и брой съоръжения.

- * Наличие на многобройни ПУП-ове с отреждане за възобновяеми източници на електроенергия, по които няма строителни реализации, а имотите попадат върху висококатегорийни земи. Окончателният проект не потвърждава инвестиционните намерения, загубили правно действие. В графичната част на проекта същите са отразени като земеделски земи с начин на трайно ползване, какъвто са имали преди процедурите по околна среда, като е оставен контур указващ обхвата на одобрените във времето подробни устройствени планове.

- * Мрежата ниско напрежение -20 kV в урбанизираните територии е изпълнена с от въздушни линии. Въздушните електропроводи създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на поетапно кабелиране.

- * Една част от трафопостовите в промишлените зони и жилищни зони са частна собственост, което затруднява тяхното управление и не дава възможност за пълното им натоварване за присъединяване на нови консуматори.

- * Морално и физически остаряла ВиК инфраструктура, изградена от етернитови, стоманени и поцинковани тръби с изтекъл експлоатационен срок. Значителни загуби на водно количество по мрежата, влошено качеството и значително повишена себестойността на подаваната вода.

- * В някои части от територията на общината липсва нормално водоподаване и не са осигурени необходимите количества воден ресурс;

- * Водопроводната мрежа е изградена непланирано, има неправилно разпределение на водните количества, има немотивирани дублирания на водопроводи в общинския център.

- * Критични показатели /нитрати и манган/отчитат 3 села от община Суворово. Отчетени са отклонения и по микробиологични показатели. Необходимост от анализи на подаваните води и от дезинфекция на проблемните места.

- * Необходимост от система за повишаване на налягането за високите места в селата Просечен, Баново, Николаевка, Калиманци

- * Изключение от горните констатации е с. Дръндар, осигурено със съвременна ВиК мрежа и локална ПСОВ.

- * Необходимост от възстановяване и изграждане на нови напоителни системи;

- * Необходимост от доизграждане на канализационната система в гр. Суворово, и с. Чернево.

- * Необходимо е изграждане на пречиствателни съоръжения за отпадните води в селата, като възможно решение е изграждането на модулни пречиствателни станции, заустени в преминаватщите дерета, които трябва да отговарят на изискванията за съответната категория приемник.

- * Наличие на ПУП-ове с отреждане за жилищно строителство в ново урбанизираните територии, за които няма осигурено водоподаване.

- * В шест населени места липсва изградена канализация, а в две е изградена частично; Наблюдава се заустване на непречистени отпадни води в повърхностни водоеми;

- * Недостатъчно развита телекомуникационна инфраструктура в селата и селищните образования;

ОУП на община Суворово, във фаза предварителен проект, представя схеми на инженерната инфраструктура, които ще обслужват новоурбанизираните територии, както и предложения за обновяване и допълнения към вече съществуващите. Предвидено е:

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- Развитие и модернизация на водоснабдителната мрежа на населените места в общината;
- Осигуряване на необходимите водни количества в населените места с проблеми във водоснабдяването.
- Изграждане на канализация и локални пречиствателни станции в селата: Николаевка, Левски; Калиманци, Баново и Просечен, с указано местоположение и сервитутни граници в графичната част на проекта.
- Доизграждане на канализационната мрежа за отпадни води в някои от кварталите на гр. Суворово и с Чернево;
- Развитие и модернизация на електроснабдителната мрежа и съоръжения;
- Газификацията е много добро средство за подкрепа на промишлените, туристическите обществените и социални дейности на Общината и начин за подобряване жизнената среда на нейните жители; Реализацията на проекта за газификация на общината ще способства за ефективното изпълнение на международните задължения на България по намаляване на замърсяването на въздушния басейн;
- Развитие и модернизация на телекомуникационните мрежа и съоръжения;

6.5. Зони за труд. Аграрен сектор / Промисленост

Традиционно общинската икономика е доминирана от селското стопанство. Формулираните проблеми, за състоянието на аграрния сектор са свързани със следните проблеми:

- * Промяна предназначение на високо категорийна земеделска земя в урбанизирани територии - негативна тенденция най-ярко изразена в землищата на с. Николаевка и с Изгрев, с. Калиманци.
- * Голяма част от обработваемите земи в землищата на гр. Суворово и с. Чернево попадат в концесионните граници на действащи кариери. Наблюдава се тенденция на намаляване на обработваема земя за сметка на разрастване на добивната промишленост (земищата на гр Суворово и с. Чернево).
- * Раздробяване на собствеността заета с растениевъдство, трайни насаждения, и животновъдство.
- * Липса на тържища и борси за земеделска продукция, със съоръжения за първична обработка и пакетиране на стоките.
- * Липса на разнообразни и жизнени преработващи предприятия за обработка на на произвежданата земеделска суровина на място.
- * Селскостопанските дворове и промишлените предприятия, в голямата си част с изключително остаряла и амортизирана материална база, са основен източник на замърсяване.
- * Необходимо е реструктуриране на селищните територии, с цел защита на зоните за обитаване и отдих от въздействието на селскостопанските и промишлени зони;
- * Хаотичното разполагане на малки предприятия, складове, верогенератори от страна на частни инвеститори разпокъсва висококатегорийните земеделски земи;
- * Унищожени в средата на миналия век са самобитни местни занаяти.

ОУП на община Суворово, създава устройствени режими за решаване на следните проблеми:

- Опазване на ценния поземлен ресурс. Създава режими за опазване на земеделските земи от I до IV категория, включително, без право на промяна предназначение. Във връзка с изискването от Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г. стр.12, "т. Б Мерки и условия за отразяване в окончателния проект за ОУП: т.8 За опазване на ценни земеделски земи от застрояване в окончателния проект на ОУПО да се въведе режим на превантивна защита върху земите с висока бонитетна категория(I-ва до IV), трайните насаждения и поливните обработваеми земи, както и на тези, попадащи в обхвата на защитени зони по

Закона за биологичното разнообразие.”, в графичната част на ОУПО, е въведена устройствена зона “Ссб” за земеделски земи, без право на промяна на предназначението, а в правилата и нормативите за прилагане на плана изрично е записан текст: Въвежда се режим на превантивна защита върху земите с висока бонитетна категория (I-ва до IV), трайните насаждения и поливните обработваеми земи, както и на тези, попадащи в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие.

- Планът запазва съществуващите в момента територии и обекти, свързани с полагането на труд, отнасящи се и към трите стопански сектора. За стимулиране тяхното развитие в контекста на стратегическите приоритети, реалните позитивни тенденции и инвестиционните интереси, се предвижда и устройство на нови територии за незамърсяващи производствени и складови дейности - отредени като устройствена зона Пп.

- Създава пространствена организация на зони за разширяване и модернизация на селскостопанската / промишлена инфраструктура, като отчита наличие на съществуващи локализации на подобна инфраструктура, напр. старите селскостопански дворове.

- Планът запазва и съществуващите животновъдни комплекси и ферми - отредени като устройствена зона Пч.

- Създава условия за изграждане на нови оранжерийни комплекси.

- Създава условия за изграждане на тържища (борси) на земеделска продукция, със съоръжения за първична обработка и пакетиране на стоките.

- Създава условия за възстановяване / изграждане на нови поливни системи.

- Създава режими за опазване / възстановяване на залесените територии, респ. увеличаване дела на горските паркове за сметка на горите със стопанско предназначение, въвежда правила и нормативи за устройството и опазването им.

- Предлага рекултивационни мероприятия на местата на добив на материали след приключване на експлоатацията им. Създава условия за залесяване на изоставени и ерозирани земи, както и такива със санитарно защитна роля.

- Предлага пространствена организация на приградски и главно междуселищни производствени територии за малки и средни предприятия, предимно за екологично чисти подходящи подотрасли, целящи стабилизиране на работната сила на селата.

- Осигурява пряка връзка на промишлените средоточия с републиканската пътна мрежа;

6.6. Обществено и социално обслужване:

Нерешени проблеми в сферата на социалния сервиз (бюджетните социални услуги) са:

- * Нереализирани предвиждания на предходни устройствени планове. Стара, амортизирана база на социалния сервиз. Съществуващата в населените места инфраструктура в тази сфера е с по-удребнен модул, нефункционална и физически амортизирана, което я прави непривлекателна за външни инвеститори.

- * Липса на съвременни алтернативни форми на здравно обгрижване - хосписи.

- * Липсва спешна помощ.

- * Липсват разработени алтернативни форми за образование и обучение, осигуряващи разнообразни пътеки за учене през целия живот, чрез културни институции (библиотеки, читалища, музеи), спортни организации и др., насочени към нови целеви групи;

- * Необходимост от съвременна адаптация на дейностите в културните институции. Читалищата следва да възвърнат ролята си на просветни и културни средища за местното население и да структурират обмен на дейности в мрежа с културни институции на по-високо ниво.

ОУП на община Суворово, създава устройствени режими за решаване на следните проблеми:

- В тази си част плановете предвиждания са адресирани както към местното население,

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените така и към контингентът на временно пребиваващите (тук не се визират услугите, свързани с престоя в обектите за настаняване и подслон, както и храненето на отседналите в тези обекти), а също и към транзитно преминаващите.

- Въвежда устройствени мерки за разширяване на спектъра от функции в малките населени места, напр. изграждане на обекти на социалните грижи, на културата, на услугите.
- Предлага пространствена организация за изграждане на нови обекти на комплексното обществено обслужване, на европейско ниво във всяко селище, тъй като търговската мрежа и услугите в малките населени места от общината са недостатъчни и в недобро състояние.
- Предлага по-добри къси и безопасни транспортни връзки между населените места и съответно разширен пазар за предлаганите услуги и обществено обслужване.

6.7. Туризъм

Туристическият сектор няма значимо присъствие в общинската икономика, въпреки наличните био-климатични ресурси, горски ресурси, водни ресурси - язовири и минерална вода, защитени природни територии, културно– историческо наследство. Формулираните проблеми, за състоянието на туризма са свързани с:

- * Липсата на комплексна оценка на културно-историческите ресурси на общината и програма за популяризирането и управлението им, като ресурс стимулатор за развитието на територията, в частност за развитието на алтернативни форми на туризъм.
- * Липсата на структурирана ерархия от ценности, които да гарантират опазването и развитието на привлекателна и самобитна, атрактивна за алтернативен туризъм жизнена среда.
- * Липсата на обвързаност на системата КИИ с туризма на локално ниво по начин, гарантиращ тяхната взаимноизгода в икономически, управленски и социален план – от една страна културното наследство е ресурс за развитие на алтернативен туризъм и за обогатяване на традиционния за района туризъм с различни форми за разнообразен отход; от друга страна туризмът осигурява икономически стимули и социална среда за съхраняване, изява и развитие на културно-историческия ресурс.
- * Наличие на неоправдано антропогенно натоварване на територията на общината. Повишена инвестиционна инициатива на собствениците на земеделски земи, попадащи извън границите на населените места, които спекулират с промяна на предназначението на земята за жилищни нужди (на фона на обезлюдени села с огромно количество нестопанисвани имоти) и компрометират природната среда в обхвата на защитени зони;
- * Липса на пълноценна и атрактивна съвременна туристическа инфраструктура.
- * Липса на политики целящи интегриране на съседни общини за изработване, управление и популяризиране на наличните туристически ресурси.

ОУП на община Суворово, във фаза предварителен проект, предлага устройствени решения на следните проблеми за развитието на туризма:

- Определя рекреационните капацитети и урбанистичните натоварвания, на територията, като не допускат по-големи; Решава проблема с повишената инвестиционна инициатива на собствениците на земеделски земи, попадащи извън границите на населените места, водещи до промяна предназначението им;
- Осигурява в максимална степен едновременно социализацията и опазването на всички ценни природни и антропогенни дадености природозащитени обекти, културно-историческо наследство;
- Въвежда (чрез Правилата за прилагане на плана) правила и нормативи за устройството и застрояването им, които да гарантират недопускане на експлоатационно пренатоварване, неконтролно ползване на ресурса, необратими промени в естествената среда, всякакъв вид замърсяване от човешки дейности, включително с наднормен шум в зоните за отход и туризъм;

- Създава условия за развитие на инфраструктура на търговията, услугите и спорта в локализационен аспект, отчита териториалното разположение на туристическа и курортна активност във и извън общинските граници, а така също и по преминаващите републикански пътища, с оглед увеличаване на обслужвания контингент, в т.ч. и транзитните потоци;
- Съгласува предвижданията на плана с тези на одобрения устройствен план на ПЗ “Побити камъни” и осигурява устройствени предпоставки за пълноценна интеграция на Община Суворово със съседни и по-отдалечени общини във връзка с опазване и популяризиране на природното и културно наследство.
- Осигурява урбанистични условия за развитие на туристическия потенциал на отделните населени места чрез:
  - извеждане и опазване на самобитни, уникални за населените места културни ценности, които придават местна специфика и предизвикват туристически интерес;
  - въвеждане на режими на застрояване, които да опазят мащаба, характера и спецификата на населеното място, което да се разчита от посетителя, като единен ансамбъл.
  - въвеждане на специфични правила за съвременна намеса в зелените зони в рамките на населените места и адаптирането им в атрактивни места за отдых и социални контакти.
  - Подобряване качеството на общинската транспортна мрежа и изграждане на нови преки и къси междуселищни връзки, които ще позволят различни стопански дейности, търговия и услуги да бъдат адресирани / да обслужат няколко населени места;
  - Предвиждане на трасета за алтернативно безопасно придвижване - вело алеи и вело маршрути, пешеходни маршрути, еко пътеки и маршрути за конна езда.
  - Отреждане на територии за временен отдых - къмпинги в близост до язовирите;
  - Обособяване на нови горски и специализирани паркове (Гпсп, Зсп, парк “Батаклията-Побити камъни”, парк “Старите кории” и парк “Старите кариери”.
  - Отреждане на добре балансирани територии за рекреационните зони (Ок, Оз, Од) и зоните за Обществено обслужване (Оо и Смф), с цел повишаване качествата на средата и на предлаганите туристически услуги;
  - Зелената система, устройствените зони за спорт и атракции са съобразени с нормативните изисквания, разписани в чл. 33, ал.1 и ал.2 от Наредба № 7/22.12.2003 г., което в графичната част е видно от приложените специализирани схеми с баланси на населените места.

6.8. Обобщение на най-важните устройствени дейности, които ОУП развива и прогнозира:

- Мерки за планиране на **максимално компактна селищна структура** с пълноценна и екологична жизнена среда на населените места с изнасяне на селскостопанските и промишлените дейности в периферията им.
- **Подобряване на комфорта** на обитаваната среда чрез предвидената гама от:
  - Спорт и атракции
  - Велоалеи, пешеходни алеи и алтернативен транспорт
  - Функционално зонирание с височинно проучване и обемно решение
  - Зелени паузи и коридори
  - Висок показател за мощност на зелената система
  - Експониране и популяризиране на културно и природно наследство
  - Обновена и доизградена техническа инфраструктура
- **Опазване на основните ресурси** (плодородната земя, водите и горите, чистата и съхранена природа, подземните богатства, културното наследство, човешкия потенциал – гаранция за местна и националната идентичност). От особена важност е структурирането на условия за пълноценна професионална реализация, задържането на младите контингенти и

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

привличане на млади семейства нови заселници.

- **Подобряване на качеството на живот** и смекчаване на социалните неравенства чрез увеличаване на заетостта и доходите. Регламентиране на обособени зони за труд, аграрно и промишлено производство, върху земя - общинаска собственост, за привличане на нови инвестиционни инициативи.
- Извеждане и опазване на **самобитни характеристики** на отделните населени места и установяване на режими регламентиращи развитие на населените места в посока на опазване на индивидуалния уникален облик за всяко едно от тях. Популяризиране и експониране на културното наследство, на атрактивна и самобитна среда - база за развитие на алтернативни форми на туризъм.
- **Стимулиране на трудовата мобилност** на работната сила чрез подобряване на транспортната свързаност. Възможности за рехабилитация на съществуващите и за изграждане на нови транспортни връзки.
- Мерки за развитие на нови, **перспективни бизнес направления** и икономически сектори, предимно за екологично чисти подходящи подотрасли, целящи стабилизиране на работната сила на селата.
- Планиране на урбанистични условия за разкриване на повече „бели работни места” и развитие на т.нар. „сребърна икономика” и за **пълноценна интеграция** и реализация на хората с увреждания и малцинствата както на пазара на труда, така и в социалната среда на общината.
- Мерки за опазване на земеделските земи от I до IV категория, без право на промяна предназначение. .
- Създава пространствена организация на зони за разширяване и модернизация на селскостопанската / промишлена инфраструктура, като отчита наличие на съществуващи локализации на подобна инфраструктура, напр. старите селскостопански дворове.
- Създава условия за изграждане на тържища (борси) на земеделска продукция, със съоръжения за първична обработка и пакетиране на стоките.
- Създава режими за опазване / възстановяване на залесените територии, респ. увеличаване дела на горските паркове за сметка на горите със стопанско предназначение, въвежда правила и нормативи за устройството и опазването им.
- Предлага рекултивационни мероприятия на местата на добив на материали след приключване на експлоатацията им. Създава условия за залесяване на изоставени и ерозирани земи, както и такива със санитарно защитна роля.
- Осигурява пряка връзка на промишлените средоточия с републиканската пътна мрежа;
- Развитие и модернизация на ВиК инфраструктурата
- Развитие и модернизация на електроснабдителната мрежа и съоръжения;
- Обновяване и използване на алтернативни енергийни източници
- Газификация на промишлените средоточия
- Развитие и модернизация на телекомуникационните мрежа и съоръжения;
- Опазване на Защитените територии и защитените зони от Натура 2000 с особено богато биологично разнообразие и природно значение;
- Предвижда терени за нови гробищни паркове за селата Изгрев, с. Баново, с. Чернево и с. Калиманци, адаптиране на гробищен в мемориален парк в с. Изгрев.
- Отрежда крайпътно озеленяване и нови терени за залесяване, включително и с медоносни храсти и едри дървесни видове.
- Мерки за развитие на рекреационните ресурси
- Въвежда специфични правила и норми с ограничители съобразени с териториите на културно – историческото наследство и тяхното опазване
- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха
- Мерки за понижаване стойностите на шумовото замърсяване
- Мерки за опазване на водните басейни и био-разнообразието.
- Предлага нови зони за усвояване и застрояване и техните функционални характеристики.

Таблица

Район на планиране (територия, която обхваща разработката на ОУП на община Суворово)			Площ в дка	Площ в %
Община	ЕКАТТЕ	Наименование		
VAR26	70175	Суворово	58150	26,94
VAR26	02662	Баново	13029	6,04
VAR26	23858	Дръндар	12416	5,75
VAR26	32528	Изгрев	16245	7,52
VAR26	35376	Калиманци	14279	6,61
VAR26	43222	Левски	20532	9,51
VAR26	51584	Николаевка	34771	16,11
VAR26	58654	Просечен	5893	2,73
VAR26	80861	Чернево	40569	18,79
Обща площ на територията на Община Суворово 215888093,2 м2			215888	100,00

7. Урбанистична концепция за развитие територията на Община Суворово

7.1. Основни принципи

Общият устройствен план на общината се изработва при съблюдаване на следните общи принципи за пространствено развитие на общината:

* Решенията и инвестициите с териториален ефект следва да се ориентират към полицентричен модел на развитие, както на европейско, така и на национално, регионално и областно ниво. Това предполага подобряване на привлекателността за икономически инвестиции на община Суворово, а също и намаляване на различията “периферия - център”. Това важи с особена сила за районите с остарели индустриални производства и за селските райони. За тази цел регионите и общините трябва да имат инструменти да провеждат на практика активна устройствена политика. Условието за това са наличието на демократично узаконени териториални власти и на висок стандарт на административните практики и прилаганата политика, както и на засилено включване на жителите и социалните групи в устройствения процес.

* Селищните системи и функции, включително и тези на малките и средно големите градове в селските райони, трябва да се развиват така, че да улесняват достъпа на селските райони до градските функции. Създаването и укрепването на селищните мрежи подобрява взаимното им допълване, увеличава синергичните ефекти и икономииите “от мащаба”, насърчава специализацията и генерира ползи чрез икономическата конкуренция.

* Политиката на балансирано регионално развитие и устройство трябва да осигурява по-добра взаимовръзка на малките и средно големите градове, както и на селските райони и островните територии с транспортните центрове (ж. п. гари, автомагистрала, пристанища, летища, интер-модални центрове) и изграждане на липсващите междурегионални връзки. Транспортната достъпност на регионално ниво трябва да се подобри чрез изграждане на липсващите звена между регионите. Поради непрекъснатото увеличаване на транспортните

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

потоци е необходимо да се разработят интегрирани стратегии, в които да се предвиди съвместяване на различните видове транспорт и териториалноустройствените цели. За тази цел трябва да се има предвид, че най-малко въздействие върху околната среда оказват ж. п., речния и морския транспорт.

* Проблемите на околната среда, които могат да се дължат на недостатъчно добрата координация на секторните политики или на местните решения, трябва да бъдат предварително осмислени и предвидени. При тази перспектива териториално устройствената политика трябва да отделя особено внимание на предпазването от и намаляването на посегателствата върху околната среда, например чрез: използване на природосъобразни технологии в селското и горското стопанство, насърчаване на екологосъобразни транспортни и енергийни системи, възстановяване на пустеещите терени в урбанизираните зони и рехабилитация на тяхната среда, предпазване от индустриални злополуки, възстановяване на околната среда в зони, увредени от замърсяващи промишлени производства на действащи и стари кариери, както и контрол на субурбанизацията.

* Природните ресурси допринасят не само за равновесието на екосистемите, но също и за привлекателността на регионите, за тяхната рекреативна стойност и за стандарта на живот като цяло. Следователно те трябва да бъдат опазвани и валоризирани. Конвенцията за опазване на дивите животни и природната среда в Европа (1979 г.) и Общоевропейската стратегия за биологичното и ландшафтното разнообразие (1995 г.) трябва да бъдат взети под внимание в рамките на интегрирана териториално устройствена политика.

* Интегрираните стратегии за управление на водните ресурси трябва да включват опазването на повърхностните и подземните води, контрола над селскостопанската дейност при наторяване и напояване, пречистването на отпадните води и др. Прехвърлянето на води от един в друг район трябва да се предприема само когато местните източници са недостатъчни или неизползваеми, но при икономически обосновани разходи. За да се запази качеството на питейните и подземните води, особено важно е да има съответствие между разширяването на водоснабдителните мрежи и на канализационните мрежи (вкл. и пречиствателните съоръжения).

* Териториалноустройственото планиране има за задача да допринесе за възстановяването и защитата на екосистемите, включително и екологичните мрежи, както и влажните зони, които са част от тези мрежи. В този контекст особено внимание трябва да се отдели на чувствителните зони и територии с голяма екологична стойност (влажните зони и др.), които са част от тези мрежи. За постигането на тази цел трябва да се идентифицират различните екологични елементи, като: съседни природни зони, водни ресурси, зони с лечебен климат, изоставени индустриални терени, подлежащи на възстановяване. Всеки от тези елементи изисква съответни адаптирани мерки. Изграждането на интегрирана екологична мрежа на зоните, подлежащи на специална защита в рамките на Европейския съюз и на държавите кандидатки, наречена "Натура 2000", освен в другите мерки, участва и в осъществяването на тази цел.

* Валоризирането на културното наследство, което увеличава регионалната и местната привлекателност за инвеститорите, за туризма и населението, е важен фактор за икономическото развитие и значително способства за засилване на регионалната идентичност. Териториалното устройство трябва да допринесе за интегрираното управление на културното наследство, възприемано като еволюционен процес за опазване и съхраняване на наследството, при отчитане на нуждите на съвременното общество. Идентифицирането на културните ценности и изработването на общи концепции за съхраняването, реставрацията и използването им могат да бъдат задача на програма за регионални / национални културни маршрути. Освен това в културните маршрути може да се включат и някои по-значими свидетелства за индустриалната и социалната история на Европа и по този начин да бъдат запазени за идните поколения. Тук не става въпрос само за миналото, но също и за постигането на хармония и творчество в пространствените връзки между съвременната архитектурата и градоустройство и старото наследство. Тук са налице множество елементи

на културното и историческото наследство, които - поради исторически движения и събития или поради промяна на границите - са част от наследството не само на една, а на няколко религиозни групи. Териториалноустройственото планиране трябва да допринася за опазването и съхраняването на паметта на всички националности и религиозни групи, чрез валоризиране на специфичното културно наследство.

В частност ОУП на община Суворово:

- Доразвива положителните идеи и тенденции, заложи в предходни устройствени проекти и планове и други проучвания за територията на общината.
- Отчита външните връзки на общината като стимулатор за развитие. Решава инфраструктурни и теренни проблеми в съответствие с целесъобразността им не само на общинско, но и на междуобщинско и регионално ниво.
- Формира комплекс от устройствени мерки, целящи създаване на условия за преодоляване на установени съществени регионални диспаритети между отделни части на общинската територия.
- Свежда до минимум отнемането на ценни земеделски земи за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване.
- Създава условия за развитието на социалната и техническата инфраструктура.
- Осигурява възможности за етапност в реализацията на устройствени мероприятия - общинско задължение.
- По отношение на икономическото развитие на общината прилага постановките на стратегическите документи по ЗРР, отнасящи се за общинската територия. За стимулиране на публично-частното партньорство в дейностите, осигуряващи социално-икономическото развитие, плана проучва възможностите и предлага решения за целесъобразна реализация на поземления фонд – общинска собственост, при спазване на общите и специфични изисквания и ограничения по отношение земеползването.
- Предвид несъвместимостта на оценките за потребността от урбанизация, произтичаща от естествените демографски процеси, и реалното инвестиционно търсене на терени за обитаване и за стопански дейности, плана разработва и прилага адекватен подход при планиране на основното предназначение на територията като съблюдава изискванията за устойчивост на системите.

Във връзка с горните изисквания, за населените места, за селищните образувания, както и за други части от общинската територия, ОУП определя територии с общо и преобладаващо предназначение и самостоятелни терени с устройствен режим, вкл. при необходимост:

- територии (земеделски и горски) без право на промяна на предназначението им;
- територии за превантивна устройствена защита (по чл. 10, ал. 3 на ЗУТ);
- територии за прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия ;

Разпределението на територията на общината по видове общо (преобладаващо) предназначение се структурира съгласно разпоредбите на Наредба № 7/2001 г., при съобразяване с режимите, установени по реда на други закони и на фактическото ползване. За територията на общинския център и другите населени места се съблюдават предвижданията на действащите устройствени планове. Поради настъпили промени във фактическата обстановка, предвижданията на ОУП налагат актуализация /изменения на тези планове, посочени изрично в Правилата за прилагане на ОУП.

7.2. Културни ландшафти

Община Суворово е съставена от множество културни ландшафти. Те са свидетелства за миналите и сегашните взаимодействия на човека със заобикалящата го среда. Развитieto на

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

техниката в областта на селскостопанското, горскостопанското и промишленото производство, както и настъпилите промени в областта на градоустройството, транспорта, инфраструктурата, туризма и дейностите на отбиха, водят до бърза промяна на европейските културни ландшафти, което може да доведе до влошаване на тяхното качество. Това се отнася не само до ландшафтите с голяма природна стойност, но и до всички други категории природни ландшафти, особено до тези в градската среда.

Устройствената политика може да допринесе за опазването на ландшафтите, за тяхното управление и устройство чрез съответни мерки и чрез по-добро взаимодействие на различните секторни политики относно пространственото им въздействие. Сред мерките, подходящи за опазването на ландшафтите, фигурират:

- * Включване на ландшафтното устройство в териториалното устройство и в секторните политики (като икономика, селско стопанство, инфраструктура и градско развитие, култура, околна среда, социална и икономическа политика), всяка от които има пряк или непряк ефект върху развитието на ландшафта;

- * Стриктно опазване на линейната и непрекъсната структура на естествените ландшафти, чиято свързваща функция е значима за географското разпространение и генетичния обмен в растителните и животинските популации и видове, в т.ч. забрана за смяна предназначението и начина на трайно ползване на горски площи, ливади, пасища и др.

- * Изследване и обща оценка на различните видове ландшафт, анализ на техните характеристики, на екосистемите в тях, на влиянията, на които те са подложени, а също и на настъпилите в резултат на това промени; определяне и прилагане на целите, свързани с качеството на ландшафта.

- * Изработване на интегрирана политика, насочена към опазването, управлението и устройството на ландшафта;

- * Отчитане на ландшафтното устройство в международните програми и националното законодателство;

Забележка: Все още няма определени /съответно - с граници и режими/ територии със статут на НКЦ - културен ландшафт, съгласно чл.47, ал.6 от ЗКН, както и със статут на исторически ландшафт - по документите на ЮНЕСКО. По кадастрални данни те са териториално обособими структури и компоненти в резултат от историческия процес на взаимодействието между човешките общности и природната среда, които придават устойчивост на пространствената, етнографската и културната им идентичност!

- * Засилване на междурегионалното сътрудничество в областта на ландшафтното устройство, обмен на опит, изследователски проекти, като особено се наблегне на участието в тях на местните и регионалните власти;

- * Насърчаване на съпричастността на обществеността, на частни организации и местни власти към стойността на ландшафта, към икономическото му значение, както и към възможностите за неговото съхраняване и развитие;

- * Включване на ландшафтното устройство в многоцелеви програми за обучение и интердисциплинарни програми;

7.3. Населени места

В рамките на основната цел за полицентрично развитие на европейските градски системи се предлагат и допълнителни мерки, освен тази за засилването на икономическия потенциал с оглед постигане на устойчиво развитие на община Суворово:

- * Разработване на стратегии, адаптирани към местните условия, с цел да се овладеят последиците от икономическото преструктуриране;

- * Разработване на стратегии, съподчинени на уникалните и самобитни характеристики на населените места и цялостната градска или природна среда, в която са ситуирани.

- * Разработване на максимално стегната урбанистична структура на населените места. Контрол върху пространственото разширяване на населените места: ограничаване на тенденциите към субурбанизация при определянето на терени за строителство; предоставяне на строителни парцели, които са разположени в селищата; използване на техники на строителство, които икономисват терени; предоставяне на строителни терени в близост до кръстопътища и гари; повишаване на жизнения стандарт в населените места, включително и чрез запазване на съществуващи и създаване на нови зелени площи и екосистеми;
- * Обновяване на депресивните градски зони и смесване на функции и на социални групи в рамките на градската структура, особено в общинския център, където се появява зона на социална сегрегация;
- * Опазване на установени традиционни за общината отреждания за стопанска дейност и разширяване възможностите на местната администрация да привлича нови инвестиции
- * Внимателно управление на селищните екосистеми, особено що се отнася до водата, енергията, отпадъците и шума;
- * Развитие на ефикасни и екологосъобразни средства за транспорт, което да доведе до устойчива мобилност;
- * Създаване на междуобщински органи на планиране с цел координация на устройството на различните градове и общини;
- * Опазване и валоризиране на културното наследство;

7.4. Крайбрежие

Община Суворово попада в обособена територия със специфични характеристики - Черноморското крайбрежие. Определянето на обхвата на Черноморското крайбрежие включва и територията на хинтерланда. От крайбрежните общини в категорията централни попадат общините от агломерационните ареали на Варна и Бургас, останалите общини са в категорията периферни.¹⁴

Крайбрежните райони са важни за стопанската и търговската дейност, приоритетни зони за разполагане на промишлени и енергопреработвателни дейности, отправни пунктове за експлоатация на морските и подводните ресурси и зони, които са особено привлекателни за масовия туризъм. Тъй като многофункционалността, концентрирана върху една относително тясна крайбрежна ивица, би могла да породи многобройни конфликти, интегрираната териториалноустройствена политика за крайбрежните зони се явява необходимо условие за осигуряване на устойчивия характер както на крайбрежните ивици, така и на техния хинтерланд.

В НКПР е направена териториална заявка за стратегически важен за развитието на територията елемент – АМ „Черно море“, която да премине достатъчно далеч от морския бряг. Предложението е тази магистрала да продължи като първокласен четирилентов път на север до Шабла с връзка към Констанца и Тулча, а на юг – от Созопол до Резово към Истанбул. Така ще се реализира стратегическата цел за подобрена „свързаност“ и ще се създадат условия за валоризиране на специфичните потенциали на района (туризъм, земеделие, индустрия, пулсиращи трудови пазари, пулсираща търговия, специфичния атрактивен ресурс на „Via Pontica“ – освен орнитоложки коридор и трасе на древен римски път). По този начин ще се активизира и обогати с неповторима индивидуалност и специфика източната меридианна ос на развитие по черноморското крайбрежие.

Концепцията за интегрирано управление на крайбрежните зони трябва да отчита взаимодействието между икономическите и социалните дейности и търсенето на природни ресурси в тези крайбрежни ивици и по този начин да подпомогне инвестиционните процеси.

¹⁴ Национална концепция за пространствено развитие стр 101

7.5. Еврокоридори

България попада в Черноморската общоевропейска транспортна зона. Десетте мултимодални транспортни коридора, които са от европейски интерес представляват основа за развитието на транспортната инфраструктура в Централна и Източна Европа, като България има предимството през територията ѝ да преминават пет от тях.

От голямо значение са икономическите стимули, предоставяни на регионално и местно ниво като инвестиции в областта на транспорта и еврокоридорите. От гледна точка на териториалноустройствената политика еврокоридорите не трябва да бъдат считани единствено като елементи на по-високо ниво на транспортната инфраструктура. Тяхната взаимовръзка с градските структури, регионалната икономика и регионалните транспортни мрежи, както и императивите за опазване на околната среда и ландшафта, също трябва да бъдат взети предвид. Развитието на големите транспортни инфраструктурни мрежи не трябва да се предприема без оценка на тяхното пряко или непряко въздействие върху територията. За да се намалят техните негативни въздействия и да се оценят в териториален аспект положителните им въздействия, териториалното устройство трябва да набележи някои структурни мерки. Тези мерки трябва да включват: оценки за въздействието върху околната среда и територията при изработването на планове, програми и проекти, координация на регионалните с големите инфраструктурни мрежи, широкомащабно ландшафтно устройство, опазване на защитените територии, а също и линейно прегрупиране на пътища, ж. п. линии и плавателни пътища.

Особено важни, от гледна точка на териториалноустройствената политика, са транспортните възли (кръстопътища на автомагистрала, големи гари, терминални центрове за товаро-разтоварни дейности, големи вътрешни летища и пристанища). Техните въздействия засягат не само близката околна среда, но и целия регион. Необходимо е за в бъдеще да се отчита взаимодействието между транспортните инфраструктурни мрежи и градските структури в контекста на усилията за интеграция между териториалноустройствената политика и транспортната политика. Вземането под внимание на ролята на еврокоридорите за развитието на териториите, а също и за урбанистичното и икономическото развитие, както и за географското разпределение на населението, може да доведе в рамките на интегрираното планиране до значителна добавена стойност в социалната и икономическата област и в тази на опазването на околната среда.

Непосредствената близост на община Суворово до Северната главна ос София – В. Търново – Шумен – Варна, която ще се изяви чрез доизграждане на АМ “Хемус”, включена от ЕК в ТЕМ-Т съгласно новата политика за развитие до 2020 г., е основание за две значими урбанистични намеси: изграждане на Индустриална зона Варна-Запад, на територията на общината и изграждане на нова пътна връзка VAR 1023 от пътен възел “Повеляново” на АМ “Хемус” до с. Баново.

7.6. Зони за реконверсия

* Съществена устройствена задача на ОУП е да възстанови и опази околната среда на старите кариери, индустриални предприятия и обекти, нерегламентирани сметища и да смени предназначението им с атрактивни и интегрирани устройствени елементи от общоградско значение.

* Ускорено адаптиране на моноструктурната към полиструктурна икономика чрез подкрепа на МСП в развитието на традиционни икономически дейности. Приобщаване към агломерационния ареал.

* Изграждане на индустриална зона Варна - Запад с цел подпомагане на трансфера на технологии и създаване на нови високотехнологични предприятия и нови серии производства и стоки.

- * Изграждане на новото складово-производствено средоточие за производство на хранителни продукти, получени чрез преработка на селскостопанска продукция, заедно необходимите складови, спомагателни, обслужващи сгради и мрежи на инженерната и теническата инфраструктура от землището на с. Калиманци (на територията на старото селскостопанско летище).
- * Ускорено развитие на информационните и телекомуникационни технологии.
- * Изграждане на удобни, съвременни, свързващи транспортно - комуникационни и инженерно - технически мрежи.
- * Подобряване на социалната инфраструктура и преодоляване на диспропорциите в пространствената свързаност и достъпът до услуги.
- * Равен достъп до преквалификация, насърчаване на ученето през целия живот, развитие на квалифицирана работна сила, отговаряща на потребностите на пазара на труда. Увеличаване на равнищата на заетост и намаляване на безработицата.
- * Членуване (създаване) на организация за устройствени и общинско - административни условия за междуобщинско, регионално, междурегионално, национално и транснационално сътрудничество с оглед на намаляване на изолацията, намаляване на различията и инициране на нов икономически растеж.

7.7. Развитие на качествен и устойчив туризъм

Секторът „туризъм” се развива под въздействието на множество фактори и е в ситуация на постоянно търсене на алтернативни решения, обвързани с целогодишно предлагане на разнообразни туристически продукти. Успехът на отрасъл „туризъм” и приносът му за общия напредък на общината / региона, са тясно свързани с необходимостта от постигането на екологична, социално-културна и икономическа устойчивост във всички прояви на туристическата индустрия и на всички териториални равнища. Туристическото развитие трябва да признава и подпомага идентичността, културата и интересите на местните хора.

Културното наследство се разглежда като „генератор на туристическа инфраструктура, която от своя страна генерира процеси и дейности в населените места”. Затова освен интегрирания подход при управлението на културното наследство, трябва да се изследват и възможните кълстери, в които може да участват разнообразните културни ценности.

Община Суворово има значителен неизползван ресурс за развитие на различни форми на туризъм, базиран на природни и антропогенни компоненти на средата – защитени територии и зони, ландшафти с изключителна природна красота, традиционен пейзаж, материално и нематериално културно наследство, уникална система от малки населени места, с човешки мащаб, характерен силует и българска архитектура.

7.8. Развитие на достъпа до информация и знание

Перспективното планиране на община Суворово следва да осигури устройствени условия за включване на общината в процеса на формиране на информационно общество на всяко едно ниво. Интегрирана в ерархичната система на градове-центрове и общини да има достъп и възможности за сътрудничество и развитие в системата от технологични паркове, бизнес инкубатори и институти за трансфер на технологии, изследователски и образователни центрове. Собствен принос на общината ще бъде изграждането на индустриална зона Варна-Запад и на съвременна телекомуникационната мрежа на територията на общината, чрез които да се осъществи взаимовръзка от общинско, регионално и национално ниво до глобалната икономика и пазари.

7.9. Специфична роля на частния сектор

Частните инвестиции играят важна роля в икономическото и социално развитие на общината и нейното устройствено развитие. На тази основа на частните инвеститори трябва да се предостави перспектива за бъдещо развитие и сигурност в устройствено отношение. Индустриална зона Варна - Запад и отредени за производствена дейност терени, общинска собственост, разположени до всяко населено място са мощен инструмент за привличане на местни и чуждестранни инвеститори и инвестиции.

Трябва да се поддържа партньорство между обществения и частния сектор в дейности, които в миналото бяха в обществения сектор: инфраструктура, транспорт, телекомуникации, ВиК, здравеопазване, образование и др. Съществено условие за ефективност е ефикасно административно управление, при ясни правила, намалена бюрокрация, спазване на законовия регламент.

7.10. Опазване и възпроизводство на културните ландшафти

Многообразието на културните ландшафти в община Суворово е свързано с досегашното взаимодействие на човека със заобикалящата го природна и антропогенна среда. Развитието на техниката в областта на земеделското, горскостопанското, промишлено производство, транспорта и градското развитие водят до бърза промяна на културните ландшафти и тяхното качествено влошаване.

Важна задача на устройствената политика, отразена в ОУП, е да се опазят различните ландшафти чрез по-добро взаимодействие и интеграция на различните устройствени политики и териториални решения. За целта е необходимо задълбочено изследване и оценка на различните видове ландшафти, анализ на техните характеристики, екосистемите в тях, влиянието на което са подложени и настъпилите вследствие на това промени. Необходима е интегрирана политика, насочена към опазването, управлението и устройството на ландшафта.

7.11. Речни и язовирни басейни и алувиални територии

Те са от значение за община Суворово поради атрактивния пространствено - ландшафтен облик, който придават на територията. Характеризират с ценни природни елементи: водни течения, влажни зони с богати и рисови екосистеми, ландшафт с висока екологична стойност и други в контакт с разнообразни човешки дейности, градска, селищна и извънселищна природна и антропогенна среда.

От съществено значение тук са: опазването на околната среда, екосистемите, превантивните мерки за ограничаване на последствията от природни бедствия и аварии.

Имат потенциал за интегриране към клъстери в морската индустрия, рибно стопанство и аквакултурите, туризма и селското стопанство на основа на икономическия потенциал и пазарен дефицит.

7.12. Ефективно участие на обществото в процесите на планиране

От изключителна важност е участието на обществото в планирането. Още на етап предварителен проект би следвало да се анализират въпросите на цялата общност и предприетите съответни планови дейности върху територията.

7.13. Хоризонтално сътрудничество

От съществено значение за териториалното развитие община Суворово е хоризонталното сътрудничество със секторните политики, които имат силно въздействие върху територията (транспортна, земеделска, опазване на околната среда, интегрирана градска политика и социален сервиз и т. н.)

Хоризонталното сътрудничество е взаимнообвързаност на икономическата, финансова, социална и инфраструктурна политика.

7.14. Вертикална координация

От изключително значение е вертикалната координация и правомощия за вземане на решение по вертикала: Европейски съюз, национално пространство, райони, области, общини, град, село.

8. Проектно решение

8.1. Урбанистична структура на община Суворово

В съответствие с:

- перспективните цели, приоритети, прогнозните разчети и устройствени предвиждания за териториалната структура и функционалните системи на ОУПО Суворово;
- изискванията на плановото задание;
- изводите от анализната част на проекта направени по отношение на (Демография, КН, Екология. Обитаване, Труд, Техническа инфраструктура и др.)
- предписанията на Наредба № 8;

Прогнозният модел (сценарий) за пространственото развитие на община Суворово създава условия за устойчиво утвърждаване на установени урбанистични тенденции - формиране на три различни по профил и функции зони на социалноикономическо развитие на общината:

Зона запад, която включва землищата на гр.Суворово и с. Чернево с доминиращо индустриално-аграрен характер;

Зона изток, която включва землищата на с. Дръндар, с. Николаевка, с. Левски, с. Изгрев с доминиращо аграрен характер, обогатен с форми на алтернативен туризъм.

Зона югоизток, която включва землищата на с. Калиманци, с. Баново и с. Просечен с доминиране на алтернативните форми на туризъм подкрепени от традиционни аграрни дейности и ново производствено-складово средоточие в землището на с. Калиманци.

Прогнозният модел е построен върху представата за бъдещата община Суворово през 2020 – 2030 г. като община, в който постоянното население обитава съвместно с временно население. Постоянното местно население в резултат на естествените демографски процеси намалява и в реалистичния прогнозен вариант запазва сегашното си ниво по настоящ адрес 8200 - 8500 обитатели, а в оптимистичния прогнозен вариант достига до 10 000 - 12 000 обитатели. Наблюдава се тенденция на подмяна на населението, най-силно изразена в с. Баново и с. Калиманци. В тези две населени места има нови заселници и голяма част от жилищния фонд е подменен с нови съвременни индивидуални жилищни сгради. Новите заселници са високо образовани и работят във Варна. В общината като постоянно население попадат и известно количество чужденци.

Засилва се тенденцията част от постоянното население на Варна да обитава районния център през зимните месеци и да се превръща в полу-постоянно население на община

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените Суворово през пролетта, лятото и есента.

Тази демографска картина дава отражение както върху жилищната среда така и върху средата за отдих, а оттам – върху другите пространствени системи и върху цялостната селищна структура.

Постоянното население обитава в традиционна жилищна среда. Новите заселници с малки изключения също се заселват в имоти в регулацията на населените места и обитават преструктурирани и обновени или нови жилищни домове, понякога в окрупнени имоти. Тенденцията на окрупняване на имотите се проявява и в селата Николаевка, Изгрев и Левски. Инвестиционни инициативи се срещат и в земите по параграф 4.

Явлението “двойствено обитаване” – първо жилище в Централния град и второ жилище в селата и/или селищни системи, сред екологично чиста природна рамка се засилва до степен, в която второто жилище се е превръща в основно. Понятията „постоянно и временно обитаване” и от там понятията „среда за постоянно обитаване” и „среда за временно обитаване” са силно смесени. Традиционната среда за постоянно обитаване приема временно обитаване и променя своя характер, структура и образ. Традиционната среда за временно обитаване приема постоянно обитаване и променя своя характер, структура и образ. И двете среди добиват качествата на обогатени и пълноценни селищни среди със смесени функции.

Горе описаното явление на “двойствено обитаване” се проявява в рядко населената източна половина на територията на общината, която има доминиращо аграрен облик. Окрупняването на имоти в регулацията на населените места и застрояването им от нови заселници е обхванало в различна степен всички населени места от тази територия с изключение на с. Дръндар. Тенденцията на постепенна подмяна на населението е позитивна по отношение на вливането на млади и жизнени контингенти. Същевременно със застаряването и намаляването на местното население намаляват и носителите на местни традиции, на самобитен дух и атмосфера обитатели. До преди 20 години село Баново е имало урбанистична структура и облик подобен на селата Николаевка, Изгрев, Просечен и Левски. Днес в това населено място сградния фонд е обновен по вкуса, разбиранията и културната принадлежност на новите си обитатели и като цяло селото е в голяма степен обезличено. Не така стои въпроса със съвременните намеси в селата Николаевка, Изгрев, Левски и Просечен. Наблюдава се изострена чувствителност на новите обитатели към автентичната атмосфера и дух на мястото. Новото строителство вътхва живописните обеми на старите каменни къщи и стопански постройки и се съподчинява на общата атмосфера на мястото. С правилата и нормативите към ОУП тези позитивни тенденции следва да се съхранят, като гарант за устойчиво и атрактивно развитие на територията.

На фона на общите за зона изток процеси се наблюдават различия, които се проявяват в югоизточната част от територията в землищата на селата Баново и Калиманци. Това ни дава основание да разглеждаме три различни урбанистични структури - райони:

8.1.1. Югоизточен район

Включва териториите от землищата на селата Калиманци, Баново и Просечен. Силно урбанизирана - особено в обхвата на землището на с. Калиманци с доминиращи функции обитаване и отдих насочени към алтернативни форми на туризъм (еко, познавателен, природен, селски, риболовен).

Нов момент, който предизвика преработка на Предварителния проект е необходимостта от устройване на ново производствено-складово средоточие в землището на с. Калиманци (на територията на бившето селскостопанско летище). Инвестиционното предложение включва изграждане на складово-производствени сгради за производство на хранителни продукти, получени чрез преработка на селскостопанска продукция, заедно необходимите складови, спомагателни, обслужващи сгради и мрежи на инженерната и теническата инфраструктура

Видно от графиката на окончателния проект на ОУПО Суворово, това е територията с най-голям инвестиционен интерес и най - динамични промени от последните няколко години.

Атрактивното местоположение на населените места с прекрасна панорама към Варненския залив и към езерния комплекс, опазената природа, както и физическата близост до районния център са стимул за развитието им като селища за алтернативен туризъм, обитаване и отдих.

По-близкото до Варна с. Калиманци има влязъл в сила ПУП с издадени разрешения за строеж за Жилищен комплекс от затворен тип "Калиманци Хилс" на територия от 500 дка източно от с. Калиманци, оразмерен за 15000 обитатели. Предвижданията на този проект биха увеличили два пъти настоящото население на общината (от 7000 на 22 000) и този аргумент ни дава основание да анализираме по-подробно въздействието му върху общинската територия. Перспективното планиране на подробния устройствен план е за краен етап на реализация с хоризонт не по-малък от 30 години. До момента реализирано строителство в комплекса няма. Дали ще се реализира комплекса, какъв ще бъде профила на обитателите, възрастовата им структура не е известно. Предназначен е за нови заселници от еврейски произход. Дали и как ще се интегрират в местната общност също е трудно предвидимо. Комплекса предвижда отреджания за жилищно застрояване 65.418%; за търговски и обществено обслужващи обекти 15.027%, за озеленяване и техническа инфраструктура 8.76% за частни пътища 10.099% за алеи и пътища публична общинска собственост 0.696% от територията. Затворения характер на комплекса предполага значителна изолираност, което не е в синхрон с ерархията от ценности възприети от ОУП на общината. Всички имоти отредени за обитаване са с показатели: плътност 60%, Кинт 1.2, височина 3 етажа (до 10 м. височина на корниз), озеленяване 40%. Планът предвижда изграждане на многофамилни нискоетажни сгради и се предполага, че е синхронизиран по отношение на геоложките обследвания на терена, констатирани 5 зони, между които зона А-незасегната от свлачищни проявления; зона В - засегната от стари условно стабилизирани свлачищни процеси с коефициенти на обща устойчивост по-високи от нормативно изискваните, зона В1 с коефициенти на обща устойчивост по-ниски от нормативно изискваните и зона D с високи подпочвени води и зона С съвременен активно свлачище.

При хипотеза, че проекта се реализира, ще настъпят значителни промени в характера и начина на застрояване на територията източно граничеща със с. Калиманци, тъй като комплексът от затворен тип предвижда застрояване с унифицирани колективни сгради за обитаване, каквито до момента не съществуват в землището на с. Калиманци. ОУП потвърждава процедураните инвестиционни намерения с препоръки изписани в правилата и нормативите за прилагането на плана. Проблем на общия устройствен план и на подробния план за затворен комплекс е най-източната му част, която достига до землищната и до общинската границата и която лишава ОУП от възможността да осигури транспортен достъп до територия наситена с археология, както за нуждите на проучвателни работи, така и за бъдещо експониране. Предложената в плана пътна връзка към археологическия обект е по границата на действащия ПУП, но в зоната на вливане в републикански път III 2901, навлиза в територията на съседната община Аксаково. Процедурания ПУП не предвижда опазване, възстановяване и експониране на две съществуващи каменни чешми.

Съществуващото село Калиманци се спуска амфитеатрално по южния склон на платото, ограничено от изток и запад от дълбоки дерета, Застроено е с индивидуални жилищни сгради на един и два етажа, Урбанистичната структура е живописна, съподчинена на историческата структура на населеното място. ОУП разширява селищните граници на север, запад и юг. Въвежда зона ОВ от юг; Оз по протежението на съществуващо дере, в западната част на селото и Смф за общински терен в югозападната част от населеното място. Гранично, като контактна зона между населеното място и бъдещия затворен комплекс от изток се отреджда територия за извънселищен парк, по протежението на друго съществуващо дере.

Южно от селото се намира територия по параграф 4, която е достъпна от съседната община Аксаково. Въпреки сложния релеф, ОУП предвижда трасе за нова пътна връзка между селищното образувание и с. Калиманци. Зоните за земеделски труд и отдих са жизнени и въпреки, че към момента инвестиционните инициативи в тях са скромни, това са

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените терени на които също ще се случи реструктуриране - окрупняване на имотите и застрояване с допустимите отреджания. Населението, което обитава територията по параграф 4 е временно.

Проблем на ОУП е промишлената територия собственост на Каолин АД Припек (Калиманци)- източно от земите по параграф 4. В КВС тази територия се води като горска и си остава горска след извършеното попълване. ОУП предлага отреджане - зона Пп за тази територия.

Друг локален проблем е одобряването на подробни устройствни планове за група имоти, разположени извън регулация - югозападно от Калиманци, в обхвата на ресурсната площ на действаща кариера за пясък, без да е спасен необходимия сервитут.

Автомобилната натовареност на пътната връзка между двете села Баново и Калиманци, наличието на пешеходно движение, велосипедно движение и конна езда, каруци, (рядко ATV-та и шейни) по тесния за разминаване на два автомобила път, налага мерки за неговото разширение и обезопасяване на алтернативните форми на придвижване.

Физическата близост, необходимостта от алтернативна свързаност и безопасна и сигурна достъпност, налагат ОУП да предвиди условия за изграждане на мрежа от пешеходни алеи със и без следа, велоалеи и алеи за конна езда.

Традиционните зони за селскостопанска и промишлена дейност са източно до с. Калиманци и североизточно на територията по параграф 4. Отредени са зони Пп. Традиционното селско стопанство отстъпва за сметка на ориентирани към селски и природен туризъм услуги, за нуждите на които се изграждат къщи за гости и етнографски комплекси. Северно от село Баново е изградена база за производство на вино, която променя собствеността и до момента не функционира.

Нереализирано във времето обществено озеленяване и обществено обслужване по предвижданията по действащите застроително регулационни планове за двете населени места налага отреджане на нови територии - зони Смф, Оз и Са, в съответствие с очакванията, нуждите и профила на новите обитатели и ползватели.

Значими са намесите в зелената система на югоизточната макроструктура. Предвидена е територия за залесяване с нова дървесна растителност в т.ч. и с медоносни видове в близост до действащата кариера за пясък, с оглед опазване чистотата на въздуха на Западната част от с. Калиманци от запрашаване.

Териториите със специфичен ландшафт по поречията на сухите дерета в границите на населените места се отреджат за озеленяване, като специално внимание се обръща на аква микроландшафтите, около старите каменни чешми - традиционни социални средища. Предлагат се територии общинска собственост с отреджане за нови гробищни паркове за двете населени места Баново и Калиманци.

В землището на село Баново попада част от защитена местност “Побити камъни”, по точно “Бановска група” (Заповед РД - 258/17.07.1995г. на МОС за природна забележителност и прекатегоризирана със Заповед РД-817/23.08.2002г. на МОСВ), която препокрива ЗЗ ВГ0000132 “Побити камъни”. Предвижда се обособяване на нов горски парк “Батаклията-Бановска група на побитите камъни”, Непосредствената териториална близост и взаимно обвързване на изключително красивата природна местност “Батаклията”, на защитена гора и на “Бановска група” на побитите камъни, е възможност за разгръщане на пълноценни и разнообразни туристически пешеходни маршрути - на еко туризма, на природния и познавателен туризъм. ОУП потвърждава пешеходните пътеки без следа въведени от действащия ПУП за “Побити камъни”, в частта “Бановска група” и доразвива мрежата от пътеки без следа в територията на новопредвидения горски парк. Пътеките без следа се включват в мрежата от горски екопътеки отвеждащи до туристически комплекс”Барите” в землището на с. Чернево.

Съседното село Баново също се реструктурира с основни функции обитаване и отдых ориентиран към алтернативни форми на туризъм. Отредени са две зони за селскостопанска и промишлена дейност - източно в селищните граници и западно извън

селищните граници, Особено внимателно следва да се реструктурира производствената зона, която е в контакт с “Бановската група” на ПЗ “Побити камъни”, към био производство, което да се експонира и да обогати туристическите услуги и местния пазар.

Проблемна зона на с. Баново са процедурирани устройствени планове извън селищните граници, югозападно от селото, които не са съобразени със сервитутите на въздушния Ел провод ВЕЛ Игнатиево.

Повишения инвестиционен интерес към югоизточната макроструктура и в съответствие с целите и задачите на стратегическото пространствено планиране на всички нива, налага необходимостта от подобряване на достъпността / свързаността. ОУП предлага къса и удобна общинска пътна връзка VAR 1023 на с. Баново с АМ “Хемус”, която да подобри свързаността, да подпомогне туристическия достъп и да стимулира нови инвестиции.

Нова общинска пътна връзка се провежда и на север до и през землището на с. Просечен. Селото е най-малкото и най - обезлюденото населено място в общината, поради лошата свързаност с останалите населени места. Същевременно с. Просечен притежава потенциал за развитие, сравним с този на с. Баново и с. Калиманци. През северната част на с. Просечен се свързва нова пътна връзка със село Левски, което също остава относително изолирано от останалите населени места. Прекрасните панорами, атрактивната и чиста природа, подобрената свързаност са предпоставка за икономическо и социално съживяване на населеното място и дават основание на ОУП да отреди територии подходящи за курортни дейности Ок и за застрояване.

Социалната инфраструктура и в трите населени места е повече от незадоволителна. Читалищната дейност е непълноценна, обитателите се нуждаят от съвременна среда в която да общуват, да се обучават - “учене през целия живот”, да се забавляват. Неизползван ресурс са порутените стари училища в с. Баново и с Просечен. Отредени за обществено обслужващи / социални дейности те могат да се адаптират в съвременни средища за пълноценен социален живот.

Югоизточния район включва територии, наситени с археологически ценности, които към момента не са изследвани и не могат да бъдат оценени техните възможности за експониране и популяризиране. Тези територии са точно отразени с указаната в АКБ площ и местонахождение. Защитени са с правилата и нормативите към ОУП. Атрактивна за туристите е каменната църква в с. Калиманци. Плана предлага да бъдат опазени и възстановени старите каменни чешми - традиционни социални средища. Декларираните архитектурно-строителни културни ценности са в изключително тежко физическо състояние и само единици от тях могат да бъдат възстановени и експонирани. Останалите ОУП предлага да бъдат отписани, в случай, че за тях не се намерят архивни планове, фасади за възстановяване по архивна документация. Без да са декларирани като културни ценности и в трите села се откриват единични стари каменни къщи. Планът предлага тези единични образци да бъдат консервирани и опазени. Те ще съхранят елементи от иначе изгубеното пространствено и културно единство на селата Баново и Калиманци със останалите еркечки населени места: Изгрев, Левски и Николаевка.

8.1.2. Източно-североизточен район

Включва териториите от землищата на селата Изгрев, Левски, Николаевка и Дръндар. Това е по-слабо урбанизирана територия с доминиращи аграрни дейности, обитаване и отдых насочени към алтернативни форми на туризъм (еко, познавателен, природен, селски, риболовен и поклоннически). Територията на източно-североизточния район се характеризира с опазена природа и характерни за югозападната част на добруджанското плато пасторални пейзажи и атрактивни ландшафти.

В землищата на с Изгрев и Николаевка попада защитена зона от Екологичната мрежа НАТУРА 2000 - 33 BG0000107 “Суха река”. Управленска неинформираност предполага мащабни намеси в опазваната територия - промяна предназначение на земеделска земя в

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

обхвата на защитените по натура територии, посредством процедуране и одобряване на подробни устройствени планове за жилищно застрояване. Неинформираността е по отношение на демографските процеси и по отношение на актуалното състояние на застрояването на населените места. Анализът - диагноза на режимите на застрояване по действащите застроително - регулационни планове в **границите на съществуващите населени места** извежда следните данни:

Населено място	Брой население	Общ брой имоти, за жил. застр.	В т.ч. застроени	В т.ч. незастроени	Площ в ха на застроени имоти	Площ в ха на незастр. имоти
с. Баново	82	338	215	123	24.38	12.70
с. Дръндар	189	229	162	67	14.76	8.04
с. Изгрев	145	483	307	176	36.86	19.24
с. Калиманци	231	431	326	105	29.33	9.11
с. Левски	177	631	363	268	42.50	26.52
с. Николаевка	436	834	584	250	69.89	32.49
с. Просечен	21	179	73	106	8.15	11.91
с. Чернево	1373	914	888	26	84.64	3.26
Гр, Суворово	4591	2102	1802	300	142.44	24.76

Горната таблица онагледява процесите на обезлюдяване на населените места, степента на приложеност на действащите устройствени планове, както и резервите за бъдещо развитие на селата в рамките на старите селищни граници. Малък процент от незастроените имоти са превзети от природата и са се превърнали в непроходими джунгли, а доминиращия брой незастроени имоти са стопанисвани от собствениците си и/или са отдадени за стопанисване на обитатели от селата и са превърнати в ниви и/или зеленчукови / овощни градини. Нивите са “навлезли” в селата, а същевременно нови урбанизирани територии “фантоми” са изпъстрили земеделските територии околоръз.

Горния анализ показва несъстоятелността / спекулативното и необосновано усвояване на земеделски земи за ново жилищно застрояване извън регулацията на населените места. В нито един одобрен ПУП не е обосновано от къде и кога ще дойде прогнозираното ново население. Неслучайно до момента има единични строителни реализации и издадени разрешения за строеж, и когато има такива, се симулира строителна намеса с изпълнение само на огради.

Воден от разбирането, че земята е основен ресурс на територията, че опазването на природата в защитените зони няма как да се случи с реализацията на одобрените ПУП-ове, че единствено съхранената автентична атмосфера на мястото гарантира бъдещото му развитие, ОУП отрежда временен статут за териториите с одобрени устройствени планове в обхвата на защитените територии. Това с особена сила се отнася за землищата на селата Изгрев и Николаевка, в които попадат територии от защитената зона по Натура 2000.

Защитената зона “Суха река” се характеризира с относително добре съхранен карстов ландшафт с горски и степни петна, подходящи за обитания на прилепи и някои редки степни бозайници. Защитената зона е важно място за съществуването на безгръбначна фауна. Просечена е от тесни и дълбоки дерета, обрасли с храсти и ниски горски терени с варовикови скали. Допуснатата промяна предназначение на земеделска земя в урбанизирани територии в землището на с. Николаевка е довело до реализация на нови жилищни сгради за колективно обитаване, които внасят нов мащаб и дисхармония в средата и характеристиките на различните видове ландшафти. Голям брой от процедураните пулове достигат до водите

на язовир Николаевка, без да са съобразени със заливните тераси. Освен несъвместимия със самобитната среда на населеното място облик на изградените сгради, тези устройствени планове лишават обитателите и гостите на Николаевка от достъп до водния обект, като заграждат имотите до самата вода на язовира. Регламентирано от действащи устройствени планове е и блокирането, лишаването от достъп на територия с отреждане за пасище, източно от крайбрежните на язовира пупове, оградено от три страни с вода и от четвърта с урбанизирани територии.

В категорията необосновани и неумести решения попада и ПУП в земишето на с. Изгрев, разположен югоизточно на селото, изцяло в обхвата на Защитената зона "Суха река". Според предвижданията на одобрения план се обособява компактна територия за жилищно застрояване в 150 нови имота - вероятно от затворен тип. Напомняме, че в село Изгрев има 145 обитатели и 176 незастроени имота в регулация.

Незастроените имоти в селата Николаевка, Левски и Изгрев (694 броя) и натоварването на територията на източно-североизточната макроструктура с нови урбанизирани територии поставя тежки задачи пред местната администрация, свързани с изграждане, поддържане и стопанисване на довеждаща инфраструктура, снегочистване, смет, охрана, социални услуги и др. В този смисъл икономическата стагнация задържа реализацията на спекулативните намеси, но е необходима далновидна и обоснована местна политика, съобразена с ресурсите, финансовия и административен капацитет на местната администрация.

Общия устройствен план предлага максимално компактна селищна структура за разглежданата територия. За функция обитаване се потвърждават съществуващите жилищни квартали. Предвижда се процесите на окрупняване на имотите и на двойствено обитаване да продължат. Позитивна е тенденцията да се реализират индивидуални жилищни сгради до 2 етажа, като се опазват старите каменни къщи, навеси и дувари и новото застрояване се интегрира в типичната за населените места нискоетажна и живописна природосъобразна архитектура.

ОУП предлага мерки за подобряване на свързаността на населените места от този район на общината. Село Левски, което е разположено почти в геометричния център на територията на общината, остава относително изолирано от съседните населени места. Провеждането на общински път VAR3241 от с. Левски до с. Просечен ще скъси пътя до кариерите за добив на инертни материали и до промишленото средоточие в Девня.

Физическата близост между населените места, необходимостта от алтернативна свързаност и безопасна и сигурна достъпност, налагат ОУП да предвиди условия за изграждане на мрежа от пешеходни алеи, велоалеи и алеи за конна езда. Подобрената свързаност ще гарантира разширен пазар за стопански дейности и по-разнообразни туристически и социални услуги.

Във всяко от населените места са отредени зони за производствени, складови, и аграрни дейности. Те са локализиращи в периферията на населените места, в непосредствена близост до републикански / общински комуникации и са съобразени със съществуващи стари отреждания. Потърсени са възможности за отреждания с производствен характер отнесени към терени - общинска собственост. Опазени са отрежданията за животновъдни ферми, дори за пустеещите в момента терени. Производствените зони за труд са с отреждане Пп и Пч в ОУП. Плана опазва високотериторийните земеделски земи и не регламентира възможности за промяна предназначение в тях. В периферията на населените места се отреждат територии за трайни насаждения, които ще обогатят зелената система на селата и ще подобрят микроклиматичните им показатели.

Уникална характеристика на с. Николаевка, Изгрев и Левски е, че са просечени от живописни дерета с многобройни аквални микроландшафти. Изобилието от ручей, стари чешми, аязми внася неповторима атмосфера както в населените места, така и в извън

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

урбанизираните територии и е ресурс за изграждане на пълноценна и уникална за всяко населено място зелена система - отредена като зона Оз в ОУП. Гробищните паркове в селата Левски и Изгрев са на неподходящи места и с изчерпан капацитет, което налага отредяване на нови територии за гробищни паркове. Старият гробищен парк на с. Изгрев се намира в регулацията на селото и планът отредява за тази територия адаптирането ѝ в мемориален парк.

ОУП отредява във всяко населено място терени за спорт и атракции - зона Са.

Ресурс на източно-североизточния район са каскадираните води тела - язовири и рибарници на територията на с. Николаевка, с. Левски и с. Изгрев. Утилитарните им функции - за напояване се ползват непълноценно. Само на територията на с. Николаевка е в процедура възстановяването на съществуваща поливна система. С компактната селищна структура ОУП създава условия за окрупняване на земеделските земи и за възстановяване на съществуващи / изграждане на нови поливни системи.

За по пълноценно използване на водните тела за нуждите на отдиха и алтернативния туризъм, ОУП предлага отредяване за къмпинги за временно настаняване върху терени - общинска земя.

Съхраненото културно наследство на източно-североизточната макроструктура, което следва да бъде експонирано и популяризирано включва прекрасни образци на храмовата архитектура каменни църкви и джамия, изследвана уникална подковообразна могила, частично потопена в яз. Левски, опазени многобройни каменни чешми, чещми-паметници и група вековни дървета северно от с.Изгрев.

Само изключително спешни мерки за документиране и възстановяване на Църква "Св. Архангел Михаил" в с. Левски, са в състояние да опазят оригинала на най-красивата каменна църква в общината. Декларираните архитектурно-строителни културни ценности са в изключително тежко физическо състояние и само единици от тях могат да бъдат възстановени и експонирани. Останалите ОУП предлага да бъдат отписани, в случай, че за тях не се намерят архивни планове и фасади за възстановяване по архивна документация.

Източно-североизточната макроструктура включва значителни по площ територии, наситени с археологически ценности, които към момента не са изследвани и не могат да бъдат оценени техните възможности за експониране и популяризиране. Тези територии са точно отразени с указаната в АКБ площ и местонахождение. Защитени са с правилата и нормативите към ОУП.

Село Николаевка е популярно сред поклонниците и последователите на Петър Дънов. Обект на поклоннически търизъм са възстановените къщата-музей на Учителя, както и Църквата "Св.Атанасий" със старото килийно училище,

Най- голямото културно историческо богатство на с. Николаевка е опазената стара урбанистична структура, очертана от живописни каменни дувари и навеси, които прерастват в каменни къщи на един или два етажа с негостоприемни към улицата затворени фасади. Без да са декларирани като културни ценности, тези каменни ансамбли респектират и новите постоянни и/или временни заселници старателно ги опазват и адаптират към съвременните си нужди. ОУП предлага да бъдат опазени ансамблите от стари каменни къщи, навеси и дувари като групува културна ценност система от ансамбли и единични каменни къщи и каменни чешми. За целта на много места уличната регулация следва да претърпи минимални промени и да опази старите дворищни граници. Село Николаевка има опазен културен ресурс да се превърне в селище - образец на архитектурно строителната култура на преселниците - тракийски бежанци от Еркеч и Голица. Системата от ансамбли е представена графично в специализираната схема за КН.

ОУП предлага да бъдат опазени наличните единични образци на каменната архитектура и в селата Изгрев и Левски. Физическата им близост ще поддържа и популяризира пространственото и културно единство на селищата и ще съхрани самобитен за мястото облик, лесно четим за обитатели, гости и транзитно преминаващи през територията посетители. Опазените самобитен облик и атрактивна и чиста природа ще привличат нови

заселници и ще спомогнат за съвременно и пълноценно развитие на населените места.

Обществено обслужващата и социална инфраструктура в тази макроструктура са по-пълноценно развити. Реализирано строителство с неизползван ресурс има в с. Дръндар. Лицеят за обучение на деца не функционира и не предлага услуги за обучение и усъвършенстване на деца и възрастни, нито разкрива нови работни места. Не е пълноценно използван и натоварен и медикосоциалния комплекс в с/ Левски. Читалищната дейност също не е адаптирана в съответствие със стратегическите насоки за развитие и обучение “Цял живот”.

В землището на с. Николаевка и с. Дръндар е започната процедура за отреждане на площадки за нов ветрогенераторен парк. ОУП не потвърждава подадената от дружеството на “Еолика” информация, поради неприключила процедура за екологичната оценка на проекта.

В интерес на по-добрата междуобщинска свързаност ОУП предлага условия за реализация на очаквания път от с. Дръндар до с. Войводино - община Вълчи дол, като общинска пътна мрежа и утвърждава трасето на пътя до общинската граница.

8.1.3. Западен район

Западният район обхваща землищата на гр. Суворово и с. Чернево. Той се обитава от 82,5% от населението на общината. Заема територии с по-ниско надморско равнище, извън обхвата на Добруджанското плато, които се характеризират с по-мек, повлиян от морето климат. Тази територия има промишлено аграрен облик, формиран от многобройни кариери и съпътстващите ги инженерни съоръжения, от мощен ветрогенераторен парк, от плетеница от магистрални електропроводи, които свързват подстанция “Дружба” с електроенергийната система на страната, от характерните обеми на две зърнохранилищата.

Общинския център гр. Суворово е съхранил урбанистичната структура, въведена с първите регулационни и застроителни планове и устойчиво фиксирана от запад, югозапад от трасето на проведена жп инфраструктура. Разраснал се е в западна посока с изявена промишлено индустриалната зона и по незначително на изток по протежението на републикански път III-2901 в посока с. Левски.

Общинския център има традиционно добра транспортна свързаност със съседните общини, и промишлените средоточия от агломерационния ареал. Урбанистичен проблем е лисата на обходна пътна връзка от юг, която да разтовари града от транзитния поток на тежкотоварни камиони и към индустриалната зона и кариерите. ОУП предвижда северно от ж.п. линията провеждане на обходна пътна връзка на републиканския път III-2901. Тази обходна пътна връзка ще бъде изпълнена след приключване на отчуждителни процедури, като по-късен етап от реализирането на предвижданията на ОУПО Суворово.

В още по-дългосрочен план ОУП предвижда и североизточен обход и изнасяне на транзитното движение от републиканските пътища III-2901 и III-2009 към община Вълчи дол по VAR 2250 и VAR2240.

Състоянието на общинския път VAR 2250 в обхвата на ветрогенераторния парк се нуждае от сериозна рехабилитация. За подобряване на междуобщинската свързаност ОУП предлага провеждането на VAR 2250 до общинската граница с община Вълчи дол, по трасето на съществуващите земеделски пътища, за да бъде продилжен до гр Вълчи дол. Това е най-пряката и бърза връзка между двата общински центъра.

Село Чернево е само на 5 км от общинския център и е най-близо до девненския промишлен комплекс. Пространствената близост определя жизнеността на населеното място. Републиканската пътна връзка с транзитно движение е изнесена периферно от запад. През населеното място преминават общинските пътища VAR 3241 и късо трасе на VAR 1249 които свързват с Просечен с републиканския път III-2009. Посредством новите пътни връзки Левски - Просечен и Баново - Просечен, с Чернево ще постигне по-добра свързаност с останалите населени места в общината.

Двете населени места са с компактни селищни структури, защитени от обилно

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените озеленените стръмни склонове на добруджанското плато. За тази територия не са процедурирани многобройни устройствени планове извън регулация, с изключение за терени, разположени източно от с. Чернево.

Новите селищни граници, формирани от провеждането на обходни комуникации от североизток и югозапад на общинския център позволяват обособяването на нормално оразмерени квартали за обитаване. Незначително е разрастването и на с. Чернево в северна и западна посока. Застрояването е нискоетажно свободно и свързано. Наследени от близкото минало са незначителен брой колективни жилищни сгради. ОУП потвърждава устойчивата тенденция за висококатегорийно застрояване с индивидуални жилищни сгради - зона Жм.

Общественото обслужване и в двете населени места е пълноценно решено с действащите устройствени планове. И двете населени места имат сериозен резерв от незастроени терени, отредени за обществено обслужващи функции Оо и Смф.

Традиционно формирани производствени зони в общинския център са западно от ж.п. линията и на изток по протежението на републикански път III-2901 в посока с. Левски. С ОУП се отрежда още една предназначена за чисти производства зона от юг, която да послужи като защитен екран между ж.п. линията и жилищните квартали. Въведени отреждания за територии от трите зони са Пч и Пп. В землището на с. Чернево производствената зона се намира извън населеното място, западно от ж.п. Линията и гарата. На юг, югозапад от селото се намират действащи кариери за добив на инертни материали.

Перспективно, основно средство за повишаване на икономическия растеж на общината е изграждането на Индустриална зона Варна - Запад, поради факта, че наличието на такава зона е от съществено значение за увеличаване на нивото на привлечените преки чуждестранни инвестиции. За Индустриална зона Варна - запад са изготвени финансово-икономически анализ, оценка на експлоатационните разходи по години, варианти за възвращаемост на инвестициите.

Предвижданията за планиране на Индустриална зона Варна - запад създават урбанистични условия за преодоляване на констатираните в стратегическите документи различия и възможност за пълноценно интегриране на Община Суворово към агломерационното ядро (Варна-Девня-Провадия), към "функциониращите урбанистични ареали" (FUA) – Варна (град с международно / национално значение), Добрич и Шумен – (ареали – градове с регионално / локално значение), включването ѝ в мрежи от европейски градове.

Южно от Индустриална зона Варна -запад се разработват кариери за инертни материали и има одобрени устройствени планове за различни производствени дейности. Наличието на общинска земя сред тези територии ни дава основание да увеличим шансовете на Община Суворово за привличане на инвестиции. Предложеното прогнозно отреждане е за Пп зона.

В интерес на планирана по-атраaktivна и здравословна среда в Индустриална зона Варна - Запад и във връзка с предвидено разрастване на действащите кариери в близост до нея е обособяването на територия за **нов парк "Старите кариери"**. Част от предвидената територия за парк е залесена с млада акациева гора, а другата част е по течението на съществуващо дере и прилежащ хълм със стари малки кариери. Новия парк би експонирал устойчивата от векове добивна дейност на общината и едновременно с това би създал зелен саниращ екран, който да отдели кариерите от индустриалната зона

Общинският център разполага с добре поддържани градини и малки по площ елементи с паркова среда. Но и тук една от каменните чешми - културна ценност е negliжирана и средата в която се експонира не отговаря на съвременните очаквания на обитателите и гостите на града.

ОУП отрежда територия за **нов горски крайградски парк** в непосредствена близост до общинския център в местността Старите кории с прогноза да обогати и разнообрази жизнената среда на общинския център и да предложи естествена среда с различни възможности за пълноценен отдих. Наличието на археология, която се проучва в момента и историческо място на битка в непосредствена близост, насищат спектъра от възможности за

нови познания и дейности, които са в състояние да експонират мястото и да предизвикат чувство на гордост и принадлежност за местното население.

Озеленяването на с. Чернево е стегнато и пълноценно реализирано с добре поддържани зелени площи. Особено настроение внасят изразителните обеми на две тепета, и лъкатушешто между тях дърво. По високото тепе, извисено ексцентрично почети в геометричния център на селото е отредено за парк, но към момента не е пълноценно разработен и благоустроен ресурс на зелената система. Недоумение буди усвояването на територии от руслото на дерето, отредени за застрояване. Тези терени са ресурс, който може да бъде по-пълноценно усвоен в обществен интерес.

Сериозен проблем за населението на с. Чернево и гр. Суворово е силното запрашаване от мощния кариерен комплекс в землището на с. Чернево. Крайпътното озеленяване е безсилно да се справи с проблема. ОУПО да предложи залесяване на северните и източни склонове на участък "Люляка" - мергел, които попадат извън концесионните площи. В съответствие с мерки от стратегическите документи на общината ОУП предвижда за озеленяване да се ползват и подходящи медоносни дървесни видове. Тези мерки както и предстоящите мерки по рекултивация на кариерата (към момента са останали 10% от запасите му) са в състояние съществено да подобрят екологичните показатели на жизнената среда в землището на с. Чернево, поради факта, че едроразмерната растителност има пет пъти по-голяма микроклиматична производителност от тази на тревните площи.

Допълнителни мерки за подобряване на микроклимата в населените места Суворово и Чернево са отредените за трайни насаждения територии, около тях, които да оформят зелен екран между кариерите и селищата.

Западният район разполага с още един горски парк. Традиционно място за отдих и масови събори е Парк "Горски извор", разположен в най-северната част на землището на гр. Суворово. Територията около парка е наситена с археологически ценности, които не са разработени и обявени. Не са известни възможностите им за социализация и експониране, но значението на тази територия ще нараства във времето. Близостта ѝ до съседния общински център Вълчи дол е добра възможност за организиране на съвместни междуобщински културни прояви.

Значими културни ценности има и в двете населени места. Опазена е уникална храмова архитектура, войнишки паметници, каменни чешми и други паметни знаци. Общинският исторически музей в град Суворово представя експозиции от богатата етнографска колекция, материали и фотоси от обществено - политическото и историческото развитие, свързани с материалната и духовна култура на населението живяло по тези места от 4 800 г.пр.Хр., с дейността и живота на генерал Суворов, материали от епохата на Възраждането и новата история.

Не подлежи на опазване голяма част от декларираните архитектурно - строителни ценности. Безвъзвратно са загубени - разрушени: 5 къщи и една чешма в Суворово и една къща в с. Чернево. В изключително тежко физическо състояние са по една къща в Суворово и Чернево. Без строителна документация се извършват намеси в сграда-културна ценност в отреден зкомплекс за старинни занаяти в Суворово.

В общинския център са опазени стара мелница в източния край на населеното място и старата жп гара. Опазен обект с историческа и архитектурно-строителна стойност е бившата сграда на дизелова централа. ОУПО предлага гореспоменатите обекти за оценка и защита, като единични архитектурно-строителни културни ценности на индустриалното наследство. В обхвата на Индустриална зона Варна - Запад попада стара керванска чешма - декларирана културна ценност, чието опазване и експониране ще внесе сред съвременните намеси самобитен местен привкус. Село Чернево също има три достойни за деклариране обекта: сградата на Народно читалище „Зора-2012” и сградата на Александър Дяков - традиционни културни средища, второто със стари предназначения за кафене, за клуб на земеделския съюз, които са с утвърдена културно историческа и социална роля в живота на общността; и

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

характерно за силуета на населеното място инженерно съоръжение - водна кула, ситуирана в обхвата на геаровия комплекс на населеното място. За предложените по-горе обекти Община Суворово следва да иницира пред компетентния орган на основание чл. 58 от ЗКН провеждане на процедура за предоставяне на статут и определяне на режим за опазване

Белег на устойчива строителна традиция е индивидуалните жилищни сгради в село Чернево да се изпълняват повдигнати над терена с характерни за мястото каменни цокли. Преминаването на каменния цокъл на сградите разположени на уличната регулация в каменен дувар е характерна местна специфика, която придава хармонично единство на населеното място и следва да се опази, експонира и препоръча от специфичните правила към плана като модел за оформяне на оградни зидове и сгради разположени на уличната регулация.

8.2. Три сценария на демографското и социално-икономическо развитие на община Суворово, по функционални системи:

На базата на описаната по-горе урбанистична структура на общината се предлагат три сценария на демографското и социално-икономическо развитие, които синтезирано се свеждат до следните пространствени предвиждания по функционални системи:

Функционални системи	Вариант Тенденциален / песимистичен или „Нулев“ 6200 жители	Вариант Реалистичен с преодоляване на задържащите фактори 8200-8500 жит.	Вариант Оптимистичен с макс. въздействие на стимулиращите фактори 10000 - 12000 жители
Обитаване, жилища и качество на живот	Запазване на съществуващите параметри на жилищния фонд при съответното осъвременяване на годния и ликвидиране на негодния.	Съществуващите параметри на жилищния фонд се рехабилитират, като се следват появилите се тенденции на окрупняване на имоти в регулация и застрояването им с реконструирани съществуващи и/или високатегорийни нови сгради. Провеждат се политика на стимулиране застрояването в границите на населените места и изграждане на пълноценна и екологична жизнена среда. Частично се реализират предвижданията на устройствения план за с. Калиманци - с 5000 нови заселници от еврейски произход.(30% от 15000)	С изключение на общинския център Суворово, където средната етажност в централната част на града може да достигне до кота корниз -15 метра (след процедиране на ПУП-ПРЗ с обхват централната част на града), останалите селища запазват застрояване с ниска височина до 10 м кота корниз, и съответните 2-3 етаж; запазват параметрите на КИНТ и плътност, като използват резервите за застрояване, без да разширяват територията си, с изключение на периферни терени, стопански дворове, паркове, спорт и др. Тенденцията на окрупняване на имоти в регулация и застрояването им с реконструирани съществуващи и/или високатегорийни нови сгради се превръща в устойчива. Съвременното застрояване на населените места опазва и експонира местната самобитност и културна принадлежност на обитателите. Планиране в границите на населените места на пълноценна и екологична жизнена среда за обитаване.

Общественно обслужване и публични услуги	<p>Запазване на действащите обществени заведения и сгради и видове административни услуги с известно минимално обогатяване.</p> <p>Част от недействащи и закрити заведения и сгради се реструктурират за други подходящи цели, а негодните се закриват.</p> <p>Запазване, на места рехабилитация на действащите</p>	<p>Възстановяване на наличния от преди десетилетия годеен сграден фонд и набор от услуги, не само в центъра на общината, а и дисперсно по населени места (училища и детски градини, общезития, читалища и др.) Осигуряване на спешна медицинска помощ на място в общината, както и място за социален патронаж, хосписи, и др. Присъщи.</p> <p>Въвеждане системи за енергийна ефективност, слънчеви покриви и други автономни мерки.</p>	<p>В надграждане на реалистичния сценарий и в следствие въздействието на стимулиращите фактори, в т. ч. оземляване на нови заселници, характерната етническа толерантност и съжителство се осигурява пълния набор от обществено обслужващи дейности и адм. услуги, в общински и/или частни терени в т.ч. Допълнителните мерки: Разширение на училища и ОДЗ Нови и разнообразни обществени услуги, покриващи облекчената и безопасна свързаност между населените места.</p> <p>Осигурен достъп до електронни услуги Тематични информационни центрове в селищата (туризъм, КИН, екскурзоводи, др.).</p>
Труд, заетост, производство, услуги	<p>Запазване на съществуващата дисперсна полицентрична структура на аграрното производство с ограничен брой работни места и сезонна заетост, ежедневни трудови пътувания и миграционни тенденции. Стопански дворове и бази остават без разширение до доказване на активно ползване.</p> <p>Добивната промишленост отнема разширява концесионните граници за сметка на обработваеми земи.</p> <p>Не се реализират предвижданията за изграждане и пълноценно функциониране на индустриална зона Варна -запад с3000 до 6000 раб места.</p> <p>Не се реализират предвижданията на устройствения план за с. Калиманци - оразмерен за 15000 нови заселници от еврейски произход.</p>	<p>Създаване на 3 опорни центъра за трудова активност в (Суворово - Чернево, с индустриално-аграрен център Суворово), (Николаевка - Левски - Изгрев - Дръндар с аграрно-туристически център Николаевка) и (Калиманци - Баново - Просечен с туристически център Баново, производствен с. Калиманци).</p> <p>Реализират се предвижданията за изграждане и пълноценно функциониране на индустриална зона Варна - запад с 3000 нови работни места с отчетена мобилност на населението.</p> <p>Населените места са обогатени със складови бази, нови преработвателни предприятия и нови работни места, преквалификация и увеличаване на трайната заетост.</p> <p>Възстановяване на част от поливното земеделие, разширяване на овощните градини и ограничено допускане на нови култури.</p> <p>В регулация се включват стопанските дворове и производствени бази.</p> <p>Изграждане на закрит пазар за селскостопанска продукция в Суворово, и пазари за живи животни в Чернево и Суворово.</p>	<p>Територията е пространствено и функционално интегрирана с останалите черноморски общини с насоченост към икономическия и културен обмен.</p> <p>Реализирана е подобрената свързаност на общинско и областно ниво.</p> <p>Създадените 3 опорни пункта на специфично производствено зонирание се развиват съгласно предвижданията.</p> <p>Реализират се предвижданията за изграждане на индустриална зона Варна - запад с 6000 нови работни места с отчетена мобилност на населението.</p> <p>Реализират се предвижданията за изграждане на новото промишлено-складово средоточие, западно от с. Калиманци.</p> <p>Общината се отваря към региона и транспортния коридор № 9 с помощта на предвидената пряка пътна връзка от АМ "Хемус" към с. Баново.</p> <p>Предлагат се бази и работни места при благоприятни и конкурентно способни условия, вкл. активна експлоатация на жп. линията до Кардам и Девня.</p> <p>Насоченост към селски, поклоннически еко и ловен туризъм, вилен отдих за селищата от източната половина на общинската територия.</p> <p>За стопански дворове и бази се предвиждат подходящи разширения.</p> <p>Град Суворово развива централните си административни и стопански функции За селищната територия и стопански дворове и бази се предвижда подходящо разширения върху общинска земя.</p>

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

<p align="center">Отдых, рекреационни ресурси и туризъм</p>	<p>Запазване и допълнително благоустрояване с допустима намеса в рекреационния ресурс - предимно зелените и спортни площадки в селищата, протичащите дерета с каменни чешми, природни забележителности. Пешеходни маршрути в обхвата на ЗЗ "Суха река"; Пешеходни маршрути "без следа" в обхвата на ЗЗ "Побити камъни"; Велоалеи разделени от зелена ивица от същ. и нови общински пътища. Конни маршрути по допустими от одобрен ПУП трасета до ЗЗ "Побити камъни".</p>	<p>Обогатяване на вътрешно селищната зелена система с елементите на културно - познавателния туризъм, ловно - рибарски хижи, места за къмпингуване до всеки язовир, очертаване на еко-пътеки към защитени местности, природни забележителности и обекти на КН Предвижда се система от велоалеи разделени от зелена ивица от съществуващите и нови общински и републикански пътища. Създаване на три нови горски парка: "Старите кории" северно от гр.Суворово; "Батаклията и Бановска група на "Побити камъни" - западно от с. Баново и "Старите кариери" - южно от Индустриална зона Варна -запад.</p>	<p>Към предвидените в реалистичния вариант дейности се добавят още: Развитие на риболовния туризъм като маркетингов продукт. Стимулиране на селския туризъм в еркечките села Баново, Калиманци, Изгрев, Просечен, Николаевка, Левски Активиране на обектите от НАТУРА за допълнителна добавена стойност Създаване на комплексни маршрути за природа и културно познавателен, ловен туризъм, винарство, фолклор и др. (например Система от микроаквални ландшафти - Добруджански каменни чешми, кам. църкви) Стимулиране на поклонническия туризъм в с. Николаевка. Стимули за развитие на турист. база "Барите" и нова туристическа инфраструктура в с. Просечен и в горски парк "Горски извор".</p>
<p align="center">Техническа инфраструктура, комуникации и транспорт</p>	<p>Запазване и на проблемни места рехабилитация на действащите елементи от техническата инфраструктура, поетапно изграждане на канализацията в селищата, достъп до интернет, Възможност за газифициране на общинския център и при инвестиционен интерес на производствени терени от другите населени места</p>	<p>Допълнително оразмеряване на системите на необходимите места, частично кабелиране на ел-проводи на Средно и Ниско напрежение, цялостна канализационна мрежа за Левски, Просечен, Баново, Калиманци и Николаевка, частично за Суворово и Чернево, изграждане на местни водоизточници Просечен, нов водоем "Боряетата" за питейна вода, поетапно възстановяване на хидромелиоративни съоръжения и системи за поливно земеделие; Съоръжения за превенция от пожари Етапно изграждане на нови пътни връзки: Баново-АМ-"Хемус", Просечен - Левски, Просечен -Баново, от земите по параграф 4 до Калиманци, от Дръндар до Войводино, обходен път за общинския център от юг и разширение на пътя Баново - Калиманци.</p>	<p>В надграждане на реалистичния сценарий, разчетите за техническо обезпечаване на прогнозното население и икономика изискват изграждане на допълнителни съоръжения, като: допълнителни резервоари за питейно водоснабдяване, изграждане на локални ПСОВ, нови трафопостове, газоснабдителни мрежи при желание на собствениците и МСП от малките населени места,, възстановено хидромелиоративно строителство (напоиване, корекции реки и дерета, отводняване, предпазни диги, хидро-мерки за поддържане язовири) Широкоскоростен интернет до всякосело. Цялостно кабелиране на съществуващи въздушни ел проводи в рамките на селищата. Нов път от Дръндар до Войводино, обходен път за общинския център от север. Цялостно изграждане на системата от велоалеи.</p>

КИН (Материално и нематериално)	<p>Съхраняване и опазване на недвижимо културно наследство.</p> <p>Регламентиране на режими за опазване на непроученото археологическо наследство в АКБ.</p> <p>Спешни мерки за аварийно възстановяване каменния храм "Св. Архангел Михаил" в с. Левски</p>	<p>Съхраняване, опазване и частично експониране на недвижимо културно наследство.</p> <p>Мерки за популяризиране на нематериалното наследство (с акцент на фолклора, местни обичаи, етнография и др.).</p> <p>Контрол върху спазване на режимите за защита на обектите и ползване на земята над и около тях.</p> <p>Обявяване на групов паметник на културата - система от ансамбли със стари каменни къщи, стоп.</p> <p>Постройки, дувари и каменни чешми в с. Николаевка.</p> <p>Рехабилитация на войнишките паметници и каменните чешми, аязми.</p> <p>Изграждане на туристически маршрути Система от микроаквални ландшафти - Добруджански каменни чешми, кам. църкви</p>	<p>Съхраняване, опазване и пълно експониране на недвижимото културно наследство, включване на обектите в обща мрежа на познавателни туристически маршрути, популяризиране на нематериалното наследство (с акцент на самобитния фолклор, обичаи, етнография, празници, фестивали, местни игри и спортове, колинария, енология и др.).</p> <p>Изграждане на нов войнишки паметник с.Левски.</p> <p>Подробни експертизи за отписване на разрушените обекти на КИН и при доказана загубена стойност на обектите с нерегламентирани намеси-постъпки за възстановяване по архивна документация, ако липсва такава</p> <p>процедиране на отписването им от регистъра КИН.</p> <p>Обявяване на предложените нови обекти за КН и категоризирането им.</p> <p>Актуализиране на списъците с КН.</p> <p>Интегриране на местните туристически маршрути към тематично свързани обекти на КН от съседните и по - отдалечени общини.</p>
Защитени Територии, Защитени зони, Екология	<p>Съхраняване и опазване на природното наследство не само в зоните на НАТУРА 2000;</p> <p>Поддържане на екологичното равновесие - първоетапно закриване и рекултивация на нерегламентираните сметища и други нарушени терени;</p> <p>Възстановяване на руслата на водните обекти.</p>	<p>Съхраняване, опазване и експониране на природното наследство не само в зоните на НАТУРА 2000 (изграждане на еко-пътеки до основните обекти, изграждане на пешеходни и велоалеи, а където е допустимо и алеи за конна езда);</p> <p>Поддържане на екологичното равновесие - подходяща смяна предназначението на закрити и рекултивирани сметища и други нарушени терени;</p> <p>Създаване на три нови горски парка:</p> <p>“Старите кории” северно от гр.Суворово;</p> <p>“Батаклията и Бановска група на “Побити камъни” - западно от с. Баново и “Старите кариери” - южно от Индустриална зона Варна -запад.</p> <p>Залесяване на изоставени и ерозирани земи от източните склонове на хълма “Люляка”, граничещи с едноименната кариера.Засаждане на нови трайни насаждения в непосредствен</p>	<p>В надграждане на реалистичния сценарий: Съхраняване, опазване и цялостно експониране на природното наследство вкл. зоните на НАТУРА 2000;</p> <p>Свързване в обща мрежа от туристико-познавателни маршрути с обзаведени еко-пътеки и вело-трасета до основните обекти;</p> <p>Контрол и гарантиране на екологичното равновесие - недопускане смяна предназначението на съпътстващи обекти и дейности;</p> <p>Създаване на оптимална симбиоза между мрежите на НАТУРА и тези на КИН.</p> <p>Изграждане на панорамни площадки.</p> <p>Интегриране със други общини за създаване на комплексен проект за цялостно експониране на 33 "Суха река" и 33 "Девненски хълмове"</p> <p>Деликатни намеси в средата на деретата, които просичат населените места с внимателно социализиране и експониране на микро аквалните ландшафти и опазване на типичните местни растителни видове.</p> <p>Залесяване на пояси с медоносни</p>

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

		контакт с населените места.	растения в землището на с Калиманци.
Комунално стопанство, Управление на отпадъците	Осъвременяване базата на комуналното стопанство в общината и оптимизация на сметосъбирането	При необходимост разширяване базите на комуналното стопанство в населените места; Оптимизация на системите и разпределение на отговорностите по места (озеленяване, зимно снегочистване и т.н.) Изграждане на специализирани площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци в Суворово, Чернево, Николаевка и Калиманци Благоустрояване на гробищните паркове	Централно и децентрализирано комунално стопанство с разпределени отговорности по перата и етапи на надграждане; Благоустройство на населени места и общински обекти (училищни дворове и др.); Озеленяване и улична растителност, тротоари и улично осветление; Поддържане общински пътища; Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъци; Снегочистване и зимна поддръжка на пътища; Други присъщи, като например общински системи за оповестяване, прогнози и реакция.

Забележка: И в трите варианта на демографско и социално - икономическо развитие на общината се запазват основните функции и икономическия профил на отделните части от общината, индустриално-аграрен за землищата на Суворово и Чернево и аграрен за източната част от територията, съответно обогатени с дейности създаващи по-висока добавена стойност. Съхранени и подлежащи на защита остават и защитените територии, НАТУРА 2000, обектите на материалното Културно наследство, както и годната за рехабилитация материално -техническа база, обществени сгради и жилищен фонд. Запазва се и наложилата се плътност и КИНТ на селищните територии, оразмерени преди десетилетия на капацитета от 15 000 жители - при съответното саниране и осъвременяване за по добро качество на живот, вкл. зелени системи и комунална техническа инфраструктура.

8.3. Обща структура и баланс на територията на община Суворово:

В съответствие с изискванията на Наредба № 8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, в следващата таблица „Обща структура и баланс на територията на община Суворово” е представено разпределение на териториите по основно предназначение. То се основава на данните за начина на трайно ползване (НТП), определен в базата данни към картата на възстановената собственост.

На база допълнителна документална информация и проучването на терен, в данните за съществуващото положение в другите групи са внесени минимално необходимите корекции за отстраняване на констатираните по-съществени несъответствия в определянето на НТП на важни за проекта елементи на територията, като непопълнената промишлената територия собственост на Каолин АД Припек (Калиманци) и прекъснатите русла на води обеки - отразени с пунктирни линии. Извън населените места и селищните образувания са показани площи на „други урбанизирани територии”. В тях са обхванати основно площите на самостоятелни ПИ с вече променено предназначение, в преобладаващата си част – без реализирано строителство.

В окончателния проект на ОУП на община Суворово са отразени данните за междуременно настъпили промени, по отношение НТП на основни структурни елементи на територията.

Баланс на територията					
№	Видове територии - Наименование на териториалния елемент	Община Суворово			
		Опорен план на ОУПО		Предварителен проект на ОУПО	
		Площ в ха	Част от територията в %	Площ в ха	Част от територията в %
	Урбанизирани територии				
	В границите на населените места				
1	Територии с жилищни функции	601,05	2,78	621,53	2,88
2	Територии за обществено обслужващи функции	37,29	0,17	41,72	0,19
3	Територии с производствени и складови дейности	40,33	0,19	114,60	0,53
4	Рекреационни дейности, вилни зони	0,00	0,00	9,85	0,05
5	Спорт и атракции	16,49	0,08	24,30	0,11
6	Озеленяване паркове, градини, скверове	59,97	0,28	63,18	0,29
	Извън границите на населените места				
8	Територии с жилищни функции	98,02	0,45	42,67	0,20
9	Територии за обществено обслужващи функции	7,95	0,04	8,32	0,04
10	Територии с производствени и складови дейности	208,07	0,96	264,56	1,24
11	Територии за земеделски труд и отдых	20,82	0,10	20,80	0,10
12	Рекреационни дейности, вилни зони	0,00	0,00	17,51	0,08
13	Спорт и атракции	0,00	0,00	10,73	0,05
14	Озеленяване паркове, градини, скверове	9,95	0,05	21,46	0,10
	Земеделски територии	15564.42		15124.68	
15	Обработваеми земи - ниви, от 1-ва до 4-та категория - без право на промяна на предназначението	10940,96	50,68	11004,00	50,97
16	Обработваеми земи - от 5-та до 10-та категория - възможна промяна предназначение	1849,22	8,57	1789,29	8,29
17	Обработваеми земи - трайни насаждения	522,06	2,42	612,31	2,84
18	Пасища и ливади	1690,34	7,83	1720,36	7,97
19	Необработваеми земи	561,84	2,60	0,00	0,00
	Горски територии	3360.75		3619.94	
20	Горски паркове	40,81	0,19	323,43	1,50
21	Гори с рекреационно значение, поляни	1182,42	5,48	2401,78	11,13
22	Гори със стопанско предназначение	2049,53	9,49	536,70	2,49
23	Защитни горски ивици, горски пътища	87,99	0,41	150,02	0,69
24	Нови територии за залесяване	0,00	0,00	208,01	0,96

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

25	Водни площи, в т.ч. Хидромелиоративни съоръжения	154,08	0,71	161,76	0,75
26	Транспорт и комуникации	785,57	3,64	799,11	3,70
27	Техническа инфраструктура	18,80	0,09	22,82	0,11
28	Гробищни паркове	14,41	0,07	20,77	0,10
	Нарушени територии				
29	Територии в концесия за кариери	507,33	2,35	507,27	2,35
30	Кариери за рекултивиране	84,23	0,39	47,20	0,22
31	Територии за рекултивиране - сметища	3,83	0,02	1,49	0,01
32	Депа за неопасни отпадъци	0,00	0,00	29,51	0,14
	Обща площ на общинската територия	21588,81	100,00	21588,81	100,00
32	Защитени територии				
	А) За природозащита - защитени територии и защитени зони (в ССФ и в ГФ)	1724,53	7,99	1724,53	7,99
	Б) За опазване на културното наследство (в ССФ и в ГФ)	132,92	0,62	132,92	0,62
	Общо защитени територии (отчетено припокриване)	1849,92	8,57	1849,92	8,57
	Урбанизирани територии в селищните границите	942,03	4,36	1076,69	4,99
	Урбанизирани територии извън населените места	175,99	0,82	443,28	2,05
	Общо урбанизирани територии	1118,02	5,18	1519,97	7,04

Необходими са следните допълнителни пояснения към данните за общата структура и баланс на територията – съществуващо положение и проект, показани в горната таблица:

- Части от 59.93 ха намаление на ниско категорийни земеделските територии, са предвидени за доизграждане и реконструкция на пътната мрежа, инженерната инфраструктура и за нови гробищни паркове;

- в баланса, са включени само извънселищни урбанизирани територии с актуално правно действие съгласно чл.93, ал.8, чл.99, ал 8, чл.88, ал.4 от ЗООС и чл.31, ал.11 и ал.23 от ЗБР, за които не е изтекъл 5 годишния срок за осъществяване на инвестиционното намерение, и/или които имат издадено строително разрешение и открита строителна площадка.

- За останалите имоти с подробни устройствени планове и с инвестиционни намерения, загубили правното си действие съгласно чл.93, ал.8, чл.99, ал 8, чл.88, ал.4 от ЗООС и чл.31, ал.11 и ал.23 от ЗБР, предвид изтеклия 5 годишен срок за осъществяване на инвестиционното предложение, окончателния проект в графичната си част отразява, местоположението на тези територии, но не потвърждава въведените с подробните устройствени планове устройствени зони. В графичната част на проекта същите са отразени като земеделски земи с начин на трайно ползване, какъвто са имали преди процедурите по околна среда (пасища, ливади, обработваеми земи, горски фонд), като е оставен контур указващ обхвата на одобрените във времето подробни устройствени планове.

Обхвата на териториите с особена териториално устройствена защита е показан в т. 32 в таблицата с баланс на територията.

Площите на частите от общинската територия в и извън населените места, попадащи под режими на защита, определени по реда на Закона за защитените територии (ЗЗТ), по Закона

за биологичното разнообразие (ЗБР) защитени зони, включени в екологичната мрежа „Натура 2000”, както и по Закона за културното наследство (ЗКН). Поради припокриването на част от защитените зони по ЗБР, дадена е общата площ, респ. дял от общинската територия, поставен под природозащитен режим по този закон. Площите на териториите с особена териториалноустройствена защита по Закона за културното наследство са дадени по подробно с опис на всеки засегнат имот в съответните части на настоящата записка.

В своите предвиждания, респективно в Правилата за прилагане включително изискванията към последващото устройствено планиране и инвестиционно проектиране, ОУПО регламентира спазване на режимите за опазване на обектите на недвижимото наследство, определени от компетентния орган по ЗКН (режимите включват граници на недвижимите културни ценности и предписания за опазване)

По отношение устройството на територията в обхвата на защитените зони по ЗБР, урбанистични намеси има само в ЗЗ “Суха река” Като съществуващо положение, тук е концентриран основният дял от урбанизираните територии с поединично променено предназначение през последните 15-20 години. С оглед внасяне на устройствен порядък и нормално функциониране на територията, ОУПО въвежда устройствено зонирание, с минимално включване на неурбанизирани до момента територии, както е показано в следващата таблица та с наименование: “Устройствено зонирание в обхвата на защитените зони по Натура 2000”.

Окончателния проект не потвърждава процедираните подробни устройствени планове в обхвата на защитена зона “Суха река” (в землищата на с. Николаевка и с. Изгрев). В графичната част на проекта същите са отразени като земеделски земи с начин на трайно ползване, какъвто са имали преди процедурите по околна среда, като е оставен контур указващ обхвата на одобрените във времето подробни устройствени планове.

С оглед ограничаване на отрицателното въздействие върху биоразнообразието са въведени разновидности на устройствените зони, попадащи в обхвата на Натура 2000.

Урбанизирани територии в обхвата на защитените зони:

Наименование на защитената зона	Обща площ на ЗЗ (дка)	Площ на ЗЗ в община Суворово	Съществуващи урбанизирани територии с одобрен ПУП			Предложение за урбанизирани територии с предварителен проект*			Общо урбанизирани територии		
			Обща площ (дка)	% от обща площ	% от площта на ЗЗ в община Суворово	Обща площ (дка)	% от обща площ	% от площта на ЗЗ в община Суворово	Обща площ (дка)	% от обща площ	% от площта на ЗЗ в община Суворово
Побити камъни	2311.70	318.67	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Девненски хълмове	2971.08	101.45	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Суха река	624812.69	16391.87	289.95	0.05	1.77	(161.9+624.545*) = 786.445	0.126	4.8	1076.395	0.17	6.57

Забележки:

1. Указаната със звездичка площ (*) е тази на бившето летище, от землището на с.Калиманци, която наложи преработка на Предварителният проект. Представеният одобрен със Заповед№ 52 от 31.01.2017 ПУП -ПРЗ, урегулира 18 имота с предназначение “за производствено-складова дейност”(Пп с показатели 65% плътност. 1.5 Кинт и 30% озеленяване), два имота за озеленяване и един за пътна връзка между имотите.Указаната в графиката зона за озеленяване се състои от две непрекъснати ивици с площ от 125,529 дка. Общата площ от 624,545 дка е по кадастрална карта.

2.Окончателния проект не потвърждава устройствените зони, въведени с одобрени

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените ПУП-ове за инвестиционни намерения, загубили правното си действие съгласно чл.93, ал.8, чл.99, ал 8, чл.88, ал.4 от ЗООС и чл.31, ал.11 и ал.23 от ЗБР, предвид изтеклия 5 годишен срок за осъществяване на инвестиционното предложение.

Предвидените от предварителния проект урбанизирани зони, в обхвата на защитена зона "Суха река" са както следва:

Устроена за къмпинг зона ОД и за курортни нужди ОК с площ 103.79 дка

Устроена за спорт и атракции зона с площ от 32.55 дка

Съществуваща зона Оо, която предварителния проект потвърждава 2.30 дка.

Съществуваща зона Жм, с издадени РС и реализирано строителство, която предварителния проект потвърждава в частта от 23.29 дка, отбелязана с червен цвят в таблицата по-долу.

Устройствена зона Пп с площ от 624.545 дка., от землището на с. Калиманци (влязъл в сила ПУП_ПРЗ, одобрен със Заповед № 52 от 31.01.2017 .

Подробна информация за устройствено зонироване в обхвата на защитените зони по Натура 2000, предоставена от община Суворово (одобри ПУП, предхождащи ОУП)

Вид устройствена Зона, показатели	Поземлени имоти с процедурирани устройствени планове в НАТУРА 2000	Площ на ПИ в НАТУРА 2000,	Решение МЗХ за ППЗ - номер, дата	Решение МОСВ, номер, дата	Разрешение за строеж, номер, дата	Забележка
Пп за фотоволтаична централа Плътност мах 80% Кинт - мах 2.5 Оз мин.20- 40%	Пи 000160	60845 кв м -9та	Липсва, както в Общината, така и в ОСЗ	липсва	Без РС	Заобиколен от ЗЗ, но изключен от обхвата на ЗЗ, бивш овчарник, застроен
Пп за фотоволтаична централа Плътност мах 80% Кинт - мах 2.5 Оз - мин. 20-40%	Пи 000158	30000 кв м -9та	Липсва, както в Общината, така и в ОСЗ	липсва	Без РС	Заобиколен от ЗЗ, но изключен от обхвата на ЗЗ, бивш овчарник, застроен
Язовирна стена по КВС						
Пп Плътност 40-80% Кинт 1-2,5 Оз 20-40%	I-083027, 083028 за производствено складова дейност	17499 кв м в т.ч16783-9та и 716-3та	Реш. 2/09 -11.03.2010 в сила от 01.04.2010	Реш ВН 739-ОС от 2008 (за 27 и 28)	Без РС	В Натура 2000
Техническа инфраструктура (Ел и ВИК за обсл на ПИ 071065,071066,071067,0 71068,071069,071070)	ПУП - Парцеларен план за ПИ150041, 150044, 150166, 119, 150, 152, 166 и 172	7341 кв м пътна връзка Площ с ограничение на ползването 4882.32 кв м.			С разрешение за строеж	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 000146	5290кв.м. - 3та пасище	Реш. 7 от 26-27.11.2008 без данни да е в сила	Р ВН-49 ДОС/04.04. 2008	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 000147	3500-3та, пасище	Реш. 7 от 26-27.11.2008 без данни да е в сила	Р ВН-49 ДОС/04.04. 2008	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 710167	3500-3та пасище	Реш. 7 от 26-27.11.2008 без данни да е в сила	Р ВН-49 ДОС/04.04. 2008	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1	Пи 710168	3000 кв м (2827-7 ма и 173 -3та)	Реш. 7 от 26-27.11.2008 без данни	Р ВН-49 ДОС/04.04. 2008	Без РС	В Натура 2000

Оз 40%		пасище	да е в сила			
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 071035	6462 кв м - 7ма(3905) и 3та(2557)вр неизп нива	Реш. 7/26-27.11.2 008 в сила от 05.01.2009	Р ВА 478-ЕОот 26 10 2007	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 069012	3000 кв м -3та нива	Реш. 1/12-13.0320 08 в сила от 14.05.2008	липсва	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи071110	4140-3та ливада	Реш. 2 от 22.02.2007 без дата на влизане в сила	липсва	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 071111	3000 кв м - 3та вр неизп нива	Реш. 1/12-13.0320 08 в сила от 26.03.2008	липсва	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 071096	3000 кв м - 3та вр неизп нива	Реш. 1/12-13.0320 08 в сила от 26.03.2008	липсва	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 071095	4002 кв.м. -3та вр неизп нива	Реш. 9 от 18 .10.2007	липсва	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност до 40% Кинт 1.0 Оз 50%	Пи 72037, 72038 и 72039	4000, 4000, 4200-3та нива	Реш. 9 от 18 .10.2007 без данни да е в сила	липсва	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40% и Ти	Пи15 071065, 071066, 071067, 071068, 071069,071070	26160 кв.м. (25300-3та и 860-7ма) ,	Реш. 8 от 09.09.2005	Разрешител но за заустване 2371 0008/02.07. 2007	РС 8 от 14.03.2006 , РС 19 /4.05.2006, РС 9/ 14.03.2006 и РС 66, 67 и 68 /6.12.2013 (КПИИ) и РС 7/20.02.2014	В Натура 2000 Частично реализирано строителство и в процес на реализация
Жм Плътност 20-40% Кинт 0.5-1 Оз 40-60%	Пи 071121	3000 кв м. -3та,вр неизп нива	Реш. 3/27-29.0420 10 в сила от 26.07.2010	Реш. ВН-710-ОС от 29.10. 2008	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-40% Кинт 0.5-1 Оз 40-60%	ПИ 071050	3500 кв м (1928-3та, 1572-7ма), ливада	Реш. 3/27-29.0420 10 в сила от 04.08.2010	Реш. ВН-715-ОС от 31.10. 2008	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-40% Кинт 0.5-1 Оз 40-60%	Пи 071 051	3400 кв.м. - 3та, ливада	Реш. 3/27-29.04.2 010, в сила от 14.04.2010	Реш. ВН-717-ОС от 06.11. 2008	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 40% Кинт 1.0 Оз 50%	Пи 071085	8001 кв м -3та, нива	Липсва, както в Общината, така и в ОСЗ	липсва	Без РС	В Натура 2000
Жм Плътност 20-60% Кинт 0.5-1.2 Оз 40-60%	Пи 037002	8561 кв м -9та, нива	Реш 2/09-11.03.2 010 в сила от 29.06.2010	Реш. ВН-750-ОС от 01.12. 2008	Без РС	В Натура 2000
Пп* Плътност 65%	ПИ110001,110002,	624 545 кв м, с отреждане Пп	Не се изисква,	Не се изисква,	Инвестиционн а инициатива	В Натура 2000

¹⁵ Непълна документация, невъзможно проследяване на процедури по изменение на пуп

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

Кинт 1,5 Оз 30%, от землището на с. Калиманци (бившо летище) ПУП одобрен със Заповед № 52 от 31.01.2017	110003, 110004, 110005, 110006, 110007, 110008, 110009, 110010, 110011, 110012, 110013, 110014, 110015, 110016, 110017, 110018, 110019, 110020, 110021	за 18 имота; два имота за озеленяване и един за пътни връзки, между имотите, съгласно Становище ВА-1/2017	съгласно писмо 70-4989/ от 17.10.2016 г на МЗХ	съгласно писмо 70-4989/ от 17.10.2016 г на МЗХ	с актуален правен статут	
Извън защитената зона, на границата на защитена зона "Сува река"						
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	ПИ 079010	15540 кв м 3та нива	Реш. 1/12-13.0320 08 в сила от 14.05.2008	липсва	Без РС	Граничи с Натура 2000
Жм Плътност 20-50% Кинт 04-1 Оз 40%	Пи 075024	15563 кв м(9998-3та и 5565- 9та)	Реш. 1/19-21.0420 10 в сила от 27.04.2010	станов 26-00-969 /12.02 200	Без РС	Граничи с Натура 2000
Жм Плътност 20-60% Кинт 0.5-1.2 Оз 40-60%	Пи 086004	10001 кв м (3535-9та, 6466-3та)	Реш.3 от 26-28.05. 2009 без данни да е в сила	Реш. ВА-34/ЕО/ 27.04. 2009	Без РС	Граничи с Натура 2000
Жм Плътност до 40% Кинт 1.0 Оз повече от 50%	Пи 0 72037, 07038 и 07039	12200 кв.м., 3та категория	Липсва, както в Общината, така и в ОСЗ	липсва	Без РС	Граничи с Натура 2000

Горната информация обхваща процедурирани подробни устройствени планове, за които е предоставена и представена в табличен вид наличната в община Суворово информация, допълнена частично от налична в Областна служба по земеделие информация.

В обобщение относно структурата и баланса на общинската територия може да се посочи следното:

- Преобладаващата част от поземления ресурс – 70.07 % е зает от земеделски земи с голям потенциал за развитие на селското стопанство. Плановите предвиждания намаляват дела на този фонд от данните в опорния план, поради наличие на значително количество земеделска земя, която попада в концесионните граници на добивната промишленост.

- Сравнително малък е делът на горските територии, което налага тяхното максимално запазване, както като площ, така и като качество, с оглед значението им като рекреационна среда и за опазването на биоразнообразието и ландшафта;

- Сравнително малки по площ/дял от територията са и други основни естествени ресурси – водни обекти, плажна ивица, поради което в проектните предвиждания те се съхраняват в пълна степен;

- Населените места осигуряват необходимите по норматив площи, предвид демографските прогнози (вж. съответните части от настоящата записка), поради което липсва обективна необходимост от териториалното им разширение. ОУП предвижда увеличаване на урбанизираните територии с 0,55 %, което е предназначено основно за изграждане на инфраструктура на производствено-складови и обслужващи дейности, стимулиращи социално-икономическото развитие на общината. Тези предвиждания са съобразени с конкретни релевантни мерки, отнасящи се за община Суворово, заложен в действащите стратегически и планови документи по Закона за регионално развитие.

9. Функционално предназначение и устройство на териториите

9.1. Общи постановки на земеползването и устройството на извънселищните територии

Определянето на общото (преобладаващото) предназначение на частите от общинската територия, респ. видове устройствени зони и самостоятелни терени със собствен режим на устройство е съобразено с изискванията на Техническото задание и съгласувателната преписка към него. Проектното решение изхожда от фактическия начин на земеползване, характеристиките на основните ресурси и изискванията за тяхното опазване, действието на режими за особена териториално-устройствена защита и актуалното състояние на елементите на функционалните системи, чрез прилагане на номенклатурата на Наредба № 7/2003 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (по-нататък - Наредба № 7). За части от територията са въведени някои допълнителни разновидности на основните видове устройствени зони, представени по-нататък в настоящата записка.

За териториите, попадащи в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие са установени режими за превантивна устройствена защита до влизането в сила на плановете за управление и/или картиране на хабитатите.

Посочени са и необходимите ландшафтноустройствени мероприятия и такива, свързани с възстановяването на нарушени територии.

С Правилата за прилагане на плана се въвежда изискване, при провеждането на нови или реконструкция на съществуващи елементи на транспортната инфраструктура с висок клас да се запазват, съответно възстановяват, връзките на масивите с местната пътна мрежа и полските пътища, както и изграждане на необходимите прокари по миграционните трасета на местните хабитати.

Изключения от горните правила се допускат само при доказана необходимост, за:

- изграждане на обекти на техническата инфраструктура за задоволяване на обществена потребност, вкл. хидромелиоративни мрежи и съоръжения, свързани с тяхната експлоатация (не се отнася за съоръжения за проевроизводство на електроенергия с използване на ВЕИ – ветрогенератори);
- за разширение на гробищни паркове или за нови гробищни паркове;
- изпълнение на мероприятия и строителство, свързани с опазването и експонирането на обекти на недвижимото културно наследство. Необходимият за целта териториален обхват се доказва със специализирани проучвания към ПУП.

При подробното планиране в извънселищните зони:

- Да се изграждат паркове в крайселищните зони при максимално запазване на биоразнообразието в избраните територии;
- Да се обозначат и маркират туристически маршрути в парковете, а ценните защитени и застаршени от изчезване растителни видове, да бъдат обозначени с образователна и превантивна цел;

9.2. Земеползване и устройство на териториите със земеделски земи

Земеделските земи съставляват 70,07 % от общинската територия. Както е показано при представянето на природния комплекс от ресурси в Техническото задание, както и в диагнозата и прогнозата за икономическо развитие на общината, земеделските земи представляват основен ресурс за развитие. Техническото задание е поставило изискване към ОУПО чрез устройственото зонироване и правилата за устройство и застрояване да се въведат ограничения относно промяната на предназначението на висококатегорийна земеделска земя

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените (I-V категория), териториите с трайни насаждения и териториите, подходящи за разширяване на поливните полета и хидромелиоративните съоръжения. Както е видно от релевантните данни, включени в КВС, на горните условия отговаря практически цялата територия на платото, заета от земеделски земи, както и доминиращата част от земеделските земи от землището на гр Суворово.. За земеделските земи от първа до четвърта категория е отредена **устройствена зона Ссб** - без право на промяна на предназначението (на чл. 45 ал. 2, т. 4 на Наредба 7).

Предопределено изключение правят земи разположени южно от с. Чернево и западно от гр. Суворово, от четвърта категория, които са в обхвата на отдадени на концесия площи за добив на полезни изкопаеми.

Изключения от горните правила се допускат само при доказана необходимост, за:

- изграждане на обекти на техническата инфраструктура за задоволяване на обществена потребност, вкл. хидромелиоративни мрежи и съоръжения, свързани с тяхната експлоатация (не се отнася за съоръжения за производство на електроенергия с използване на ВЕИ – ветрогенератори);
- за разширение на гробищни паркове и/или за нови гробищни паркове;
- за изпълнение на мероприятия и строителство, свързани с опазването и експонирането на обекти на недвижимото културно наследство. Необходимият за целта териториален обхват се доказва със специализирани проучвания към ПУП.

За земеделските земи, чието предназначение може да бъде променяно е отредена **устройствена зона Зтп** - земеделски територии с допустима промяна предназначение.

За частите от устройствена зона Зтп - земеделски територии с допустима промяна предназначение, попадащи в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, се установява режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройството на територията. В териториите по предходното изречение не се допуска промяна на предназначението на земеделски земи, освен такива, свързани с изграждането и поддържането на елементите на транспортната инфраструктура, на линейни обекти на друга техническа инфраструктура и на съоръжения за геозащита. Режимът на превантивна защита да се прилага до влизането в сила на Планове за управление на защитените зони, след което устройството на посочените територии се съобразява с изискванията на съответния план;

Земеделските земи за трайни насаждения са отразени с **устройствена зона Сст**. Южно от с Чернево са предвидени територии за нови трайни насаждения, върху земя с допустима промяна на предназначението. Съображенията за подобна намеса са свързани с необходимостта да се създаде по-добър микроклимат в населеното място и да се защити от запрашаване, предизвикано от действащите кариери.

Пасищата и ливадите са друг вид земеделски територии, които предварителния проект опазва и увеличава за сметка на неизползваеми земеделски земи.

В базата данни от регистрите към картата на възстановената собственост се забелязват значителни разминавания между указания начин на трайно ползване и реалното ползване на земеделските територии. Най-съществени разминавания има по протежението на деретата извън населените места. Водните обекти не са правилно попълнени и територии които са оводнени и следва да осигурят непрекъснатост на водния обект се водят земеделски ниви. Водните обекти “изчезват” и в обхвата на действащите кариери. Плана предписва мерки за възстановяване на проводимостта на водните обекти и отразява със син пунктир зоните в които това е необходимо.

ОУП предвижда опазване на земеделските територии, които попадат в обхвата на защитените зони от Натура 2000 с особено богато биологично разнообразие и природно значение; Окончателният проект не потвърждава процедираните подробни устройствени планове. Териториите с инвестиционни намерения, загубили правно действие, съгласно чл.93, ал.8, чл.99, ал 8, чл.88, ал.4 от ЗООС и чл.31, ал.11 и ал.23 от ЗБР, предвид изтеклия 5

годишен срок за осъществяване на инвестиционното предложение, са отразени като земеделски земи с начин на трайно ползване, както са имали преди процедурите по околна среда, като е оставен контур указващ обхвата на одобрените във времето подробни устройствени планове.

В правилата за прилагане на плана ОУП въвежда режим на превантивна защита върху земите с висока бонитетна категория (I-ва до IV), трайните насаждения и поливните обработваеми земи, както и на тези, попадащи в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, във връзка с изискването от Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г. стр.12, *“т. Б Мерки и условия за отразяване в окончателния проект за ОУП: т.8 За опазване на ценни земеделски земи от застрояване в окончателния проект на ОУПО да се въведе режим на превантивна защита върху земите с висока бонитетна категория(I-ва до IV), трайните насаждения и поливните обработваеми земи, както и на тези, попадащи в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие.”*

9.3. Земеползване и устройство на горските територии

Съгласно баланса на териториите по начин на трайно ползване от картата на възстановената собственост, горските територии заемат сравнително малък дял - 16,77 % от площта на общината. Горите са сравнително равномерно разпределени в землищата на общината.

Предвид малкия териториален дял и стопанското, екологичното, рекреационното и естетическото значение на горите в община Суворово, ОУПО не предвижда промяна на предназначението на горски територии и ползването им за други нужди, с изключение на проектно трасе на републикански път с приблизителна площ ок. 1,8 ха.

В съответствие с разпоредбите на чл. 5 ал. 3 от Закона за горите, горските територии в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, в т.ч. зони за защита по по Директивата за хабитатите 92/43/ЕЕС, а именно горите в землищата на с. Изгрев, с. Николаевка и с.Чернево са специални горски територии. Тяхното управление, опазване и използване се съобразява с плановете за управление на съответните защитени територии и зони. За горските територии е в съгласувателна процедура лесоустройствен план, изработен от “Агролеспроект” ЕООД.

Горски територии със специални функции.

9.3.1. Включени в границите на защитените територии

обявени по реда на чл. 5, ал. 3, т. 1 от ЗГ, Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие, с обща площ 1957,1 ха, от която 1726,8 ха залесена и 230,3 ха незалесена.¹⁶

9.3.1.1. Защитени зони обявени по реда на ЗБР (Натура 2000)

за запазване на природните местообитания на дивата флора и фауна – съгласно директива 92/43/ЕЕС (Директива за хабитатите), съгласно чл. 5, ал. 3, т. 1 от Закона за горите, с обща площ 1855,7 ха, от която 1694,8 ха залесена и 160,9 ха незалесена.

* Защитена зона “Суха Ррека”– BG0000107 – определена съгласно чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие, с РМС №122 от 02.03.2007 г. бр.21/2007г. на ДВ: с обща площ 818,9 ха, от която 779,4 ха залесена и 39,5 ха незалесена.

В това число изпълняват и следните функции:

Вододайна зона с обща залесена площ 8,7 ха.

Гори във фаза на старост със залесена площ 115,9 ха.

¹⁶ Данни от обяснителната записка към ЛУП на общината, включващ територии извън тези на Община Суворово.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

* Защитена зона “Побитите камъни” – BG0000132 – определена съгласно чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие, с РМС №122 от 02.03.2007 г. бр. 21/2007 на ДВ: с обща площ 182,3 ха, от която 83,3 ха залесена и 99,0 ха незалесена.

В това число изпълняват и следните функции:

Зелена зона: с обща площ 106,3 ха, от която 42,4 ха залесена и 63,9 ха незалесена.

Гори във фаза на старост със залесена площ 14,0 ха.

Забележка: В ЛУП Суворово не е включена наскоро обявената ЗЗ “Девненски хълмове”.

9.3.1.2. Защитени местности, съгласно ЗЗТ

Обща площ 101,4 ха, от която 32,0 ха залесена и 69,4 ха незалесена.

* Защитена местност “Побитите камъни” - обявена със Заповед № РД-258/17.07.1995 г. на МОС (бр.69/04.08.1995 г. на Държавен вестник), и прекатегоризирана със Заповед № РД-817/23.08.2002г. на МОСВ (бр.86/10.09.2002 г. на Държавен вестник), състояща се от “Бановска група”, с обща площ 31,6 ха, от която 12,7 ха залесена и 18,9 ха незалесена.

В това число изпълнява и следните функции:

Защитена зона за запазване на природните местообитания на дивата флора и фауна: с обща площ 90,2 ха, от която 25,7 ха залесена и 64,5 ха незалесена.

Защитна ивица газопровод: 1346 – с обща незалесена площ 0,9 ха.

Зелена зона: с обща площ 60,0 ха, от която 13,0 ха залесена и 47,0 ха незалесена.

* Защитена местност “Цар-Борисов лопен” - обявена със Заповед № РД-565/16.07.2013 г. на МОСВ (ДВ, бр.67/30.07.2013 год.), включва поземлени имоти с номера № 005206; 005207; 000223 съгласно КВС на землището на село Чернево, ЕКАТТЕ 80861, община Суворово, област Варна, с обща площ 7,5 ха (74,560 дка), от която 6,3 ха залесена и 1,2 ха незалесена.

В това число изпълнява и следните функции: Зелена зона: с обща площ 7,5 ха (74,560 дка), от която 6,3 ха залесена и 1,2 ха незалесена.

Б .Други горски територии със специални функции - съгласно чл. 5, ал. 3, т. 2 от ЗГ с обща залесена площ 24,8 ха от която 14,8 ха залесена и 10,0 ха незалесена.

Б.1. Семепроизводствени насаждения, определени с протокол от 15.04.2015 г. на Горска семеконтролна станция– гр. Пловдив: с обща залесена площ 14,8 ха., които попадат в рекреационни гори

Б.2. Горски разсадник: с обща незалесена площ 10,0 ха.

В съгласуваност с процедирания ЛУП за горските територии ОУП отреджа:

Горски парк “Старите кории” северно от гр. Суворово с площ от 88.69 ха (в т.ч. 79.11 ха държавна частна земя, 0.19 частна, 0.25 ха общинска публична и 9.14 ха общинска частна)

Територия за нов **горски парк “Старите кариери”** - западно от Суворово в местността “Цареви ливади” с площ от 46.21 ха (в т.ч. 1,5 ха държавна частна земя, 0.9 ха частна и 43.81 общинска частна земя)

Горски парк “Батаклията”- Побити камъни с площ от 146.27 ха (в т.ч. 43.70 ха държавна публична и 102.57 ха държавна частна земя)

Предварителният проект предвижда нови територии за залесяване в района на кариера “Люляка” - източните склонове на хълма с едноименно название от землището на с. Чернево до кариерата за пясък до с. Калиманци - на площ от 208, 01 ха;

В границите на Горски територии с рекреационно значение не се допуска извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и

хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии (§1, т. 25 от Допълнителни разпоредби на Закона за горите). В тях се препоръчва очертаване на екомаршрути, респ. изграждането на пешеходни и велоалеи, както и на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма. Архитектурните елементи за обслужване на отдиха и туризма (алеи, заслони, водни площи, поставяеми елементи на парковото оборудване – пейки, маси, огнища, детски съоръжения и др., определени в §1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗГ) не се смятат за строежи и се изпълняват без смяна предназначението на горите, съгласно чл. 153, ал. 1 от същия закон.

На подходящи места край съществуващите автомобилни пътища в и покрай рекреационните гори се допуска изграждане на паркинги с капацитет до десет леки автомобили и поставяне на преместваеми химически тоалетни. По изключение при доказана необходимост, на база подробен устройствен план в устройствена зона Горски територии с рекреационно значение може да се допусне промяна на предназначението на поземлени имоти за нуждите на изучаването, опазването и експонирането на обекти на недвижимото културно наследство.

На опазване, доизграждане и поддържане в съответствие с лесоустройствените проекти подлежат полезащитните горски пояси, разположени в земеделската част от общинската територия.

9.4. Пространствено развитие на озеленените площи за широко и специфично ползване в извънселищните територии

ОУП на община Суворово планира непрекъсната зелена система организирана в единна структура, която просича територията от север на юг и преминава по западните и южни склонове на Добруджанското плато и изтича към територията на съседната община Аксаково и по поречието на Суха река в североизточна посока. ОУП стриктно опазва земеделските и горски територии, които попадат и/или са извън обхвата на защитените зони от Натура 2000. Планът предвижда опазване на групи вековни дървета в землището на с. Изгрев и с. Баново. Вековните дървета от землището на с.Изгрев са дъбове в добро физическо състояние и са оцелели единични исполини от изсечените преди повече от век дъбови гори. В местността “Батаклията” единични видове вековни дървета са получили романтични наименования от местните природолюбители; “Майчино дърво”, “Момино дърво” “Драконово Дърво”. Друг атрактивен обект на културното ни наследство са каменните чешми, закътани сред горските масиви или сред нивите. С ОУП се указват маршрути, организирани в мрежа от велоалеи между населените места, както и за пешеходни и конни алеи сред опазената и атрактивна естествена природа, които следват земеделските пътища и обхващат самотните за мястото природни и антропогенни обекти за да ги популяризира и експонира в извън селищната среда. ОУП предвижда намеси за активно включване на протичащите през селата дерета към зелената система на населените места. Плана предвижда мерки за възстановяване, социализиране и експониране на микро пространства прилежащи към поречието на деретата в които има стари каменни чешми, като самотни публични зелени пространства - традиционни места за социални контакти. Без да се намесва в естествената растителна среда плана предписва възстановяване, социализиране и експониране на старите каменни чешми и създава условия за лесно четимо и достъпно пространствено единство на озеленените площи за широко и специфично ползване в извънселищните територии и населените места.

При последващо ОУПО подробно проектиране на териториите и техните зелени площи и при спазване на превантивните режими на деретата, да се използват оптимално техните площи и други такива в близост до тях за създаване на зелени клинове.

За естетизиране на средата, при подробното планиране приоритетно да се съблюдават:

- Изграждане на изолационни пояси около промишлените зони, с цел редуциране на шумовото и прахово замърсяване;

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- Да се отдава нужното внимание на уличното и вертикалното озеленяване на сградите в регулация;
- Наличните свободни пространства в кварталите и празните пространства в малките селища да бъдат актувани като общинска собственост, с цел озеленяването им;
- Да се акцентира на цветовото оформление и да се повиши участието на цветни храсти и иглолистна растителност;
- Да се прецизира собствеността втрху терените, предвидени за оселеняване;
- Да се упътнят растителните групи в междусградните пространства и край пътищата;
- Да се изградят защитни растителни пояси по периферията на селищата;

9.4.1. Извънселищни горски паркове:

Инвестиционната активност през последните години е довела до намаляване дела на горския фонд. Увеличаващото се антропогенното натоварване, от една страна, както и присъщите за ваканционния туризъм съпътстващи дейности от друга, налагат необходимостта от увеличаване на озеленените територии с възможности за развитие на дейности с развлекателен и/или спортен характер за широко обществено ползване.

Териториите отредени за нови горски паркове попадат в следните устройствени зони:

- устройствена зона “Гпсп” за Горски парк “Вълшебен извор”;
- устройствена зона “Гп” за горски паркове: “Старите кории” и “Батаклията- Побити камъни”
- устройствена зона “Згп” за нов горски парк “Старите кариери” - до индустриална зона.

Тези територии подлежат на устройство в съответствие с разпоредбите на чл. 32 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ, на база цялостен план по чл. 50 от Наредба № 8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, при съобразяване с природозащитните режими, въведени със заповедите за обявяване, респ. плановете за управление на защитените зони по ЗБР, в които попадат, вкл. за незастрояване и незалесяване на обхванатите ливади и пасища. В границите им могат да бъдат разположени обекти, съгласно определението на ал. 1 и ал. 3 на чл. 32 от Наредба № 7 и да бъдат оформени места, отдих и пикник, екопътеки, изгледни площадки, детски сектори със съоръжения за игра и спорт на открито, атракционни сектори с бобслей или други въжени атракции /в по-стръмни участъци/, минигольф, малки зоокътове, алеи на здравето и др.

Горски парк “Старите кории” северно от гр. Суворово с площ 886957 м2

Нов горски крайградски парк в непосредствена близост до общинския център в местността Старите кории би обогатил и разнообразил жизнената среда на общинския център и би предложил естествена среда с различни възможности за пълноценен отдих. Наличието на археология, която се проучва в момента и историческо място на битка в непосредствена близост, насищат спектъра от възможности за нови познания и дейности, които са в състояние атрактивно да експонират мястото и да предизвикат чувство на гордост и принадлежност за местното население. Оживяването и насищането с нови функции на тази северна част от населеното място и прилежащата му природна среда ще извадят от изолация обособения ромски квартал и ще подпомогнат процесите на интеграция на ромското население, ще стимулират и активни благоустройствени мерки от страна на общинската администрация, свързани с изграждане на достъпна среда, пешеходни пространства, велоалеи, приемна инфраструктура и др.

Горски парк “Батаклията - Побити камъни” с площ 1462756 м2

Наименованието на горския парк е идентично с териториалния обхват, включващ: местността “Батаклията”- “Бановската група” на ПЗ “Побитите камъни”.

Местността “Батаклията” и “Бановската група” на ПЗ “Побитите камъни” са традиционни места за природен, познавателен и еко туризъм.

За Природната забележителност “Побити камъни” е изработен и одобрен подробен устройствен план, който създава териториална организация и маршрутна връзка между

отделните групи от скални феномени и който детайлизира решения за опазване и експониране на уникалните геоложки образувания, специфичен ландшафт и богатство на флора и фауна. ОУП стриктно следва предписанията на действащия ПУП и не предвижда намеси в защитената територия, която се препокрива със защитената зона.

На север “Бановската група” на ПЗ “Побитите камъни” граничи с урбанизирана територия Пп - бивша ферма за щрауси. Плана предписва специфични изисквания към тази територия, свързани с реструктуриране и отреждане на допустими био-производствени дейности, които да бъдат подходящо социализирани и експонирани към туристическото приемно пространство, отредено с одобрения ПУП на Природната забележителност и да се разработят възможности за включване на допълнителни атракции - в зависимост от профила на производството, например дегустация на местна продукция - плодове, зеленчукови, билкови разхладителни напитки, сушени местни плодове, подправки и др.

Извън обхвата на защитените територии плана предлага пряка транспортна връзка към АМ “Хемус” и отрежда западно от защитените територии нов горски парк в обхвата на красивата местност “Батаклията” - традиционно място за природен, познавателен и еко туризъм. Плана предвижда опазване и експониране на група от вековни дървета.

9.4.2. Предвидена за подходящо залесяване територия за нов парк “Старите кариери” - западно от Суворово в местността “Цареви ливади” с площ 462189 м²

В обхвата на територията, отредена за парк “Старите кариери” има стари скални образувания, претърпели човешка намеса. Подходящото експониране на старите микро кариери е атрактивен начин за популяризиране на устойчивата за община Суворово добивна промишленост. Новия парк ще подобри микроклимата, визията и обемно-пространственото изграждане на Индустриална зона Варна - запад. Ще отдели деловите и производствени функции от кариерите, разположени южно на Индустриална зона и ще допълни и направи по атрактивно експонирането на културна ценност “Керванската чешма” разположена в геометричния център на Индустриалната зона, северно от парка.

9.4.3. Защитно и изолационно озеленяване

В тази част се визират изискванията на ОУПО и правилата за прилагането му за изпълнение на необходимото мелиоративно озеленяване покрай линейни обекти на техническата инфраструктура. За осигуряване на благоприятна екологическа обстановка и комфорт на обитаването, за териториите между обходните трасета на републиканските пътища и населените места, както и между урбанизираните територии за обитаване и такива за производствени, добивни и животновъдни дейности се предвижда устройство на озеленени площи със специфично предназначение, с режим на устройствена зона за „изолационно озеленяване” – “Ози”.

В устройствените зони “Ози” се изпълнява озеленяване с подходяща едроразмерна растителност на база дендрологичен проект. Те се стопанисват и поддържат, като част от зелената система на съответното населено място.

ОУПО предвижда доразвитие на крайпътното озеленяване по пътищата от републиканската и общинската мрежа. При прокарване на нови пътни трасета и реконструкция на съществуващи крайпътното озеленяване са осъществява при спазване на следните принципи:

□ При направление на пътното трасе север-юг, вкл. с отклонение от основните посоки до 45, крайпътното озеленяване се предвижда двустранно на платното. При направление изток-запад, вкл. с отклонение от основните посоки до 45 е допустимо едностранно озеленяване от северната страна на платното или двустранно озеленяване, като:

– от северната страна на платното във всички случаи, се предвижда етажно озеленяване с храстова и дървесна растителност за защита от неблагоприятните северни течения и снегонавяване;

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- при двустранно озеленяване, от южната страна се предвижда разредено редово озеленяване с дървесна растителност, с оглед бързо разледяване и снеготопене по пътното платно.

С оглед намаляване на риска от тежки ПТП, се изисква:

- при проектиране и изпълнение на ново крайпътно озеленяване, да се предвижда разполагане на насажденията на разстояние не по-малко от 5 м. до линията на динамичен габарит, както и по-голямо разстояние на засаждане на дърветата в самите редици ако предписанията на компетентния орган по Закона за пътищата не изискват друго,

- реконструкция на съществуващото крайпътно озеленяване с дървесна растителност, чрез отдалечаване от платното за движение, както е посочено в предходната подточка и разреждане по дължина на пътя; Оформяне периферията на масива към пътя с храстова растителност.

- поставяне на предпазни огради.

Когато при реконструкция на пътното платно трябва да се отстрани една редица дървета, се избират тези в по-незадоволително състояние, установено с фитосанитарна оценка.

Премахва се растителността от вътрешните страни на кривите, ограничаваща видимостта, като се оставя само ниска покривка-тревна.

При изграждане на новото и допълване на старото крайпътно озеленяване се спазват всички изисквания на естетиката и техническите нужди, като място намират предимно устойчиви горскодървесни видове, съобразени с условията на месторастене.

Проектирането и изпълнението на крайпътното озеленяване следва да се извършва съгласувано с трасетата за велоалеи (велоалеята се отделя от пътното платно с озеленена ивица), при спазване разпоредбите на Закона за пътищата.

9.4.4. Гробищни паркове

Гробищните паркове представляват озеленени площи със специфично предназначение, допълващи зелената система. В преобладаващата част от случаите действащите гробищни паркове са разположени извън границите на населените места, с изключение на с. Изгрев. Като обща оценка може да се посочи, че озеленяването на гробищните паркове е с недостатъчна степен на изграденост и изчерпан капацитет. Липсват малките паркови елементи с тяхната функционална и естетическа предназначеност.

Всяко населено място разполага със собствен гробищен парк. ОУП устройва нови гробищни паркове за селата Баново, Калиманци, Левски, Изгрев, Чернево и Просечен, върху земи общинска собственост. Съществуващият гробищен парк в регулацията на с Изгрев плана отрежда за мемориален парк.

Гробищните паркове се разполагат и устройват в съответствие с Наредба № 21/84 на МЗ за хигиенните изисквания за изграждане и поддържане на гробищните паркове (гробища) и погребване и пренасяне на покойници. Конкретното определяне на площадката се основава на предхождащи теренни проучвания за доказване пригодността по отношение нивото на подпочвените води и риска от тяхното замърсяване, пригодността на почвата, включително за озеленяване и пр.

При етапите на подробно проектиране, по възможност да се планира изграждане на буферни зони и изолационни ивици, както към съществуващите, така и към новопредвидените разширения на гробищните паркове.

9.4.5. Нови територии за залесяване:

ОУП отрежда нови терени за залесяване, включително и с медоносни храсти и едри дървесни видове. От особена важност за намаляване на запрашаването и опазване здравето на населението в землищата на с.Чернево и гр. Суворово е предвиденото залесяване на източните склонове на хълма "Люляка" в съседство с едноименната кариера. Залесяването на указаната територия - с площ 138.23 ха - държавна собственост ще подобри и ландшафтните характеристики на общината. Най- голямата кариера "Люляка" е обзрима от АМ "Хемус" и

експонира мащабната съвременна намеса в естествения ландшафт на територията на общината.

Предписаното защитно залесяване и възстановяване на природосъобразен облик на ландшафта за защитена местност „Цар Борисов лопен" и природна забележителност „Находище на урумово лале", с цел предпазване на местообитанията от запрашаване от действащи и стари кариери, следва да се извърши само след проучване и разработване на проект/и, който/които доказва/т най - подходящото местоположение на това залесяване, като отстояние до защитените местности.

С цел недопускане унищожаване на местообитания на защитения вид “урумово лале”, включен в приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие, предвиденото залесяване в устройствена зона “Нови територии за залесяване” (Злг), в землището на с. Чернево, да се извърши след картиране на местообитанието. След определяне на границите на находището на вида, в същите да не се извършва залесяване.

Проблемна е територията западно от с. Калиманци, в обхвата на действащата кариера за пясък. Близостта на кариерата до населеното място налага мерки за подобряване на санитарно-хигиенните и микроклиматични условия за обитателите на населеното място. От съществено значение е и визията на утвърденото в областта на алтернативния туризъм населено място. С ОУП се предлагат внимателни корекции в природната рамка и ландшафт. Посредством подходящо залесяване е възможно да се опазят и подобрят както микроклимата (по отношение запрашаване, влажност), така и визуалните оси, близките и далечни перспективи към морето и езерото, като се тушират неугледните пространства, заети от добивната промишленост.

9.5. Устройствен режим на водните обекти

и непосредствените им крайбрежия: зелени зони и мелиоративни линейни зелени структури по протежение на водните обекти.

Община Суворово е сравнително бедна на естествени водни обекти – реки. Планът осигурява устройствени условия за опазване на водните течения, в т.ч. суходолията, водните площи и съхраняване на средовите характеристики на непосредствените им крайбрежия, като:

- опазва посочените обекти като елемент на физическата структура на общинската територия;
- отразява защитните режими за онези от тях, които са обхванати в екологичната мрежа Натура 2000, като не предвижда допълнителна урбанизация на прилежащите им територии, респ. строителната намеса.

ОУПО запазва всички естествени обраствания - зелени структури в обхвата на принадлежащите земи на реките и принадлежащите земи на водохранилищата по смисъла на Закона за водите и предвижда тяхното опазване, доколкото не възпрепятстват естествения отток, и поддържане при бъдещото управление на устройствения процес. Определят се като терени със собствен режим на устройство. Предназначението им е осигуряване срещу ерозионни процеси; превръщане на част от надземния отток в подземен (осигурява подхранване на оводнената част в по-продължителен период и с по-ниска скорост на протичане на водите); предпазване (филтриране) на вредности от селскостопанските дейности – разтворени торове и препарати за растителна защита. Едновременно с това, те осигуряват «зелени коридори» – непрекъснатост на зелените и природните ареали, увеличаващи възможностите за активна аерация; естествени връзки за локални миграции на животински видове, както и оптимална пешеходна достъпност на крайселищните гори и крайбрежието. Не на последно място, крайречните зелени структури представляват характерен ландшафтен акцент.

При поддържането и доизграждането на структурите да се съблюдават следните

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

изисквания:

- при подмяната на съществуващото или при ново озеленяване да се ползват растителни видове, идентични с естествените за мястото;
- да не се засаждат дървета в най-ниската разливна крайречна тераса (в зависимост от хидроложки проучвания за високи води с обезпеченост веднъж на 50 години);
- да не се залесяват ивиците от влажни крайречни ливади с тревна растителност.

Край другите водни обекти (язовири, рибарници, водоеми) е допустимо само изграждане на сгради и съоръжения, свързани с поддържането и ползването им, според основното им (стопанско) предназначение –напояване, рибовъдство и пр.

Всички устройствени и строителни инициативи, респ. свързаните с тях планове и проекти, засягащи водните течения, водните площи и непосредствените им крайбрежия се процедурат при стриктно спазване на законоустановените процедури, отнасящи се до санкцията на компетентните органи (РИОСВ, Басейнова дирекция) и се съобразяват с Плана за управление на речните басейни в Черноморски район.

9.6. Земеползване и устройство на нарушените територии

На техническа и биологическа рекултивация подлежат:

- всички изоставени бивши кариери или освободени площи от кариери, както и площите на всички кариери след приключване на експлоатацията им;
- строителни площадки на точкови и линейни обекти (след приключване на строителството);
- други земи с нарушен почвен профил;
- сметищата (регламентирани и нерегламентирани) и други депа за отпадъци.

Посочените територии за рекултивация се устройват като озеленени площи и/или за последващо ползване като земеделска земя –публична собственост. Изключение прави територията на стара кариера от земището на с. Чернево, отредена за ново депо за неопасни отпадъци на “Девен” АД.

9.7. Предвиждания на ОУПО за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне

Основна цел на тази част от предвижданията на ОУП е запазване на ценните естествени характеристики на природния ландшафт и осигуряване на условия за управление и контрол върху процеса на антропогенна намеса. В обобщение, тези предвиждания са:

Опазване в максимална степен на горските територии и на първо място – на специалните гори, изброени по-горе.

По отношение на горските ландшафти специално внимание се отделя на оформянията на крайнините на горите и ландшафтно-устройственото третиране на пътищата, преминаващи през и покрай горски участъци.

Най-подходящият начин да се приобщят горите в природната среда е да се наподобява това, което природата сама би създала на същото място и околната среда. Това означава да се избягват правите редове, да се получи свободно очертаване на крайнините на горите, да се следват гънките на терена, естествената конфигурация и др.

Решенията на ОУП се водят от принципа: планиране на “прекъсната урбанизация”, която осигурява свързаност на природните ареали и по-хармонично вписване на антропогенните елементи.

Съхраняването на характера на селищните ландшафти се осигурява чрез предвиждане на подходящи правила и нормативи за застрояване на урбанизираните територии – както по отношение нормативите за плътност, Кинт, височина/етажност, % и вид на озеленяването в

УПИ, така и специфични правила, напр. по отношение начина на застрояване, за максимална застроена площ на обектите от основното застрояване в УПИ с големи размери и пр.

В Правилата за прилагане се залага изискване за максимално запазване на естественото и изкуствено залесяване в обхвата на земеделските земи – полезащитните пояси, което подчертава спецификата на теренната морфология и придава на значителни части от общинската територия качеството на “ценен културен ландшафт”. Дооформянето, както и правилния подбор на растителния асортимент следва да се определят с оглед на конкретните защитни задачи на преградата (предпазване от вятър, от наводнения и др.), а също и с оглед на местната природна обстановка (конфигурация на терена, очертаване на работни земи, посока на преобладаващи ветрове и пр.). Желателно е защитените ивици да се съчетават с работните селски пътища и с потоците на напоителни канали, за да се избягва допълнително разкъсване на селскостопанските земи. Оформени като озеленени прегради, освен преките си защитни задачи, те могат да влияят хигиенно-мелиоративно и декоративно.

Земеделската територия се зонира по отношение разполагането на съоръжения за производство на електроенергия с използване на ВЕИ – ветрогенератори, чието хаотично изграждане води до съществени негативни промени на ландшафтните характеристики. ОУП не потвърждава инвестиционните намерения за изграждане на нов ветрогенераторен парк в землището на с. Николаевка и отрежда временен статут до доказване законността по отношение разпоредбите на ЗООС и ЗОЗЗ.

Инженерните проекти за изграждане на нови пътища следват трасета на съществуващи полски пътища и нарушават във възможно най-малка степен ценните и характерни елементи на ландшафта – скални масиви, земни форми, съществуващо естествено или изкуствено едроразмерно озеленяване.

По пътни трасета, подлежащи на реконструкция, както и по новопроектираните пътища се предвижда крайпътно озеленяване, за което се правят обследвания за зони на системно снегонавяване и което се проектира и доказва със специализиран ландшафтноустройствен проект, гарантиращ екологически и естетически принос при устройството на средата.

Запазват се и с Правилата за прилагането се поставя изискване за поддържане в естествени параметри на озеленените територии по протежението на естествените водни течения.

При изготвянето на подробни планове и определяне на места за разполагане на сгради и съоръжения, да се избягва фрагментирането на естествени и полуестествени ландшафти - горски, паркови, земеделски, открити и заети от дървесна растителност площи с естествен характер в територията на града и общината.

Да се инициират процедури за обявяване на единични и /или групи вековни дървета за защитени на територията на община Суворово.

Да не се допуска смяна на предназначението на ливади, пасища и мери на територията на община Суворово.

9.8. Устройствен режим на извънурбанизираните територии изключителна и публична държавна собственост и публична общинска собственост

ПЛАНЪТ не предвижда промяна на предназначението на поземлени имоти, представляващи изключителна и публична държавна собственост. Предвижда се устройване на територии - държавна частна собственост за:

- техническа инфраструктура - 424 кв м в землището на гр. Суворово;
- за производствено складови дейности Пп в землището на Суворово - 0.41 ха и землището на Николаевка - 2.94 ха.
- за спорт и атракции - 3.62 ха
- гробищни паркове - 2195.67 кв.м

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- кариери в концесия, - 182.98 ха в землището на с. Чернево
- за къмпинги до язовир в землището на с. Левски 1.9 ха.
- курортни нужди - землището на с. Просечен - 3.2 ха

10. Устройствен режим на териториите, защитени по специални закони.

10.1. Защитени местности

На територията на община Суворово попадат три защитени територии, обявени съгласно изискванията на Закона за защитените територии (ДВ 133/1998г с изм. и доп.). Това са:

10.1.1. Защитена местност “Урумово лале”

в местност „Люляка”, землище на с. Чернево, кад ном 64 с площ от 0.5 ха, обявена със Заповед 689/22.07.1987 г. на КОПС при МС (приложение).;

Режимът на защита, който се определя със Заповед 689/22.07.1987 г. на КОПС при МС за ЗМ “Урумово лале”, включва следните забрани:

- всякакво строителство;
- разкриване на кариери, провеждане на минногеоложки и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния режим;
- извеждане на сечи, освен отгледни и санитарни;
- паша на домашни животни в периода от 1 март до 30 юни , за обект 1 - (Урумово лале).
- влизане, преминаване или паркиране на моторни превозни средства;
- убиване, улавяне, безпокоене на птиците, разваляне на гнездата и събиране на яйцата им;
- ловуване;

10.1.2. Част от защитена местност “Побити камъни”

по точно “Бановска група”. Обявена със Заповед РД - 258/17.07.1995г. на МОС за природна забележителност и прекатегоризирана със Заповед РД-817/23.08.2002г. на МОСВ (приложение).

Режимът на защита, който се определя със Заповед РД-258/17 юли 1995 г. за ЗМ “Побити камъни”, по точно “Бановска група”, включва следните забрани:

- разкриване на кариери; провеждане на минно-геоложки и други дейности, които увреждат и унищожават скалните образувания или променят естествения облик на местността;
- всякакво строителство освен предвиденото по разработвания устройствен проект на ПЗ;
- изземване на пясък, скални маси или отделни колони;
- замърсяване с битови и промишлени отпадъци;
- извеждане на сечи с изключение на отгледни и санитарни;
- залесяване на голините;
- късане или унищожаване на тревна и храстова растителност, както и събиране на билки;
- ловуване.

В границите на групите на ПЗ се разрешава традиционно ползване на земеделските земи.

10.1.3. Защитена местност “Цар-Борисов лопен”

обявена със Заповед РД 565 / 16.07.20013г. на МОСВ (приложение).

Режимът на защита, който се определя със Заповед РД 565/16.07.20013г., за ЗМ “Цар-Борисов лопен”, включва следните забрани:

- промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- търсене, проучване и добив на подземни богатства;

- строителство, с изключение на дейности свързани с ремонт и реконструкция на съществуващи съоръжения;
- поставяне на временно преместваеми обекти;
- внасяне на неместни видове;
- паща на домашни животни, в периода 01 март до 31 юли;
- разораване, разкопаване и залесяване на нови площи;
- бивакуване и палене на огън;

Да се извършат проучвания и при обоснована необходимост от обособяване на зони за защитно залесяване в района на ЗМ “Цар Борисов лопен” и “находище на Урумово лале”, да се изработи проект, в който ясно да е указано най-подходящото местоположение на предвидените за залесяване площи.

10.2. Защитени зони по натура 2000

В териториалния обхват на община Суворово попадат три защитени зони от Екологичната мрежа НАТУРА 2000:

10.2.1. ЗЗ BG0000107 “Суха река”

определена съгласно изискванията на чл. 6, ал. 1, 2 на Закона за биологичното разнообразие (ДВ 77/2002г. с изм. и доп.). За зоната, към настоящия момент няма издадена заповед.

Режимите на опазване за Защитена зона “Суха река”, с идентификация:

Тип на защитената зона - “К” - Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците;

Код на защитената зона: BG0000107;

Име на защитената зона - Суха река;

Дата на предлагане на зоната за ЗЗО - 200703;

Дата на одобряване на зоната като ЗЗО - 200812; са описани в Стандартен формуляр по Натура 2000 за специални защитени зони (СЗЗ) за предложени и одобрени зони от значение за общността(ЗЗО) и за специални конзервационни зони (СКЗ)

В границите на описаната защитена зона “Суха река” в периода преди, както и след определянето на природозащитния режим, са направени промени на предназначения на огромно количество имоти в землищата на с. Николаевка и с Изгрев. Както е видно от Опорния план, в преобладаващата част от случаите промяната на предназначението не е била последвана от строително усвояване на имота, но той е запазил устройствения си статут на урбанизирана територия с режим на застрояване.

ОУП предвижда опазване на земеделските територии, които попадат в обхвата на защитените зони от Натура 2000 с особено богато биологично разнообразие и природно значение; Предварителния проект не потвърждава процедураните подробни устройствени планове в обхвата на защитена зона “Суха река” (в землищата на с. Николаевка и с. Изгрев) и ги отразява като урбанизирани територии извън регулация с временен статут. В правилата за прилагане на плана ОУП изисква от общинската администрация да уведоми собствениците на имоти с процедуран и влезли в сила подробни устройствени планове в обхвата на ЗЗ “Суха река” за предвижданията на плана и да изиска от заинтересованите собственици доказателства, че са спазени регламентираните от ЗОЗЗ и ЗООС срокове. За улесняване работата на общинската администрация са представени таблици с опис на документите към процедураните подробни устройствени планове. В случай, че заинтересованите собственици не са в състояние да представят документи, удостоверяващи спазването на предписанията на двата цитирани по-горе закона, във фаза Окончателен проект,

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

ОУП ще предвиди възстановяване статута на земеделските земи в обхвата на нелегитимните подробни устройствени планове попадащи на територията на защитената зона.

За частите от устройствени зони Ссб и Зпт, попадащи в границите на защитената зона по Закона за биологичното разнообразие, се установява режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройството на територията. В териториите по предходното изречение не се допуска промяна на предназначението на земеделски земи, освен такива, свързани с изграждането и поддържането на елементите на транспортната инфраструктура, на линейни обекти на друга техническа инфраструктура и на съоръжения за геозащита. Режимът на превантивна защита да се прилага до влизането в сила на Планове за управление на защитените зони, след което устройството на посочените територии се съобразява с изискванията на съответния план;

□ Предвидени са разновидности на устройствени зони за частите им, попадащи в обхвата на защитената зона и за тях са определени по-ниски застроителни показатели, с оглед осигуряване на възможно най-голям дял ненарушена природна среда в непосредствена близост до зони със специална защита; предвидени са също ограничаване на набора от допустими дейности, специални изисквания по отношение благоустрояването (начини на събиране на отпадъчните води, провеждане на канализация, изграждане на ЛПСОВ) и други ограничения.

□ В Правилата за прилагане е определено основополагащо принципно изискване към подробното устройствено планиране в обхвата на защитените зони: да се сигури непрекъснатост на природната среда и протичащите в нея процеси и прекъснатост на убанизацията. Заложени са конкретни изисквания по отношение подхода при последващото подробно планиране и съдържанието на подробните планове, както следва:

- подробното планиране да става с цялостни ПУП в обхвата на зоната или обособени структурни единици с обхват, който позволява да се проследят връзките между местообитанията. ПУП следва да бъдат изготвени по реда на чл. 16 от ЗУТ, където е приложимо, с оглед правилно структуриране на територията, създаване на условия за провеждане на необходимата инфраструктура и реализиране на необходимите места на публично озеленяване и други мероприятия за защита на местообитанията, съгласно предписанията на плановете за управление.

- при липса на плановете за управление на защитените зони и картиране на местообитанията, определянето на допустимото предназначение и изискванията към устройството на съответните части от ЗЗ, следва да стане със специализирани проучвания, извършвани по указание и под контрола на специализираните органи по опазване на околната среда – РИОСВ или МОСВ, взаимнообвързано с или предхождащи разработването на подробните устройствени планове. От тези проучвания следва да се изведат изискванията за съответствие и произхождащите от това ограничения за намесата в природната среда. Тези изисквания променят предвидената с устройственото зонироване урбанистична намеса.

За така определените територии се въвежда общовалидно изискване при прокарване или реконструкция на улици и/или пътища да се предвиждат прокари за животни и насекоми, съобразени с пътищата на миграцията им.

При изграждане и поддържане на зелените системи и паркове в границите на ЗЗ “Суха река” да се използват местни растителни видове, с цел недопускане нахлуването на инвазивни видове в ЗЗ.

Предвидените велоалеи в границите на ЗЗ “Суха река” да бъдат проектирани по съществуващи пътища на територията на общината.

При бъдещото проектиране в рекреационни и жилищни устройствени зони, разположени в близост до водни площи, част от ЗЗ “Суха река”, да се проведе информационно-разяснителна кампания сред ползвателите на микроязовири и рибарници, както и собственици на прилежащи рекреационни комплекси, относно биологията, поведенческите навици и необходимостта от опазване на прилепната фауна и видрата.

10.2.2. ЗЗ BG0000132 “Побити камъни”

определена съгласно изискванията на чл. 6, ал. 1, 2 на Закона за биологичното разнообразие (ДВ 77/2002г. с изм. и доп.). За зоната, към настоящия момент няма издадена заповед.

Режимите на опазване за Защитена зона “Побитите камъни” с идентификация:

Тип на защитената зона - “В” - Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

Код на защитената зона: BG0000132;

Име на защитената зона - Побитите камъни;

Дата на предлагане на зоната за ЗЗО - 200703;

Дата на одобряване на зоната като ЗЗО - 200812; са описани в Стандартен формуляр по Натура 2000 за специални защитени зони (СЗЗ) за предложени и одобрени зони от значение за общността(ЗЗО) и за специални консервационни зони (СКЗ)

Одобрени проекти с обхват част от територията на ПЗ “Побити камъни” - защитена зона/препокрива защитена местност “Бановска група”:

Устройствен проект за Природна забележителност “Побити камъни” – фаза Технически проект” разработен по искане на Дирекция на Природен парк “Златни пясъци” – Национално управление по горите към Министерство на земеделието и горите, който създава териториална организация и маршрутна връзка на групите от скални феномени и представя детайлни композиционни решения за опазване и експониране на скалните образувания и съхраняване на наличното биологично разнообразие на основата на инвентаризиране на флората и фауната в скалните групи. Дирекцията на ПП “Златни пясъци” упражнява непосредственото управление и контрол върху ПЗ “Побити камъни”.

Специфични композиционни елементи и решения за “Бановска група”, включени в предвижданията на устройствения план:

Пешеходният подход към групата е от североизточна посока. Разположението на скалните образувания и локализациите на растителните видове с природозащитен статус определят местоположението на погледната площадка /съдържаща информационен плот/ и посоките на движение по маршрутите на юг. Предвидени са два маршрута – в подножието на скалните групи с дължина 1,300 км и обиколен – 2,000 км. Маршрутите са без диря на терена. Определени са с 11 бр. указателни табла за посока. На подходящи места /3 бр./ в съседство с маршрутите са предвидени пейки без облегалка /9 бр./, кошчета за отпадъци /3 бр./. В близост до скалната група в североизточна посока е предвидена тоалетна лесопарков тип.

Режимът на поведение на посетителите е посочен в специално информационно табло. На територията на групата не се разрешава конна езда.

Регламентирани от плана мерки по опазване на видовете, възможностите за наблюдение на растителния свят от посетителите и популяризация на природозащитните идеи са описани във “Ведомост на проектираните мерки” /Приложение №7/ и по отношение на “Бановската група” включват регулиране броя на посетителите и насочването им по определените маршрути. Цел на устройствения план е да се избегне прекомерно натоварване за “Бановска група” и Група “Белослав-запад” като се предвижда посещение на не повече от 12-14 човека и въвеждане на режим на изчакване.

10.2.3. ЗЗ BG BG0000635 „Девненски хълмове”

в землищата на гр. Девня, с. Падина, с. Кипра, община Девня, област Варна и с. Чернево, община Суворово, определена съгласно изискванията на чл. 6, ал. 1, т.1 на Закона за биологичното разнообразие (ДВ 77/2002г. с изм. и доп.). За зоната, към настоящия момент няма издадена заповед.

Режимите на опазване за ЗЗ „Девненски хълмове”, с идентификация:

Тип на защитената зона - “В” - Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията;

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Код на защитената зона: BG0000635;

Име на защитената зона - „Девненски хълмове”;

Дата на предлагане на зоната за ЗЗО;

Дата на одобряване на зоната като ЗЗО;, са описани в Стандартен формуляр по Натура 2000 за специални защитени зони (СЗЗ) за предложени и одобрени зони от значение за общността(ЗЗО) и за специални консервационни зони (СКЗ) с дата на попълване 09.12.2013 г

Режимът на защита за ЗЗ „Девненски хълмове” включва следните забрани:

- Разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на пасища, мери и поземлените имоти без определено стопанско предназначение;
- Разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на поляни и други незалесени горски територии;
- Употребата на продукти за растителна защита, освен при каламитет или епифитотия, както и използване на минерални торове в селското и горското стопанство;
- Търсене, проучване и добив на подземни богатства и разширяване на концесионните площи на съществуващи кариери;
- Всякакво строителство, с изключение на съоръжения за укрепване на свлачища и на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура;
- Въвеждане на неместни за защитената зона и местообитанията видове.

Горната заповед не отменя забраните и ограниченията на дейности, наложени по силата на други нормативни и административни актове.

10.3. Вековни дървета

В землищата на с Изгрев и с Баново се наблюдават единични вековни дървета и групи от по две до пет вековни дървета, с отразено местоположение в опорния план.

Вековните дървета северно от с Изгрев са сред обработваеми земи. Едно от дърветата попада в район на нерегламентирано сметище. Останалите са във видимия обхвата на защитена зона “Сухата река”, в непосредствена близост.

Планът предлага на община Суворово да инициира пред компетентните органи процедура за защита и опазване на вековните дървета.

11. Културно наследство. Обекти и територии с режим на защита по ЗКН.

11.1. Културно историческо наследство - Въведение

За територията на община Суворово липсват предходни устройствени разработки за територии с НКЦ: Опорни планове; Опорно-аналитични планове; Директивни планове и концепции за опазване на недвижимото културно наследство /НКН/.

Валоризирането на културното наследство, което увеличава регионалната и местната привлекателност за инвеститорите, за туризма и населението, е важен фактор за икономическото развитие и значително способства за засилване на регионалната идентичност. Предложеното териториално устройство допринася за интегрираното управление на културното наследство, възприемано като еволюционен процес за опазване и съхраняване на наследството, при отчитане на нуждите на съвременното общество. Идентифицирани са културните ценности и са изработени общи концепции за съхраняването, реставрацията и използването им - задача на програма за регионални / национални културни маршрути. Предложени са културни маршрути включващи и някои по-значими свидетелства за индустриалната и социалната история на общината и региона и мерки за популяризирането и запазването им за идните поколения. Потърсено е постигане на хармония в пространствените връзки между съвременната архитектурата и градоустройство

и старото наследство. На територията на общината има множество елементи на културното и историческото наследство, които - поради исторически движения и събития или поради промяна на границите - са част от наследството на повече от една религиозна група. Териториалноустройственото планиране допринася за опазването и съхраняването на паметта на всички националности и религиозни групи, чрез валоризиране на специфичното културно наследство.

Стратегическа цел на ОУП за развитие на КИИ е да създаде устройствени механизми за трайно съхраняване и изява на културно-историческото богатство на територията и неговото преосмисляне в ресурс за устойчиво развитие на средата с респект към нейната културна и историко-урбанистична идентичност.

За реализиране на тази стратегическа цел се представя пълно и задълбочено обследване - диагноза на наличните ресурси и тяхното актуално състояние, както и извеждане на ерархия от самобитни ценности, унікални за територията, които да послужат като основа за изработване на концепция за изява, опазване и развитие на културно-историческото богатство на територията.

От архивите на Община Суворово са предоставени:

- Архивна извадка от мемориална схема на Окръжна дирекция "Културно-историческо наследство" Варна и протокол от работата на 10 членна комисия, назначена със Заповед 657 от 23.12.2010 г на Кмета на Община Суворово, която констатира

- Архивни кадастрални, регулационни и застроително регулационни планове на населените места, най-старите от които са както следва: с. Баново - 1935, с. Дръндар- 1957 г, с. Изгрев 1929 г, с. Калиманци- 1931г., с. Левски, с. Николаевка - 1919 г., гр. Суворово -1938 г. и с. Чернево - 1923.

- Регионалният исторически музей - Варна предостави копие от АКБ за територията на община Суворово и в резултат от съвместна работа с представител на музея - археологът Владимир Славчев, всяка една археологическа културна ценност беше коректно обследвана, отложена в базата данни - слой археологическо културно наследство с указаната в АКБ площ, местонахождение, характеристики на обекта, степен на проученост, публикации.

- Читалищата и местните кметства сътрудничиха за идентифициране и обследване на актуалното състояние на културните ценности на територията на съответните населени места и прилежащите им землища.

- Местните библиотеки предоставиха художествена и документална литература, свързана с историята на населените места, бита, обичаите, занаятите, вярванията, събитията, повод за гордост и принадлежност към общността.

На основата на горната архивна документация и огледи на терен, екипът обследва данните за археологическите НКЦ, актуалното състояние на исторически места и зони, стари и актуални топоними - носители на закодирана памет и ценностни характеристики за местата и териториите, както и индикатори за археологическо проучване.

11.2. Урбанистични тенденции в развитието на културното наследство на общината на регионално, национално и световно ниво

Културните ценности в НКПР се разглеждат като израз на включването на културното наследство в единната обща пространствена политика на страната, която от своя страна влияе върху урбанистичните и устройствените политики. Системата от шестте района от ниво 2 е част от териториалната структура на Европейския съюз и най-непосредствено осъществява европейските междурегионални връзки, а също така, укрепва чувството за принадлежност към европейската култура и собствената европейска идентичност на българските граждани.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Североизточен район от ниво 2 частично попада в европейския супра - регион на страните от Черноморския басейн – с две от областите Варна и Добрич. През територията му преминават европейският Дунавски културен маршрут, Източният Транс-балкански културен маршрут, културният коридор „Виа Понтика“ (Via Pontica) и Европейските пътища на еврейското наследство. Недвижимите културни ценности са 3180, а резерватите 7 бр. Реален стимул за развитие на района са Българското средновековие, столиците на първата славянска държава, обектите на преславската книжовна школа, - литературен и културен център на България и славянския свят, ранните земеделски общества в Европа от епохата на неолита, античните крепости и черноморски колонии, урбанистичната култура от времето на Античния Рим, Византия, Османската империя и модерната епоха – градска култура и изкуство на модерната българска държава от края на 19 в. до и след Втората световна война. С този район се свързва военната ни морска история, специфичното развитие на градовете като курортни, с развита образователна, културна, музейната и фестивалната инфраструктура.

В района попадат тематично българските столици Плиска, Велики Преслав, Мадара и античните селища край Девня, Варна, Бяла и Обзор, както и обектите на природното наследство природните паркове Шуменско плато и Златни пясъци. Град Варна е с изключително богат културен календар. И трите района от ниво 2, които имат за северна граница р. Дунав са от особено значение за обособяване на Дунавския лимес като световно наследство и за подготовката за включване в листата на ЮНЕСКО заедно с останалите европейски държави, през които протича реката.

Фокусирането върху спецификата на мястото по отношение на природните и културните ресурси и индивидуалните преимущества на градовете, селата и териториите, на основата на материалните и нематериални ценности и връзки е водещо в политиките за устройство на територията и регионалното развитие.

Разширен е пространствения обхват на културното наследство - от единичната ценност до ансамбъла с неговото обкръжение и цялостната градска или природна среда, в която е ситуирана, от интериора на сградата и нейната конструкция до характерния пейзаж, от културните коридори/маршрути до подводните културни ценности. Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със съхраняване на техните уникални характеристики чрез интегрирана консервация и активно опазване, публична загриженост и реновация в най-широк смисъл, запазване и развиване на духа на мястото и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж - основна задача на ОУП на община Суворово.

Изграждането на местна инфраструктура и местни основни услуги в селските райони, включително за дейности за отдих и култура, обновяването на селата и дейностите, насочени към възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата и ландшафта са оценявани като „основен елемент от всяко усилие за реализиране потенциала за растеж и насърчаване на устойчивостта на селските райони“¹⁷ Община Суворово попада в обхвата на “Черноморско културно пространство”, и има потенциал за активно интегриране и в други от предложените от НКПР територии с концентрация на културни ценности, например: “Дунавско културно пространство” (с изработване на комплексен проект за опазване и експониране на природните и културните ценности от поречието на “Суха река”).

България като страна членка по Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство, (ЮНЕСКО, 1972г.) има включени общо 11 обекта: 2 за природно и 9 за културно наследство. Обектите на световното природно наследство са национален парк „Пирин” и резерват „Сребърна”, включени през 1983 г. Един от 5-те природни обекта вписани в индикативния списък на страната е защитена местност „Побитите камъни”, част от която

¹⁷ Регламент за ЕП и на Съвета относно подпомагане на развитието на селските райони от ЕЗФРСР, 2011

попада в територията на община Суворово - "Бановската група", а останалите са в териториалния обхват на съседните общини Аксаково и Девня. НКПР предписва по-енергични усилия за включване на обектите от индикативния списък в списъка на Световното природно и културно наследство на ЮНЕСКО. До края на първия етап до 2020г. е възможно да бъдат включени всички природни обекти от индикативния списък, а до 2025г. индикативният списък може да бъде попълнен с нови предложения.

11.3. Устойчиви характеристики четими в облика на община Суворово

Основен ресурс на територията е плодородната земя. Въпреки историческите превратности (няколкократно почети пълна подмяна на коренното население, обитавало територията на общината през вековете), Суворово устойчиво утвърждава статута си на център на житната търговия за района. Община Суворово опазва формирания със столетия аграрен облик на територията, до втората половина на миналия век. Близостта до агломерационния ареал Варна - Девня - Провадия нанася първите корекции в застиналата през вековете пасторална картина. Аграрният и горски пейзажи се просичат от мощни електропроводи които свързват Девненския промишлен комплекс с подстанция „Дружба“, построена в северозападния край на населеното място. Днес картината е допълнена от елегантна метална гора на мащабен ветрогенераторен парк, изграден северно от града. В облика на землищата на Суворово и Чернево се вписват различни по вид и визия кариери за добив на инертни материали: варовици и мергели, което е друга устойчива характеристика на територията. Кариерите на Чернево са били източник на строителен камък, който римляните са ползвали за построяване на древния Марцианопол. Доскоро е била опазена стара римска кариера, в която все още се прочитали изчисления на каменни блокове, добивани за строителството на Марцианопол. За съжаление, с разрушаване на старата кариера, този ценен археологически ресурс е безвъзвратно загубен за поколенията. Действащите кариери са нанесли и продължават да нанасят съществени корекции в релефа и ландшафта на двете землища. Изразителните намеси са обозрими от автомагистрала "Хемус", от прилежащата републиканска пътна мрежа и от високи погледни места и в значителна степен увреждат експозиционната среда на селищата, край-селищните и извън-селищните територии, както и качеството на културния и исторически ландшафт.

Натрапчивите щрихи, които променят облика на западната половина от територията на общината, се извяват в извън урбанизираните територии. Видно от първите кадастрални и регулационни планове на населените места в рамките на повече от век не са настъпили изменения. Всички населени места в общината са останали в очертанията и обхвата, регламентиран с първите им устройствени планове. Опазена е урбанистичната структура, въведена с първите регулационни планове. Но извън границите на двете населени места (гр. Суворово и с. Чернево), в западната/ северозападната и югозападната половина на общинската територия над обработваемите ниви се извисяват съвременни мощни инженерни инфраструктурни съоръжения (подстанция "Дружба" и ветрогенераторен парк, въжена линия и производствени съоръжения към кариерите), които трансформират аграрния облик в **нов аграрно-индустриален облик** на територията.

Стръмните гористи склонове на Добруджанското плато са гранична зона зад която откриваме познатия от миналото **аграрен и природосъобразен облик** на източната половина от общинската територия. Тази част от територията на общината е съхранила чиста и живописна природа, населени места със собствена самобитна атмосфера, многобройни извори, чешми, аязми, около които е кипяло селскостопанското ежедневие на обитателите. Придобивка от втората половина на минали век са изградени микроязовири и рибарници, по поречието на горното течение на добруджанската Суха река, които обогатяват жизнената

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените среда на населените места и предлагат условия за отдих и риболов.

Съществена промяна от последните двадесет години се наблюдава и в южната периферия на общината. Близостта до Варна, характерното местоположение на селата Баново, Калиманци и Просечен, чистата и разнообразна природа, прекрасните панорами към Варненския залив и към Белославското и Варненско езеро, привличат нови обитатели, които си закупуват основно или ваканционно жилище. В тези села се заселват и немалко чужденци. Възникнали до бивши турски чифлици, съвременните села променят аграрния облик от основаването си и се утвърждават като **ваканционни средища**, които предлагат отдих и атракции за широк спектър от ползватели.

Освен опазените размер и урбанистична структура на населените места в Община Суворово, се констатира и устойчиво опазване на стария сграден фонд. Това важи с особена сила за селата Левски, Изгрев, Николаевка, Просечен и Чернево. От гледна точка на опазване на самобитния дух и атмосфера на населените места, тази тенденция е позитивна. Проблем е силното износване на стария сграден фонд. Физическото остаряване и обезлюдяването на селата превръщат старите каменни къщи в руини.

Характерна особеност на населените места от общината е застрояването им с едноетажни / двуетажни каменни къщи, и прилежащи стопански постройки с почети еднакъв размер, планова схема, начин на ситуиране и ориентация. Прекрасен пример за това е село Николаевка, което се радва на минимална съвременна урбанистична намеса, в резултат от която днес е четима старата възрожденска градоустройствена структура на населеното място. Уличната регулация от първия регулационен план от 1919 и от действащия план от 1954 година е частично проведена и в почети всеки квартал са опазени характерните за района едноетажни и/или двуетажни правоъгълни къщи ориентирани към юг със северни каменни фасади на имотната граница, без прозорци и долепени стопански постройки – навеси с каменни северни стени, които преминават в малко по-ниски каменни дувари. Сравнително големите дворни пространства, очертани от редуващи се каменните композиции на къщи, стопански постройки и дувари създават неповторима атмосфера, неподвластна на времето, задължаваща ни да пренесем опазеното самобитно наследство в бъдещето на поколенията след нас. Без специфични изисквания и правила, съвременните намеси в селото са внимателни към самобитната стара архитектура и се наблюдава изострена чувствителност на настоящите обитатели към естетиката на северните каменни стени, които се опазват и реставрират с малки изключения на единични измазани северни фасади на оригиналните къщи, строени преди век.

Изключение по отношение на опазения стар сграден фонд правят селата Баново и Калиманци. Обект на предприемачески интерес от времето на “строителния бум” двете села са със значително подновени сгради за обитаване. Обновяването е стихийно, на базата на действащи застроително регулационни планове от 1987 и 1990 г. С реализацията на действащите ЗРП двете населени места се сдобиват с обновен сграден фонд, но изгубват специфични за мястото самобитни архитектурни творения (къщи, каменни дувари, чешми).

Прогнозите на застроително-регулационните планове от втората половина на двадесети век се реализират частично, предимно в система обитаване. Строят се индивидуални жилищни сгради в очертаванията на уеднаквени и значително намалени по площ имоти. Живописната неправилна геометрия на имотите, се променя в унифицирани равностойни правоъгълни имоти. Липсата на национална политика за обследване, оценка и опазване на устойчиви за населените места самобитни урбанистични структури към момента на изработване на застроително регулационните планове (1950 - 1990 г.), е довела до предвиждания, които уеднаквяват урегулираните имоти и обезличават населените места.

Демографския срив, устойчивата тенденция на обезлюдяване на селата и едновременно с това строителният бум и възможността за “изгодна” промяна предназначението на евино закупени / или заменени земеделски земи в урегулирани имоти за обитаване, довеждат малките населени места в общината до странен урбанистичен феномен. Най-общо

урбанистичния феномен се изразява в това, че нивите “превземат” селата, а в непосредствено съседство сред нивите изникват нови села - фантоми. От гледна точка на културното наследство този феномен е катастрофално опасен. В резултат от него на неподходящи места изникват съвременни сгради, несъобразени с характера на населеното място, с установения мащаб и традиционна архитектура. Пример за подобно арогантно погазване на уникална природа, местни традиции и култура е група от две колективни жилищни сгради на три етажа - с подпокривно ниво, построени на западния бряг на яз. Николаевка, сред нивите. Село Николаевка има около 50 % празни и/или необитаеми имоти, застроени с индивидуални жилищни сгради масово на един етаж, рядко на два. В тази спокойна, хармонична и копнееща за съживяване жизнена среда, да се замислят и реализират колективни сгради за обитаване е не само икономически необосновано, но и проява на лош вкус и липса на всякаква чувствителност към природата и културните напластвания на мястото. Въпреки, че сградите черпят дивидент от обитателите на селото, гражданите и гостите на населеното място и всички нас, с местоположението си, те са необитаеми. Липсата на следи от живот в тези сгради им придава неприветлив вид и допълнително утежнява тягостната визия на мястото като цяло. С построяването на тези сгради атмосферата на село Николаевка, прилежащия язовир и ландшафт са в голяма степен компрометирани. Извършено е грубо посегателство върху ценни ресурси на територията на населеното място. В същата зона са процедурирани многобройни подробни устройствени планове с показатели за плътност и Кинт, позволяващи проектиране на многофамилни сгради за обитаване.

Не по - малко арогантно, недалновидно и опасно е урбанистичното предложение за застрояване на руслото на Сухата река в землището на село Изгрев. През 2008 г, югоизточно от с. Изгрев в непосредствена близост до селото се проектира ново село с капацитет около 150 нови имота, разположени в обхвата на защитена територия. (Изгрев има 145 обитатели към 2011 г, 307 застроени и 194 незастроени имота в границите на населеното място). Режима на застрояване не заслужава коментар (височна на корниза 10 м., три етажа, плътност 20-50%; Кинт 0.4-1). Това урбанистично решение предпоставя засилване на процеса на деградация в рамките на старите граници на населеното място и натоварване на общинската администрация с ангажименти по стопанисване на огромна нова урбанизирана територия. Сто четиридесет и пет постоянни обитатели в село с 500 имота е непосилно натоварване за местната администрация (изграждане, поддържане, стопанисване и управление на жизнената среда на населеното място), дори, ако то разполагаше с младо, репродуктивно и икономически активно население. Наличието на огромно число необитаеми и нестопанисвани частни имоти, налага необходимост от провеждане на различни политики (данъчни и административно-управленски), в посока на стимулиране на процесите на поддържане на частната собственост в добро състояние и санкциониране на собствениците на изоставените имоти, както и създаване на урбанистична среда, която да посрещне и удовлетвори нуждите на възникнали инвестиционни намерения.

11.4. Генезис на населените места

С изключение на с. Дръндар (доминиращо население от турска етническа група), кореняците и в седемте малките населени места в община Суворово са потомци на заселници от ваяшките села Голица и Еркеч.

Изворните села на ваяците - Еркеч и Голица били хомогенен български остров сред обръч турски села. Ваяците запазват автентичния си език и старите си традиции. Диалектът е един от най-старите и е запазен в значителна степен в почти всички села, като се използва и до днес. Името “ваяци” го дава акад. Любомир Милетич (Любомир Милетич – първият български учен, описал геноцида над тракийските българи през 1913 г. в „Разорението на тракийските българи“) в началото на 20-ти век. Причината за това име на общността е

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените честата употреба на сричката "ва", вместо "бе", "бре" и други специфични фонетични особености в говора. Любомир Милетич отбелязва:

„Ваяците се отличават от другите балканджии по говора си, по носията си - една от най-старите в България, а донякъде и по своята външност - повечето са едри, високи, при това са известни като твърде хитри, упорити, смели и предприемчиви хора.“

Научният интерес към ваяците /вайковците/ не спира и до днес. Запазеният специфичен говор на Еркеч, за който Милетич говори като за генезис на българският език, наричайки го в книгите си "малко езиково островче" е предмет на изследване на лингвисти от БАН. Има обявена специализирана научна тема за спецификата и особеностите на еркечкия език и говор.

Във "Вечери в Антимовския хан" Йордан Йовков представя "въяците" по следния начин: „Пред хана задрънкаха каруци и спряха. Повече от петнайсет-двайсет души селяни влязоха в кръчмата. Само като ги видеше човек, можеше да познае кои отде са. Ето тия с големите калпаци и с червени антерии, мъже едри, космати. Смятат ги малко диви и ги наричат "въяци", защото говорят с "ва": "Иване ва!" "Ела ва!

Общите културни корени на населението на общината са повод за гордост и общностно духовно единение, опазени до днес. Пример за Горното твърдение е ежегоден събор на селата в района на извора на Сухата река, южно от с. Изгрев.

11.5. Културно-исторически ресурси на населените места.

Град Суворово

Съвременният облик на град Суворово се експонира на фона на елегантните съоръжения от мащабен ветрогенераторен парк и сложна плетеница от електропроводи изтичащи от Трансформаторна подстанция „Добруджа“. Градът е застроен от нискоетажни жилищни квартали, опазили урбанистичната структура на населеното място от началото на миналия век. В градския център извисяват обема прекрасно опазени християнски и мюсюлмански храм. Тук са концентрирани сгради на административни, търговски, културни и социални услуги, а две промишлени зони в които доминират изразителните обема на зърнобази оформят облика на града от югоизток и северозапад. Значима придобивка от последните години е новоизградения с евросредства Фестивален и спортен комплекс "Генерал Суворов". Центрове на паметта и духовната култура са местния исторически музей и читалищната сграда. Декларираните архитектурно строителни културни ценности са над 80% унищожени, както ще видим в разделите по-долу. Опазени са две каменни чещми - декларирани културни ценности. Странна е съдбата на историческото място на сражение, състояло се на 9 юни 1774 г., категоризирано от национално значение(ДВ бр. 45/1973 г.), което се разглежда в изложението по-долу.

Село Баново

Населеното място е амфитеатрално застроено, с ориентация на юг и с прекрасни далечни панорами към Варненския залив, нос Галата, езерния комплекс - Варненско и Белославско езеро, известната природна забележителност "Побити камъни".

Ситуирано е сред живописна природна рамка, в гранична зона между обработваеми земи на север и система от горски масиви от юг, югозапад и северозапад, които предлагат разнообразие от атрактивни ландшафти.

Югозападно от селото се намира едноименната защитена местност- Побити камъни – Бановска група разработена в система от туристически маршрути, обхващаща останалите групи побити камъни, разположени в землищата на общини Девня, Акасаково и Белослав.

Красива е и местността Батаклията, намираща се на около 3-4 km от селото, включена в маршрути по еко-пътеки към с. Чернево. Екопътеките радват посетителите с три

живописни малки водопада , пикник зона, природни забележителности като вековни дървета: “Моминото дърво” и “Майчино дърво”, “Змейово дърво”; живописни скални образувания, многобройни горски чешми и извори. Природата е изключително красива и забележителна с многообразието си от дървесни и животински видове.

В непосредствена близост до Баново се намира частно летище, където на туристите се предлагат разнообразни летателни атракции.

В близост се намира язовир Изгрев и каскадата язовири в селата Левски, Николаевка и Водица с условия за природосъобразен отдих и риболов.

Районът е екологично чист и обуславя производството на екологично чисти земеделски култури с много високо качество. В селото е добре развито лозарството. Построена е съвременна винарска изба, с неизползвани към момента възможности за популяризиране на еноложката култура на населението.

Съвременният облик на селото се формира от обновени и новопостроени ваканционни къщи и къщи за гости - пълноценна база за развитие на селски туризъм. Туристическата инфраструктура е представена и от етнографски комплекс “Ваяците” с места за настаняване, ресторант с 80 закрити и 80 открити места, лятна зеленчукова градина.

В Баново е изграден нов православен храм, посветен на всички светци. В населеното място и околностите има две сгради - културни ценности и опазени каменни чешми, които привнасят самобитна атмосфера на мястото.

Село Дръндар е едно от най-малките населени места, компактно организирано в няколко жилищни квартала заобиколили публично пространство, оформено от силуета на джамия в ансамбъл с две каменни чешми - културни ценности, парк с каптаж и миниатюрен селски център със сградички на здравна служба, кметство и хранителен магазин.

Ситуирано е сред обширни земеделски поля, които формират типични за района аграрни ландшафти, разнообразени от зелени горски масиви в далечина на юг

В съвременния силует на селото на фона на едноетажни, рядко двуетажни сгради израства мощния обем на три / четири етажна сграда с предназначение за детска градина – луксозен лицей. Архитектурния облик на сградата е на замък, построен в обхвата на цял квартал. Обектът е неусвоен ресурс на населеното място, поради факта , че не функционира.

Видно от архивна карта, селото е опазило средновековната си урбанистична структура, развита ветрилообразно около описаното по - горе публично пространство до втората половина на 1957 г , когато е приет първия регулационен план. Силно издължените частни имоти, са били в контакт със социалното средище - ансамбъла чешми с джамия и се разширявали радиално в дълбочина. Тази уникална урбанистична структура за жалост не е опазена.

Село Изгрев

Археологически находки от местността Юрта край село Изгрев доказват, наличие на населено място от античността. Основание за това твърдение е открита каменна статуя на богинята Хеката. Край Михалева чешма е намерена статуя на бог Юпитер Долихен. Следи от стар римски път се разкриват и днес в обработваемите земи на изток от селото. Днес археологически разкопки не се провеждат, а селото е изложено на постоянни иманярски набези.

Църквата "Света Петка Параскева" е построена през 1858. Тя е третата, изградена през Възраждането, църква във Варненска околия. Размерите на храма са дължина (с олтара) - 28 м., ширина - 12 м., височина на колоните - 7 м. и вътрешна височина в средата на свода - 8.50 м. Построена е с доброволния труд на изгревчани и с даренията на родолюбивия българин Чорбаджи Атанас Георгиев. По спомени на мнозина стари хора църквата е била построена само през лятото на 1958 г. В красивата каменна църква има иконостас с чудесна дърворезба.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

Селото се слави с изобилие от вода, и с голям брой изградени каменни чешми. На "Димитровата чешма" в гората край селото се поддържа нова ловна хижа. Самата чешма е изградена от Д. Захаритов през втората половина на 19 век. От "Чаталатата чешма" води началото си добруджанската Суха река. Водите от чешмата "Гюря" също се вливат в Суха река. Други по-известни чешми са Вълчановата, Драгневата, Куцаровата, Боевата, Илиевата, Хаджиевата, Михалевата и Постолевата. На лековитите "Трескава чешма" и "Далака" водят болните от треска и вътрешни болести животни. Старите каменни чешми са стойностен и самобитен културен ресурс на населеното място, които ОУП следва да опази и социализира.

В западната част на село Изгрев е запазен стар каменен мост. В селото няма деклариранни къщи - културни ценности, но се срещат опазени стари каменни едноетажни сгради с характерен облик.

Селото е птичи рай. Ориентацията на Суха река в посока юг-север я прави удобен коридор не само за миграция, но и за разселване в северна посока на различни видовете птици. Поречието на Сухата река приютява бозайници и други представители на животинския свят.

Язовир "Изгрев" е построен на кооперативни начала през 1958г. южно на село Изгрев. Заробен е и предлага условия за риболов.

Част от старото селскостопанско летище на 2 км. южно от селото, днес е сертифицирана от Главна дирекция Гражданска въздухоплавателна администрация като летателна вертолетна площадка. .

В последните години, предимно в летния сезон, се срещат организирани сафарита за чуждестранни туристи, които включват обиколка на селото с джипове и/или конна езда.

Село Калиманци

Населеното място е предпочитано от предприемачите поради атрактивните панорамни гледки към Варненския залив, нос Галата, езерния комплекс - Варненско и Белославско езеро, известната природна забележителност "Побити камъни".

Ситуирано е сред живописна природна рамка, в гранична зона между обработваеми земи на север, защитена зона от запад, система от горски масиви от юг, югоизток които предлагат разнообразни ландшафти.

Първата църква в Гевреклер е осветена на 24 май 1839г. Жителите на селото решили тя да носи името на Кирил и Методий. Постройката била ниска и схлупена, изградена от камък и дърво. След като населеното място се разраснало, жителите събрали пари за построяването на нов храм, осветен на 10 октомври 1902 г.

В селото има опазени сгради архитектурно-строителни културни ценности и значително количество каменни чешми, които са културен ресурс на населеното място

Районът предлага чудесни възможности за развитие на лов, риболов и селски туризъм. Туристическа забележителност на населеното място е Етнографски комплекс "Калимански хан". Комплекса предлага пълноценна почивка в автентична българска атмосфера, с възможност за много развлечения - конна езда; конен туризъм, разходка с фойтон, шейна или каруца; офроуд с джип или ATV; разходка с хеликоптер по избран маршрут; организиране на пикници; шоу с гълъби; езерце с риба и раци; изба с дегустация на домашна храна и напитки.

В с. Калиманци се намира и най - големият и модерен гълъбодрум в страната. В него отглеждат спортните си гълъби над 200 варненци. Гълъбодрума приема млади ненаучени гълъби, които посредством множество тренировки биват подготвени за участие в местни и международни състезания.

В селото има конна база, създадена през 2007 г. Разположена на площ от 10 дка базата има конюшня с 20 бокса, с летен падох от 200 дка и собствена писта от 1500 м. Конна база "Калиманци" предлага прекрасни условия за конна езда в околността. Отглеждат се главно коне придобити от квалитетни конюшни в Холандия, Англия и Ирландия.

Село Николаевка

Село Николаевка е разположено сред живописна природа в непосредствено съседство със защитеното по Natura 2000 поречие на Суха река. Селото е просечено на четири от протичащи притоци на Сухата река, които образуват живописни меандри и разнообразяват културния пейзаж.

Днес с. Николаевка е популярно най-вече сред рибарите с красивите си язовири и чиста природа. В землището на населеното място има два язовира и рибарници. Язовир Николаевка, с площ 346 дка, е един от най-големите в областта. Язовирите са зарибени с разнообразие от риба и раци и са ресурс за организиране на пълноценен временен отдых, риболов, атракции.

Селото е любима дестинация за последователите на Учителя - философ Петър Дънов. На оригиналното място на разрушената по комунистическо време родна къща на има скромна паметна плоча. В туристическа атракция с потенциал за поклонически туризъм се превръща къщата-музей на П. Дънов, издигната през 2011 г., в непосредствено съседство с мястото на родната му къща, по проект, финансиран от Европейския съюз, по програма Фар.

Бащата на П. Дънов - Константин Дъновски, е бил първият учител и свещеник в селото. И до днес е запазено училището, в което е преподавал. То е първото килийно школо във Варненска околия. Основано е през 1847г., заедно с църквата "Св. Атанасий", за която привършват ремонтно възстановителни дейности, финансирани с европейски средства по мярка 322 на ДФ „Земеделие“. Обследването на прилежащата среда на културните ценности, налага серия от мерки за успешно експониране и социализиране на обектите.

В село Николаевка са опазени сгради архитектурно - строителни културни ценности, които в ансамбъл с многобройните каменни чешми и живописна природа създават уникална атмосфера на мястото и са мощен ресурс за развитието му.

Село Николаевка е изключително богато на стари аязми и каменни чешми. С малки изключения физическото им състояние е тежко. Скромни са намесите в прилежащата им среда. Старите аязми и чешми са неразработен ресурс на населеното място.

Частично проведената улична регулация е довела до съхраняване на фрагменти от урбанистичната структура със самобитно композирани еднакви като градеж и мащаб - каменни къщи, каменни стопански сгради и оградни дувари, което придава хармонично единство на жизнената среда в населеното място. До момента този ресурс не е разработен и използван .

Село Левски

Село Левски е обгърнато от аграрни територии, просечени от юг на север от горното течение на Суха река, и от изток на запад от пътя с. Изгрев - гр. Суворово. Днес коритото на Сухата река е в неугледно състояние и се нуждае от облагородяване, поддържане на брега и прилежащата му среда, като и мерки за опазване на естествената самобитна растителност на водното тяло - гръбнак и значим елемент от зелената система на населеното място.

В центъра на селото се намира паметникът на Васил Левски построен с дарителски средства през 1995. Село Левски е дало около 30 жертви във войните, но до днес не е въздигнат паметник на загиналите войни.

Старата църква е построена през 1874 г от майстор Недялко от Охрид. В селото има нов православен храм "Св. Архангел Михаил", построен през 2004 година със средства на община Суворово, довършен по проект „Красива България“. Старият храм е бил изоставен, защото му е паднал покривът. Все още е възможно да се обследват руините на великолепната културна ценност и да се реализира проект за възстановяването ѝ.

Старото училище е построено през 1893 г от Майстор Георги Генчев. Днес то е частна собственост и изоставено след намеси в посока на адаптация на сградата за нуждите на собственика. Не е ясно дали намесите са на основа на одобрена документация. Няма контакт със собственика. Сградата е в ръцете на съдия изпълнител.

На територията на село Левски има множество чешми / аязми, по руслото на Сухата река:

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

Чешмата до язовира, Сладката чешма, Голямата чешма, Чешмата с перилата, Боевата чешма, Чешмата на Жековия вир, Стаматьовата чешма, която се ползва и до днес за питейна вода. Обследването на актуалното състояние на чешмите налага необходимост от урбанистични мерки за тяхното опазване, възстановяване и социализиране като устойчиви места за срещи и общуване на местната общност и атрактивни обекти, свързани с бита и културата на миналите поколения.

Язовир Левски, разположен северно от селото, поставя началото на каскада от язовири по поречието на Суха река и опазва уникална праисторическа могила с подковообразна форма, потопена във водите му.

Село Просечен

Населеното място е линейно застроено, с ориентация на запад и с прекрасни далечни панорами към Чернево и западната половина от територията на община Суворово.

Ситуирано е в гранична зона между обработваеми земи на изток и север и над система от горски масиви от запад и югозапад, които предлагат разнообразни аграрни и горски ландшафти.

Днешните ресурси на селото са чистата и живописна природна среда и прекрасната панорама. В подножието на единствения тупиков път към селото се намира туристически комплекс "Барите".

Обществени сгради в селото са училище и сградичка на кметство. Местното училище е построено през 1936 г. Днес е изоставена, неизползваема сграда.

След 1944г. С. Просечен е обявено за полупланинско селце. Тупиковият път по който е достъпно не е спомогнал за пораждање / обслужване на сериозни инвестиционни намерения. Селото има само 28 обитатели и въпреки съотносимите със селата Баново и Калиманци благоприятни условия за развитие на ваканционен и селски туризъм, не се радва на нови заселници.

Село Чернево

В архивни документи селото се споменава за пръв път през 15 век в т.нар. „тапу тахрир дефтер“, но археологически находки (могилен некропол и „Добрева могила“ – доказват присъствието на тракийска култура в землището на селото. Археологическото културно наследство не е проучено и към този момент не е възможно да бъде експонирано и социализирано.

Социализиран материален израз на древната тракийска култура (Скалното светлище не е включено в АКБ – землището на с. Чернево), е скално светилище в непосредствена близост до комплекс Барите, с. Чернево, включено в туристически еко пътеки. Обекта не е обследван от РИМ Варна и регистриран в АКБ.

През гористите местности на селата Чернево и Просечен минават туристически маршрути, които свързват туристическият комплекс „Барите“ с природния феномен „Побити камъни“- Бановска група.

На територията на село Чернево има две защитени територии: ЗТ „Урумово лале“ и ЗТ „Цар Бирисов лопен“. Защитените територии не са включени в туристически еко пътеки и не са популяризирани. Местонахождението им е в близък контакт с кариерите и това обстоятелство налага необходимост от устройствени мерки за опазване и деликатно социализиране на защитените територии.

В с. Чернево се намира най-старата българска църква във Варненския край – църквата „Св. Троица“. Тя е построена през 1836 година, опазена е до днес, в автентичния си вид, действаща. Обследването на сградата буди сериозна тревога и необходимост от спешна намеса за опазване и социализиране на културната ценност.

Качествени туристически услуги предоставя Комплекс Барите, изграден върху 30 ха. Комплекса е построен с цел да популяризира българския бит и култура и разполага с хотелска част, къща за гости, басейн, етнографска сбирка, ресторант с градина и детска

площадка водни площи – изкуствени езерца.

Белег на устойчива строителна традиция е индивидуалните жилищни сгради в село Чернево да се изпълняват повдигнати над терена с характерни за мястото каменни цокли. Преминаването на каменния цокъл на сградите разположени на уличната регулация в каменен дувар е характерна местна специфика, която придава хармонично единство на населеното място и следва да се опази, експонира и препоръча от специфичните правила към плана като модел за оформяне на оградни зидове и сгради разположени на уличната регулация.

Паметник на загиналите във войните разположен в озеленена площ в центъра на с. Чернево обогатява централното площадно пространство. Освен към загиналите във войните селото, е признателно и към дядо Черньо (Куйрукли "опашатия"), допринесъл за изселването на турските обитатели от селото. Свидетелство за това е разположената пред сградата на читалището паметна плоча от мраморен блок с неправилна геометрия, монтирана и съобразена с формата на естествен зеленикав скален къс, който олицетворява самобитната сила на почитания местен герой.

11.6 Деклариранни културни ценности на територията на общината:

11.6.1. Наземни, подземни, подводни археологически недвижими културни ценности.

Видно от предоставена от РИМ Варна информация, за недвижимите археологически ценности на територията на Община Суворово са изготвени през 1993 г. 34 (тридесет и четири) режимни картони.

Заедно с обявените археологически културни ценности те са описани както следва:

В землището на град Суворово	- 28 броя (- 3 обекта с грешно идентиф. землище)
В землището на с. Баново	- 2 броя
В землището на с. Изгрев	- 3+1 броя (така е номерацията в АКБ)
В землището на с. Калиманци	- 1 брой
В землището на с. Левски	- 4 броя
В землището на с. Николаевка	- 5 броя
В землището на с. Чернево	- 2 броя (+ 3 обекта от земл. на Суворово)
Общо:	45+1 четиридесет и пет + един брой = 46 обекта

По видове обекти те са разпределени както следва:

1.Селища	- 23 броя
2.Единични могили	- 16 броя
3.Могилни некрополи	- 3 броя
4.Крепости	- 2 броя
5. Други	- 2 броя

Археологическите обекти в община Суворово са регистрирани от 1968 до 1976 г., но не са системно проучвани. Липсата на регламенти за защита, определяне на границите и включване в кадастралните планове, са причината част от археологическите обекти да бъдат безвъзвратно унищожени през миналия век.

Пример за това са разрушените:

- Уникални по своя характер антични кариери - източник на каменни блокове за построяването на Марцианопол;
- Унищожена при прокарване на пътя Суворово-Дръндар част от селище от римската епоха (Обект 005 от АКБ - Суворово);
- Унищожен / частично консевиран могилен некропол, състоящ се от десетки ниски

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

могили - заличени при подравняване на терена за летище Суворово;

- Могилы, които се орат (обекти 010 и 023 - АКБ Суворово);
- Могила, която се оре и на която има изграден резервоар (обект 011 - АКБ Суворово);
- Могила с унищожен от строителна техника източен край (обект 014 - АКБ Суворово);
- Потопена в яз. Левски селищна могила - късен халколит (обект 001 - АКБ Левски);
- Изкопан от машина моголен насип на тракийска могила (обект 003 - АКБ Левски);
- Изгребан моголен насип (обект 004 - АКБ Николаевка);
- Разоран моголен некропол, изравнен с околния терен (обект 001 - АКБ Чернево);
- Могила заличена от натрупани кариерни насипни маси (обект 002 - АКБ Чернево);

Причините за това актуално състояние са много, но най-съществените са две – финансовата невъзможност за системни проучвания и незаинтересоваността на институциите. От горното обстоятелство безконтролно се възползват иманяри. Провеждат се аварийни професионалните поучвания, които следват иманярски набези.

Дълги години Община Суворово е била извън програмите и стратегиите на окръжно и национално ниво за проучване и използване на археологическото й наследство за развитие на обществената инфраструктура и туризма. Това е причина да се пропускат много възможности за развитието и използването на един голям потенциал за развитието на човешките ресурси, туристическата и културна инфраструктура на общината

В действащото законодателство има пропуски по отношение защитата, проучването и социализацията на археологическите ценности. Съществува информационна бариера и липсват образователни политики на всички нива, за опазване и популяризиране сред гостите и самите жители на общината на самобитните местни културни ресурси.

Основните проблеми на археологическите НКЦ могат да се обобщят така:

Липса на единен регистър и точни кадастрални граници на археологическите обекти. Списъците на обектите, предоставени от НИИ НКН обхващат и препокриват по-малко от половината от обектите регистрирани в автоматизираната информационна система “Археологическа карта на България” (АКБ). Липса на синхрон и съгласуваност на актуалността на списъците, заведени в различни държавни институции.

Грешки в регистрите: При проверка на идентифицираните и отложени съвместно с археолога на РИМ В. Славчев, местоположения на обектите се констатираха:

- грешно изписано в регистрационната карта за обект 001 в с. Калиманци, ЕКАТЕ на село Калиманци (Вместо 35376 е записано 35326).
- грешно изписани в регистрационните карти за обект 001, 001-1, 002 и 003 в с. Изгрев, ЕКАТЕ на село Изгрев (Вместо 32528 е записано 32520).
- Грешно идентифициране на местоположението на обекти 026, 027 и 028, като обекти от землището на гр. Суворово с ЕКАТЕ 70175. В действителност трите обекта попадат в землището на с. Чернево с ЕКАТЕ 80861.

Неясни са границите на обектите, от регистрационните карти на АКБ (ползвани са архивни военни карти за указване на местоположението на обекта), неясен е статута, режимите на опазване и т. н. За окончателния проект на ОУП в компетентностите на РИМ Варна е да допълни информацията от АКБ с предложените режими на опазване, съгласно чл 35 от Наредба 7.

В регистрационните карти от АКБ не са указани режимите за опазване, съгласно чл 35 от Наредба 7: (А, Б, В и Г) и собствениците и ползвателите на имоти в които попадат територии с археологически НКЦ не са уведомени за ограничените / допустимите стопански дейности.

Липсва адекватно финансиране към местните и регионални музеи на дейностите по проучване, реставрация и консервация на археологическите обекти.

Липсва системен мониторинг и контрол по опазването на обектите. Отговорните

институции доскоро са проявявали небрежност и безотговорност към обектите на КИН.

Липсва достатъчно информираност на всички нива на обществото за цялото многообразие на археологическите обекти, като ресурс стимулатор на устойчивото развитие на територията.

Недостъпност на много от обектите. Няма изградена туристическа инфраструктура, няма указателни табели и знаци, самите обекти са обрастали в трева и не са подържани.

Значителна част от паметниците попадат в имоти частна собственост. Липсват ясни държавно регламентирани политики на опазването (права и задължения на частните стопани в процеса на разпореждане и управление на имоти - частна собственост, които попадат в обхвата на археологически ценности. Масова практика е обработваеми земи да се отдават за стопанисване от трети лица - арендатори, които нямат регламентирани задължения и обработват земите съобразно собствените си интереси и политики.

Списъкът на обявените археологическите обекти и комплекси по информация от НИНКН, частично се дублира с тази от АКБ - и включва само **обявените** археологически културни ценности. Пълният списък с информация за актуалното състояние на всички обекти от АКБ и точното им местоположение - спрямо Картата на възстановената собственост за землищата на населените места е изработен като **Приложение 1**.

Извадка от списъка на НИНКН с обявени археологически НКЦ.

В землището на гр. Суворово									
	ОБЕКТ / адрес, локализация /	кв.	ЕКАТТЕ	Идентиф /пл.№	Декларир ан с:	Обявен: ДВ бр./г. Протокол на НСОПК	Отпис ан с:	Вид	Категория:
1	Антична и късноантична крепост, м. "Капукале", 3 км североизточно	-	70175	0804	-	ДВ бр. 16/02.1968г.		Архитектурно - стротелен от Античност и Средновековие	Местно
	Антично и средновековно селище, м. "Иржата", 2.9 км югоизточно Грешно указано землище	-	80861 с.Чернево	8 частни мота	-	ДВ бр. 66/02.1976 г.		Археологически	Местно
2	Антично и средновековно селище, м. "Мусоджика" / "Юртлук" /, 4 км северозападно	-	70175	165.12, 13 и16	-	ДВ бр. 66/17.08.1976		Археологически	Местно
	Антично селище, м. "Иржата", 2 км югоизточно Грешно указано землище	-	80861 с.Чернево	3.131 3.132 3.831	-	ДВ бр. 66/17.08.1976		Археологически	Местно
3	Късноантично и ранносредновековно селище, м. "Кюхлюк", 2 км северно	-	70175	200.1, и 4 ч. имота	-	ДВ бр. 66/17.08.1976		Археологически	Местно
4	Антично / тракийско и римско / късноантично и ранносредновековно селище, м. "Конакът", 8 км северно	-	70175	10 частни имота	-	ДВ бр. 66/17.08.1976		Археологически	Местно
В землището на с.Чернево									

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

1	Антично и средновековно селище, м. "Иржата", 2.9 км югоизточно Поправена грешка	-	80861	8 частни мота	-	ДВ бр. 66/02.1976 г.	-	Археологически	Местно
2	Антично селище, м. "Иржата", 2 км югоизточно Поправена грешка	-	80861	3.131 3.132 3.831	-	ДВ бр. 66/17.08.1976	-	Археологически	Местно
В землището на с . Калиманци									
1	Антична и късноантична крепост, м "Дядожековата чешма", 1.5 км източно	-			-	ДВ бр. 16/1968г.	-	Архитектурно - стротелен от Античността и Средновеков.	Местно
В землището на с . Изгрев									
1	Антично и средновековно селище, м. "Юрта", 800 м. С/И	-			-	ДВ бр. 66/1976г.	-	Археологически	Местно

За село Изгрев в АКБ има още един обявен обект, записан под номер 001-1 от списъка на АКБ

В списъците на НИИКН и АКБ е допусната грешка по отношение на местоположението на два обекта от местността "Иржата" (Антично и средновековно селище, м. "Иржата" и Антично селище, м. "Иржата"). Обектите са в гранична зона на две землища и реално попадат в землището на с. Чернево, а са записани, като обекти от землището на гр. Суворово.

Актуално състояние на наземните, подземни и подводни археологическите ценности от регистрите на АКБ, отразени в опорния план на система Културно историческо наследство подредени по землища:

Археологическо НКН - актуално състояние:

Всеки един археологически обект е идентифициран и нанесен от АКБ в опорния план в резултат от съвместна работа с археологът Владимир Славчев от РИМ-Варна. (Владимир Славчев е ръководител на екипа, който обследва местността „Корията” край Суворово и при разкопки на селището разкрива ”Грънчарска работница край Суворово отпреди 6500 години - поредно доказателство, че регионът е люлка на цивилизацията.

„През каменно-медната епоха в тази част на Балканския полуостров се достига едно стъпално на развитие, което по-късно бихме нарекли цивилизация. Разцветът на това общество настъпва 200 години по-късно, когато е датиран Варненският халколитен некропол”, коментира Славчев.

Досега са били открити няколко грънчарски пещи, но за първи път на Балканския полуостров се открива цяла сграда, която може да се свърже с това производство. Според археолога нейното съществуване показва, че пред средната каменно-медна епоха има специализирано производство и второто разделение на труда действително вече е настъпило. Проучванията на селището от среден халколит и ранното средновековие в местността "Корията" северно от гр. Суворово продължават.

Актуалното състояние на наземните, подземни и подводни археологическите ценности от регистрите на АКБ, отразени в схемите към система Културно историческо наследство подредени по землища, е обследвано и анализирано в **Приложение 1:**

Археологическо КН - актуално състояние. Изнасянето на данните в Приложение 1 е належащо, поради големия обем на материала. Към Приложение 1 - пълен списък на археологическите културни ценности се прилага Приложение 1А с описани точно кадастрални номера на засегнатите от обхвата на културните ценности имоти с указана собственост, начин на трайно ползване по КВС и отредената устройствена зона в която попадат.

Проблеми свързани със съвременното стопанисване на териториите с археологически културни ценности:

За терените с археологически недвижими културни ценности следва да се прилагат разпоредбите на чл. 35 от Наредба № 7. За съжаление, както беше констатирано по-горе, в регистрационните картони на АКБ не са указани режимите за опазване: “А”, “Б”, “В” и “Г” и собствениците и ползвателите на имоти в които попадат територии с археологически НКЦ не са уведомени за ограничените / допустимите стопански дейности.

От РИМ Варна, ни бяха предоставени копия от оригиналите на два списъка на археологически обекти в община Суворово, (единия с режим “А” и втория с режим “Б”), информацията от които е отразена в система културно историческо наследство към опорния план.

Получихме и отразихме в опорния план информацията от регистъра на имоти с наложени ограничения в начина на ползване на земята, предоставен от общинска служба земеделие.

Анализа на получените данни констатира много и значими несъответствия между единствената налична в РИМ Варна информация, свързана с режимите на ползване на територии с археологически културни ценности - двата списъка с режими “А” и “Б”, сравнени с информацията от АКБ, и с информацията от регистъра на имоти с наложени ограничения в начина на ползване на земята, предоставен от общинска служба земеделие с както следва:

1.*** Видно от приложената в система КИН графика, един и същ археологически обект - Обект 21: от АКБ - Селище от античността, първата и втората българска държава (кадастр. номер 70175.165.12; 165.13 и 165.16) – на 3.3 км северозападно спрямо населеното място, в местността Мусоджика, е посочен с режим “А” в списъка, предоставен от РИМ Варна, а е отразен с режим “Б” в регистъра на имоти с наложени ограничения в начина на ползване на земята, предоставен от общинска служба земеделие;

2.*** В предоставените от РИМ Варна два списъка с режими “А” и “Б” са ползвани различни наименования на археологическите обекти, които не съответстват на наименованията на обектите от картоните към АКБ.

3.*** В предоставените от РИМ Варна два списъка с режими “А” и “Б” са описани обекти от землища на съседните общини Девня и Аксаково.(например за землището на с. Баново в АКБ са посочени само два археологически обекта, а в списъка с режим “А”, предоставен от РИМ Варна са изписани 5 обекта, между които три с местоположение извън територията на община Суворово:

- Следи от римски път с посока Девня-Стожер, който е от землището на с. Кипра, община Девня. (Данни за този римски път намираме в публикация на Анастас Ангелов - “Село Кипра- следи от миналото”- Варна, издателство Контур 2010, стр. 14)

- Селищна могила на 1.5 км южно от селото (указаното разстояние излиза от землищните граници на с. Баново и попада в община Аксаково)

- Полеолотно и мезолитно находище югозападно от селото, в началото на “Харамийския дол” в м. “Канарата” - описаните дол и местност се намират източно от Повеляново на

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените
територията на община Девня.

За същото землище на село Баново

4.*** В РИМ Варна липсват списъци с режими “В” и “Г” за археологическите обекти, а в землището на гр. Суворово, в регистъра с наложени ограничения в начина на ползване на земята, са отразени три имота с ограничителен режим “В”, които се отнасят към Обект 20: Селище от античността (кадастр. номер 70175.160.3 и 160.2) – на 5.1 км северозападно спрямо населеното място, в местността Гърлото.

Отразените в графичната част на система КИН имоти с наложени ограничения на ползване на земеделските земи, от регистър, предоставен от Общинска служба по земеделие илюстрират факта, че има наложени ограничения с режими “А”, “Б” и “В” единствено за землището на гр. Суворово. В останалите землища от общината не са налични имоти с наложени ограничения в начина на ползване на земята.

Очевидно през 1993 г за земището на гр. Суворово е била предоставена информация от списък, данните от който в някаква степен се различават от посочените данни в единствените налични в РИМ Варна два списъка с режими “А” и “Б”.

Констатираното съществено разминаване в информацията, налага специализирана работа по обследване на археологическото наследство на община Суворово и коректно попълване в АКБ на режимите с ограниченията в начина на ползване на имотите попадащи в територии с декларирани археологически културни ценности, както и процедуриране на коректно кадастрално отразяване на наложените ограничения за ползване на имотите, в които частично и/или напълно попадат археологически недвижими културни ценности.

Археологическите недвижими културни ценности на територията на община Суворово, с три изключения, не са проучени и към момента е невъзможно експонирането им. Единственият обект, който може да бъде частично експониран е описания по- долу .Обект 001: Селищна могила - късен халколит, от землището на с Левски.

От особена териториална защита се нуждае обект с номер 001 от списъка на АКБ от землището на с. Левски

1.Обект 001: Селищна могила - късен халколит (кадастр. номер 43222.0.146 и 12.9) – на 1.25 км. –северозападно спрямо населеното място, в местността Чатма - язовира. Собственост друга със съвременно ползване на терена –язовир (геоморфологична форма – долинно дъно), днес частично попада под водата на язовира. Културна принадлежност: култура Сава и култура Варна. Обявен в ДВ 66/1976 г. Категория - национално значение

Публикации:

В. Славчев, Археологически разкопки на селищна могила Калето в землището на с. Левски, община Суворово, област Варна. – В: АОР през 2007 г. София, 2008, с. 65-67

В. Славчев, Проучване на селищна могила Калето при с. Левски, общ. Суворово, обл. Варна през 2006 г. – В: АОР през 2006 г. София, 2007, с. 57.

В.Славчев „Проучване на селищна могила калето в землището на с. Левски, Община Суворово”, АОР през 2005 г. – XLV национална археологическа конференция, София 2006 г. с. 60

Ара Маргос „Праисторическата селищна могила „Калето” при с. Левски, Варненско; ИНМВ VIII / XXIII/ 1972 с. 236-345

Селищната могила е открита през 1958 г. при обхождане на местността „Чатмата”, на 1 км северозападно от селото, известна под името „Калето”. По повърхността на същата са открити многобройни фрагменти от праисторическа керамика, оръдия на труда от камък, кремък, кост, глина, мед, идолна пластика, и кости от диви и домашни животни.

„Крайно интересна е формата на могилата. Тя има подковообразна форма, като по

дължината си е ориентирана изток-запад. Максималната ѝ дължина е 106 м, ширината -75 м, а височината около 3 м. Широчината на могилния пояс е от 15 до 20 м. Поради това, че наподобява вал (укрепление), е била наречена от местното население „Калето”. На нас не ни е известна друга праисторическа могила в България с подобна форма.”[Ара Маргос „Праисторическата селищна могила „Калето” при с. Левски, Варненско; ИНМВ VII / XXIII/ 1972 с. 236-345]

През 1957 г. кооператорите от селото издигнали при крайните части на могилата изкуствен насип и запълнили вътрешното пространство с вода. По късно този насип бил премахнат и бил издигнат друг на север с цел микроязовирът да се уголеми. В резултат могилата е била залята и от външната страна и над водата остават само най-високите ѝ части. Съвременният язовир не е използван рационално като ресурс на територията. Водите му опазват значима културна ценност, и са необходими специални предписания за поддръжката и стопанисването му, както и мерки за социализиране и популяризиране на видимите части от селищната могила. Липсата на указан в АКБ ограничителен режим на ползване на язовира с културната ценност в неговия обхват крият сериозна заплаха за опазването на уникалната селищна могила.

11.6.2. Исторически обекти и комплекси:

От архивна извадка на Мемориална схема на Окръжна дирекция “Културно - историческо наследство” Варна:

На територията на Община Суворо има обявен един обект: Място на сражение, състояло се на 9 юни 1774 г. Една от Руско-турските войни е през 1774 г и решавашата битка е северно от днешния град Суворово.

Местонахождението е северно от гр Суворово, в местността “Корията”.

Категорията е от национално значение (ДВ бр. 45/1973 г.)

Актуално състояние на обекта:

Историческото място на сражение е било ознаменувано с два паметни знака. Единият е паметник - паметна плоча, който се намира в двора на общинския музей, а другият паметна чешма с кръст и паметна плоча, разположени в местността “Корията” - до пътя Суворово-Дръндар. Първият паметник се е намирал на мястото на последните сражения, (днес територия на ветрогенераторния парк), но поради системни проблеми с демонтаж/ вандалски кражби на букви от надписите, монументът е демонтиран и преместен в двора на Общинския музей в гр. Суворово, през 2006 г. Неговото оригинално място не е било избрано случайно, в близост са откривани кости на загиналите руски войни.

Територията на историческото място на сражение, където е било първоначалното място на демонтирания паметник е в непосредствена близост до ветрогенераторния парк. По пътя Суворово-Дръндар, е оформена е пътна отбивка, с паметна чешма, посветена на същото събитие, но мястото трябва да бъде обследвано и да се предложи нова съвременна адаптация на социализираната и експонирана среда, поради наличие на неугледни съоръжения на техническата инфраструктура на общината.

Историческото място и фотоизложбата от общинския музей на гр Суворово са достойни за интегриране в специализиран туристически маршрут, който да обвърже значими исторически места и мемориали като:

- гр Плевен: “Скобелев парк”, Панорамата “Плевенска епопея 1877”, РИМ - Плевен;
- с. Николаевка: Паметна плоча за великия княз Н. Николаевич - главнокомандващ през Руско-турската война;
- с. Кайнарджа: с историческото място с опазения камък на който се подписва Кючуккайнарджанския мирен договор;
- многобройни паметни места от Добруджа която, поради стратегическото си

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените положение (най-прекия път от руската граница към османската столица) е била арена на бойните действия.

- гр Варна: Братската могила на загиналите руски войни от 14 армейски корпус, Катедрален храм “Свето Успение Богородично” - изграден по идея на княз Дондуков - Корсаков, църквата “Свети Архангел Михаил” със скулптурната композиция “Посрещане на Освободителите”, Паметникът в чест на загиналите украински войни в Руско-турската война, Паметникът на граф Н.П.Игнатиев;

Историческото място е в непосредствена близост до територия с висока концентрация на археологически културни ценности, част от които са в процес на проучване. След като бъдат проучени и оценени е възможно да бъдат социализирани и експонирани в нов специализиран парк “Старите Кории”, който да интегрира привлекателна горска природа, историческо място и археология.

11.6.3. Архитектурни обекти и комплекси:

Най - изразителни с обемно пространственото си въздействие са храмовете с прилежащата им среда в населените места Чернево, Калиманци, Изгрев, Левски, Николаевка, Дръндар - културни ценности с категория от местно значение. Те притежават богато архитектурно - художествено културно историческо наследство на възрожденската епоха. Декларираната храмовата архитектура в гр. Суворово и с. Дръндар не само формира силуетите на площадните пространства, но внася уникални за мястото дух и атмосфера. Неповторима местна специфика излъчват опазени каменни къщи и прилежащите им каменни стопански постройки в селата Николаевка, Изгрев и Левски. Ансамблите от къщи с каменни фасади към улиците и многобройните каменни чешми са съхранили характерни щрихи от визията на населените места отпреди повече от един век. За съжаление голяма част от декларираните архитектурни недвижими културни ценности днес не съществуват.

Извадка от списък на НИНКН на архитектурните обекти и комплекси с допълнена информация за актуалното състояние на обектите и точното им местоположение - спрямо действащите ЗРП на населените места е приложен по-долу и в Приложение 2, окомплектовано с фотодокументация на отделните обекти.

Списък на архитектурно-строителните културни ценности:

Град Суворово и землището на града - по отношение на обект с номер 11 от списъка									
	ОБЕКТ / адрес, локализация /	кв.	УПИ/ ЕКАТТЕ	Иденти ф/пл.№	Деклариран с:	Обявен: ДВ бр./г. Протокол на НСОПК	Отписан с:	Вид	Категория:
1	Къща на Муса Хюсеинов Ямурлов (разрушена) В имота е опазена друга сграда с качества на КЦ	76	X маг хр. стоки фурна	-	Списък от 16.11.1971 Нов за деклар	-	-	Архитектурно - строителен	-
2	Джамия Джамия с ограден зид, две порти и вградена чешма в зида Джамия "Ахмед паша" (добро физ. Състояние)	89	Джамия	799	Списък от 16.11.1971 Списък от 2.09.1975г П № 4309 29.12.1977 П № 933 27.03.1978	-	-	Архитектурно - строителен Архитектурно - строителен Художествен	-
3	Църква Църква "Възнесение господне"	88	VI Църква	598	Списък от 16.11.1971 Списък от	-	-	Архитектурно - строителен	-

	(добро физ.състояние)				2.09.1975				
4	Къща на Полихрон и Костадин Иванови Къневи Строителна реконстр. - без проект	110	VIк-с за стар. занаяти	1190	Списък от 2.09.1975	-	-	Архитектурно - строителен	-
5	Къща на насл. на Яна Костадинова Гочева (Не съществува)	61	VI	842	Списък от 2.09.1975	-	-	Архитектурно - строителен	-
6	Къща на Веселин Георгиев Ялъмов - (разрушена)	115	IV	1279	Списък от 2.09.197	-	-	Архитектурно - строителен	-
7	Къща на Велико Янев (Не съществува)	114	VII	1262	Списък от 2.09.197	-	-	Архитектурно - строителен	-
8	Къща на Али Хюсеинов (тежко физич. състояние)	107	XVIII	1158	Списък от 2.09.197	-	-	Архитектурно - строителен	-
9	Къща на Мехмед Мустафов Ахмедов (добро физ. Състояние)	88 цен.	-	1290	Списък от 2.09.197	-	-	Архитектурно - строителен	-
10	Къща на Стоян Гочев (Не съществува)	88 цен.	-	1293	Списък от 2.09.197	-	-	Архитектурно - строителен	-
11	Новата чешма м. "Бозлука" (Тежко физ. състояние)	изв рег.	-	Нов ПУП, в проц.	Списък от 2.09.197	-	-	Архитектурно - строителен	-
12	Чешма /при кръстовище от ос.т. 151/ (разрушена)	-	-	-	Списък от 2.09.197	-	-	Архитектурно - строителен	-
13	Чешма "Чикира" /между ос т.252, 253, 276 и 277/ В добро състояние	137а	III- общ пералня, озел.	1688	Списък от 2.09.1974	-	-	Архитектурно - строителен	-
14	Острата чешма В добро състояние	45	озеленяване	689	Списък от 2.09.197	-	-	Архитектурно - строителен	-
Село Чернево									
1	Църква "Света Троица"	40	IV	310	Списък от 17.07.1974 П № 933 27.03.1978	-	-	Архитектурно - строителен Художествен	местно ¹⁸
2	Къща на Наско Георгиев Гатев от 1884	41	XX	205	П № 2402 16.07.1982	-	-	Архитектурно - строителен	-
3	Къща на Христо Ст. Хаджията Руина в 2 имота	22	I и XII	122	П № 2402 16.07.198	-	-	Архитектурно - строителен	-
Село Николаевка									
1	Църква "Св.Атанасий"	20	V култ дом църква	105	Списък от 2.09.1974	-	-	Архитектурно - строителен Художествен	местно ¹⁹
2	Къща на Димитър Желязков Кондов	48	XIV	445	П № 2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
3	Къща на Петко Георгиев	33	XI	353	П № 2629	-	-	Архитектурно -	-

¹⁸ По данни от писмо на Варненската и Великопреславска Света Митрополия - изх ном 716 от 06.11.2014

¹⁹ По данни от писмо на Варненската и Великопреславска Света Митрополия - изх ном 716 от 06.11.2014

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

	Авджийски				20.07.198			строителен	
4	Къща на Керлина Иванова Драганова	49	XIII	428	П № 2629 20.07.198	-	-	Архитектурно - строителен	-
5	Къща на Демир Радев	21	II	109	П № 2629 20.07.198	-		Архитектурно - строителен	-
6	Къща на Кольо, Христо и Пенчо Петрови	8	III	58	П № 2629 20.07.198	-		Архитектурно - строителен	-
7	Къща на Калица Димитрова Рахнева (тежко физ. състояние)	38	IV	233	П № 2629 20.07.198	-	-	Архитектурно - строителен	-
8	Къща на Тодор Цветков Куртев	32	X	338	П № 2629 20.07.198	-	-	Архитектурно - строителен	-
9	Къща на Демир Мурадов	31	XVIII	232	П № 2629 20.07.198	-	-	Архитектурно - строителен	-
Село Просечен									
1	Къща на Демир Любчев	2	VI	6	П №2402 16.07.1982	-	-	Архитектурно - строителен	-
2	Къща на Петър Димитров	11	II	68	П №2402 16.07.1982	-	-	Архитектурно - строителен	-
Село Левски									
1	Къща на Минка Кирова и Стойка Георгиева, продали на Станка Янчева Недялкова (дъщеря и внучка)	28	XII	123	Писмо № 2402 от 16.07.1982г	-	-	Архитектурно - строителен	-
2	Къща на Рада Янчева - Руина	29	XXIV	162	Писмо № 2402 от 16.07.1982	-	-	Архитектурно - строителен	-
3	Църква "Св. Архангел Михаил"- руина	36	X църква	222	Списък от 17.07.1974	-	-	Архитектурно - художествен	Местно
Село Калиманци									
2	Къща на Спас Желязков	26	VII	150	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
3	Къща на Йорданка Стойкова	11	XIV	133	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
4	Къща на Недю Жеков	29	X	103	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
5	Къща на Ради Каталиев Янков - Руина	15	VII	75	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
6	Къща на Георги Русев Вълков	16	I	83	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
7	Къща на Ради Пеев	6	VII	24	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
8	Къща на Никола Димитров	11	VI	139	П №2629 20.07.1983	-		Архитектурно - строителен	-
9	Църква	18	III църква	149	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
10	Училище- обезличено	18	I	147	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
Село Изгрев									

1	Църква "Св.Петка"	36	III църква	142	Списък от 17.07.1974	-	-	Архитектурно - художествен	Местно
Село Дръндар									
1	Къща на Шеин Хюсни Юсупов- разрушена	19	XII	124	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
2	Къща на Илшия Хасанова Хасанова	5	X	23	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
3	Къща на Исмаил Юмеров Мустафов- разрушена	18	VI	132	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
4	Къща на Нури Мустафов Рамаданов	6	VIII	29	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
5	Къщана Зехра Шехмедова Хасанова- разрушена	8	III	40	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
6	Къща на Мустафа Исмаилов Мустафов	9	IX	53	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
7	Килийно училище - разрушено	9	XII	55	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
8	Джамия	9	XII	55	П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
9	Чешма пред джамията		I озел		П №2629 20.07.1983	-	-	Архитектурно - строителен	-
Село Баново									
1	Къща на Иордан Павлов Николов	18	II	58	П №2629 20.07.1983			Архитектурно - строителен	
2	Къща на Велика Димитрова Митева	17	III	118	П №2629 20.07.1983			Архитектурно - строителен	
3	Къща на Димитър Стаматов Янакиев	3	XI	84	П №2629 20.07.1983			Архитектурно - строителен	

Актуалното състояние на архитектурно-строителните културни ценности е описано и фотодокументирано в Приложение 2:

Списъците със сгради, културни ценности на територията на Община Суворово не са актуализирани повече от тридесет години. Не е осъществяван мониторинг на състоянието на архитектурно строителните културни ценности. Усложнените и скъпи проектни процедури затрудняват частните собственици и те предпочитат да изоставят архитектурно-строителното наследство да се саморазруши, а не да инвестират в поддръжката му. Дълги години липсваше система за контрол, както и ясен регламент от права и задължения по опазването на наследството, както за местната администрация, така и за частните стопани на сградите. В резултат от горното се наблюдават следните тенденции:

А. Разрушени архитектурно-строителни културни ценности както следва:

1. Къща на Муса Хюсеинов Ямурлов - гр.Суворово, кв.76, УПИ X-маг, фурна);
2. Къща на наследниците на Яна Костадинова Гочева – гр.Суворово, кв. 61; УПИ VI-842;
3. Къща на Веселин Георгиев Ялъмов - гр.Суворово, кв. 115 УПИ VI 1279 и 1280;
4. Къща на Велико Янев - гр.Суворово, кв.114; УПИ VII-1262
5. Къща на Стоян Гочев - гр.Суворово, кв.88, няма планоснимачен номер.
6. Къща на Шеин Хюсни Юсупов – с. Дръндар, кв. 19, УПИ X-124
7. Къща на Исмаил Юмеров Мустафов – с. Дръндар, кв. 18, УПИ VI-132
8. Къща на Зехра Шехмедова Хасанова – с. Дръндар, кв. 8, УПИ III-40
9. Килийно училище - с. Дръндар, съборено, кв. 9, УПИ XII-55
10. Къща на Ради Каталиев Янков - ц. Калиманци, кв. 15, УПИ VII-75

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

11. Къща на Христо Ст. Хаджията - с. Чернево, кв.22, УПИ XII -122 и I-122;
12. Къща на Рада Янчева с. Левски, кв.29, УПИ XXIV-162;
13. Чешмата под номер 12 в гр Суворово също не съществува. Съборена е при прокарване на улична регулация.

В предварителния проект се предвиждат следните мерки по отношение на разрушените 13 паметника на културата.

- Чрез общинската администрация се изисква от съвременните собственици на имоти в които са били културните ценности всякаква лична архивна информация: стари планове, скици, събитийни фамилни снимки, описания и др за разрушените сгради.
- Проверява се общинския архив за налична архивирана информация за обектите.
- Общинската администрация изисква от НИНКН информация дали института има опазена архивна документация за горните 13 обекта.

Екипът на ОУП обследва намерената информация и във фаза окончателен проект предлага възстановяване по архивна документация на онази част от разрушените културни ценности, за които е намерена достатъчно подробна информация. В случай, че такава липсва и/или е оскъдна и непълноценна за нуждите на възстановяването, то Планът предлага при актуализиране на списъците с културни ценности горе изброените 13 деклариран паметника на културата да бъдат свалени от актуализирания списък, поради невъзможност да бъдат възстановени.

Б. Архитектурно-строителни културни ценности, които съществуват, но са в изключително тежко физическо състояние, необитаеми, доведени до състояние, при което е опасно и почти невъзможно документирането им, за нуждите на автентични проектни дейности за реставрация и опазване. В тази група попадат предимно обекти, частна собственост, които не са обгрижвани и природата е превзела имотите, превръщайки ги в непроходима джунгла от храсти и саморасли дървета. Примери за културни ценности в това състояние са:

1. Къща на Али Хюсеинов - гр.Суворово, квартал 107, УПИ IV-1158
2. Къща на Велика Димитрова Митева - с. Баново, кв.17, УПИ III-118
3. Къща на Нури Мустафов Рамаданов - с. Дръндар, кв. 6, УПИ VIII-29
4. Къща на Петър Димитров - с. Просечен, кв. 11, УПИ II-68
5. Къщата на Наско (Паско) Георгиев Гатев - с. Чернево, кв. 41, УПИ XX-205
6. Къща на Георги Русев Вълков - с. Калиманци, кв. 16, УПИ I-83
7. Къща на Никола Димитров - с. Калиманци, кв. 11, УПИ VI-139
8. Къща на Керлина Иванова Драганова - с. Николаевка, кв. 49, УПИ XIII-428
9. Къща на Демир Радев - с. Николаевка, кв. 21, УПИ II-109
10. Къща на Калица Димитрова Рахнева - с. Николаевка, кв. 38, УПИ IV-233
11. Храм „Св. Архангел Михаил” с. Левски, кв.36, УПИ X-222 за църква

Особено тревожно е състоянието на великолепия каменен храм в „Св. Архангел Михаил”с. Левски. Духовната обител е била документирана през август 1993 г.от която документация е видно, че към момента на изготвяне на проекта сградата е била в значителна степен опазена. Сградата е прекрасен образец на храмовата ни архитектура. Все още за обекта може да предприемат спасителни укрепителни дейности, за да бъде коректно документирано актуалното му състояние и да бъде възстановен с максимално опазване на автентичния каменен градеж и архитектурна пластика. Необходима е спасителна конструктивна намеса. В писмо-справка от Варненска и ВеликопреславскаСвета Митрополия (изх.ном.716 от 06.11.2014 г) става ясно, че за храма има одобрен проект по мярка 322. Ако е представена старата проектна документация от 1993 г., предвидените мерки ще се окажат неадекватни на актуалните нужди от намеси за опазване на културната ценност. Бюджетът ще бъде недостатъчен и културната ценност ще бъде необратимо загубена за

идните поколения. Необходимо е да се установи дали в одобрената проектна документация се работи с актуална или с архивна информация. Към обследването на актуалното състояние на архитектурно-строителни културни ценности е изготвена подробна фотодокументация в Приложение към текстовата част на проекта във фаза Диагноза.

Планът предлага спешни мерки от страна на общинската администрация в посока на :

- Изисква официално от Варненска и Великопреславска Света Митрополия изготвяне на актуална към физическото състояние на Храм „Св. Архангел Михаил” с. Левски, проектна документация за възстановяване на храма.

В предварителния проект се предвижда опазване и възстановяване на архитектурно - строителните културни ценности, които съществуват, но са в изключително тежко физическо състояние.

В. В третата група попадат архитектурно-строителни културни ценности, които са самодейно поддържани и в значителна степен са изгубили качествата си на културни ценности. Наблюдават се намеси без одобрени от НИНКН проектни документи, довели до обезличаване на сградите. Практика е зад високи дувари в сравнително големите селски имоти да се реализира ново строителство, а сградите културни ценности да се ползват за скаладове и като помощни постройки. Примери за незаконни намеси или за безгласна подмяна в предназначението на сградите са:

1. Къща на Полихрон и Костадин Иванови Къневи -гр. Суворово, кв. 110, УПИ XVI-1190 - комплекс старинни занаяти)
2. Къща на Йордан Павлов Николов - с. Баново, кв.18, УПИ II-58
3. Къща на Спас Желязков - с. Калиманци, кв. 26, УПИ VII-150
4. Къща на Ради Пеев - с. Калиманци, кв. 6, УПИ VII-24
5. Къща на Кольо, Христо и Пенчо Петрови - с. Николаевка, кв. 8, УПИ III-58
6. Къща на Тодор Цветков Куртев - с. Николаевка, кв. 32, УПИ X-338
7. Къща на Демир Мурадов - с. Николаевка, кв. 31, УПИ XVIII-232

В предварителния проект се предвижда опазване и възстановяване на архитектурно - строителните културни ценности. Те са отразени в плана - схема на културното наследство. Наложителна е актуализация на списъците с архитектурно строителни културни ценности и да се изискат технически паспорти на сградите с документиране, обследване и процедиране на мерки за възстановяване и последващо поддържане.

Значително по-добро е състоянието на храмовата архитектура. Църквите, джамиите и прилежащата им среда имат много проблеми с покриви, основи, дограма, достъпна среда, описани подробно в Приложение 2: Архитектурно строителните културни ценности - анализ на актуалното състояние и фотодокументация. Общото физическо състояние позволява документиране, обследване и навременно процедиране на мерки за опазването им. Част от църковните сгради са наскоро реставрирани, други в процес на ремонтни строителни дейности. Забавя се реализацията на проект за реставрация на църквата „Света Троица” в с. Чернево. Има разработен проект по мярка 322, който през този програмен период не е финансиран. Препоръчва се актуализация на проекта, спешно процедиране и намиране на финансиране, за да бъде опазена културната ценност.

На територията на общината има две джамии (в гр. Суворово и с. Дръндар) и осем църкви Писмо на “Варненска и Великопреславска Света Митрополия” - изх.ном 716 от 6.11.2014 г.], както следва:

Храм “ Св. Възнесение Господне” в гр. Суворово

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Храм “Св. Троица” в с. Чернево
 Храм “Св. Св. Кирил и Методий” в с. Калиманци
 Храм “Св. Петка Параскева” в с. Изгрев, построен през 1858 г.
 Храм “Св. Архангел Михаил” в с. Левски, построен през 1871 г. (великолепно творение в изключително тежко физическо състояние с риск от безвъзвратна загуба на оригинала)
 Храм “Св. Архангел Михаил” в с. Левски, построен през 2004 г.
 Храм “Св. Атанасий” в с. Николаевка, построен през 1848 г.
 Храм “Всички български свети” в с. Баново, построен и осветен през 2009 г.

Подробна информация за актуалното състояние на Архитектурно-строителните културни ценности има в Приложение 2, окомплектовано с фотодокументация на отделните обекти.

Етнографски обекти и комплекси:

На територията на Община Суворово няма опазени, декларирани и/или обявени автентични етнографски обекти и комплекси.

Етнографски профил имат обществени колекции, както следва:

Музеи, обществени колекции:

	Наименование	Профил	Местонахождение	Забележка
1	Къща музей на Петър Дънов	Етнографски	с. Николаевка	Не фигурира в списъка на обществените колекции за Област Варна
2	Общински музей гр Суворово Собственост - общинска	Общ. колекция: археология; етнографска и фотоизложба, посветена на ген. Суворов и маршал Толбух	гр. Суворово	№ 2 от списък за Област Варна, съгласно чл.8, от Наредба № Н-9 от 27 април 2012 г. за реда за създаването и управлението на обществените колекции
3	Общ. колекция / Собственост - НЧ "Зора 1912"	Специализирана - етнографска	с. Чернево	№ 3 от списък за Област Варна, съгласно чл. 8 от Наредба № Н-9 от 27 април 2012 г. за реда за създаването и управлението на обществените колекции

Музей в къщата на П. Дънов в с. Николаевка експонира битово стопанската и духовна историята на селото, основните поминъци на местното население, занаятите. Един от добре развитите занаяти е терзийството. Освен етнографската музейна сбирка, етнографският музей е домакин на семинари: (август 2013 г семинар на тема „Разработване на ефективни стратегии за разрешаване на междуличностни конфликти. Начини за емоционално изразяване“. Семинарът е част от проекта „Колелото на живота“, който Фондация “Децата на бъдещето” реализира през тази 2013 г, с финансовата подкрепа на Община Варна).

Общинският исторически музей в град Суворово е разположен в централната му част, в непосредствена близост на сградата на общината и в ансамбъл с архитектурно строителният паметник на културата - “Ибрахим ага джамия - 1660 “г.

Музея представя експозиции от богатата етнографска колекция, материали и фотоси от обществено - политическото и историческото развитие, свързани с материалната и духовна култура на населението живяло по тези места от 4 800 г. пр. Хр., с дейността и живота на генерал Суворов, материали от епохата на Възраждането и новата история.

На територията на общината, за нуждите на туризма са разработени три обекта, които по свой специфичен начин експонират в интериора и екстериора на комплексите традиционният български дух и атмосфера. Комплексите разполагат със собствени колекции от стари предмети на бита, оръдия на труда и в дворовете и градинските площи, заведенията за хранене и други обществено достъпни части по свой своеобразен начин възпроизвеждат, аранжират и популяризират устойчиви културни ценности, свързани с традиционна храна, напитки, бит, обичаи и забавления.

Гореспоменатите комплекси са: “Барите”- с. Чернево, “Калимански хан” в село Калиманци и “Ваяците” в село Баново.

Необходима е ясна доктрина на НИНКН /МК по отношение на етнографските ценности. Не са малко примерите за подмяна на автентични етнографски ценности, които се наблюдават в нашето съвремие. "Етнографски комплекси" има в почти всяко българско село. Така се нарича всяка къща / комплекс за гости, построена в "традиционен стил" в двора и/или в интериора на която има случан сбор от предмети на бита от недалечното ни минало. Отворени за отговори са въпросите: Колко от самодейните етнографски комплекси експонират автентични за мястото ценности? Как се удостоверява автентичността и принадлежността на предметите към конкретното място?

11.6.4. Образци на парковото изкуство и ландшафтната архитектура, Природни ценности:

На територията на община Суворово няма деклариран образци на парковото изкуство.

А / Природен феномен “Побити камъни”- “Бановска група” част от 33 BG0000132 “Побити камъни”, която препокрива обявената със Заповед РД-817 от 23.08.2002 г защитена местност с наименование “Побити камъни”

На територията на Община Суворово в землището на с. Баново се намира “Бановската” група от природния феномен побити камъни, разположен в землищата на четири съседни общини Аксаково, Девня, Белослав и Суворово. За Природната забележителност “Побити камъни” е изработен устройствен проект, който създава териториална организация и маршрутна връзка между отделните групи от скални феномени и който детайлизира решения за опазване и експониране на уникалните геоложки образувания, специфичен ландшафт и богатство на флора и фауна.

Природната забележителност “Побити камъни” се управлява от Дирекцията на Природен парк “Златни пясъци”.

Бановската група се намира на 2 км юг-югозапад от с.Баново. Разположена е на площ от 30,5 ха. и е достъпна от общински път VAR1023, свързващ селата Слънчево - Баново. Устройствоият план предвижда абтомобилни, пешеходни и конни маршрути с достъп от североизток, посредством общинския път VAR1023.

Обследването на актуалното състояние констатира наличие на четири фактора, които оказват силно компрометиращо Природната забележителност влияние:

1.Достъп:

Обществената транспортна връзка Варна-Баново, към момента е спряна. Автомобилният достъп до групата е тупиков. За да се стигне до бановската група, единствения автомобилен път преминава по границата на утайниците на свинекомплекса на с. Слънчево, откъдето се разнасят аромати, достигащи до АМ “Хемус”. ОУОП следва да предложи алтернативен достъп до групата.

2.Наличие на зона с производствен характер на северната граница на защитената местност:

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

В съседство на Бановска група са разположени сградите на бивша ферма за щрауси. В момента материалната база не се стопанисва и поддържа. Оградена е с високи, плътни огради, завършващи с редове от бодлива тел, и като цяло създава неприятна визия за експониране на природната забележителност.

3. Наличие на техническа инфраструктура:

През “Бановската група” преминават надлъжно два въздушни електропровода, чиито мощни метални стълбове просичат грубо цялата защитена местност и се намесват във всеки панорамен фотокадър.

4. Наличие на нерегламентирано сметище:

В зоната, отредена за паркинг и приемно - организационно пространство за туристи, е образувано нелицеприятно нерегламентирано сметище.

Предварителния проект предвижда:

1а Нова пътна връзка от АМ “Хемус” до с Баново, която осигурява по добра свързаност на “Бановската” група от природния феномен побити камъни с останалите групи от землищата на общините Аксаково, Девня и Белослав.

2а В правилата към плана са указани конкретни изисквания към предназначението на имота, свързани с процедуриране на възможна промяна предназначение единствено към чисто био производство и обвързване на производството с експониране на биологично чисти стоки и услуги, които да обогатят профила на предлаганите атракции.

3а С цел запазване целостта на скални образувания и местообитанията, предмет на опазване в ЗМ “Побити камъни” - “Бановска група” в окончателния вариант на ОУП Суворово отпада предвидената с предварителния проект на ОУП, реконструкция на преминаващия въздушен електропровод през защитената територия.

4а Нерегламентираното сметище е предвидено като терен за рекултивация.

Б / Защитена местност “Цар Борисов лопен”

Природозащитен статут: Критично застрашен български ендемит.

Намира се в близост до село Чернево в непосредствена близост до кариерите.

Описание: Многогодишно тревисто растение. Цветоносните стъбла изправени, високи 40–70 cm, бялонапластени. Стъбловите листа намаляват във височина. Съцветията са бледожълти метлици. Насекомоопрашващо се растение. Размножава се със семена.

Обитава специфичен хабитат – отворени тревни съобщества на мергелни склонове с каменисти излази. Вид със слаба конкурентна способност, срещащ се по крайно бедни на хранителни вещества, сухи, слънчеви места.

Включен в списъка на защитените растения съгласно Закона за биологичното разнообразие.

Отрицателно действащи фактори са ограниченото разпространение, екстремните условия на местообитанието и опитите за залесяване на хълмовете.

Проблем на защитената местност и на голяма част от землището на с. Чернево е силното запрашаване от кариерите.

Предварителния проект предвижда достъп до обекта по трасето на съществуващи полски пътища. Не се предвижда залесяване в прилежащата среда на защитената местност.

Плана предлага зони за защитно залесяване, по източните скатове на хълма с кариерата извън границите на въздействие върху застрашения ендемит и съобразени с отрицателно действащите на местообитанието фактори, за да се защитят и опазят както Цар Борисовия лопен, така и местното население, а природолюбителите да се радват на възстановен и природосъобразен ландшафт.

В / Защитена местност “Урумово лале”

Природозащитен статут: Уязвим български ендемит.

Намира се в близост до село Чернево на източния скат на кариерите.

Описание: Многогодишно тревисто луковично растение. Стъблото е голо, високо 15–45 cm. с 3 до 5 синкавозелени листа и еднакви, обратнойцевидни, жълти, рядко червени, без петно околоцветните листчета. Размножава се със семена и вегетативно.

Обитава сухи каменисти места на варовита скална основа. Среща се в тревисти съобщества и разредени храсталаци с ограничен брой находища. Образува фрагментирани популации с много добра численост.

Отрицателно действащ фактор е деградацията на хабитата в резултат на разработване на каменни кариери, бране за букети, събиране на луковици за засаждане в градини или с търговска цел, пашата на селскостопански животни.

Защитената местност и голяма част от землището на с. Чернево са подложени на отрицателно въздействие от запрашаване от кариерите.

Предварителния проект предвижда зони за защитно залесяване, по източните скатове на хълма с кариерата извън границите на въздействие върху застрашения ендемит и съобразени с отрицателно действащите на местообитанието фактори. Предвиденото залесяване е значима мярка за възстановяване на природосъобразния и с естетичен облик ландшафт.

Да се извършат проучвания и при обоснована необходимост от обособяване на зони за защитно залесяване в района на ЗМ “Цар Борисов лопен” и “находище на Урумово лале”, да се изработи проект, в който ясно да е указано най-подходящото местоположение на предвидените за залесяване площи.

Г/ Защитена гора

Намира се на южната, югозападна граница на Природната забележителност “Побити камъни”- “Бановска група”. Извън обхвата на защитената гора и в непосредствена контакт с нея и с побитите камъни се намира местността “Батаклията” - традиционно място за отдих на туристи природолюбители. В обхвата на местността “Батаклията” попадат вековни дървета “Момино дърво”, “Майчино дърво”, “Змейово дърво”, живописни скали и каменни чешми.

Предварителния проект предвижда отреждане за горски парк “Батаклията” - “Побити камъни” с обхват гореописаните територии. Разработени са маршрути “без следа”, които да обхванат атрактивните и предложени за опазване и защита вековните дървета.

Д / Защитена зона “Сухата река”

От землищата на с. Изгрев, с. Николаевка и с. Левски протича мрежа от дерета и ручей, които оформят част от изворната зона и най-горното течение на Сухата река. Сухата река води началото си под името Изворско дере от извор-чешма (на 333 м н.в.) в западната част на Франгенското плато, на 1 км южно от с. Изгрев. Протича през множество землища в северна посока в широка долина. Извън териториалния обхват на община Суворово, долинат ѝ придобива каньоновиден характер със стръмни (на места до 100 м) скалисти брегове, а северно от село Карапелит коритото ѝ окончателно пресъхва и оттам до устието си продължава като суходолие. На 4 км северно от село Краново, община Кайнарджа навлиза в румънска територия и се влива като суходолие в югозападния ъгъл на езерото Олтина, разположено на десния бряг на Дунав.

По коритото на Сухата река има много природни забележителности, редки растителни и животински видове, скални манастири, пещери, култови места. Най-горното течение на реката се характеризира с изобилие от извори, аязми, около които във времето са съградени каменни чешми, достигнали до днес.

Значим проблем на защитената зона е спекулативната промяна на предназначението на

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените земеделска земя в урбанизирани територии от периода на “строителния бум”. За съжаление новоизградени колективни жилищни сгради по западния бряг на язовир Николаевка са нанесли груби щети, които компрометират не само визията на населеното място, а цялостната визия на защитената зона и язовира в частност. Колективните жилищни сгради променят мащаба, природосъобразния облик на населеното място за десетилетия напред. А село Николаевка в селищните си граници заема значителна по размерите си площ и наполовина имотите остават незастроени.

Предварителния проект предвижда опазване на каменните водопойни чешми, като устойчиви самобитни средища за общуване, със значим културен заряд.

Предварителния проект предвижда опазване на вековните дървета дъбове, отразява тяхното местоположение в графичната част на проекта и предвижда режими на защита.

Предварителния проект предвижда опазване на каскадите от язовири и рибарници, като съществен елемент, формиращ уникален за средата ландшафт и устройва до всеки един от тях места за къмпинг върху общинска земя.

Предварителния проект не потвърждава процедураните подробни устройствени планове в обхвата на защитена зона “Суха река” (в землищата на с. Николаевка и с. Изгрев). В графичната част на проекта същите са отразени като земеделски земи с начин на трайно ползване, какъвто са имали преди процедурите по околна среда, като е оставен контур указващ обхвата на одобрените във времето подробни устройствени планове.

Е/ Защитена зона BG0000635 „Девненски хълмове” в землищата на гр. Девня, с. Падина, с. Кипра, община Девня, област Варна и с. Чернево, община Суворово, област Варна с обща площ 2977.513 дка.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000635 „Девненски хълмове” са следните типове природни местообитания: Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia); Понто-Сарматски степи; Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*.

Защитена зона “Девненски хълмове” пепокрива територията на Защитена местност “Цар Борисов лопен” и за нея важат посочените по-горе намеси.

11.6.5. Индустриално наследство

На територията на общината няма значими обекти носители на качества на индустриалното наследство.

Изключение прави общинския център, в който са опазени стара мелница в източния край на населеното място и ЖП гарата. Опазен обект с историческа и архитектурно-строителна стойност е и бившата сграда на дизелова централа. С изключение на гарата двата обекта са частна собственост не са достъпни за подробно обследване. Характерен елемент от силуета на с. Чернево е съоръжение - водна кула, което плана предлага за опазване.

В качеството си на характерни и самобитни за средата традиционни източници на водоснабдяване и устойчиви социални средища са оценени множество каменни добруджански чешми, които планът предлага за деклариране, възстановяване, социализиране и експониране.

Предварителния проект предлага гореспоменатите обекти за оценка и защита, като единични архитектурно-строителни културни ценности и предвижда опазването им.

11.6.6. Произведения на изящни и приложни изкуства

Монументална украса:

По данните от стар списък от 1984 г, предоставен от Община Суворово.(Архивна извадка от мемориална схема на Окръжна дирекция “Културно-историческо наследство”

Варна), актуализирана и допълнена, на територията на общината са описани следните обекти на монументална украса:

1	Наименование и вид на творбата	местонахождение	Автори	Година на откриване
2	"Момиче", скулптурна фигура в камък	гр. Суворово, до читалището	Бл. Иляев	
3	Пано "Посрещането на генерал Суворов"	гр. Суворово, център	Ил. Касабов Й. Денев	1980
1	"Плодородие" сграфито	гр. Суворово, хижата на ТПК	Ил. Касабов Й. Денев	1976
2	"Плодородие" стенопис	гр. Суворово, хижата на ТПК	Й. Денев	1976

В правилата към плана Предварителния проект предвижда мерки за опазването им.

11.6.7. Паметни плочи

По данните от стар списък от 1984 г, предоставен от Община Суворово.(Архивна извадка от мемориална схема на Окръжна дирекция "Културно-историческо наследство" Варна),актуализирана и допълнена, на територията на общината са описани първите седем паметни плочи, от които до днес са опазени първите четири, експонирани са първите три от списъка.

	На какво (кого) е посветена	Местонахождение	Година на откриване
1	На Димитър Добрев Георгиев (1908-1944)	с. Изгрев, училището	1980
2	На Димитър Кондов (1881-1923)	с. Николаевка, центъра	1981
3	На Генерал Суворов	гр. Суворово, извън града, на мястото на сражението. Преместена в двора на музея в гр. Суворово	1977
4	На Драган Стоянов Драганов (1856-1931), поборник опълченец - паметна плоча	гр. Суворово Паметна плоча, която е била на стена на хран магазин в центъра / демонтирана, на съхранение в поликлиниката	-
5	На Иван Йосифов Стефанов - Кожухин / паметна плоча посветена на руски войн	гр. Суворово Днес не е известно местонахождението й	-
6	На Маршал Толбухин - паметна плоча	гр. Суворово Демонтирана с неизвестно местонахождение. Намирала се е срещу училището	1977
7	На Тодор Ялъмов (1875-1932) - основател на партийната организация в с. Суворово	гр. Суворово, домът му. Днес не е известно местонахождението й	-
8	Паметна плоча на Дядо Черньо - основател на съвременното село VII-VIII в. (извън списъка от 84 г)	с. Чернево център, пред читалището	След 1984 г
9	Паметна плоча, указваща мястото на родната къща на Петър Дънов (извън списъка от 84 г)	с. Николаевка, центъра	След 1984 г
10	Паметна плоча в памет на Княз Поманов Ник. Николаевич 1931-1892, главнокомандващ Руско -Турската война 1877-1878 г (извън списъка от 84 г)	с. Николаевка, пред кметството	След 1984 г
11	Паметна плоча, посветена на набор 1946 (извън списъка от 84 г)	с. Николаевка, центъра	1986 г

В правилата към плана Предварителния проект предвижда мерки за опазването им.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

11.6.8. Исторически и войнишки паметници

По данните от стар списък от 1984 г, предоставен от Община Суворово.(Архивна извадка от мемориална схема на Окръжна дирекция “Културно-историческо наследство” Варна), актуализирана и допълнена, на територията на общината са описани следните исторически и войнишки паметници:

	На какво (кого) е посветена	местонахождение		година на откриване
1	На Атанас Георгиев (1805-1865), възпоменателна плоча с размери 172/85 см. поставена хоризонтално на каменен постамент	с. Николаевка, двора на църквата	-	1865
2	На загинали във войните 1912-1918, чешма паметник	с. Николаевка, центъра	-	1929
3	На загинали във войните 1912-1918, архитектурно-скулптурна композиция	гр. Суворово, център	ск. К Шиваров	1939
4	На Здравко Бомбов (1923- 1943) архитектурно-скулптурна композиция	гр. Суворово, център	арх. Аръмов, ск. П. Джаферов	1960
5	На загиналите руски войни в битката на 9 юни 1774 г по ръководството на Ген. Суворов, архитектурен паметник-чешма	гр. Суворово, извън града, преместен в двора на музея	арх, Горанов	1977
6	Паметник на Васил Левски, архитектурно-скулптурна композиция	с. Левски, център в паркова среда	-	1995
7	Паметник на загиналите във войните 1912-13; 1915-18 и 1944-45 г (извън списъка от 84 г)	с. Чернево център	-	След 1984 г
8	Паметник на Варненска комуна (извън списъка от 84 г)	с. Николаевка, центъра	-	След 1984 г

В правилата към плана Предварителния проект предвижда мерки за опазването им.

11.6.9 Народни занаяти

Град Суворово е изявен занаятчийски център до средата на миналия век. През 1872 г. унгарският учен и пътешественик Феликс Каниц описва Козлуджа като село с около 1800 души, обитаващи различни махали: Голямата джамия – 125 къщи; Новата джамия – 114 къщи; Татарската махала – 30 къщи; циганската махала с 33 къщи; махалата Варош – 108 български къщи, разделена дели на две „гръцка” – в най-южната част на селото и българска махала между гръцката и турската. Въпреки своята големина средищният град наподобявал село, поради факта, че липсвали представителни сгради и благоустроеност. Освен къщи Ф. Каниц описва наличието на железарски дюкяни -4; ханища с кръчми – 5; дюкяни- 40 (за обувки, бакалски, бояджийски, терзийски, налбантски, пушкарски, кожухарски, абаджийски, мутафчийски, сарашки, манифактурен и др); кафенета-6; фурна-1; каменна магация-1; вятърна мелница- 1; ракиени казани-2; мелници-5; тепавици-3 и др.”[В Тонев, К. Стоянов „История на село Суворово”]

След Освобождението, Суворово запазва значението си на голям занаятчийски център в общината. На мястото на сегашния център на града е била чаршията (търговската улица) с многобройни дюкяни. Там излагат стоката си майсторите – сарачи, дърводелци, абаджии, калпакчии, ковачи, брадвари, калайджии, бъчвари, коларо-железари и т. н.

През септември 1946 г в с. Новградец възниква шивашка кооперация „Труд”, която не успява да обедини всички занаятчии и в селото остават да доминират 41 работодатели – главни индустриалци, занаятчии и търговци.

В началото на 1948 г. всички стопански предприятия (валцова мелница, маслобойна, тухларница, варджийница, дарази, каменни кариери и др.) се обединяват в едно стопанско предприятие ОСП „Промкомбинат”-клон Новградец, което претопява и унифицира

самобитния занаятчийски талант.

В град Суворово се намира къща на Полихрон и Костадин Иванови Къневи. Разположена е в квартал 110, УПИ VI, отреден за комплекс за старинни занаяти. Сградата за съжаление е частично съборена. Наблюдава се ново строителство над солиден каменен градеж над полувкопан сутерен - част от сградата на бивше килийно училище. Новите намеси са обезличили и направили трудно четима културната ценност. Собственикът е опазил оригинални елементи от дървената конструкция. Има следи от колорит по дървените колони. Каменният градеж е на кал с дървени сантрачи. Обекта се нуждае от спешна специализирана намеса.

База за workshop за млади хора по проект "Занаятите и търговията на Европейския пазар" (№ LLP - 2012 - СОМ - МР - 173 по програма "Учене през целия живот" на Европейския съюз) през 2014г. предлага етнографски комплекс „Барите”, с.Чернево. Комплексът разполага с “музей на занаятите на открито” и експонира в градинските пространства предмети, свързани с бита и с упражняването на старинни занаяти.

Работната среща под надслов „История на старите занаяти в региона” предлага възможности ученици и учители да правят съвместно мартеници, керамични съдове, велокденски яйца, да тъкат на стан, да сякат монети, да месят и точат баница, да ловят риба. Облечени в народни носии се хващат на кръшно българска хоро. По смелите опитват обиколка на комплекса с такси (магаре). Демонстриран е нестинарски танц, характерен единствено за България.

Възраждането на самобитни занаяти е неизползван ресурс на населените места в общината. Обявяването на националната носия за официално облекло е възможност за местното население да обогати палитрата на националните костюми с традиционните ваяшки дрехи.

Възможни са местни управленски мерки за стимулиране на възраждането на автентични занаятчийски дейности, които да предложат самобитни продукти за нуждите на туристическия пазар.

Традиционни познания, култура и дейности по създаване, опазване и използване на сладководно рибно богатство се обвързват със стопанисването на наличните водоеми и рибарници в землищата на с. Левски, с. Николаевка и с Изгрев. Три нови изкуствени микроезера на територията на туристически комплекс “Барите”, упражняват / състезават традиционни любителски риболовни познания.

Стимулирането на био производство от животновъдния сектор вероятно ще подпомогне възраждане и на традиционни занаяти.

11.6.10. Документално наследство, устна традиция и език, книжовни и литературни ценности, народна медицина

Прокудени от родните си места ваяците запазват автентичния си език и старите си традиции и ги пренасят във времето до днес. Диалектът е един от най-старите и е запазен в значителна степен в почти всички села, като се използва и до днес.

Четири библиотеки - две в гр. Суворово и по една в село Чернево и с. Николаевка и читалищата "Пробуда" в град Суворово и още шест - в с. Чернево, с. Николаевка, с. Левски, с. Дръндар, с. Калиманци и с. Изгрев са хранилища и разпространители на местните духовни ценности.

Библиотеката в Читалище „Пробуда” - гр. Суворово е оборудвана по проект „Глобални библиотеки” с компютри и мултимедия. С осигуряването на интернет достъп и техническо обезпечаване на читалищата се създават условия за разпространение на знание чрез използването на информационни технологии.

В читалище „Зора” с. Чернево функционира една библиотека, която се нуждае от основен ремонт, за да бъдат запазени малкото останали произведения с историческа и културна стойност. Ремонтните дейности протичат в момента.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Читалище "Наука-1927" в Левски има библиотека и читалня. Потребителите са 50 – деца и възрастни. Читалищната сграда се нуждае от съвременно обзавеждане и оборудване, което да позволи пълноценна информированост на населението.

В обновената част от сградата на читалище "Светлина-1927" - с. Изгрев, със средства от общинските и държавни субсидии за 2014г са закупени нови библиотечни секции и кухненски мебели.

Читалище "Светлина-1924", регистрирано под номер 3378 в Министерство на Културата. Читалището разполага с 1000 тома книги и група за местни обичаи.

Местните библиотеки с особена гордост предоставят, книги за историята на населените места, спомени, родословни дървета с архивни снимки като:

- "История на село Суворово" от В Тонев и К Стоянов;
- Храм "Свето възнесение господне", гр Суворово, от Й Колимечкова
- "Николаевка от векове за векове" от Г Казанджиев
- "Селянинът с царския часовник" от М Панайотов - с житейски записки, лазарски и коледарски песни от с. Изгрев, 21 приказки;
- "Изгрев нашето село" от Х.Попов, И Миланов и Й Колимечкова - исторически сборник по случай 150 г от построяването на селския храм "Света Петка" (празници и ритуали; коледарски песни, биографични бележки, архивни снимки
- "Tarihi ve kulturu ile Drandar" A Renber - история на село Дръндар на турски език.
- "Пътят на стиховете" , "Светлината на стиховете" и 'Стихове за любовта" местна лирика от Радослав Сяров
- "Еркечки смешки" от Г Т Георгиев - сборник с местни ваяшки анекдоти, разпечатан и подвързан като малка книжка и др.

Документалното наследство, устна традиция и език, книжовни и литературни ценности, народна медицина, подлежат на грижовно опазване и популяризиране от местните културни средища - народните читалища.

Законът за културното наследство поставя под юридическа защита и нематериалното наследство. Освен научно-познавателната и възпитателната стойност, това наследство, представено в подходяща форма и среда, представлява важен елемент от туристическия ресурс на общината.

11.6.11. Обичаи, обреди, празненства, ритуали и вярвания

След 1829 – 1830 г. в селата Николаевка, Левски и Изгрев се заселват преселници от планинските села Еркеч и Голица. Те принадлежат към етнографската група „ваяци, вайковци“. Към тези преселници по-късно се присъединяват нови бежанци и така ваяците стават основното население на селата Николаевка, Левски, Изгрев, Калиманци, Баново Просечен. Единственото село, населено открай време с турци е Дръндар. Днес цигани основно живеят в гр. Суворово и в с. Чернево

В селищата в Общината се празнуват почти всички традиционни български обичаи:

- Зимни – Андреевден, Варвара, Сава, Никулден, Игнажден, Бъдни вечер, Коледа, Нова година /Васильовден, Сурва/, Йордановден, Ивановден, Бабинден, Антоновден, Атанасовден
- Пролетни – Трифон Зарезан, Св. Харалампий, 1 март, Сирница, Тодоровден, Благовец, Лазаровден, Цветница, Великден, Гергьовден
- Летни – Герман, Константин и Елена, Спасовден, Русалска неделя, Еньовден, Петровден, Илинден, Преображение, Голяма Богородица
- Есенни – Кръстовден, Димитровден, Архангеловден

До първите десетилетия на ХХ в. в с. Чернево и гр. Суворово вечерта срещу Васильовден /Нова година/и на самия празник се изпълнява обичаят с маскирани изпълнители „Камили“. Той принадлежи към зимния цикъл календарни празници. В с. Чернево в обичая участват коледари, камилари (дивиджии) и обредната маска „камила“.

Община Суворово е район с развито животновъдство и тук особено се тачи празникът

Гергьовден. Според народните вярвания Св. Георги е покровител на овчарите и на стадата. На този ден се извършват редица обреди за осигуряване на здраве за хора и животни, за постигане на изобилие във всичко, за богат и щастлив живот. Вярват, че през този ден „небето се отваря” и каквото си пожелае човек, се сбъдва. Сред населението в Община Суворово е разпространен обичаят в деня срещу Гергьовден да се берат билки. Смята се, че всяко откъснато на този ден растение става за лек. Вечерта срещу празника всяка домакиня окичва входната врата с коприва, мащерка, здравец, глог, клончета от круша, с букова шума. С клонки от круша накичват също саята, оградата, вратите на стаите, ралото, „светицата” (домашната икона).

За Гергьовден във всяка къща се коли курбан – първото родило се през годината мъжко агне. То се пълни с булгур или с ориз и с дреболиите и се пече в пещ. От опеченото агне с хляб, сирене, чесън и запалена свещ раздават на съседи и роднини. Дава се също на овчаря и на попа – плешка и кожата. Костите на агнето се закопават в лозето, в градината, на нивата или в мравуняк с вярата, „че овцете ще се въдят като мравините”. През този ден местните жители се теглят на кантар и се люлеят на люлки. Люлката е вързана на зелено дърво (орех, черница и др.). На Гергьовден се прави общо хоро на мегдана на селището.

Най-големият летен празник е Еньовден (24 юни), денят на лятното слънцестоене. Рано сутринта всички излизат на високо място, за да посрещнат изгрева на слънцето. После се търкалят в росните ливади, мият се в горските извори. Според поверието на този ден се къпе и слънцето, затова водата притежава изключителна сила. Вярва се още, че на Еньовден билките са най-лековити. Жените берат от тях и свиват венец, през който всички се провират за здраве.

На този ден изпълняват и обичая „Еньова буля”. В с. Николаевка избират едно 4-5 годишно момиченце, наречено „Еньо” или „Еньова булчица”. Обличат го с „червен врахам” (сукман) и на главата му слагат червена вала. Момите са с лазарски премени. Те носят момиченцето на раменете си, като то държи в ръцете си от билката „енювче” и маха със стръковете. Така те обикалят нивите и пеят обредни песни. Обичаят се изпълнява за здраве и да е богата жътвата. Накрая се връщат в дома на момиченцето, правят си обредна трапеза и всички се хранят. След това момите си слагат китките в бакърче, пълно с вода. Момиченцето вади една по една китките и се извършва обредно напяване на китките. По изречените думи за дадена китка се гадае, коя мома за какъв момък ще се омъжи. Утвърдени традиции в с. Николаевка са празнуването на Летен Атанасов ден - празник на църквата Свети Атанасий – първата църква в областта; Димитровден – събор на селото; Бабин ден; Трифон зарезан. Традиция е всеки набор от селото на своята 50-та годишнина да посажда дръвче в обособен импровизиран парк. В селото и околността му са изградени многобройни каменни чешми - живителни социални средища, с вкусна и питейна вода.

Освен в културния календар на общината обичаите, обредите, празненствата, ритуалите и вярванията са самобитни атракции за гостите на общината и тяхното опазване и популяризиране обогатява както ежедневието на обитателите, така и предлаганите продукти на културния, селски, познавателен туризъм.

11.6.12. Музика, песни и танци

Читалище „Пробуда” - гр. Суворово се представя с: Танцов състав „Слънце” - 4 групи, с богата фолклорна програма и концерти у нас и в чужбина. Танцов състав „Хоро” за начинаещи и напреднали. Певческа група „Козлуджански напеви” - 25 души; Детски хор за народни песни - 2 групи; Детска формация „Дъга” - 10 деца.

Към Читалище „Зора” с. Чернево работят Женска битова група за автентичен фолклор - 17 души; Детско-юношеска формация за автентичен фолклор - 17 души; Коледарска група - 10 души; Клуб „България в сърцата ни” - 7 души

Читалище “Наука-1927” в. Левски поддържа певческа група “Здравец” и танцова група “Ритъм”. Пречка за разрастване на дейността и изявиите на певческата група е липсата на

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените осигурен транспорт за ръководителя на групата, който пътува от Суворово до селото и обратно.

Активна дейност на читалище "Светлина-1927" - с. Изгрев е подготовката на традиционните Вайковски фолклорен събор, който се провежда през първата седмица на месец август в местността "Гермето" (Голица) и Сбора на Света Петка Българска - храмов и селски празник за населението на с. Изгрев.

Освен посредством певчески и танцови групи читалищата опазват и популяризират чрез библиотеките си книги със записани лазарски и коледарски песни от с. Изгрев.

Туристическите комплекси "Барите", "Ваяците" и "Калимански хан" предлагат услуги и събития с включен традиционен български фолклор. Необходимо е сътрудничество и намеса на етнографския музей в помощ на разпространителите на традиционна музика, песни и танци в посока на издирване, опазване и популяризиране на самотното за конкретното място народно творчество.

11.6.13. Кулинарни и енологички традиции

Гостоприемницата на комплекс "Ваяците" - с. Баново предлага самотна българска обстановка и богато меню с домашно приготвени еко специалитети за всеки вкус. За музикалното оформление се грижи жива музика, която допълва българския дух на националната кухня и обстановка. Гозбите са приготвени на пещ, скара на дърва и чеверме. Тук можете да поръчате домашно отгледани кокошки, пуйки и патици, които да бъдат приготвени пред вас. Ръчно изработените: хляб, питки, баници и пърленки на пещ са неразделна част от менюто. Ресторанта предлага домашни вина и ракии от региона и цяла България. На територията на комплекса непосредствено до гостоприемницата е разположена екологично чиста зеленчукова градина с ръчно подбрани и отгледани зарзавати и подправки използвани в менюто. Капацитетът на ресторанта е 80 души в зимната част и 80 в лятната.

Кулинарни и енологички традиции се популяризират от Комплекс "Калимански хан" - с. Калиманци. Етнографският комплекс "Калимански хан" разполага с механа със сто и двадесет места; лятна градина със сто и петдесет места; изба с дегустация на домашни вина и ракии; домашни гозби приготвени на пещ, чеверме; домашен хляб, предлагани в самотна българска атмосфера.

Туристически комплекс "Барите" представя богато разнообразие от кухни, между които са включени национални и местни гозби и традиционни напитки, предлагани в близка до домашния уют битова обстановка сгрята от жив огън.

Новоизграден производствен и туристически комплекс - Винарна източно от с. Баново, вероятно скоро ще обогати гамата от опазени и популяризирани кулинарни и енологички традиции.

Къща за гости с винарна в с. Баново - "Шато Солей" предстои да се докаже на туристическия пазар като разпространител на енологички традиции.

Необходимо е сътрудничество и намеса на етнографския музей в помощ на разпространителите на традиционни кулинарни и енологички традиции, в посока на издирване, опазване и популяризиране на самотните за конкретното място кулинария и енология.

11.6.14. Народни игри и спортове

Конен спорт:

1936 г се основава коневъдно дружество в което членуват 26 души с добри ездитни коне, които участват в ежегодни състезания на Тодоровден. В съвременното традициите се поддържат от конна база "Калиманци" - разположена на площ от 10 дка, с конюшня с 20 бокса. Предлага прекрасни условия за конна езда в околността. Отглежда коне от породите Тинкер, Белгийски тежковоз, Шотландско пони и Чистокръвен английски кон. Предлаганите атракции, освен езда, включват конен търизъм, разходка с фойтон, шейна, каруца, организиране на пикници с консумация на домашна храна и напитки.

Спортни гълъби:

Местна специфична дейност е обучаването и подготовката на спортни гълъби за състезания. В с. Калиманци се намира и най - големият и модерен гълъбодрум в страната, част от етнографски комплекс "Калимански хан". В него отглеждат спортните си гълъби над 200 варненци.

Сладководен риболов:

Традиционни места за любителски риболов са язовирите "Левски", "Изгрев", "Николаевка"¹ и 2. Три изкуствените микроезера в комплекс "Барите", задоволяват нужди от традиционни любителски риболовни дейности на местни обитатели и гости.

Колоездене:

От 1908 г започва историята на колоездачното дружество „Стрела“ в което членуват 22 младежи. През 30-те год дружеството се масовизира и излъчва състезатели на местни и окръжни състезания. Днес колоезденето и велосипедното движение не се радват на масовост. Вероятна причина за загубения традиционен спорт е липсата на подходяща обезопасена инфраструктура.

Лов: През 1889 г се провежда първото учредително събрание на Ловнострелческо дружество „Сокол“ - гр Варна, с първи председател А. Дякович. През 1946 г Ловнострелческо дружество „Сокол“ се попълва и с дружинки обгрижващи територията на Община Суворово.

Съвременен продължител на ловните традиции е Сдружение Ловно-рибарско дружество - Варна, представено от шест местни дружинки, по землища, както следва: гр.Суворово, с. Николаевка, с. Левски, с. Чернево, с. Просечен и с. Изгрев. Членската маса на дружинките варира от 25 до 70 души.

Опазването и развитието на местните игри и спортове придава неповторим облик на мястото и захранва туристическия бизнес с нови рзнообразни атракции. И тук е необходимо сътрудничество и намеса на етнографския музей в помощ на разпространителите на традиционни народни игри и спортове, в посока на издирване, опазване и популяризиране на самобитните за конкретното място народни игри и спортове.

11.6.15. Културен ландшафт

Факторът „ландшафт“ като компонент на околната среда и като носител на идентичността е сред водещите при устройственото планиране на цялата община, но в землищата на с. Николаевка, с. Изгрев, Баново. Чернево и Просечен има особена тежест, защото тук са концентрирани специфични природогеографски дадености, територии с режими на природозащита и едновременно - основните курортни ресурси.

Тези обстоятелства, както и принципите на методическия подход, отнасящи се за опазване на ценните и характерни ландшафтни характеристики, са сред базисните за формирането на общата концепция на проектното решение.

11.7. Устройствови режими за опазване на културното наследство

За опазване характеристиките на културния ландшафт са предвидени набор от устройствови мерки, сред които:

- устройственото зонироване предвижда минимално разширение на вече урбанизираните територии, при стриктно съблюдаване на действащите режими на особена териториалноустройствена защита;

- предвиждат се застроителни показатели и устройствови правила и изисквания, осигуряващи запазване на традиционните характеристики на урбанизираните територии и опазването на компонентите на околната среда като цяло, в т.ч. прилежащия ландшафт;

- защитата от урбанизация на горските територии и специални изисквания към опазването и оформянето на техните крайнини, като «контактни» между различните видове ландшафт, в т.ч. природен и културен ландшафт - особено важно за общинската територия на платото,

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените където преобладава характерният за Добруджа селскостопански културен ландшафт;

- защита от нарушаване на селскостопанския културен ландшафт, свеждащи до минимум възможностите за помяна на предназначението;
- изискване за максимално запазване на естественото и изкуствено залесяване, което подчертава спецификата на теренната морфология и придава на значителни части от общинската територия на платото качеството на ценен културен ландшафт.
- изисквания по отношение проектирането и изпълнението на нови и рехабилитация на съществуващи линейни наземни и надземни съоръжения на техническата инфраструктура, насочени към минимално нарушаване на ценните и характерни елементи на ландшафта – скални масиви, земни форми, съществуващо естествено или изкуствено едроразмерно озеленяване.

За защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство по смисъла на чл. 79, ал. 5 от Закона за културното наследство се обособяват самостоятелни терени с **устройствен режим Ткин** за недвижими културни ценности - означени с оранжев цвят в плана. Тези терени са предназначени за дейности, насочени към опазването и социализация на недвижимите културни ценности и се устройват в съответствие с режимите за опазване, респ. документите и процедурите, регламентирани в раздела Териториалноустройствена защита от Закона за културното наследство.

За общинския център гр. Суворово

Състоянието на културните ценности в град Суворово е критично. От общо 14 деклариранни културни ценности една в землището и 13 в гр Суворово в много добро физическо състояние са два храма и една каменна чешма, в задоволително състояние е една жилищно-търговска сграда от централната част на града, в тежко физическо състояние са две каменни чешми и две жилищни сгради, а 6 културни ценности са разрушени.

Предварителния проект предвижда предоставяне на статут на културни ценности за четири нови сгради, посочени по-долу:

- Сградата на ж.п. Гарата в гр. Суворово
- Сградата на стара мелница в източния край на населеното място, УПИ IV-988 за хран. Вкусова промишленост, кв 97, гр Суворово;
- Бившата сграда на дизелова централа УПИ X-магазин за хран. Стоки, фурна , кв 76, гр Суворово;
- Сградата от ПИ 798, която оформя централното площадно пространство на гр Суворово от север;

Община Суворово посредством настоящия план инициира пред компетентния орган на основание чл. 58 от ЗКН провеждане на процедура за предоставяне на статут и определяне на режим за опазване, за първите три като единични архитектурно-строителни културни ценности на индустриалното наследство, а за четвъртата - търговска сграда, единична архитектурно-строителна културна ценност с настоящо предназначение - за банков офис.

Град Суворово не разполага с кадастрална карта. Действащия застроително регулационен план в централната градска част не е приложен. Транзитни потоци от товарни коли са наложили организиране на неубедително кръгово движение. Наложително е спешно изработване и процедиране на кадастрална карта и подробен устройствен план - ПРЗ за централната част на града с обследване на опазваната културно-историческа среда.

Село Николаевка

За с. Николаевка Община Суворово, посредством настоящия план, инициира пред компетентния орган на основание чл. 58 от ЗКН провеждане на процедура за предоставяне на статут и определяне на режим за опазване на **Групова недвижима културна ценност - (Гкин); и охранната ѝ зона с характеристики на самобитен културен ландшафт** - територията на

с. Николаевка в рамките на старите селищни граници .

Исторически формираните структури от каменни къщи, стопански постройки и дувари на с Николаевка, в съчетание със специфичните природогеографски дадености, и многобройни каменни чешми, определят особеното очарование на публичните пространства и идентичността на населеното място като цяло. Опазването на този специфичен интегритет не е осигурено чрез присвояване на съответен юридически статут и определяне на режим на особена териториалноустройствена защита, гарантираща опазването на средата като цяло и превенцията срещу неадекватна съвременна строителна намеса.

Препоръчва се за охранителна зона да се определи територията на населеното място обообена от старите селищни граници. С предписанията към режима за опазване се осигурява запазване на заварената имотна структура по действащия кадастър и традиционните начин и характер на застрояване и разполагане на строежите в границите на УПИ. Определят се изисквания по отношение архитектурния образ на новото строителство, изпълнението на благоустройствените и озеленителните работи, вкл. относно използваните материали, като се включват указания за оформянето на характерни елементи на средата, като стопански каменни навеси, каменни огради и др., както и на обзавеждането на публичните площи отредени за общо ползване.

Морално остарялата планова осигуреност на населеното място, опазеният самобитен културен ландшафт налагат Община Суворово спешно да инициира изработване на подробен устройствен план за с. Николаевка, придружен със специфични правила и нормативи изработени и одобрени по реда на чл.13, ал (2) и във връзка с чл.13, ал. (6) от ЗУТ.

Груповата недвижима културна ценност - (Гкин), обхваща централни и южни територии от населеното място и се състои от три групи, с граници описани както следва:

Група - юг, включваща целия северен фронт на квартал 37 и кв. 36; северозападния фронт на кв. 35; северния фронт на кв. 63 и 51; УПИ X-280, XI-281 и XII- 282 от кв 36; северния фронт на кв 55, северния и източен фронт на кв 52; северния и западен фронт на кв. 45; УПИ X-301, XI-298 и XII- 297 от кв 38; УПИ II-458, III-459 от кв 56;

Група център, включваща целия северозападен и североизточен фронт на квартали 34, кв. 30 и 31; североизточния фронт на кв. 39 и кв 40; източния на кв. 32, кв.29; кв.17; кв 20; УПИ II-109 и III-109 от кв 21; УПИ I-4113, и II-110 от кв 22; източния фронт на кв.7 и УПИ I-83, II-82 и III- 81 от кв 13;

Група изток, включваща целия североизточен фронт на квартал 48; целия югозападен фронт на кв 49; целия северен фронт на кв 47; кв.33; УПИ IV-414 от кв 43; УПИ I-347 от кв 28; и УПИ II-364 от кв 46;

Предложените три групи са указани условно, на териториален принцип. Няма съществено видово различие в каменните структури на жилищната и стопанска архитектура. Необходимо е задълбочено специализирано проучване и изработване на нов подробен устройствен план - ЗРП на населеното място. Планът предписва да се измени където е необходимо уличната регулация с цел опазване на каменните чешми, каменните къщи със стопански постройки и дувари.

Освен указаните територии на опазване подлежат всички каменни къщи със стопански постройки и дувари, от охранителната зона, както и многобройните микроаквални пространства - каменни чешми и аязми, които формират самобитен за мястото културен ландшафт.

На основание предложението статут и режим за опазване на автентичната среда на с. Николаевка, да се процедираат кадастрална карта и нов Застроително регулационен план, като се разработят специфични правила и нормативи по чл. 13, ал. 2, при съблюдаване условията на чл. 13, ал. 6 от Закона за устройство на територията.

По отношение на другите населени места:

Изхождайки от представените по-горе данни и съобразно мащабите на отделните

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените населени места, концентрацията на НКЦ в тях е сравнително ниска. Както е посочено в Техническото задание, историческите структури (освен в с. Николаевка), сами по себе си нямат значението на урбанистични фактори, влияещи съществено върху съвременния устройствен процес. При последващото устройствено планиране и/или проектиране на инвестиционно-строителни мероприятия, обект на опазване ще бъдат защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство, формирани от единични културни ценности и техните охранителни зони, съгласно чл. 79, ал. 5 от ЗКН. Съгласно разпоредбата на ал. 4 от същия член, когато единична културна ценност няма определен териториален обхват в акта за деклариране или за предоставяне на статут, за нейни граници се смятат границите на имота, за охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено съседните имоти, а при улици до 14 метра - и срещулежащите през улицата имоти, както и уличното пространство между тях. Всички устройствени планове и инвестиционни проекти, засягащи поземлени имоти с недвижими културни ценности и охранителните им зони подлежат на съгласуване от компетентния орган по чл. 84 от ЗКН.

Правилата за прилагане на плана препоръчват застроителните режими за имоти със съществуващи каменните къщи, стопански постройки и дувари в останалите населени места с. Изгрев, с. Левски, с. Просечен, с. Баново и с. Калиманци, да предвиждат опазване на същите с цел да се съхранят фрагменти от уникалния облик на старите населени места и да се популяризира единството на общността.

Община Суворово, посредством настоящия план, инициира пред компетентния орган на основание чл. 58 от ЗКН провеждане на процедура за предоставяне на статут и определяне на режим за опазване, за три обекта от с.Чернево: сградата на Народно читалище „Зора-2012” и сградата на Александър Дяков - традиционни културни средища, второто със стари предназначения за кафене, за клуб на земеделския съюз, които са с утвърдена културно историческа и социална роля в живота на общността; и характерно за силуета на населеното място инженерно съоръжение - водна кула, ситуирана в обхвата на гаровия комплекс на населеното място.

По отношение археологическите обекти извън населените места:

Археологическите недвижими културни ценности - (могили и други непроучени паметници на културно-историческото наследство), се опазват и устройват съобразно разпоредбите на чл.146, ал.(1) и (3) от ЗКН, като строителни намеси в териториалният им обхват са възможни след предварителни археологически проучвания във връзка с разпоредбите на чл. 161 от ЗКН.

Поради непроученост на археологическите обекти остава нереализиран потенциалът на археологическото наследство като обект на познавателен туризъм, както и като елемент на атрактивна среда за отдых и познание. За опазване на терените с археологически недвижими културни ценности следва да се прилагат разпоредбите на чл. 35 от Наредба № 7, веднага след коректното им определяне от компетентния орган.

Предвид описаното по-горе фактическо положение и за осигуряване опазването на териториите с обекти на археологическото недвижимо културно наследство се препоръчва Община Суворово да изиска от РИМ Варна следните действия:

Неотложно ревизиране на обследваната с настоящия план информация, отложена в схемите с културно историческо наследство. Провеждане на теренни обхождания, извършване на оценка на състоянието, и определяне на **режимните изисквания за териториите** на археологическите културни ценности. При необходимост прецизиране на границите им на базата на предоставени в точна координатна система карти по землица с отразена информация от картните материали на АКБ. Същите да бъдат допълнени в специализираната карта АКБ с поправени грешки, констатирани от ОУП, и ако се налагат корекции в границите - да бъдат отразени в цифров вид и включени в ГИС на плана.

По отношение новоразкритите ценности и декларираните ценности, да се извършат

съответно процедурите по чл. чл. 58 до 62 от ЗКН.

След извършване на специализираните проучвания и процедури от РИМ Варна, описани по-горе, за опазване на териториите с археологически недвижими културни ценности ще се прилагат режимните изисквания по чл. 35 от Наредба № 7/2003 на МРРБ, в съответствие с предложените от музея режимни изисквания към начина на ползване на земеделските и горски територии..

Във връзка с опазването и социализацията на недвижимите културни ценности на територията на община Суворово се препоръчва още:

Да се разработи Общинска програма за опазване на недвижимото културно наследство, включваща и програма за извършване на редовни теренни проучвания на археологическите ценности. Препоръчва се в програмата за археологическите проучвания да се приоритизират онези обекти, които имат потенциал за експониране и включване в познавателни туристически маршрути, както и като елементи на среда за отдых и познание. Като отговарящ на тези условия може да бъде посочен Обект 004: Селище от среден халколит и ранното средновековие от землището на гр. Суворово. На база резултатите от проучването и оценка на експозиционните качества на обектите, да се разработят и реализират проекти за КРР и експониране, в т.ч. изграждане на необходимите приемна и техническа инфраструктура, съоръжения за охрана. Обектите да бъдат включени в туристическите маршрути, като за осигуряване на достъпа от автомобилните пътища до самите обекти да бъдат устроени пешеходни и велоалеи при спазване на изискванията за достъпна среда. Проектната документация, свързана със специализирана намеса в археологическите паметници или с предвидени благоустройствени работи, озеленяване, провеждане на техническа инфраструктура и др. на тяхната територия или в обхвата на охранителните им зони подлежат на съгласуване по реда на чл.83 от ЗКН.

В пакета общински стратегически и програмни документи за развитие на туризма, респ. общинската Програма за развитие на алтернативен туризъм, обвързана с Общинска стратегия за развитие на туризма, да се даде приоритетно значение на развитието на „културния туризъм“. Материалното - движимо и недвижимо, както и нематериалното наследство на община Суворово и региона да получат адекватна валоризация като ресурс на алтернативен туризъм. В програмата да бъдат предвидени средства за организиране на комплексни и тематични културни маршрути, с необходимите за това мерки за опазване и показване на обектите на културното и природното наследство.

За социализацията на природното и културно наследство и във връзка с разширяване на набора от туристически атракции²⁰, планът създава устройствени възможности за развитие на маршрути, свързващи населените места и селищните образувания с обекти на наследството, природни дадености, извънселищни паркове и гори с рекреационно предназначение. За целта се предвижда развитието на транспортната инфраструктура да включва и изграждане на мрежа от пешеходни и вело-алеи, както е описано по-долу и показано в графичната част на плана. Мрежата от алеи включва такива, успоредни на автомобилните пътища, както и такива, проведени по полски и горски пътища, при изграждане на връзки по нови трасета, където е наложително. Така се създават алтернативни възможности за посещение на конкретни обекти, чрез ползване на ”меки” средства за предвижване или използване на автомобилен транспорт в определени участъци от маршрута, при осигурени условия за паркиране при началото на пешеходния (вело) подстъп към съответния обект. Велоалеите се отделят от автомобилните пътища с ивици озеленени площи части от крайпътното озеленяване, което се проектира съобразно предвижданията на

²⁰ Съгласно Закона за туризма, Допълнителни разпоредби, § 1 т. 15. "туристическа атракция" е природен, културен или целенасочено създаден обект от туристически интерес, най-често свързан с природно, материално или нематериално културно наследство и/или историческо събитие, или изкуствено създаден обект с развлекателна цел, предоставящ услуги с познавателна или образователна цел и/или възможности за отдых или забавление

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените специализиран ландшафтноустройствен проект.

12. Пространствено развитие на урбанизираните зони

12.1. Селищна мрежа - Състояние и основни характеристики

Селищната мрежа на общината включва 1 град и 8 села, разпределени по административен статут на 1 общински център, 3 кметства и 5 кметски наместничества. таблица:

Населени места	Категория	Админ. статут	Население към 31. 12. 2014		Категория По Н7 03 на МРРБ	Площ в регулационните граници кв. м.	Площ на жил терит. (бруто)	Площ на жил терит. (бруто) кв.м./ жител
			Постоянен адрес	Настоящ адрес				
Суворово	4	ОЦ	5198	5083	мн малки градове		1672013	328.94
Баново	8	КМ	32	167	мн. малки села		370778	2220.22
Дръндар	7	К	274	188	мн. малки села		228084	1213.21
Изгрев	7	КН	75	287	мн. малки села		561021	1954.78
Калиманци	6	КМ	112	350	малки села		384404	1098.30
Левски	7	КМ	115	192	мн. малки села		690171	3594.64
Николаевка	6	К	361	567	малки села		1023804	1805.65
Просечен	8	КМ	15	22	мн. малки села		200639	9119.95
Чернево	5	К	1292	1499	средни села		879550	586.76
Община	5-ти ф т.		7474	8355				

Както е видно от горната таблица, при селата преобладават малките и много малките, като средно е само едно. Селата са с различен потенциал за развитие и със съществени разлики на стопанските и селищните си функционални компоненти. В пространствено отношение селищната мрежа на общината е формирана от компактно изградени населени места.

В пространствено отношение селищната мрежа на общината е формирана от компактно изградени населени места.

Всички площни показатели, които характеризират структурата на територията на селата, са далеч над нормативните величини, но са налице известни различия между отделните селища.

Социалната инфраструктура в селата е развита неравномерно и е един от основните фактори, обуславящ йерархичната структура на селищната мрежа, показана в таблицата по-горе.

В преобладаващата си част селата са с добро ниво на благоустроеност и комунално обслужване.

□ Осигуреността на селата с техническа инфраструктура не показва различия между отделните селища. Нивото на осигуреност е практически равностойно. Всички села са водоснабдени и електрифицирани. В нито едно няма канализация, с изключение на общинския център, с.Чернево и с. Дръндар. Сравнително ограничен е достъпът до Интернет.

□ Селата са с добра жилищна изграденост с малка етажност и с висока степен на жилищна задоволеност. Близки до или отговарящи на съвременните стандарти за благоустроеност са жилищните сгради, строени през последните 20 – 30 години и особено

къщите, строени през последните 5 - 10 години, които са и с относително добра топлоизолация.

Основни характеристики на жилищния фонд ²¹

Показател	Мерна единица	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Жилищни сгради	Брой	3804	3826	3837
По материал на външните стени на сградата				
стоманобетонни и панелни	Брой	32	57	57
Тухлени	Брой	2606	3106	3116
Други	Брой	1166	663	664
Жилища	Брой	4229	4139	4150
По брой на стаите				
Едностаини	Брой	416	148	149
Двустаини	Брой	1482	924	925
Тристаини	Брой	1419	1428	1433
Четиристаини	Брой	557	973	976
Петстаини	Брой	168	308	308
с шест и повечестайни	Брой	187	358	359
Полезна площ	кв. м	232590	298189	299348
Жилищна	кв. м	161549	230697	231582
Спомагателна	кв. м	42332	48496	48672
площнакухни	кв. м	28709	18996	19094

Полезна площ на жилищата в Община Суворово към 31 12²²

Година	Общо	Полезна площ			Полезна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна полезна площ на човек от населението
		жилищна	спомагателна	Площ на кухни				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2008								
Общо	228362	158909	41038	28415	31.15	21.67	5.60	54.45
в града	112621	79641	20505	12475	24.39	17.25	4.44	59.40
в селата	115741	79268	20533	15940	42.65	29.21	7.57	50.37
2009								
Общо	230668	160237	41858	28573	30.58	21.24	5.55	54.74
в града	112685	79682	20522	12481	23.86	16.87	4.35	59.34

²¹ Източник: НСИ. Регионална статистика

²² Източник: НСИ - писмо Изх ном. 07-06-6/21.03.2015

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

в селата	117983	80555	21336	16092	41.82	28.56	7.56	50.96
2010								
Общо	232590	161549	42332	28709	30.41	21.12	5.54	55.00
в града	112941	79806	20634	12501	23.80	16.82	4.35	59.41
в селата	119649	81743	21698	16208	41.22	28.16	7.47	51.40
2011								
Общо	298.189	230.697	48.496	18.996	41,42	32,04	6,74	72,04
в града	131.998	99.885	22.315	9.798	28,90	21,87	4,89	73,25
в селата	166.191	130.812	26.181	9.198	63,12	49,68	9,94	71,11
2012								
Общо	299.348	231.582	48.672	19.094	41,64	32,21	6,77	72,13
в града	132.048	99.921	22.323	9.804	29,13	22,04	4,92	73,24
в селата	167.300	131.661	26.349	9.290	62,99	49,57	9,92	71,28
2013								
Общо	300273	232246	48851	19176	41,35	31,98	6,73	72,22
в градовете	132048	99921	22323	9804	29,13	22,04	4,92	73,24
в селата	168225	132325	26528	9372	61,64	48,49	9,72	71,43

Броят на въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища през 2012 г. в община Суворово е 11, като полезната площ е 1159 кв.м., от която 885 кв.м. е жилищна.

Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища в община Суворово²³
Основни характеристики на жилищния фонд ²⁴

Показател	Мерна единица	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Сгради	брой	15	16	11
Жилища	брой	15	17	11
Полезна площ	кв. м.	1922	1775	1159
в т.ч. жилищна	кв. м.	1312	1405	885

На територията на община Суворово, броят на жилищните сгради – държавна и общинска собственост е 41, като 29,27% от тях са концентрирани в гр. Суворово. Най-малко са тези жилища в селата Баново, Изгрев и Калиманци – по две във всяко от тях.

Най-голям е броят на жилищните сгради, които са частна собственост на физически лица – 3341 бр. Логично (като се има предвид броя на населението), повечето от тях се намират в административния център (гр. Суворово) – 1 486 бр. или 44,48% и в с. Чернево – 526 бр. (15,74%). Най-малко са в с. Просечен – 63 бр. (1,89%).

Жилищни сгради, частна собственост на юридически лица има във всички населени места, като общият им брой е 217.

Общи принципи на развитие на селищната мрежа:

²³ Източник: НСИ. Регионална статистика

²⁴ Източник: НСИ. Регионална статистика

Предвижданията на Плана са отражение на ресусните и икономическите реалности. Те са насочени към стабилизиране на селищната мрежа на общината, интенцификация на ползването на селищните територии при минимален дял на екстензивно развитие, преодоляване на диспропорцията между населените места от западна част на общинската територия и източната част от платото, при съхраняване и съвременно развитие на основните средови и функционални характеристики и съответни ресурси, осигуряващи поминъка. Така ще се осигурят условия за подобряване качеството на живот и задържане на местното население, а също и стимулиране на заселванията.

За всички села е предвидено формиране на зони за производствени и складови функции, свързани с традиционните за региона селскостопански дейности и прилагане на съвременни технологии при първична обработка, преработка на продукцията на място, складово - транспортни операции и пр. Проектната теза в тази ѝ част се основава на констатираното през последните години активизиране на дейностите в посочения сектор, като се свързва и с предвижданията на стратегическите и планови документи на регионално, областно и общинско ниво. Тази стратегическа визия отразява главната цел: диверсификация на местната икономика и преодоляване на рисковата моноструктурна икономика на общината.

За населените места от платото (Николаевка, Баново, Просечен, Калиманци, Изгрев и Левски) и за с. Чернево е налице потенциал за развитие на активностите в третичния сектор, чрез стимулиране на алтернативни форми на туризма, преди всичко – на селски туризъм, еко, познавателен, различни видове хоби туризъм и пр.

Не на последно място, в населените места ще са разположени “вторите жилища” на собственици от Варна и от чужбина, каквато тенденция вече е налице.

Инвестиционната привлекателност на населените места както за стопански дейности, така и за обитаване, в определена степен е функция на удобството на транспортната достъпност и транспортното обслужване. В този смисъл, развитието на пътната мрежа и по-специално-сгъстяването на общинската мрежа, предвидено в Плана, е принос към стабилизирането на селищната мрежа. Така се осигурява по-висока рентабилност и едновременно - екологосъобразност на транспорта, обслужващ стопанските дейности както и на масовия обществен транспорт.

По данни на НСИ броя на жилищата, които се падат на 1000 човека от населението е 577,27 през 2012 г. Средния брой лица на едно жилище е 1,73, което е показателно за високата жилищна задоволеност на населението в общината.

Таблица със сигнатура и показатели за застрояване на отделните устройствени зони:

УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ	Устройствени параметри				Начин на застрояване	Индекс
	максимална плътност на застр. в %	максимален Кинт	минимална озеленена площ в %	Максимална кота корниз в м.		
1	2	3	4	5	6	9
ЖИЛИЩНИ ТЕРИТОРИИ						Ж
Определят се с ПУП, доказващ целесъобразността на решението						
1. Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояване	От 20 до 60	От 0.5 до 1.2	От 40-60	До 10 м	Свободно и/или свързано	Жм
*Зона Жм за територии извън селищните граници	25%	0,8	Мин 60%	До 10 м	свободно	
2. Жилищна устройствена зона със средна височина на застрояване	20 - 50	0.6 - 2,0	40 - 60	До 15 м.	Свободно	Жс

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

Определят се с ПУП, доказващ целесъобразността на решението						
ТЕРИТОРИИ ЗА РЕКРЕАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ						
Определят се с ПУП, доказващ целесъобразността на решението						
1. Вилна зона	15-40	0.5-0.8	50-80% с 1/3 дървесна растителност	7м, до било на покрив 10м.	Свободно и/или свързано	Ов
2. Други рекреации - къмпинг/ лов, риболов, около микроязовири и водни площи и течения	30	0.5	50% с 1/3 дървесна растителност	3.5м..	Свободно и/или свързано до 20 м	Од
3. Други рекреации - къмпинг/ лов, риболов, около микроязовири и водни площи и течения в Натура 2000	15*	0.5	70% с 1/3 дървесна растителност	3.5м.	Свободно и/или свързано до 20 м	Од1
4. Устройствена зона за курортни дейности	20-40	0.5-1.8	50-70% с 1/3 дървесна растителност	10 м	Свободно и/или свързано	Ок
5. Устройствена зона за курортни дейности в Натура 2000	15*	0.5	70% с 1/3 дървесна растителност	7м, до било на покрив 10 м	Свободно и/или свързано	Ок1
СМЕСЕНИ ТЕРИТОРИИ						
Определят се с ПУП, доказващ целесъобразността на решението						
Смесена многофункционална устройствена зона	От 30 до 60	От 1.0 до 1.2	От 30 до 50%	До 10 м	Свободно и/или свързано	Смф
Смесена многофункционална устройствена зона за общинския център	От 30 до 60	От 1.0 до 2.0	От 30 до 50%	До 12 м.	Свободно и/или свързано	Смф1
ТЕРЕНИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ						
Определят се с ПУП, доказващ целесъобразността на решението						
За детски заведения	30	0.60	40		Свободно и/или свързано	
За училища	40	1.20	20		Свободно и/или свързано	
За социални грижи	30	1.20	40		Свободно и/или свързано	
За адм. услуги, търговия, обществено хранене, битови услуги, други обществено - обслужващи дейности	50	1.5	40		Свободно и/или свързано	
ПРОИЗВОДСТВЕНИ ТЕРИТОРИИ						
Определят се с ПУП, доказващ целесъобразността на решението						
Предимно производствена устройствена зона	От 40 до 80	От 1.0 до 2,5	20 - 40 Мин. 1/3 дървесна растителност		Свободно и /или свързано	Пп
Чисто производствена устройствена зона	От 50 до 80	От 1.0 до 2,5	20 - 40 Мин. 1/3 дървесна растителност		Свободно и /или свързано	Пч
Високотехнологична производствена зона	От 40 до 50	От 1.0 до 1.5	20 - 40 Мин. 1/3 дървесна растителност		Свободно и /или свързано	Пс
ТЕРИТОРИИ ЗА СПОРТ И АТРАКЦИИ:						
20 % мин. озеленена площ от УПИ, необходима площ 15-20 кв.м на жител в селата						

Зона за спорт и атракции	10	0.20	20%		Свободно и /или свързано	Са
ТЕРИТОРИИ И САМОСТОЯТЕЛНИ ТЕРЕНИ НА ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА						
Устройствена зона за градски скверове, паркове, градини , улично и озеленяване - 4 кв.м на жител						Оз
Парк със специално предназначение- мемориален парк (в границите на с. Изгрев)						Зсп
Гробищни паркове- 4.00 кв.м на жител						Гр
Терени за защитно озеленяване						Ози
Земеделски територии без право на промяна на предназначението						Ссб
Земеделски територии с възможна промяна на предназначението						Зтп
Земеделски територии за трайни насаждения						Сст
Земеделски територии - пасища и ливади						Зтпл
Територии за земеделски труд и отдих - пар 4 от ПРЗ на ЗСПЗЗ						Зто
Полезащитни и ветрозащитни пояси						Тз
Гори с рекреационно значение						Грек
Гори със стопанско предназначение						Гст
Защитена горска местност						Зг
Съществуващ Горски парк “Вълшебен извор”						Гпсп
Нови Горски паркове “Старите кории” и “Батаклията” - “Побити камъни”						Гп
Територии за нов парк “Старите кариери”						Згп
Нови територии за залесяване						Злг
Защитени територии на недвижимото културно наследство - археологически културни ценности						Ткин
Защитени територии на културното наследство - Групова културна ценност и охранныя ѝ зона						Гкин
Техническа и инженерна инфраструктура						Ти
Транспортна инфраструктура						Тти
Стари кариери и други територии за рекултивиране						Тр
Депо за неопасни отпадъци						Дно
Производствени, добивни и складови дейности в концесии за кариери						Кп

* Забележка: За урбанизирани територии извън селищните граници с отреждане за жилищно застрояване, показателите се ограничават, както следва: Плътност до 25%, Кинт до 0.8, Оз - минимум 60%. Забележката се налага, във връзка с констатираните различия в показателите, изписани в графичната част на одобрените подробни устройствени планове и условие т.1, за реализация на ПУП-ПЗ, наложено от съответните Решения за преценяване на вероятната степен на отрицателно въздействие, на МОСВ/РИОСВ-Варна. Забележката е и във връзка с изискване от Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г. стр.12, “*т. Б Мерки и условия за отразяване в окончателния проект за ОУП: т.9. С цел намаляване на антропогенния натиск в окончателния проект на ОУПО да бъдат занижени показателите за застрояване на земеделските земи с допусната промяна на предназначението.*”

* Забележката е във връзка с изискване от Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г. стр.12,“*т. Б Мерки и условия за отразяване в окончателния проект за ОУП: т.2 В окончателния проект на ОУП за Устройствена зона за курортни дейности в Натура 2000 с ограничителни параметри (ОК1) плътността на застрояване да бъде 15% В резултат на приложената мярка се очаква опазване на видовия състав на природните местообитания, разположени в близост до язовир Николаевка.*”

* Забележката е във връзка с изискване от Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г. стр.12,“*т. Б Мерки и условия за отразяване в окончателния проект за ОУП: т.3 В окончателния проект на ОУП за други рекреации - къмпинг / лов, риболов около микроязовири и водни площи и течения в Натура 2000 с ограничителни параметри “Од1” плътността на застрояване да бъде 15% В резултат на приложената мярка се очаква*

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените *опазване на видовия състав на природните местообитания, разположени в близост до язовир Николаевка.*”

12.2. Териториално развитие за жилищни и други нужди

Общинския център гр. Суворово се устройва на основание влязъл в сила ЗРП план. Липсата на кадастрална карта и неприложимостта на действащия застроително регулационен план в централната градска част налагат спешни мерки за процедуриране на кадастрална карта и за актуализиране на подробния план, особено в централната част на града. Предвиденото застрояване в Суворово остава доминиращо нискоетажно - **устройствена зона Жм**, като само за централната част по протежението на основните улици се предвижда средноетажно застрояване с ограничена кота корниз до 12 м. и с отреджване за **зона Смф 1**. Висококатегорийно обитаване населеното място може да предложи в североизточната периферия.

Жилищните територии в останалите населени места се устройват и застрояват като жилищни устройствени зони с преобладаващо застрояване с малка височина (до 10 м), означени като (Жм). В тях се предвиждат сгради за обитаване или за обитаване и вилен отдиш (второ жилище), както и обекти с нежилищни функции, съгласно чл. 17 от Наредба № 7/2003 на МРРБ.

Изключение се прави за обособен квартал в с.Чернево с реализирано средноетажно панелно застрояване. За този фрагмент от населеното място се отреджда **зона Жс** със средноетажно застрояване, за да са в състояние обитателите да санират вече изградените средноетажни сгради.

При последващото подробно устройствено планиране, перспективното население, респ. натоварването на системите на населените места, да се определя въз основа на капацитета на територията им (при по-висок комфорт на обитаване), а не въз основа на демографската прогноза.

Както е показано в анализа на материалните активи на жилищния сектор, община Суворово разполага с достатъчен за населението брой жилища. Значителен е дялът на жилищата, собственост на жители на други общини “второ жилище”, както и на необитаемите, в т.ч. обявени за продажба жилища.

За реализиране на общинска жилищна политика - изграждане на социални жилища и оборотен общински жилищен фонд, както и за развитие на социалната инфраструктура, в Правилата за прилагане се препоръчва да бъде наложен мораториум върху продажбите и замените на поземлени имоти – общинска собственост с отредждания различни от Пп в границите на населените места и реализирането им за капитално застрояване, освен за общински жилища или публична социална и техническа инфраструктура;

12.3. Доразвитие на социалната инфраструктура.

В тази си част плановете предвиждания са адресирани както към местното население, така и към контингентът на временно пребиваващите (тук не се визират услугите, свързани с престоя в обектите за настаняване и подслон, както и храненето на отседналите в тези обекти), а също и към транзитно преминаващите.

Предложеното с Плана усъвършенстване на териториалната организация на мрежата от обекти на социалната инфраструктура в устройствен аспект се основава на представените прогнозни разчети, които показват:

В сферата на **образованието**: предвид капацитета на съществуващата инфраструктура на образованието – детски заведения и училища, и разчетите за броя на децата и на учениците в

прогнозния период, не се констатира потребности от изграждане на нова база. Налице са сериозни резерви – терени и сграден фонд, т.е. по-нататъшното разрастване на материалната база не поставя устройствени проблеми, а по-скоро организационни проблеми за адаптация, усъвършенстване и пълноценно натоварване на съществуващата материална база. База за повишаване образователното ниво на общностите в риск са не само учебните, но и читалищните, спортните сгради и др. на социалната и културна инфраструктура. Обособени части от тях може да се адаптират за организиране на обучителни програми за ранно професионално образование, за обучение на хора в неравностойно положение, за придобиване на основни професионални умения, за професионално и чуждоезиково обучение за възрастни, за ранно чуждоезиково образование и компютърно обучение за деца и младежи. Основните предизвикателства на пазара на труда са свързани с намаляване несъответствието между образователното равнище и професионалните умения и квалификация на заетите, които се търсят на пазара на труда, с акцент за възрастните работници, младежите до 29 г. и лицата с ниско образование и квалификация, жените и представители от ромското етническо малцинство. Добра организация на публично частно партньорство между общината и бизнеса, може да осигури допълнително взаимно-изгодно натоварване на материалните активи на бизнеса за съвместни обучителни програми, в резултат на които да се осигури нова заетост.

В село Дръндар има пълноценно развита образователна инфраструктура, която въобще не се ползва. Тя може лесно да бъде адаптирна както за обгрижване и обучение на деца, така и за възрастни.

В сферата на **здравеопазването** - доболничната лечебна помощ със сегашната си характеристика и организация не е в състояние да задоволява потребностите и в перспектива.

Необходимо е обновяване, разширяване на здравните служби в общински или частни обекти в зоните за рекреационни дейности и зоните с общественообслужващи функции, предвидени в Плана. Осъвременяването на материалната база ще спомогне за привличане на здравни специалисти в малките населени места. Провеждането на системни профилактични прегледи за превенция на заболяванията следва да залегне в специализирана програма, която е тясно обвързана както с материалната база, така и с налични специализирани медицински кадри, чиито посещения следва да се планират.

Наложително е откриване на център за спешна помощ в Суворово. Решаването на проблема няма устройствен характер. Той е свързан по-скоро с реструктурирането на спешната помощ на по- високо ниво.

Възрастовите характеристики на населението налагат разработване на съвременни алтернативни форми на здравно обгрижване - хосписи за долекуване на хронично болни и възрастни болни. Такива, с капацитет до 10 хоспитализирани, е подходящо да се изградят в повечето от населените места.

Здравно-информационно обслужване на населението - семинари и открити дискусии за които са необходими зални пространства, могат да се провеждат и в местните читалища.

Доразвитието на инфраструктурата на здравеопазването по описания начин не поставя устройствени проблеми.

Старата и амортизирана база на **социалния сервиз** налага мерки за изграждане на нова, функционална привлекателна за обитателите и гостите социална инфраструктура. Обекти на социалния патронаж, както и социални домове е подходящо да се развият в с. Николаевка, с. Чернево. В двете населени места е възможна адаптация на сгради - общинска собственост за нуждите на социалния сервиз, адаптирани към осигуряването на заетост на безработни лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст, включително чрез гъвкави форми на заетост, на първичния пазар на труда и по програми за заетост с оглед преодоляване на социалното им изключване и пълноценното им интегриране в обществото.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Образователен, организационен и управленски характер имат мерките за разнообразяване на стимулите за работодателите за наемане на хора с увреждания и приспособяване на работната среда спрямо нуждите им; въздействие върху нагласите и стереотипите на работодателите по отношение наемането на хора с увреждания;

За подобряване на качеството на публичните услуги, на основно саниране и обновяване и оборудване подлежат сградите на кметствата. Съвременните услуги налагат въвеждане на съвременни информационно-комуникационни технологии (широколентов достъп до Интернет) до публичния, общински сектор.

Предвид използването на налични материални активи – общинска собственост, доизграждането на тази инфраструктура, подобряването на социалните услуги на населението, включително и на обществените групи в риск не поставя устройствени проблеми, а по-скоро организационни и управленски решения за разширяване и обогатяване спектъра от услуги и дейности на социаления патронаж. В село Левски има съвременна развита социална инфраструктура, която не се ползва на пълен капацитет.

В сферата на **културата**, развитието на собствената ѝ инфраструктура в населените места извън общинския център не поставя сериозни устройствени проблеми. Необходими са организационни и управленски решения за покриване липсата от разработени алтернативни форми за образование и обучение, осигуряващи разнообразни пътеки за учене през целия живот, чрез културните институции (библиотеки, читалища, музеи), спортни организации и др., насочени към нови целеви групи; Необходима е съвременна адаптация на дейностите в културните институции. За подобряване достъпа до он-лайн публични услуги, увеличаване броя на обществените места за достъп до информационни и комуникационни технологии и интернет е възможно да се ползват обособени места от читалищните сгради, клубовете на пенсионерите, училищата, музейите, информационните центрове, новата приемна публична инфраструктура към зоните за спорт и атракции и др.

Читалищата следва да възвърнат ролята си на просветни и културни средища за местното население и да структурират обмен на дейности в мрежа с културни институции на по-високо ниво. Селата Баново, Калиманци, Дръндар и Просечен се нуждаят от нови културни и образователни средища. Реконструкцията и адаптацията на старите училищни сгради в Баново и Просечен са възможно решение на проблема. С. Дръндар има преоразмерена материална база, част от която може да се адаптира към полифункционални дейности в т. ч. публично достъпна библиотека / медиатека и др. Нараства необходимостта от съвременна културно средище в с. Калиманци. **В устроена зона Смф**, в югозападната част на населеното място, върху земя общинска собственост, се предвижда нова съвременна културна инфраструктура за обитателите и гостите на населеното място.

Съвременна приемна и културна инфраструктура на открито е допустимо да бъде изградена в новите крайселищни горски паркове.

Устройствените мерки за опазване, социализиране и експоникане на обекти на културното наследство ще изявят местната специфика, уникалните характеристики на средата и като цяло ще обогатят културната инфраструктура на общината. Състоянието, прогнозата и устройствените изисквания, отнасящи се за опазването и социализацията на материалното културно наследство в границите на населените места са представени в т. 11.7

По отношение развитието на инфраструктурата на търговията и услугите, Планът предлага пространствена организация за изграждане на нови обекти на комплексното обществено обслужване, на европейско ниво във всяко селище, тъй като търговската мрежа и услугите в малките населени места от общината са недостатъчни и в недобро състояние. Във всяко от малките населени места са потърсени и устроени нови терени за инфраструктурата на търговията и услугите, общинска собственост.

Развитието на инфраструктурата за масов спорт и атракции:

Планът устройва **зони за спорт и атракции Са** във всяко от малките населени места. Акцентира върху необходимостта от обновяване и ревитализация на селското игрище (стадион) в село Чернево.

Потенциал за доразвитие на инфраструктурата за непрофесионален спорт в населените места съдържат и училищните спортни бази.

Предвид спецификата на обслужвания контингент, включващ както постоянно население, така и временно пребиваващи, Планът предвижда изграждане на обекти за масов спорт, игри и атракции в границите на новопредвидените извънселищни горски паркове;

Съществуващата спортна база в гр. Суворово е съвременна, многофункционална и пълноценна за нуждите на общинския център.

Планът устройва система от вело алеи, указва трасета за пешеходни и конни маршрути, за екопътеки на територията на общината. Предвижда опазване и възстановяване на базите за отдих на територията на общината. Осигурява инфраструктура за достъп до туристическите обекти. Нов туристически и информационен център ще бъде обособен в с. Николаевка.

Оразмеряването на устройствените зони Жм, Жс, Смф и Смф1, Оо, Пп, Пч, Са и Оз са указани в балансите на населените места в специализираните детайлни схеми за всяко едно населено място.

12.4. Разположение и устройство на територии за рекреационни дейности

С оглед облекчаване прилагането на ОУПО, в проектното решение са разработени четири устройствени зони, включително техни разновидности, за регламентиране устройството на зони за рекреации. В съответните предходни точки на настоящата записка бяха посочени основанията за създаване на разновидности на посочените видове зони, с оглед опазването на ценната природна среда и разнообразието на видовете, респективно произтичащи от съпадението им с територии, включени в екологичната мрежа Натура 2000, както и от разположението им в съседство с водни течения и площи. Тук по-долу са представени общите устройствени и застроителни правила и нормативи, отнасящи се за тези видове зони.

Устройствена зона Ок и Ок1

В групата на зоните от този вид са включени:

- Рекреационна територия за развитие на комплекс "Барите" - устройствена зона ОК;
- Рекреационна територия за развитие на с. Просечен - на югозапад от старата регулация на селото - **устройствена зона ОК;**
- Рекреационна територия за развитие на отдыха в с. Николаевка - източно от яз. Николаевка - **устройствена зона ОК1**

В зона Ок е допустимо отреждане на терени и урегулиране на имоти за изграждане на обектите, описани в чл. 28, ал. 1 от Наредба № 7/2003 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.

В зона Ок 1 е допустимо отреждане на терени и урегулиране на имоти за изграждане на обектите, описани в чл. 28, ал. 1 от Наредба № 7/2003 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, като осигуряват капацитет на основния рекреационен ресурс, - изкуствена водна площ (язовир) съседно на зоната, доколкото не е в противоречие с природозащитния режим по ЗБР.

В обхвата на язовирите върху общинска земя са устроени **зони за рекреации -къмпинг Од.**

За територии в Натура 2000, за устройствена **зона Ок1** са предвидени намалени

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените показатели за застрояване.

Други рекреации - къмпинг/ лов, риболов, около микроязовири и водни площи и течения в Натура 2000 са устроени в **зона Од1** - с намалени показатели за застрояване.

В окончателният проект плътността на застрояване в устройствена зона за курортни дейности (Ок1), и за устройствена зона за курортни дейности (Од1), за територии в Натура 2000 е 15% с цел опазване на видовия състав на природните местообитания, разположени в близост до язовир Николаевка.

Вилните зони Ов се устройват в съответствие с разпоредбите на чл. 28 ал. 5 от Наредба № 7/2003 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони. Предвидено е устройство за вилен отдих в южната част от с. Калиманци, както и в съществуващите селищни образувания с установен начин на такова земеползване (бивши земи по параграф 4 на ЗСПЗЗ);

12.5. Устройство зони за смесено многофункционално ползване

Зона Смф се устройва за имоти общинска собственост в малките населени места Баново, Калиманци, Изгрев, Левски, Николаевка, както и в общинския център, във връзка с необходимостта от изграждане на съвременна социална и културна инфраструктура.

Зона Смф1 се устройва за имоти общинска и/или частна собственост от централната част на гр. Суворово по продължението на основните улици.

12.6. Устройство зони за общественообслужващи дейности

Предназначени са да концентрират обекти на ежедневното и периодично обслужване (търговско, делово, информационно и пр.) на постоянно и временно обитаващите, а също и да осигурят обслужването на посетители и на транзитно преминаващи. **Устройствента зона е Оо** и е показана с разновидности в показателите на застрояване в зависимост от отреджането за детски грдини, училища, социални грижи или за административни услуги, търговия, обществено хранене, битови услуги, други общественообслужващи дейности.

12.7. Устройство зони за производствени дейности

В границите на населените места по действащите регулационни планове са включени части от бившите стопански дворове, в които понастоящем се развиват производствени и складови функции. Планът предвижда тяхното устройване като **“предимно производствени зони” (Пп)**, при спазване разпоредбите на чл.22 и чл.25 от Наредба № 7/2003 на МРРБ. Предимно производствените зони поемат и основната част от инфраструктурата, обслужваща селскостопанските дейности – складиране, претоварване, първична обработка на селскостопанската продукция, складове и съоръжения на растителната защита.

Необходимо е пояснението, проектните предвиждания са основани на следния принципен подход: определени са поредица от локализации на групи имоти, оценени като подходящи за тази основна функция. Те предоставят алтернативни възможности за реализация на инвестиционни намерения, т.е. създават се условия за избор от страна на инвеститора и така – по-голяма инвестиционна привлекателност.

В Правилата за прилагане се включва изискване, при устройството на тези зони, функциите, респ. инфраструктурата - потенциален носител на шумово или друго замърсяване, да се локализируют по начин, който да осигурява необходимия защитен сервитут в обхвата на производствената зона, като в границите на УПИ се предвиди изолационно озеленяване.

Селскостопанските ферми и други производства са отредени в **устройствена зона Пч**.

Извън посочените устройствени зони за производствени и складови дейности и селскостопанска инфраструктура, Планът запазва съществуващите единични обекти с такова предназначение, разположени в самостоятелен УПИ, като ги определя като “терени със собствен режим на устройство”.

Теренът отреден за Професионална гимназия гимназия по селско стопанство "Св. Георги Победоносец", планът устройва като **високотехнологична производствена зона Пс**.

13. Транспортна инфраструктура:

13.1. Пътна инфраструктура

Съществуваща републиканска и общинска пътна мрежа:

Транспортната система на община Суворово е сравнително добре развита, за което благоприятства релефът и близостта до голям икономически, административен и образователен център. Всички населени места в общината са свързани с областния град Варна и съседните общински центрове чрез третокласна пътна мрежа. и общинска пътна мрежа. Община Суворово се намира в близост до главен път Е 70 Варна – София който има важно значение за повишаване на транспортната достъпност на общината и възможностите за икономическо развитие, чрез привличане на нов бизнес и стимулиране на стопанската активност на предприемачите.

Транспортната достъпност на община Суворово се обезпечава от третокласни и местни пътища, както следва:

Третокласна републиканска пътна мрежа:

Дължини на републиканската пътна мрежа на територията на община Суворово по клас и наименование, съгласно писмо РД-40-0800-61/15.10.2014 г. на Областно пътно управление - Варна:

-Път III-2009 „I-2 - / Девня – Варна/ - Чернево – Суворово” от км. 4.060 до км. 10.900 – общо 6.840 км.

-Път III-2702 „II-27 - / Владимирово – ок.п. Добрич/ - Одринци – Ведрина – п.к.гара Оборище – Генерал Киселово – Вълчи дол - Шипско – Суворово”, от км. 32.336 до км. 36.300 – общо 3.964 км.

-Път III-2901 „II-29 - / Аксаково – ок.п. Добрич/- Калиманци – Изгрев – Левски – Суворово – Ветрино” от км. 3.324 до км. 29.606 – общо 26.282 км.

Общата дължина на републиканската пътна мрежа на територията на община Суворово възлиза на 37.086 км.

Общинска пътна мрежа:

Списък на общинската пътна мрежа с обща дължина 44.338 км. (по списък предоставен от община Суворово на 14.10. 2014г.), :

№	Път номер	Стар номер	Наименование	Дължина
1	VAR1023	29003; 29007(1)	/II-29/ Аксаково - Игнатиево - Припек - граница общ. (Аксаково-Суворово) -Баново - Калиманци / III-2901/	6.9 км.
2	VAR1249	M17	/III-2009 Чернево - Суворово/ - Чернево /VAR3241/	0.5 км.
3	VAR2116	70145	/III-2072/ Вълчи дол - Войводино - Граница община (Вълчи дол - Суворово) - Николаевка /III-2901/	11.7 км.
4	VAR2240	90408	/III-2901/ Суворово - Дръндар - Николаевка /VAR2116/	8.9 км
5	VAR2250	MM1=M11	/VAR2240/ Суворово - тур. к-с Горски кладенец	8.5 км.
6	VAR3241	90414(1)	/III-2009/ Чернево - Просечен	5.5 км.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

7	VAR3246	M16	/VAR1023 Слънчево - Калиманци / Баново - гробищен парк	1.0 км.
8	VAR3251	MM2	/VAR3241/ Чернево - Просечен - туристическа ферма	0.8 км.
9	VAR3242		/III-2901/ Суворово - депо ТБО	0.538 км.

Като цяло, пътната мрежа в общината е добре развита. Пътищата от националната мрежа като цяло са в добро състояние, но преобладаващата част от общинските и местни пътища са в неудовлетворително състояние. Пътищата от високи класове не са изчерпили пропускателната си способност, с изключение на пътя VAR1023 Баново - Калиманци, които е тесен и опасен за превърналото се в традиция пешеходно и вело движение между двете населени места. Актуалното състояние на пътната мрежа е подробно развито в анализната част диагноза. Изведените проблеми са описани в т. 6.2

Перспективно развитие на пътната мрежа

Независимо от сравнително добре развитата транспортна система на общината, ОУП предлага устройствени решения на наболели проблеми, определящи по-пълноценната и безопасна междуселищна транспортна свързаност. Поради горе изброените причини ОУП на община Суворово предвижда:

- Осигурява трасе за провеждане на пряк транспортен достъп до “Бановската група” на Природна забележителност “Побити камъни”. Липсата на пряка връзка на южната част от територията на общината с магистралата забавя развитието на три селища в тази част от територията на общината, които устойчиво развиват алтернативни форми на туризъм и са обект на траен инвестиционен интерес. В изолация остава и “Бановската група” на Природна забележителност “Побити камъни”. Към момента достъпа до нея е тупиков и непълноценен за развитие на природен / познавателен туризъм.
- Осигурява трасе за провеждане на пряк транспортен достъп от с. Калиманци до зоните за труд и отдих югоизточно от селото - местностите “Старите лозя” и “Асфалтова база”.
- Осигурява възможности за провеждане на пряка транспортна връзка между с. Просечен и с Баново. До момента с Просечен е достъпно само от запад - тупиковия път Чернево -Просечен и затруднено ползва здравни и социални услуги.
- Осигурява възможности за провеждане на пряка транспортна връзка между с. Просечен и с Левски. Тази транспортна връзка ще осигури пряк и бърз достъп на обитателите на с. Левски до промишлените ареали на община Суворово и съседната община Девня и ще спомогне с Просечен да излезе от дългогодишната пространствена изолация и да развие пълноценно необходимите функционални системи.
- Планът предвижда разширяване на общинския път VAR1023, който е тесен и не осигурява комфортно разминаване на автомобилите. Пътя се ползва от пешеходци, велосипедисти, туристи. Липсва безопасна и сигурна среда, задоволяваща съвременните нужди на двете селища, с профил на ваканционни селища, предлагащи алтернативни форми на туризъм.
- Планът потвърждава разширеното и очаквано трасе на пътя северно от с. Дръндар до с. Войводино. Той е доказана необходимост и в интерес на пълноценна интеграция в сферата на икономическия, социален и културен обмен на двете съседни общини.
- Планът предвижда реализиране на належащата и необходима на общинския център гр. Суворово - обходната връзка от юг / югозапад, която да изнесе транзитното движение към Вълчи дол и Ветрино - Провадия извън населеното място.
- Планът предвижда възможности и за обход от север на общинския център. Тази връзка ще изнесе транзитното движение към Дръндар, Войводино, Николаевка, извън населеното място.
- Планът предвижда разширяване / възстановяване на габарита и пътната настилка за път VAR2250 в участъка обслужващ ветрогенераторния парк “Еолика”. В момента пътя е

разбит, насипан с макадан, без оформени отводнителни канавки и без маркировка.

- Късите разстояния между населените места и красивата природа са предпоставка за организиране на алтернативни форми на придвижване. Остра е нуждата от тях в землищата на Баново и Калиманци. Планът предвижда изграждане на система от велоалеи по основно, затваряю и отвеждащи трасета, както и система от безопасени пешеходни и конни маршрути .

□ Предложенията на ОУП са в съответствие на новата транспортна политика на общината, като са проучени възможностите за максимално използване на алтернативни транспортни връзки, както със селища извън общинските граници, така и в рамките на самата община;

Перспективно развитие на масов обществен пътнически транспорт

След изграждане на пътните отсечки АМ “Хемус” - с Баново и разширяване на общинския път VAR1023, проектът предлага промяна в общинската транспортна схема.

Промяната се състои във следното - нова автобусна линия – Варна - Баново - Калиманци - Варна и обратно;

Считаме, че с тази промяна ще се повиши рентабилността на автобусните линии и ще може да се увеличи броят на курсовете.

13.2. Жп инфраструктура

През територията на Община Суворово преминава жп линия номер 28: Разделна – Кардам, която е II-ра категория.

Жп линията Разделна – Кардам е отклонение от 2-ра главна жп линия София – Варна. Има връзка с главната жп линия и в гара Повеляново. От гара Разделна се осъществява връзка с Пристанище Варна Запад, а от гара Кардам се осъществява връзка с железопътната мрежа на Република Румъния.

За обслужване нуждите на Подстанция „Добруджа” – ЕСО ЕАД е изграден индустриален жп клон.

В стратегия за развитие на транспортната инфраструктура в Република България до 2020 г. не се предвижда да бъдат изпълнявани проекти за развитие на железопътната мрежа на територията на Община Суворово.²⁵ Устройствени проблеми с ж.п транспорта няма, но за община Суворово е от значение развитието на интермодалността и интегрирането на различните видове транспорт, което налага активно сътрудничество с националната компания.

13.3. Въздушни летателни площадки:

По данни на Гражданска въздухоплавателна администрация (изх ном. 18-00-160 от 07 04 2015), на територията на община Суворово се намират следните летателни / вертолетни площадки:

* Сертифицирана вертолетна площадка “Калиманци”, притежаваща удостоверение за експлоатационна годност № 23 / 06.07 2012 г. Удостоверението е издадено на “Авио Отряд - Варна” ООД, гр Варна, ж.к. “Вл. Варненчик” бл.401, бх.17, ап 288, с управител Веселин Стоянов. Вертолетната площадка се намира на 1.0 км от с. Калиманци, зоната за излитане е с координати N 43° 16' 49.6" E 027° 42' 18.2"

* Несертифицирана вертолетна площадка (бивща на ССА), намираща се на 2.5 км северно от гр. Суворово, центъра на пистата за излитане и кацане е с координати N 43° 21' 30.6" E 027° 34' 59.4". Летателната площадка е собственост на “Авио Отряд - Варна” ООД, съгласно нотариален акт № 112 / 2007 на Агенията по вписвания Девня.

²⁵ Инж. Милчо Ламбов, генерален Директор ДП НКЖИ – писмо ЖИ-1277 от 14.01 2015 г.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Предварителният проект устройва територията на несертифицираната площадка за спорт и атракции, допустими в обхвата на намиращите се наблизо ветрогенератори. Територията на бившето летище е наситена с археологически културни ценности, които са непроучени и трайно консервирани под настилката на летището.

14. Друга техническа инфраструктура

14.1 Енергийни системи:

Електроснабдяване:

Проектът дава основните тенденции в развитието на електроснабдяването на община Суворово, като разглежда енергийната система отнесена към напрежение 400/220/110 kV и системни подстанции 400/220/110 kV и подстанции 110/20 kV и енергийната система отнесена към напрежение 20 kV и трафопостове 20/04 kV.

Електроснабдяването на община Суворово е част от цялостната енергийна система на страната и разглеждането и изолирано от нея би довело до неточни заключения.

Енергийната система отнесена към напрежение 400/220/110 kV и системни подстанции 400/220/110 kV подстанции 110/20 kV

Преносна мрежа 400, 220 и 110 kV.

През община Суворово преминават преносни електропроводи 400, 220 и 110 kV. В северозападния край на град Суворово се намира системната подстанция "Добруджа" 400/220/110 kV.

От ОРУ 400 kV на п/ст "Добруджа" излизат следните електропроводи 400 kV, които минават през община Суворово:

- □ извод 400 kV "Флагман" към п/ст "Варна";
- □ извод 400 kV "Крайцер" към п/ст "Варна";
- □ извод 400 kV "Дружба" междусистемен електропровод с Република Румъния;

За тези електропроводи са осигурени сервитути за профилактика и ремонт, които следва да бъдат запазени.

От ОРУ 220 kV на п/ст "Добруджа" излизат следните електропроводи 220 kV, които минават през община Суворово:

- □ извод 220 kV "Волов" към п/ст "Варна";
- □ извод 220 kV "Коларов" към п/ст "Варна";
- □ извод 220 kV "Камчия" към п/ст "ТЕЦ "Марица – изток 2";
- □ извод 220 kV "Одесос" към п/ст "ТЕЦ Варна";
- □ извод 220 kV "Приморец" към п/ст "ТЕЦ Варна";

За тези електропроводи са осигурени сервитути за профилактика и ремонт, които следва да бъдат запазени.

От ОРУ 110 kV на п/ст "Добруджа" излизат следните електропроводи 110 kV, които минават през община Суворово:

- □ извод 110 kV "Зайчино" към п/ст "Нови пазар";
- □ извод 110 kV "Пропан" към п/ст "Брестак";
- □ извод 110 kV "Орляк" към п/ст "Вълчи дол";
- □ извод 110 kV "Дончево" към п/ст "Добрич";
- □ извод 110 kV "Ботево" към п/ст "Добрич";
- □ извод 110 kV "Д.Ганев" към п/ст "Г.Тошево";

- □ извод 110 кV “Изгрев” към п/ст ”Варна север”;
- □ извод 110 кV “Мергел” към п/ст ”Ц.З.”;
- □ извод 110 кV “Кипра 1” към п/ст ”Люляка.”;
- □ извод 110 кV “Кипра 2” към п/ст ”Девня.”;
- □ извод 110 кV “Азот” към п/ст ”ХКМТ.”;
- □ извод 110 кV “Дракон” към п/ст ”Белослав.”;

За тези електропроводи са осигурени сервитути за профилактика и ремонт, които следва да бъдат запазени.

Други подстанции в землището на община Суворово са п/ст „Еолика” 110/20 кV и п/ст „Лилека” 110/6.

Подстанция „Еолика” 110/20 кV е позиционирана в североизточната част на общината в близост до град Суворово. Тя се използва за пренасянена генерираната енергия от едноименния ветроенергиен парк на ниво 110 кV Ветроенергийният парк е единственият голям генериращ източник на енергия на ниво 110 кV намиращ се в община Суворово. Инсталираната мощност е 63MW, която се постига с монтирани 21 единични ветрогенератора с мощност 3MW. Подстанцията посредством електропровод 110 кV “Еолика” се свързва към ОРУ 110 кV на п/ст ”Вълчи дол.

Подстанция „Лилека” 110/6 кV е позиционирана в производствената база към кариера “Лилека”

Основните магистрални електропроводи са собственост на ЕСО ЕАД – мрежови експлоатационен район Варна

Съществуващи електропроводи - характеристики

Наименование	Капацитет	Степен на Изграденост	Състояние
1	2	3	4
извод 400 кV “Флагман”		100%	Нормално експлоатационно
извод 400 кV “Крайцер”		100%	Нормално експлоатационно
извод 400 кV “Дружба”		100%	Нормално експлоатационно
извод 220 кV “Волов”		100%	Нормално експлоатационно
извод 220 кV “Коларов”		100%	Нормално експлоатационно
извод 220 кV “Камчия”		100%	Нормално експлоатационно
извод 220 кV “Одесос”		100%	Нормално експлоатационно
извод 220 кV “Приморец”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Зайчино”	АСО-400 ⁰ +OPGW	100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Пропан”	АСО-400 ⁰ +OPGW	100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Орляк”	АСО-400 ⁰ +OPGW	100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Дончево”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Ботево”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Д.Ганев”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Изгрев”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Мергел”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Кипра 1”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Кипра 2”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Азот”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Дракон”		100%	Нормално експлоатационно
извод 110 кV “Еолика”		100%	Нормално експлоатационно

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените
Мрежата 400 kV, 220 kV и 110kV е добре развита и е в добро състояние. Има предвидени трасета със сервитути за обслужване на електропроводите, които следва да се запазят.

Сервитути на електропроводите

ВЕЛ	20 kV	110 kV	220 kV	400 kV
Ненаселени местности	24 м	48 м	60 м	70 м
Населени места-промишлени зони	4 м	16 м	20 м	26 м
Хигиенно защитни зони в жилищни райони- Наредба 7	-	28	48	68

Терените под електропроводите не се застрояват за обитаване или извършване на строителни дейности.

Подстанции – характеристики

Наименование	Изграденост	Инсталирана мощност	Натоварване %	Необходимост от разширение	Захранвани териториални единици
подстанция „Добруджа” 400/220/110kV	В експлоатация	1x250MVA 1x250 MVA 2x200MVA		Не	Североизточна България
подстанция „Еолика”	В експлоатация	1x63 MVA		Предстоящо в процес на проектиране	Община Суворово и района
Подстанция “Лилека”	В експлоатация				Кариерен комплекс

Подстанциите са в много добро техническо състояние и задоволяват потребностите на района. При възникване на необходимост от захранване на нови консуматори съгласно Наредбата за присъединяване на потребители и производители се проектират и изграждат нови съоръжение съобразно ЗУТ.

Енергийната система отнесена към напрежение 20 kV и трафопостове 20/04 kV

Разпределителна мрежа 20 kV

Електропроводи и кабелни линии 20 kV

Електропроводите /въздушни и кабелни/ 20 kV около и в община Суворово са изградени така, че да се реализира резервираност, както на битовите потребители така също и на промишлените. Тази резервираност се осигурява от самите подстанции 110/20/ kV и са добро решение от гледна точка на сигурността на електроснабдяването.

В по-голямата си част електропроводите са собственост на ”Енерго-про разпределение България” АД, като всички се управляват от районна диспечерска служба.

Електропроводите 20 kV са съставени от въздушни линии основно. Основните електропроводи които минават през община Суворово и захранват общината се захранват от п/ст”Девня 1” 110/20 и п/ст”Вълчи дол” 110/20 kV.

Основните електропроводи захранващи община Суворово са следните:

- ВЕЛ Суворово 20 kV захранена от п/ст”Девня 1” 110/20 kV
- ВЕЛ Калиманци 20 kV захранена от п/ст”Девня 1” 110/20 kV
- ВЕЛ Войводино 20 kV захранена от п/ст”Вълчи дол” 110/20 kV

Също така през общината преминават и електропроводите:

- ВЕЛ Грамада 20 kV захранена от п/ст”Вълчи дол” 110/20 kV
- ВЕЛ Щипско 20 kV захранена от п/ст”Вълчи дол” 110/20 kV
- ВЕЛ Страшимирово 2 20 kV захранена от п/ст”Максуда” 110/20 kV
- ВЕЛ Миньор 20 kV захранена от п/ст”Максуда” 110/20 kV

- ВЕЛ Игнатиево 20 kV захранена от п/ст"Максуда" 110/20 kV
- ВЕЛ Неофит Рилски 20 kV захранена от п/ст"Максуда" 110/20 kV

Те захранват на 20 kV съответно:

п/ст „Добруджа 400/220/110 / ВЕЛ Щипско 20 kV/

п/ст „Варна 400/220 / ВЕЛ Грамада 20 kV/

ВЕЛ Калиманци 20 kV захранен от п/ст"Девня 1" 110/20 kV захранва следните селища – с.Чернево, с.Просечен, с.Левски, с.Изгрев и с.Калиманци;

ВЕЛ Суворово 20 kV захранен от п/ст"Девня 1" 110/20 kV захранва следните селища – гр. Суворово

ВЕЛ Войводино 20 kV захранена от п/ст"Вълчи дол" 110/20 kV захранва следните селища – с.Дръндар, с.Николаевка и част от с.Левски

ВЕЛ Игнатиево 20 kV захранена от п/ст"Максуда" 110/20 kV захранва следните селища – с.Баново

Въздушните електропроводи 20 kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране. Като цяло състоянието на електроразпределителната мрежа 20 kV е в добро състояние. Особено голямо затруднение при реконструкцията в урбанизираните територии създава това, че не е проведена регулация и няма сервитутни зони за прокарване на кабелни линии.

Аварии по електропроводните линии 20 kV основно се дължат на претоварване, атмосферни влияния.

Развитието на мрежа средно напрежение в населените места на община Суворово да се предвижда с използване на кабели 20 kV. Трасетата на кабелните линии се определят с техническите проекти по реда на ЗУТ.

При разработване на ПУР, ПУП- ПРЗ се определят трасета на кабели със сервитутите и парцели за изграждане на трафопостове 20/0,4 kV.

Трансформаторни постове и Възлови станции

Основен източник на захранване на населените места в община Суворово са трафопостовите 20/0,4kV които се захранват от гореситираната изградената мрежа средно напрежение /Ср.Н/ 20kV /излизащи от подстанции 110/20 kV/ собственост на Енерго-про АД.

Данни за електроразпределителната мрежа на територията на община Суворово, собственост на „Енерго-про Мрежи" АД, предоставени от „Енерго-про Мрежи" с писмо EPRG #1/ 17.10.2014:

	Населено място	П/ст - брой	Електропроводи СН - км.	Трафопости брой	Трафопости kVA
1	гр. Суворово	0	29.8	14	6540
2	с. Баново	0	7.0	2	410
3	с. Левски	0	16.3	3	570
4	с. Просечен	0	7.2	2	320
5	с. Изгрев	0	7.7	4	730
6	с. Николаевка	0	20.4	5	860
7	с. Дръндар	0	2.0	2	200
8	с. Чернево	0	11.8	10	2450
9	с. Калиманци	0	4.0	2	410

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

На територията на община Суворово са изградени следните типове трафопостове:

- зидани трафопостове в самостоятелни УПИ
- панелни трафопостове
- вградени трафопостове
- метални комплектни трафопостове - КТП
- бетонови комплектни трафопостове – БКТП
- мачтови трафопостове

В по-голямата си част трафопостовите са собственост на ” Енерго-про разпределение България” АД и се управляват от диспечерска служба.

Една част от трафопостовите в промишлените зони и вилни зони са частна собственост, което затруднява тяхното управление и не дава възможност за пълното им натоварване за присъединяване на нови консуматори.

Ел. мрежа 0,4 kV

За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4 kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. В по голямата си част тя е изградена от въздушни линии. Някои от тях са изключително морално и физически остарели и изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация.

Хаотичното застрояване в даден район води до преоразмеряване на потреблението на съществуващите трафопостове. В същият район в следствие поради невъзможност да се поемат нови товари се стига до изграждане на нов трафопост, но реконструкция на вече съществуващата мрежа с преразпределяне на товарите не се изпълнява.

Като разпределителни табла се използват метални шкафове, които подлежат на корозия. В тази връзка напоследък навлязоха в експлоатация полимерните разпределителни кутии.

По голямата си част електромерните табла са монтирани в общите помещения на жилищните и административните сгради, което ги предпазва от преки атмосферни влияния, но е предпоставка за манипулации върху средствата за измерване. Изнасянето на средствата на измерване на имотната граница намалява манипулациите върху тях, но възникват атмосферните влияния, което наложи през последните години ползването на полимерни кутии.

За намаляване на неправомерното потребление на ел. енергия се налага масовата подмяна на механичните електромери със статични с по-точно измерване и по трудното им манипулиране.

Перспективното развитие на мрежата СН и мрежа НН се решава с разработване на ПУП, ПУР по квартали или с конкретните работни проекти, съгласно предписанията на електроснабдителното дружество.

За освобождаване на терени за строителство и за подобряване схемата за електрозахранване в урбанизираните терени въздушните електропроводи могат да се кабелират частично. За трасета на кабелите да се ползват улици, сервитути на пътища и селскостопански пътища общинска и държавна собственост.

Възобновяеми енергийни източници:

Вятърен парк Суворово

Ветроенергиен парк „Суворово” е проект от промишлен мащаб, разработен от „Еолика България” ЕАД. Разположен е на територията на община Суворово, на 20 км от гр. Варна.

Проектът включва следната инфраструктура:

- 30 бр. вятърни турбини тип „Gamesa G90”/2 MW, с височина на главината над терена -80 м
- свързваща подземна електрическа мрежа 20kV
- електрическа подстанция на ВЕП „Суворово” 110/20kV
- електропровод 110kV от подстанция на ВЕП „Суворово” към подстанция „Вълчидол” на

НЕК, заедно със съоръжения за присъединяване в подстанция „Вълчидол”

- пътища за достъп (включва реконструкция на местния път от Суворово и черни пътища в рамките на обекта за преминаване на строителна механизация)
- площадки на север от Суворово, предназначени за изхвърляне на излишни количества изкопни материали.

Проектът е сертифициран като първи клас инвестиция от Българската агенция за инвестиции.

Предварителният проект отразява терени в процедура за нов вятърен парк в землището на с. Николаевка, като урбанизирани територии с временен статут, поради неприключили процедури.

14.2. Газоснабдяване:

Съществуващо положение на газоснабдяването на територията на Община Суворово:

Съгласно данни от писмо Изх. ном. 07-00-4033 от 28.10.2014, през територията на община Суворово преминават следните газопроводи и съоръжения, собственост на „Булгартрансгаз” ЕАД.

- Газопроводно отклонение (ГО) до Газорегулираща станция (ГРС) Девня с диаметър Dn 500 и работно налягане 5,4 МРа;
- Газопроводно отклонение (ГО) до Газорегулираща станция (ГРС) Варна с диаметър Dn 500 и работно налягане 5,4 МРа;
- Линеен кранов възел „Левски” от ГО Девня;
- Линеен кранов възел на входа на ГО Варна;
- Станция за катодна защита (СКЗ) „Левски”;
- ЕП 110 kV „Пропан” – охранващ Компресорна станция „Вълчи дол”. Начална точка на електропровода е подстанция „Добруджа” – гр. Суворово. Дължина на трасето през землището на гр. Суворово 4.150 км.

Комуникационни съоръжения:

- Магистрални съобщителни кабели – МКСБ – 4x4x1,2 – 2 бр., разположени отдясно на тръбата по посока на газа в сервитута на газопроводните отклонения;
- Необслужваем усилвателен пункт (НУП);

Част от трасето на газопроводното отклонение за ГРС Девня преминава през землищата на с. Дръндар, гр.Суворово, с. Левски, с. Просечен и с. Баново. На територията на община Суворово газопроводно отклонение за ГРС Девня е с дължина около 17.5 км. Газопроводът е с налягане 5.4 МРа и диаметър на тръбата DN 500. В сервитута на газопровода е положен съобщителен кабел, който има за цел предаване на технологична информация за работата на съоръжението.[Писмо 07-00-101 / 15.01.2015 г на „Булгартрансгаз” ЕАД]

Част от трасето на газопроводното отклонение за ГРС Варна преминава през землищата на с. Левски, с. Изгрев, с. Калиманци и с. Баново. На територията на община Суворово газопроводно отклонение за ГРС Варна е с дължина около 6 км. Газопроводът е с налягане 5.4 МРа и диаметър на тръбата DN 500. В сервитута на газопровода е положен съобщителен кабел, който има за цел предаване на технологична информация за работата на съоръжението.[Писмо 07-00-101 / 15.01.2015 г на „Булгартрансгаз” ЕАД]

Сервитута на преносни газопроводи и отклонения при диаметър до DN 1000 са ивици с широчина по 15 м. от двете страни на оста на газопровода. В сервитутната зона на

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените газопроводите и съоръженията не се допуска всякакъв вид строителство, складиране на отпадъци и други дейности посочени в Наредба 16/2004 г. за сервитутите на енергийните обекти.

Зоната за превантивна устройствена защита на ГО Девня и ГО Варна е ивица с широчина по 150 м. от двете страни на оста на газопровода, в която има ограничителен режим по отношение на строителството, съгласно Наредба 6/2004 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ. Минималните разстояния, на които се застрояват нови сгради и съоръжения до оста на газопроводите са посочени в Таблица 2 от наредбата.

„Черноморска технологична компания” АД – гр. София, притежава издадени от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране лицензии за дейностите „разпределение на природен газ” - Лицензия № Л-132-08 / 27.05.2013г. и „снабдяване с природен газ от краен снабдител” - Лицензия № Л-132-12 / 27.05.2013 г. за обособена територия „Добруджа”, в обхвата на която попада и община Суворово. Предмет на издадените лицензии е изграждане на газоразпределителни мрежи и прилежащи съоръжения на територията на общината и продажба на природен газ на потребители - стопански и битови.

Към момента на територията на Община Суворово няма изградена газоразпределителна мрежа и прилежащи съоръжения.

Предвидено е снабдяването с природен газ на общината да се извърши по конвенционален способ, чрез изграждане на отклонение от преносен газопровод, собственост на преносния оператор „Булгартрансгаз” ЕАД и изграждане на газоразпределителна мрежа и прилежащи съоръжения в урбанизираната територия.

Съгласно Закона за енергетиката и подзаконовите нормативни актове, срокът на действие на издадените (през 2004 г) лицензии е 35 г., разделени на регулаторни периоди. Дружеството има одобрен бизнес план за обособена територия “Добруджа” за регулаторен период 2013-2017.

Реализирането на подобни мащабни проекти, както е газификацията на община Суворово, би могло да се осъществи при наличие на достатъчно на брой потенциални потребители на природен газ, които да осигурят възвращаемост на инвестициите в срокове, присъщи за дейността и газовия сектор.

До момента не са установени достатъчен брой потенциални потребители на природен газ, които да направят възможно реализирането на проекта. Въпреки това към настоящия момент дружеството има издадено от РИОСВ - Варна Решение № ВА 1-ПР/2012 за преценяване на необходимостта от ОВОС за инвестиционно намерение, свързано с изграждане на отклонение високо налягане от преносната мрежа на „Булгартрансгаз” ЕАД, автоматична газорегулираща станция (АГРС), разпределителен газопровод извън урбанизираната и газоразпределителна мрежа в урбанизираната територия. На база издаденото решение е приета от общинската администрация, Специализирана план-схема за газификация на гр. Суворово. ОУОП следва да отрази инвестиционното намерение в специализирана схема на плана.

В обхвата на доклад за екологична оценка (ЕО) и доклад за оценка степента на въздействие (ДОСВ) на ОУП на Община Суворово, „Черноморска технологична компания” АД, очаква да залегне и цялостна концепция за газификация освен на общинския център и на другите населени места, големи индустриални и други стопански обекти.[Писмо Изх. № 213 / 22.04.2015 г на „Черноморска технологична компания” АД - София]

Предварителният проект предвижда снабдяването с природен газ да се извърши чрез изграждане на двустепенна газоразпределителна мрежа:

-Присъединяване към газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз” ЕАД и изграждане на

отклонение към Община Суворово;

-Изграждане на АГРС, редуцираща налягането на газа от 55bar до 10bar. АГРС се изгражда извън урбанизирани територии, в земеделски земи в землището на с. Дръндар;

-Изграждане на газоразпределителна мрежа – междуселищни газопроводи с налягане 10bar, Градски Газорегулаторни пунктове към всяко населено място, редуциращи налягането от 10 bar до 5 bar, селищни газопроводи с налягане 5 bar и прилежащите към тях отклонения и измервателни съоръжения.

Междуселищни газопроводи с налягане 10bar се изграждат към гр. Суворово, селата Чернево, Дръндар, Николаевка, Изгрев, Калиманци и Баново. Междуселищен газопровод с налягане 5bar се изгражда между селата Изгрев и Левски. Предвижда се да се изградят подземно, в габаритите на имотите на общински и полски пътища и в сервитутите на републикански пътища.

Към с.Просечен не се предвижда изграждане на газоразпределителна мрежа поради силно пресечен терен, малък брой потребители и икономически нецелесъобразни инвестиции. При заявление за газификация от потребители, същите могат да бъдат захранени с природен газ локално с компресиран природен газ.

Завода за строителни материали в землището на с.Припек се предвижда да се захрани с природен газ от Община Аксаково, която попада в обхвата на лицензиите на „Черноморска технологична компания” АД.

Газопроводите в населени места с налягане 5bar се полагат подземно, в габаритите на уличните платна и зелени площи.

Предвижда се разпределителните газопроводи да се изпълнят от тръби полиетилен висока плътност за газ PE100SDR11.

Изграждането на газоразпределителна мрежа формулира ограничения за ползването на терените, изразяващи се в спазване на сервитутни зони съгласно Раздел III от Наредба № 16/09.06.2004г. за сервитутите на енергийните обекти. Минималните размери на сервитутните зони са:

- отклонение от преносен газопровод до АГРС – ивици с широчина по 15m от двете страни на газопровода;
- АГРС – участък с широчина 10m около външната граница на обекта;
- разпределителни полиетиленови газопроводи до DN300 извън урбанизирани територии:
- през земеделски поземлени имоти – ивици с широчина по 2m от двете страни на газопровода;
- под полски пътища и в сервитути на общински и републикански пътища– ивици с широчина по 1m от двете страни на газопровода;
- разпределителни полиетиленови газопроводи в урбанизирани територии – симетрични ивици с широчина 0,40m от двете страни на газопровода;
- успоредни газопроводи до DN300 – две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи, с широчина по 5m.

В сервитутните зони на газопроводите не се допуска всякакъв вид строителство, засаждане на растителни видове с развита коренова система и други дейности съгласно чл.20 от горесцитираната наредба.

Изграждането на газоразпределителната мрежа зависи от инвестиционните намерения на Лицензианта, както и от заявления интерес от страна на потребителите.

По данни от кметствата - Новата учебна сграда детска градина – лицей в село Дръндар е предвидено да се отоплява на газ. Към момента сградата не е въведена в експлоатация.

14.3. Водоснабдяване и канализация

Ефективното управление на водните ресурси се регламентира с различни директиви на

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените

Европейския съюз, на база на които трябва да се формира политика за управление и опазване на наличните водни ресурси. Интегрираното управление на водните ресурси е сред основните цели, които си поставя Рамковата директива за водите на ЕС - 2000/60/ЕС. Тя предвижда контрол върху вътрешните повърхностни води, почвените води и бреговите води, с цел да се предотврати и намали замърсяването, да се насърчи устойчивата употреба на вода, да се защити аква- средата и аква- екосистемите и да се ограничат ефектите от наводненията и сушите.

Директива 98/83/ЕС от 03.11.1998 г. за качеството на водата, предназначена за човешка консумация, определя стандартите за качество, на които питейната вода следва да отговаря. Тази директива цели да съхрани човешкото здраве по отношение на консумацията на питейната вода, като се гарантира, че питейната вода не съдържа концентрация на микроорганизми, паразити или други вещества, които представляват потенциален риск за човешкото здраве. Държавата следва да гарантира чистотата на питейната вода и съгласно Директивата да упражнява редовно наблюдение и контрол на определени места за пробо-вземане по програми за наблюдение.

Директива 1991/271/ЕЕС за пречистване на градски отпадни води третира отвеждането, пречистването и заустването на битови и индустриални отпадъчни води. Целта на Директивата е да защити околната среда от всякакви негативни ефекти, свързани със заустването на отпадни води и задава изискванията към канализационните системи, както и свързаните с това правни предпоставки и крайни срокове за въвеждане на европейските практики на национално ниво. Директивата задава времевата рамка, в която страните членки на ЕС следва да се вместят, за да създадат отвеждащи и пречиствателни системи в агломерациите, които да отговарят на стандартни критерии.

В България се прилага Законът за водите, който предвижда създаване и на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор. Тя определя правилата във водния сектор - правна и регулаторна рамка, собственост и управление на водната инфраструктура, както и възможностите за финансиране.

14.3.1. Водоснабдяване

Обобщена характеристика на водоснабдяването:

Община Суворово не е богата на водни ресурси. Водоснабдяването на общината се извършва от напорни карстови подземни води. Захранването на гр. Суворово с питейна вода се осъществява от два броя дълбоки сондажни кладенци. Останалите населени места се водоснабдяват както следва: с. Чернево, чрез дълбок сондаж от два броя каптажи; с. Дръндар е водоснабдено от с.Николаевка чрез пет броя каптажи; с.Калиманци и с.Ианово са водоснабдени от с.Изгрев, чрез дълбок сондаж от три броя каптажи и с. Левски от шахтов кладенец.

"ВиК Варна" е дружество с преобладаващо държавно участие, като общината е съсобственик в него.

В община Суворово всички селища са водоснабдени. Изградената водопроводна мрежа е 196.081 км, но техническо и състояние е лошо, като 96,85 % е изградена от етернитови, стоманени и поцинковани тръби с изтекъл експлоатационен срок. е. Това води до значителни загуби на водно количество по мрежата, влошаване на качеството и значително повишаване себестойността на подаваната вода. Поддръжката на мрежата е силно затруднено поради липсата на финансови ресурси за поддръжка и обновяване на съществуващата водопроводна мрежа, като резултат възникват чести аварии, при отстраняването на които се нанася значителна щета на уличните настилки.

Доставената вода общо за община Суворово е в размер на 354 192 м³/годишно, от които 304 605 м³/годишно са за домакинствата. Количеството на доставената вода на човек от населението в общината е 135 л/ч ден, което е по-малко от стойността на показателя за област Варна (159 л/ч ден) и средните за страната (143 л/ч ден). Главната причина е незначителното потребление на вода от индустриалните предприятия. През последните

години подаваната вода на населените места непрекъснато намалява. Намалява и делът на полезноизползваната вода от водоснабдителните системи, като се увеличава размера на загубите на вода. Селищата с режим на водоснабдяване няма но през последните години варират водните количества от собствените водоизточници в твърде голям диапазон и това е в пряка зависимост от минималния и максималния дебит на водоизточниците които зависят от сезоните .

Извадка от регистър на издадени разрешителни за ползване на повърхностни води²⁶

Титуляр	Номер на разрешително	Име на водоизточник	ЕКАТТЕ	Населено място	Водоносен хоризонт	Водното тяло	Предназначени е разрешително	Лимит	Статус
ВиК ООД	269	ТК, ШК, СК	Селища в област Варна съгл. Пр.	Нас. места обл. Варна съгл. Прилож.	кватернер, неоген, малм-валанж..	0	Питейнобитово водоснабдяване	37887830	изтекло
ВиК ООД	200031	извор	43222	Левски	неоген	BG2G000000N018	Питейнобитово водоснабдяване	45000	действ.
"Еко Екс" ООД	200421	каптаж "Цанев"	58654	Просечен	неоген	BG2G000000N018	Животновъдство и напояване	3690	изтекло
"Манекс сън" АД	21520098	ВГ "Чатал чешма" и Калиманци	35376	Калиманци	неоген	BG2G000000N018	Животновъдство	63072	действ.
ВиК ООД	21510107	дренажи "Вълчанова ", "Михалева" ч.	32528	Изгрев	неоген	BG2G000000N018	Питейнобитово водоснабдяване	40000	действ.
ВиК ООД	21510109	4 бр. каптажи	58654	Просечен	неоген	BG2G000000N018	Питейнобитово водоснабдяване	236150	действ.
ВиК ООД	21510111	ПЕС-1 , ПЕС-4	70175	Суворово	малм-валанж	BG2G000J3K1041	Питейнобитово водоснабдяване	474000	действ.
ВиК ООД	21510118	ПЕС-2	80061	Чернево	малм-валанж	BG2G000J3K1041	Питейнобитово водоснабдяване	95000	действ.
"Кателиев и-90" ООД	21510245	ТК-Барите	80861	Чернево	кватернер	BG2G000000Q003	Питейнобитово водоснабдяване	13500	действ.
ВиК ООД	21510123	к-жи "Томова", "Аязмата" "Капаклии"1...	51584	Николаевка	неоген	BG2G000000N018	Питейнобитово водоснабдяване	284000	действ.
ЗП Десисл. Герганова-Малевска	21520299	ТК "Малевска-Николаевска"	51584	Николаевка	неоген	BG2G000000N018	Напояване	4000	действ.
"Галина Агро 04" ООД	21520302	ТК "Галина Агро - Баново"	2662	Баново	неоген	BG2G000000N018	Напояване	15130	действ.

В анализната част на проекта са описани подробно проблемите на водоснабдителната система на общината по населени места. Изведени са проблеми :

В по голямата част от населените места в общината като се изключат гр.Суворово, с.Чернево, където са изпълнени частична реконструкции тръгна ли процедури по подмяна на водопроводните мрежи и с.Дръндар където са вече са подменени мрежите в селото в останалите населени места е необходимо реконструкция на водопроводната мрежа с нови тръби. Така ще се намалят аварияте и загубите на питейна вода и ще повиши качеството на доставяната вода към местното население. Осъществяването е възможно чрез привличането

²⁶ Регистър на разрешителни за ползване на подземни води
<http://www.bsbd.org/UserFiles/File/2015/Registri/podzemni%20vodi.pdf>

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените на публично финансиране за ремонт и реконструкция на водоснабдителната инфраструктура.

Друг проблем е отклонението в качеството на водите, подавани от централното водоснабдяване в някои населени места. Критични по някои регламентирани в наредбите показатели са 8 села от община Аврен /нитрати и манган/, 3 села от община Аксаково, 3 от община Суворово и 4 от община Провадия - всички по показател нитрати. Във тези населени места са отчетени отклонения и по микробиологични показатели. Необходимо е да се направят анализи на подаваните води и да се предвиди дезинфекция на проблемните места.

Главните приоритети на водоснабдителната политика на Общината следва да са:

- подобряване на качеството на питейната вода;
- подобряване на водоснабдителното обслужване;
- подобряване на мерките за намаляване на загубите в съществуващите водоснабдителните системи.

Необходимите действия, предвидени от плана са насочени към предотвратяване на санитарния риск и опазване чистотата на водоизточниците, както и снижаване загубите на вода, в което се крие голям резерв за надеждното водоснабдяване с далечен хоризонт.

Предварителният проект предвижда система от общи мерки, които да предотвратят санитарния риск, да опазят чистотата на водоизточниците, както и да снижат загубите на вода, които включват следните генерални предвиждания:

- Мерки за доизграждане на канализацията в с. Чернево и гр. Суворово;
- Мерки за изграждане на канализация в населените места от източната част на територията (Николаевка, Левски, Изгрев, Калиманци, Баново, Просечен);
- Устройване на подходящи терени за локални модулни пречиствателни съоръжения;
- Мерки за премахване на нерегламентирани сметища;
- Мерки за превенция от наводнения в Приложение - извадка на стр 98
- Мерки по спазване на ограниченията и забраните в рамките на СОЗ, около водоизточниците;
- Мерки за учредяване на санитарно-охранителни зони около водоизточници, без такива;
- Мерки за отвеждане на дъждовните води;
- Мерки за доизграждане и реконструкция на водоснабдителните мрежи, както следва:

Освен подмяната на тръбите с нови и с по големи диаметри за водоснабдителните мрежи е необходимо:

За с. Чернево да се подмени стоманената тръба към водоема и реконструира останалата част от мрежата.

За с. Николаевка при реконструкция да се премахнат участъците от парцелите и да се изпълнят в уличното платно. Да се подмени напорния водопровод. Да се предвиди система за повишаване на налягането за високите места в селото.

За с. Левски при подмяната да се увеличат диаметрите.

За с. Калиманци да се подмени и увеличи диаметъра на захранващата тръба. Да се предвиди система за повишаване на налягането за високите места в селото.

За с. Изгрев да се реконструира останалата част от напорния тръбопровод и предвиди по голям диаметър.

За с. Баново да се изгради водоем само за с. Баново на по висока кота или да се предвиди към него система за повишаване на налягането.

За с. Просечен да се изгради нов водоем с по голям обем от сегашния който е 50м³. При възможност изграждането да стане на по-висока кота или да се предвиди система за повишаване на налягането.

Мерките необходими за подобряване на водоснабдяването са подмяната на водопроводната мрежа - ще могат да се изпълнят в съответствие със Стратегическа цел 3 за общината. Изпълнението на целта е конкретизирано от два приоритета. Първият приоритет е

насочен към подобряване на техническата инфраструктура и транспортната свързаност от общината към областта, подобряване на водоснабдяването и канализацията, както и с комуникационната обезпеченост на публичния сектор и домакинствата. Осъществяването е възможно чрез привличане на публично финансиране и финансиране по европейски програми.

Количеството на доставената вода на човек от населението в общината от предоставените данни е 135 л/ден, което е по-малко от стойността на показателя за област Варна (159 л/ ден) и средните за страната (143 л/ ден). Главната причина е незначителното потребление на вода от индустриалните предприятия. През последните години подаваната вода на населените места непрекъснато намалява. Намалява и делът на полезноизползваната вода от водоснабдителните системи, като се увеличава размера на загубите на вода. При дългосрочно планиране е необходимо да се снижат до 20% от средноденонощното потребление, в съответствие с европейските изисквания .

Разчетните водни количества за водопотреблението са изразени таблично за брой на обитателите, с норма за средно дневно потребление, коефициент на неравномерност, максимално денонощно потребление.

Възприети са усреднени параметри на потребление на вода. Резултатите са незначително завишени с цел по-голям резерв на оразмерителните данни за водопотреблението и възможност за осигуряване на мрежите във времето. В дневната норма са включени разходите за домакински и обществено обслужващи и индустриални нужди съгласно Наредба №2/22.03.2005г..

За база на прогнозата е възприето съществуващото положение към 2011 год. и решаващ е максималният брой на обитателите на територията, независимо от продължителността на пребиваване. За имотите извън урбанизиланите територии има устройствени схеми за В и К която дава локално решение за В и К системите.

За прогнозата са определени два варианта с хоризонт 2030 година и различен брой обитатели постоянни и временно пребиваващи , съответно:

„реалистичен "и „оптимистично-реалистичен"

Гр. Суворово

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	4591	200	2,20	440	2020
2030реалист.	5198	200	2,20	440	2287
2030 оптим.	5460	200	2,20	440	2402

с. Чернево

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	1373	200	2,20	440	604
2030реалист.	1499	200	2,20	440	660
2030 оптим.	1950	200	2,20	440	858

с. Николаевка

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	436	200	2,40	480	209
2030реалист.	567	200	2,40	480	272
2030 оптим.	830	200	2,40	480	415

с. Дръндар

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	189	200	2,50	500	95
2030реалист.	274	200	2,50	500	137
2030 оптим.	290	200	2,50	500	145

с. Левски

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	177	200	2,50	500	89
2030реалист.	192	200	2,50	500	96
2030 оптим.	470	200	2,50	500	235

с. Калиманци

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	231	200	2,50	500	116
2030реалист.	350	200	2,50	500	175
2030 оптим.	630	200	2,50	500	315

с. Изгрев

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	145	200	2,50	500	73
2030реалист.	287	200	2,50	500	144
2030 оптим.	490	200	2,50	500	245

с. Баново

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	82	200	2,60	520	43
2030реалист.	167	200	2,60	520	87
2030 оптим.	430	200	2,60	520	224

с. Просечен

разчет	брой жители	Qср.д. (l/d)	Кнер.	Qмакс.д. (l/d)	Qоп (m3/d)
2011г.	21	200	2,70	540	11
2030реалист.	22	200	2,70	540	12
2030 оптим.	150	200	2,70	540	81

За противопожарни нужди трябва да осигурят, като неприкосновен запас във водоемите за гр.Суворово около $Q_{\text{пож}} = 110 \text{ m}^3$, а за останалите села $Q_{\text{пож}} = 54 \text{ m}^3$, които да се използват в рамките на три часа.Оразмерителния разход ще се прецизира в зависимост от местните дадености о решението на водоснабдителната схема за селата както и от наличните водоизточници .

гр. Суворово - Общ оразмерителен разчет на потреблението $Q_{\text{макс.д.}}$ [m3/d]

разчет	Q m3/d	пожарни (m3/d)	загуби	Qобщо (m3/d)
2011г.	2020	110	404	2534
2030реалист.	2287	110	457	2854
2030 оптим.	2402	110	480	2992

с. Чернево - Общ оразмерителен разчет на потреблението $Q_{\text{макс.д.}}$ [m3/d]

разчет	Q m3/d	пожарни (m3/d)	загуби	Qобщо (m3/d)
2011г.	604	54	121	779
2030реалист.	660	54	132	846
2030 оптим.	858	54	172	1084

с. Николаевка - Общ оразмерителен разчет на потреблението $Q_{\text{макс.д.}}$ [m3/d]

разчет	Q m3/d	пожарни (m3/d)	загуби	Qобщо (m3/d)
2011г.	209	54	42	305
2030реалист.	272	54	55	327
2030 оптим.	415	54	83	551

с. Дръндар - Общ оразмерителен разчет на потреблението $Q_{\text{макс.д.}}$ [m3/d]

разчет	Q m3/d	пожарни (m3/d)	загуби	Qобщо (m3/d)

2011г.	95	54	19	168
2030реалист.	137	54	27	218
2030 оптим.	145	54	29	228

с. Левски - Общ оразмерителен разчет на потреблението Q_{макс.д.} [m³/d]

разчет	Q m ³ /d	пожарни (m ³ /d)	загуби	Qобщо (m ³ /d)
2011г.	89	54	18	161
2030реалист.	96	54	19	169
2030 оптим.	235	54	47	336

с. Калиманци - Общ оразмерителен разчет на потреблението Q_{макс.д.} [m³/d]

разчет	Q m ³ /d	пожарни (m ³ /d)	загуби	Qобщо (m ³ /d)
2011г.	116	54	23	193
2030реалист.	175	54	35	264
2030 оптим.	315	54	63	432

с. Изгрев - Общ оразмерителен разчет на потреблението Q_{макс.д.} [m³/d]

разчет	Q m ³ /d	пожарни (m ³ /d)	загуби	Qобщо (m ³ /d)
2011г.	73	54	15	142
2030реалист.	144	54	29	227
2030 оптим.	245	54	49	348

с. Баново - Общ оразмерителен разчет на потреблението Q_{макс.д.} [m³/d]

разчет	Q m ³ /d	пожарни (m ³ /d)	загуби	Qобщо (m ³ /d)
2011г.	43	54	9	106
2030реалист.	87	54	18	159
2030 оптим.	224	54	45	323

с. Просечен - Общ оразмерителен разчет на потреблението Q_{макс.д.} [m³/d]

разчет	Q m ³ /d	пожарни (m ³ /d)	загуби	Qобщо (m ³ /d)
2011г.	11	54	3	68
2030реалист.	12	54	3	69
2030 оптим.	81	54	17	152

С настоящата разработка са посочени проблемите и в графичната част се посочват примерни места за водоеми или помпени станции, но те следна да се уточнят с ПУП за съответните населени места и параметрите ще се определят със схемите към ПУП.

14.3.2. Напоителни системи:

На територията на общината има четири язовира, три от тях са собственост на Сдружение за напояване, един е общинска собственост. Два от язовирите се намират в село Николаевка, един е в село Левски и един в село Изгрев. Общински е по-малкият язовир в Николаевка. Водоемите подлежат на непрекъснато наблюдение. При проверките на контролните органи е констатирано, че съоръженията са в добро техническо състояние. „Най-големият язовир на територията на общината, който се намира в Николаевка и е около 330 декара и се стопанисва от сдружението за напояване. При проверки на Басейнова дирекция – Плевен е констатирано, че е с добре поддържани – стена, откоси, преливници, изпускател.

За територията на Община Суворово в БДУВДР гр. Плевен е в ход процедура за издаване на разрешително за водовземане от повърхностен воден обект - язовир “Николаевка2” - с. Николаевка, с цел напояване на обработваеми земи в землището на с. Николаевка. (Писмо

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените ЗДОИ - 476 от 15.01. 2015 на БДУВДР гр Плевен)

Село Дръндар е водоснабдено. Около 70 домакинства ползват чешмяна вода за поливане.

В миналото село Левски е имало шест големи чешми с корита, от които днес вода има само в едната от тях. Язовирът до селото е построен през 1959 г. с доброволния труд на местните хора. Язовирът не е използван рационално като ресурс на територията. Водите му опазват значима културна ценност, и са необходими специални предписания за поддръжката и стопанисването му. В селото са налични и над 20 кладенци.

С Чернево: Често питейна вода се ползва и за напояване в домакинствата. Някога е имало зеленчукови градини, напоявани от реката, но поливните системи са отдавна разколичени, а напоителните канали – разрушени.

Проблем с устройствен характер е некоректното попълване на водните обекти в КВС. Отстраняването на многобройните грешки в обхвата на водните обекти в бъдещата кадастрална карта на общината ще спомогне за възстановяване / изграждане на нови поливни системи.

14.3.3. Канализация:

Актуалното състояние на канализацията в община Суворово:

През територията на община Суворово (направление Вълчи дол -Девня) преминава транзитен канализационен колектор “Вълчи дол - Суворово”, който отвежда битово-фекални води, формирани от населени места от три общини към ПСОВ Девня. Канализационен колектор “Вълчи дол - Суворово” е с разрешение за ползване № ДК-07-СИР-74 от 12.07.2011г

Изграждането на битовата канализацията на гр. Суворово е започнало с главните събирателни колектори от двете страни на реката /единият, от които е част от транзитния колектор. Вълчи дол Суворово - Девня /, като в последствие, в зависимост от инвестиционните възможности на Община Суворово и включването и в европейски програми за получаване на средства за изграждане на инфраструктура, канализацията е развивана с по-бързи темпове за територията разположена на левия бряг на реката. Предстои доизграждане на канализационна мрежа на град Суворово.

Изградена е част от канализационна система в с. Чернево по проекти по ПУДОС и Програми за селските райони. В зависимост от инвестиционните възможности и включването в европейски програми за получаване на средства за изграждане на инфраструктурата ще е необходимо доизграждане на канализационната система на с. Чернево .

Отпадъчните водни количества на територията на землището на град Суворово се формират от битови, дренажни и дъждовни води. На територията на общината Суворово няма функционираща пречиствателна станция, която да ги приема. Приемник на съществуващата битова канализация е междуселищен колектор, който отвежда битовите отпадъчни води от гр. Суворово в обща пречиствателна станция за битови отпадъчни води (ПСОВ), намираща се в гр. Девня. Тя е съществуваща. Изготвен е идеен проект за разширение на ПСОВ като се предвижда водите от Суворово и от Вълчи дол да се отвеждат за пречистване в ПСОВ гр. Девня. За да се запълни капацитета на ПСОВ трябва да се доизгради канализационната мрежа на гр. Суворово и с. Чернево.

Отвеждането на отпадните води от останалата част от селата в общината с. Николаевка, с. Левски, с. Калиманци, с. Изгрев, с. Баново и с. Просечен става към черпатели и септични ями тъй като няма изградена канализация. Това предполага замърсяване на подпочвените води и водните басейни до тези населени места, както и влошаване качеството на питейните води тъй като за водоснабдяване се използват каптажи и сондажи.

На територията на община Суворово има разположен един емитер, формиращ отпадъчни води, ПСОВ Дръндар: ПСОВ работи със съоръжения за механично и биологично

пречистване на водите. Канализационна мрежа и пречиствателна станция са финансирани от ПУДООС. Общата дължина на канализацията е 1608 м., която е предадена с Акт /обр.16/. Изградени са общо 120 /сто и двадесет/ сградни отклонения, от които включени са само 10 /десет/ броя.

Резултатите от анализите от взетите водни проби при контролни проверки на РИОСВ – Варна, и от проведения собствен мониторинг по отделните показатели не превишават индивидуалните емисионни ограничения в издаденото разрешително.

Предварителният проект предвижда изграждане на пречиствателни съоръжения за отпадните води в по-малките населени места, като възможно решение може да бъде изграждането на модулни пречиствателни станции. През цитираните села преминават дерета в които може да стане заустването на пречистените води, които трябва да отговарят на изискванията за съответната категория приемник. Възможно е изграждане и на частични дъждовни клонове и повърхностно отвеждане на дъждовните води където терена позволява.

Резонно е да бъдат възприети технологични решения за ПСОВ с естествени процеси на пречистване като био-лагуни, за да се снижат максимално експлоатационните разходи.

Недостатък на локалните ПСОВ е вписването им в урбанизираните територии, поради значителните санитарно-хигиенни зони, определени в Нормите за проектиране. Съществен проблем е изпускането на пречистени води и влиянието на сухия отток в приемниците – дерета или водни обекти. Значителни са местните ограничения от санитарни съображения, за оползотворяване на пречистените води за мелиоративни и други стопански нужди, въпреки добрите практики от развитите Европейски държави.

При определяне местоположението на проектните пречиствателни станции за отпадъчни води, са предвидени необходимите хигиенно-защитни зони до жилищни територии и обекти, подлежащи на здравна защита, съгласно чл.2 и чл.116 от Наредба № РД-02-20-8 за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи (ДВ бр. 49/2013 г). Същите са отразени в графичната част на проекта.

В Правилата за прилагане на ОУПО е предвидено допускане на промяна на предназначение на земеделски земи за изграждане на ЛПСОВ за тези населени места, при възникване на инвестиционна инициатива. За изграждане на канализации и пречиствателни станции е необходимо да се търси финансиране с общински средства или включване в европейски програми.

14.4. Съобщителна и специализирана инфраструктура:

Анализа на съществуващото състояние на телекомуникационната инфраструктура е направен въз основа степента на изграденост на мрежите на телекомуникационните предприятия.

Изграждането на електронните съобщителни мрежи, съоръженията и свързаната с тях инфраструктура се извършва по реда на Закона за електронните съобщения и Закона за устройство на територията. Кабелните електронни съобщителни мрежи се изграждат подземно. Кабелни електронни съобщителни мрежи могат да се изграждат въздушно само извън границите на урбанизираните територии и в урбанизирани територии с население до 10000 жители или с ниско жилищно застрояване. Въздушно изграждане на кабелни електронни съобщителни мрежи не се допуска в курортни населени места и в селищни образувания, както и в населени места или части от тях, обявени за резервати с историческо, археологическо, етнографско или архитектурно значение.

По своята значимост операторите се делят :

- на предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи или услуги с национален обхват;

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- на предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи или услуги с регионален обхват;
- на предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи или услуги с обхват едно населено място.

На територията на община Суворово и прилежащите ѝ села са налице услуги предоставяни от трите вида предприятия.

Съществен дял от предоставяните услуги заема мрежата на БТК ЕАД, като приемник на бившата държавна телекомуникационна компания. Между 90% до 99% е покритието на другите два мобилни оператора – „Мобилтел” и „Теленор” („Глобул”) на територията на община Суворово. Интересът на големите оператори е насочен към населените места с население над 400 души. Местни кабелни оператори обслужват с интернет и кабелна телевизия основно по-малките населени места.

БТК ЕАД, като значимо предприятие за услуги с национален обхват притежава най-голям дял от сектора на съобщителни услуги в община Суворово.

Комисията за регулиране на съобщенията, с решение 650 от 25.06.2003г. определи БТК ЕАД за предприятие със значително въздействие върху пазара. На 03.12.1992г. е пуснат първия SMS, приложението му навлезе през 1993г. за клиенти. На този етап от развитие на телекомуникациите, въпреки голямото търсене на телефонни постове, капацитета на автоматичните централи не можеше да отговори на нуждите на населението. Частично решение бяха „монетните автомати”, каквито имаше в гр.Суворово, заменени по-късно от фонокартните апарати. В селата на територията на общината, бяха инсталирани телефонни кабинки, които се обслужваха с работното време на пощенските служители. Първите мобилни аналогови връзки, се използваша основно от държавни и бизнес клиенти. С появата на втори и трети мобилен оператор на пазара в периода 1995г. – 2001г. започна преразпределяне на абонатите между трите основни оператора, Виваком, Мобилтел и Глобул (Теленор от 4 ноември 2014г.).

„Мобилтел” ЕАД е основан през 1994г. с основна цел изграждане на GSM цифрова клетъчна мобилна комуникационна мрежа на територията на България. Официалният старт на GSM мрежата е през септември 1995 г., като началото е поставено с шест базови станции, които покриват само централните части на София. До август 1997г. мрежата успя да покрие и гр.Варна, до 2000г. и гр.Суворово. Към настоящия момент М-Тел предлага на територията на община Суворово цялостен пакет услуги, които включват интернет, мобилна и стационарна телефония.

LTE (Long Term Evolution)/4G е четвърто поколение мобилна технология. Въвеждането ѝ в експлоатация е труден процес, изискващ много инвестиции и иновации, както и прилагане на ноухау за създаване на нови услуги, ползващи LTE мрежи. Процесът включва и подготвяне на крайните устройства за ползване на тази технология.

Пилотната за България LTE мрежа от ново поколение беше тествана от клиентите на Мобилтел през 2012 година. Първите зони с LTE покритие на мрежата на Мтел са в градовете София, Варна, Русе и Добрич.

През 2001г. започна дейността и на третия мобилен оператор – „Глобул” („Теленор България” ЕАД от 4 ноември 2014г.). В момента, той е вторият по големина мобилен оператор в България след Мобилтел и пред Виваком. „Теленор” е десетия по големина оператор в света, оперира в 13 държави в Европа и Азия, покрива 99,5% от територията на България, включително цялата територия на община Суворово. Чрез мрежата си от трето поколение, операторът предлага високоскоростен мобилен Интернет, видеоразговори и мобилна телевизия. От 2007г. Глобул предложи фиксирани телефонни услуги. Към началото на 2008г. операторът вече притежава най-голямата UMTS/HSDPA/HSUPA мрежа в България,

покриваща над 100 града и над 80% от населението на България.

Проект за 2015г. на „Теленор България” ЕАД, включва пълна подмяна на съществуващата 2G и 3G мрежа на компанията, обновяване и подобряване на опорната мрежа на компанията и доставката на свързаните с тези дейности услуги. Благодарение на това, операторът ще предложи на клиентите си по-добри услуги за пренос на данни, значително по-добро покритие, както и по-висок капацитет на мрежата.

Към момента мобилните абонати на трите оператора са пропорционално разпределени на територията на страната и в частност на територията на община Суворово. Водеща за района остава мрежата на БТК ЕАД, поради няколко причини:

-добра степен на телефонизация, като резултат от бързо развитие на комуникациите в региона преди приватизацията на предприятието;

-привързаност на абонатите към дълго използваната система;

-наличие на изнесен цифров капацитет от областния град.

Община Суворово включва девет населени места с население по-малко от 10000 жители. Това е причина телекомуникационните услуги да се предоставят основно чрез базови станции и безжични системи ANO.

В общинския център – гр.Суворово малка част от електронната мрежа е положена подземно. Абонатната част е основно с въздушно захранване.

Предимство на оператора е изградената национална оптична кабелна мрежа, която преминава непосредствено край гр.Суворово и продължава в посока гр.Вълчи дол. Оптичният кабел е част от пръстена на БТК ЕАД Бургас – Варна – Добрич – Шумен.

Разширение на съществуващата кабелна мрежа се изпълнява основно при изграждане на нови производствени обекти. Друг фактор за отпадане на кабелните трасета в района на общината беше икономическия фактор – значителен поддържащ персонал и технически помещения за съоръженията. БТК ЕАД подмени действащите КРС и АТЦ централи с безжична система ANO, подменяйки и крайните устройства (телефонните апарати) на абонатите.

Селищата с.Николаевка, с.Дръндар, с.Баново, с.Изгрев, с.Каличанци, с.Изгрев, СО Просечен и с.Чернево се обслужват от безжичната система ANO.

Община Суворово се обслужва от четири базови станции на БТК ЕАД.

На територията на общината са монтирани три базови станции на „Мобилтел” ЕАД в землищата на гр.Суворово, с.Николаевка, с.Дръндар. Оператора няма подземно положени кабели на територията на общината.

„Теленор България” ЕАД разполага с три базови станции на територията на общината – Суворово, Баново и Каолин АД. Оператора няма подземна електронна мрежа на територията на общината. Затруднения с покритието все още има в с.Левски, с.Изгрев и СО Просечен.

В община Суворово електронни услуги предоставят „Булсатком” и местен оператор „Суворово нет”. Дела на тези оператори в регионален обхват е незначителен.

Данни от „Българска телекомуникационна компания” (БТК) ЕАД, предоставени с писмо 08-00-2879 от 21 10. 2014 г.

БТК ЕАД предоставя телефонни услуги при 100% степен на цифровизация на телефонните връзки в Община Суворово. Компанията не предоставя и не поддържа телексни услуги. Телефаксни услуги предоставя след монтаж на съответното крайно устройство от всеки един телефонен пост.

GSM покритието е 100% по население за гр. Суворово и 100% покритие по население за територията на общината.

БТК ЕАД предоставя телевизионна услуга по технология Direct to The Home TV/DTH TV) и IP TV технология. Ефирно Радио и телевизионно покритие не се осъществява и поддържа от

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

БТК ЕАД.

Кабелна телевизия не се поддържа от БТК ЕАД.

На територията на общината се предоставя достъп до фиксиран високоскоростен интернет, с високо качество по ADSL технология и мобилен достъп до интернет чрез UMTS технология със 100% покритие по население население за гр. Суворово и 100% покритие по население за територията на община Суворово.

Към настоящият момент БТК ЕАД няма планирани инвестиционни намерения за територията на общината, които засягат публична общинска собственост.

По данни от писмо № 6489 от 21.10.2014 на “Мобилтел” ЕАД, е указано обстоятелството, че компанията няма изградена линейна инфраструктура (кабелни трасета) на територията на община Суворово. Към момента “Мобилтел” ЕАД е реализирало радиопокрытие на територията на общината по технологии GSM и UMTS, съгласно карта, отразена в специализираната схема към опорния план .

По данни от писмо № ПІ 37402 от 23.04.2015 на територията на община Суворово “Теленор България” ЕАД не разполага с подземна съобщителна инфраструктура. Компанията има три базови станции, както следва:

	Код	Наименование на урбанизираната територия	Община	Тип	Статус	Long	Lat
1	4039	Суворово	Суворово	GRF	On-Air	27,6168029	43.32963574
2	4250	Микро Продукти, Каолин АД	Суворово	RT	On-Air	27,73916387	43.26919106
3	4457	Баново, базова станция	Суворово	GRF	On-Air	27, 6668298	43.27824673

“Теленор България” ЕАД има пълно GSM и UMTS покритие на територията на общината, с изключение на с. Изгрев, с. Левски и с. Просечен, за които покритието в момента е частично на места в закрити помещения. “Теленор България” ЕАД осигурява пълно покритие на пътната мрежа на територията на общината. Интернет покритието на “Теленор България” ЕАД на територията на общината се осигурява през мобилната мрежа, като обхвата му е описан по-горе. Към момента компанията няма планове за изграждане на елементи от подземната си съобщителна инфраструктура на на територията на община Суворово.

Разработени и утвърдени от министъра на върешните работи са “Концепция за развитие на комуникационните и информационните системи в МВР до 2020 г.” и “Пътна карта с мерки за изпълнение на Концепцията за развитие на комуникационните и информационните системи в МВР до 2020 г.”, където се предвижда разширение и постигане на национално покритие на цифровата радиокомуникационна система на МВР по ТЕТРА стандарт за осигуряване на комуникационната среда за управление и взаимодействие на държавните структури при опазване на общественя ред, противодействие на престъпността и защита на населението при бедствия и аварии, включително и на територията на община Суворово.²⁷

Прогноза за развитие на част телекомуникации (електронни съобщения)

Местоположението на гр.Суворово и прилежащите към общината села се определят с висока подвижност на активното население. Това оказва влияние на потреблението на телекомуникационни услуги и интереса към модерни широколентови услуги.

Друго съществено значение за качеството и потреблението на телекомуникационни

²⁷ Писмо 8020р-14293 от 20.03 2015 г.

услуги е близостта на населените места до областния град Варна, до гр.Добрич и гр.Шумен, които имат плътна електронна среда на трите значими комуникационни оператора „Мобилтел”, „Теленор България” и „Виваком”. По слабо в района на общината се развиват услугите от типа „точка към много точки” използващи технологията WiMax.

В района на общината се развива интензивно земеделие. Модернизацията и нуждите изискват качествени телекомуникационни услуги, монтират се GPS системи на селскостопанската техника, инсталират се системи за видеонаблюдение на базите. Слабия интерес за развитие на електронните системи в района от страна на трите мобилни оператора, затруднява жителите и производителите базирани на територията на общината.

Пазарът на съобщителни услуги се определя главно от два фактора:

– потребителското търсене

– качеството и разнообразието на предлаганите услуги.

Докато зад първия фактор се крият бавно променящи се икономически параметри, то зад втория фактор основен двигател са технологичните новости. Новите технологии могат да променят по трудно предсказуем начин пазара на съобщителни услуги като: спътниковите съобщения, оптичните кабели, мобилните клетъчни мрежи, Интернет и други. Насърчаването на развитието на електронните услуги в община Суворово може да има конкретни изражения в:

1.Предоставяне на услуги на гражданите и бизнеса от страна на общинската администрация по електронен път с цел улесняване живота на гражданите и опростяване на бизнес средата.

Първата стъпка е предоставянето на информация едностранно от администрацията към гражданите и бизнеса. Това са новини, календар на събитията, нормативни актове, статистически данни, популярно описание на практиките в конкретни области, включително мултимедийно.

Втората стъпка е общуването във форма на диалог с организациите от бизнеса и гражданите по провежданата политика от общината и предоставените услуги.

- организиране на дебати по определени теми - стратегически документи или проекти на нормативни актове - по електронна поща или в онлайн форуми

- получаване на обратна връзка от организациите и нейната обработка и отговор.

- разработени системи за въпроси и отговори, публикуване на отговорите на най-често задаваните въпроси.

- онлайн консултации и приемане на жалби и искания онлайн.

2.Изграждане на единна система за видеонаблюдение на училища, обществени сгради, културни и исторически ценности и др. Системата може да се използва и за статистика на обстоятелства по опазване спокойствието на населението, наблюдение на пътни връзки с цел превантивен контрол или предприемане на мерки при атмосферни събития като наводнения, поледица, снежни навявания и др.

3.Насърчаване на местни оператори, чрез предоставяне под наем на общински помещения за телекомуникационно оборудване на приемливи цени.

Бъдещето принадлежи на широколентовите услуги.

Свързването на публичната администрация, училищата, болниците към широколентовата мрежа;

Интерактивни публични услуги, достъпни за всеки и предоставящи достъп до самите тях през различни платформи;

- Обезпечаване на онлайн здравни услуги;

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

- Онлайн обучение и много други.

През следващите години се очаква световната тенденция на миграция на абонати от фиксираният към мобилните телефонни услуги да се задържи и на българския пазар. Това ще означава по-голяма конкуренция между трите мобилни оператора в България.

Мобилните оператори все по-често прибегват към пакетни оферти с фиксирани услуги или широколентов достъп, дистанционният достъп и наблюдение до дома, мобилната телевизия и навигационните услуги, електронни здравни услуги, възможността за реклама в мобилното пространство и др. Пакетните услуги се налагат на пазара както от желанието на клиентите да намалят разходите си така и от операторите в стремежа да оптимизират разходите си от предоставянето им. На пазара на телекомуникациите се очаква сливане на предприятия за пренос на данни и предоставяне на интернет.

С новия общ устройствен план на община Суворово се създават условия за доизграждане и дооборудване на електронните съобщения при изграждане на инфраструктурни обекти, както и при извършване на дейности по рехабилитация и ремонт на вече съществуващи елементи на техническата инфраструктура: улици, тротоарни настилки, пресичания и уширения, мостове, и др.

Към „Правилата за прилагане на ОУП Суворово” да се вземат под внимание следващите съображения:

Да се предложат на трите значими оператора общински терени за монтаж на съоръжения на базови станции с цел облекчаване на процеса проектиране – изграждане.

Да се отправи искане към операторите за райони, в които има частично покритие с конкретни мотиви и потребности.

При изграждане на мобилни станции на един или няколко оператора се налага съблюдаване на съображения, свързани със защита на околната среда, защита на общественото здраве и сигурност или за изпълнение на целите на териториалното и селищното устройство.

При изграждането на нови търговски, хотелски, почивни и увеселителни комплекси, да се одобряват проектите с включена в тях част за достъп на операторите.

Развитието на телекомуникационната инфраструктура трябва да се извършва по строго определен ред заедно с изпълнението на инвестиционния проект за изграждане на обща инженерна инфраструктура.

Всички инвестиционни намерения за изграждане на комуникационни обекти, разположени в радиус от 5 км. от ТПРС-13-ти км. Запад, е необходимо да бъдат предварително съгласувани с ДП “Ръководство на въздушното движение”.

При изпълнение на проекти за повишаване на класа на пътя и нови пътни връзки да се уведомяват комуникационните предприятия с цел развитие и разширение на връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти с национално и международно значение.

С изграждането на нови пътища да се определя с проекта на пътя неговия обхват, което дава възможност на операторите да прилагат облекчен режим на изграждане на подземни електронни мрежи във връзка с НАРЕДБА № 35 от 30.11.2012 г. за правилата и нормите за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на кабелни електронни съобщителни мрежи и прилежащата им инфраструктура. Прилагането от Наредбата на чл.5, ал.2 „Не се изисква разработване на подробен устройствен план в следните случаи”, т.2 „когато трасето на кабелната електронна съобщителна мрежа и прилежащата ѝ инфраструктура е в обхвата на съществуващ път” ще стимулира операторите да изградят нова инфраструктура.

За ликвидиране на негативните последици от многократните изкопни работи е необходимо:

1. При строителството на нови сгради - от предвидените по проект точки за телефонни инсталации в сградите до границите на имота да се проектират по 2бр. HDPEф40 за достъп на операторите до сградата.
2. При рехабилитация на тротоари и улици едновременно с това да се изграждат или разширяват елементите на подземната телекомуникационната инфраструктура.

Новият ОУП създава условия за развитие на инвестиционните намерения на телекомуникационните предприятия и съдейства за развитието на електронните услуги и лесното им навлизане в битовия, обществен и стопански живот на населението.

15. Развитие на инфраструктурата за защита от предвидими природни бедствия

15.1. Идентификация на условията, процесите и рисковете и устройствен режим за геозащита

15.1.1. Геоложки строеж

Релефът на община Суворово е доста разнообразен. Повърхностните форми са резултат на ендегенни и по-рядко екзогенни физико-геоложки процеси, променени от проявите на докватернерни тектонски нарушения.

Основната част от територията заемат южните предели на Добруджанското плато - земите северно от гр. Суворово и източно от с.Чернево. Средната кота на платото е около 320. Характерни за платото са и разчленените релефни форми. Ниската част от терена, с котите средно около 100-130 е заета от долината на река Черневска.

Теренът южно от селата Баново и Калиманци представлява южния склонов участък на Добруджанското плато, което в основата си преминава в Девненската низина. Средният наклон на терена е около 25°. Характерно за платото е, че е насечено от многобройни оврази, затова липсват чертите на типично плато.

15.1.2. Тектоника

Територията на Суворовска община попада в източната част на Мизийската платформа, където на нейн фон са развити Северобългарското издигане с неговия източен склон, известен като Варненска моноклинала.

От тектонска гледна точка литостратиграфските единици изграждат два коренно различни структурни плана - предюрски и следюрски.

Към предюрския структурен план се включват структурите в палеозойските и триаските скали. Неговото изграждане е резултат от няколкократно проявени разломни движения, последното от които е било след триаса. В следствие на това предюрския структурен план е добил блоков строеж. На територията на община Суворово се простира Венелин-Толбухинската разломна зона, като разделя Толбухинско-Ветренския от Безводнишкия блок в северна посока и Варненската падина от Провадийската синклинала на юг.

Разломната зона има старо заложение с няколкократно проявени разломни движения. Повечето от разломите са с посока север-юг или близка до нея. Ширината и в южната част е 3-4 km, като на север постепенно се увеличава и достига 15-20 km.

Най-източната част на Толбухинско-Ветринския блок е издигнат по отношение на намиращия се на изток от него Безводнишки блок. По триаските седименти издигането е около 500 m. Степента на пропадане на Безводнишкия блок се бележи от дебелия карбонски, пермски и триаски седименти, които го изпълват.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

В следюрския структурен план се включват структурите в скалите от средната юра до неогена включително. Разполага се трансгресивно върху доюрския, като по този начин го фосилизира. В него не се наблюдава влиянието на блоковата тектоника от неговата подложка. Скалите, които изграждат този структурен план затъват моноклинално на изток и юг като по този начин бележат източния склон на Северобългарското издигане, преминаващо на изток във Варненската моноклинала.

15.1.3. Литостратиграфски (геоложки) строеж

На територията на общината се разкриват следните стратиграфски системи:

Ордовишка система

Макар и палеонтологически недоказана, ордовишката система е застъпена в сондаж Р-2 Ветрино, който е и единственият сондаж в Североизточна България, достигнал тази система. Представена е от черно-сиви аргилити до аргилитошисти. Установена е на кота -2600 m.

Силур-девонска система

С този хроностратиграфски интервал е свързана само една неофициална литостратиграфска единица - варовито-теригенноглинещата задруга. Представена е от глинести варовици, мергели, аргилити, алевролитови аргилити и алевролити. Установена е на кота -600.

Юрско-кредна система

Скалите на тази система се разполагат трансгресивно върху пъстра подложка от девонски, пермски и триаски скали. Обособени са в една континентална задруга и няколко официални, морски, литостратиграфски единици от Есенишка свита, Полатенска свита, Есенишка-Полатенска свита, Султанска свита, Провадийска свита, Чернооковска свита, представени предимно от глинести или варовити пясъчници, варовици, глини на места прехождани в мергели, доломити.

Долнокредна система

С нея са свързани следните литостратиграфски единици от Каспичанска свита, Варовиково-мергелна задруга, Горнооряховска свита, Разградска свита и Русенска свита, развити предимно във варовити фацис - варовици, доломитизирани, глинести, доломити, варовити мергели; с прослойки отпясъчници и алевролити или с кремъчниконкреции.

Горнокредна система

Скалите на горнокредната серия се разкриват под формата на ивици по ръбовете на Добричкото плато. С нея са свързани следните литостратиграфски единици - Мадарската свита, Добриндолска свита, Венчанска свита, Шуменска свита, Мездренска свита. Представени са в пясъчливо-варовити фацис - варовити или глауконитни пясъчници с фосфоритови или варовито-кремъчни конкреции; глауконитови, детритусни варовици, варовити пясъчници, алевролитови варовици до масивни варовици.

Общата мощност на кредните седименти е до около 700 m.

Палеогенска система

Скалите на тази система имат широко разпространение както на повърхността, така и в дълбочина. С нея са свързани следните литостратиграфски единици на Варовикова задруга; Белославска свита; Кривненска свита; Аладънска свита, Авренска свита, Комаревска свита – варовици - пясъчливи, алевроитови, глинести, органогенни; пясъци, чисти до глинести с прослойки от пясъчници; мергели.

Към Палеогенската система се отнася и Дикилиташка свита, представена от слабо глинести пясъци с прослойки от пясъчници. Главната част на свитата се състои от

светлосиви до бели пясъци, предимно кварцови, с много нумулити, всред които се намират неиздържани пластове от варовити пясъчници. Най-горната ѝ част в участъка северно от паралела на Белослав представлява алтернация между пясъци и варовити пясъчници. Много характерни са вертикалните стълбове от варовит пясъчник "Побитите Камъни", за произхода на които са изказани многобройни хипотези.

Русларска свита, представява интерес с рудния си хоризонт, развит след алеврито-глинесто-варовици, спонгилитови глини, алевритови глинести пясъци и глини.

Мощността на палеогенския комплекс е около 250 m.

Неогенска система

Неогенската система е широко развита в областта. С нея са свързани следните литостратиграфски единици: Галатска свита, Франгенска свита, Одърска свита, представени от пясъчници и пясъчливи варовици с прослойки от пясъци, пясъци с пясъчникови лещи и прослойки, детритусни, черупчести и оолитни варовици с пясъчливи и глинести прослойки.

Мощността на неогенския комплекс е до 450 m.

Кватернерна система

Това са най-младите седименти с плеистоценска и холоценска възраст. Плеистоценът е представен основно от еолични образувания. Еоличните льосовидни глини се срещат най-вече в платовидните участъци и около Суворово, както и северозападно от Николаевка.

Холоценът е представен от делувиални и алувиални образувания. Делувиалните образувания покриват почти повсеместно склоновете участъци с променлива мощност. Представени са от слабо заоблени скални късове, примесени с пясъчливо-глинест материал. Алувиалните образувания се срещат по русловите и надзаливни тераси на повърхностните потоци и са представени от чакъли и пясъци.

15.1.4. Инженерно-геоложки условия, процеси, явления.

Строителни почви:

На територията на община Суворово строителните почви се разделят на следните основни групи:

- скални – към тях се отнасят варовици и пясъчници, явяващи се добра земна основа;
- полускални – представени са от пясъчливо-глинести мергели и глинесто-пясъчливи алевролити. Притежават свойството силно да понижават якостните си качества при атмосферно влияние. Предлагат сравнително добри инженерно-геоложки условия като земна основа;
- льосовидни – към тази група се отнасят кватернерните льосовидни глини и глинест льос с еолично-алувиално-делувиален или еоличен произход. За тях е характерно, че проявяват свойството „пропадане“ при естествени товари или при навлажняване;
- чакълесто-пясъчливи - представени от кватернерни чакъли, пясъци и чакъли с пясъчливо-глинест запълнител с делувиален и алувиален произход (руслови и заливни тераси на повърхностните потоци).

Инженерно-геоложки процеси и явления;

Поради широкото простиране на долнокредните и неогенски варовици, най-разпространен от основните инженерно-геоложки процеси в района е карста. За развитието на карста допринася и водообилният водоносен хоризонт, който се вмести във варовиците.

Развиват се и ерозионните процеси, формирани от повърхностно течащи води (реки, ручей, потоци, порои).

По откритите склонове на Добруджанското плато, където се разкриват скалните разновидности е възможно развитието на гравитационни склонови процеси – обрушвания и

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените срутища. На места по ръба му са възниквали свлачища - древни и стари. Те са с ограничен характер и отдавна са затихнали.

Съвременни свлачищни процеси са установени в с. Просечен през 1983 г. с № VAR 26.58654-01; при водоема на с. Чернево през 1985 г. с № VAR 26.80861-01; с. Калиманци при инженерно-геолошко проучване през 04.2008 г. - повърхностни локални свлачищни проявления развити по стар свлачищен откос и по левия бряг в началото на Калиманския дол.

Важно от инженерно-геоложка гледна точка е и пропадането на лъсовите образувания.

Инженерно-геолошко райониране:

Съгласно физико-механичните показатели на строителните почви на територията на община Суворово могат да се отделят следните инженерно-геоложки райони:

А - Район изграден от скални и полускални строителни почви – към тях се отнасят терените, заети от варовици, пясъчници и мергели. Тези разновидности са разпространени повсеместно на територията на общината, но на места се установяват в дълбочина като са покрити от по-младите кватернерни образувания. Варовиците са значително окарстени и с висока водопроницаемост.

Материалите предлагат много добри условия на фундиране за всяка категория сгради и съоръжения.

Имат обемно тегло 2,0-2,3 g/cm³, якост на натиск в сухо състояние 1 – 60 МПа в зависимост от степента на изветряне на скалите и висока товароносимост – R₀ до 0,5 МПа.

Този инженерно-геоложки район заема по-голямата част от картния лист.

Б - Район, където са разпространени пропадъчни почви – това са терените покрити с кватернерни лъсовидни глинни и глинест лъос с еоличен произход. Характерни за тези разновидности са висока порестост и слаби структурни връзки, неустойчиви при взаимодействие с вода. Затова те попадат в групата на особените почви. Тези почви са широко разпространени. При строителство и експлоатация на сгради и съоръжения е необходимо да се предприемат конструктивни и водозащитни мероприятия.

Лъсовидните глинни се характеризират с обемно тегло 1,7-1,8 g/cm³ и изчислително почвено натоварване R₀ = 0,18÷0,20 МПа.

В - Район с чакълесто-песъчливи почви – тези почви са с тясно площно разпространение и са привързани към терените на русловите и заливните тераси на повърхностните потоци и склоновите участъци, където са развити делувиялни и алувиални образувания. Представени са от слабо заоблени скални късове, примесени с песъчливо-глинест материал, чакъли и пясъци.

Тези кватернерни образувания се характеризират с обемно тегло 1,8-2,0 g/cm³ и изчислително почвено натоварване R₀ = 0,20÷0,25 МПа.

Г - Район застрашен от свлачища - в този район се установяват стари и древни свличания, или терена е с големи наклони, потенциално опасни в свлачищно отношение. Строителството в тези райони следва да бъде съпътствано с подробно инженерно-геолошко проучване, в което да се определи устойчивостта на склона преди и след застрояването му. Ако се наложи в този район се предписват и изпълняват укрепителни и заздравителни мероприятия.

15.1.5. Хидрогеоложка характеристика

По схемата за хидрогеолошко райониране на България, разлежданият район спада към Варненския басейн на Долнодунавската артезианска област.

Североизточната част от територията на община Суворово попада в обхвата на

Дунавския басейнов район за управление на водите, югозападната – в Черноморския басейнов район за управление на водите.

Тук са развити няколко водоносни хоризонта:

Неогенски водоносен хоризонт

Той се явява първият от повърхността. Площно е разпространен в североизточната част на територията на общината. В литоложко отношение е представен от разнообразни скални видове глини, дребно-чакълести пясъци и разнорънсти пясъци, варовици - органогенни, черупчести, оолитни, шуплести, порести и окарстени. Отложенията са прорязани от ерозионната мрежа до основата, запазен е голям обем от първичната порестост, това заедно с напукването, окарстването и излужването на черупки превръщат варовиците и пясъците в силно пореста среда, благоприятна за натрупването на подземна вода. Филтрационната им способност е твърде разнообразна за различните разновидности.

Формирана е ненапорна порово-карстова вода. Тя се подхранва единствено от инфилтрация на валежни води директно в разкритията на сармата и чрез лъсовата покривка. Дренажа се по периферията на Добруджанското плато, в долините на реките и южния ръб на Варненското плато, под формата на извори (с. Орешак, Долище, Изворско, Николаевска, Войводино, Слънчево, Аксаково и др.). По-голямата част от тях са каптирани за водоснабдяване на населените места. Това е спомогнало за формиране на разходящ поток с различни посоки на движение на водата от вододела към дренажите артерии.

Водоносният хоризонт се отнася към водообилните.

Подземната вода е прясна. По обща твърдост водата се класифицира като средно твърда, твърда и много твърда. Тя е хидрокарбонатно-калциево-магнезиева и хидрокарбонатно-калциева.

Подземната вода не е много добре защитена от замърсители. Това се отнася в по-голяма степен за местата с непосредствено разкритие на водоносния хоризонт на повърхността и в по-малка - в местата с наличие на лъсова покривка.

Палеогенски водоносен хоризонт

Подземна порова вода се е формирала в пясъчливите и варовиковите отложения на долния и средния еоцен на Варненската депресия и Провадийското плато. Площно е разпространен в източната част на територията на общината.

Долният еоцен започва с мергелни пясъчници, пясъчливи мергели и глинести мергели - долен хоризонт, като по-нагоре са застъпени пясъци с пясъчливи глини под форма на прослойки - горен хоризонт. Над тях следват дребно- до среднорънсти кварцови, добре сортирани пясъци (дикилиташки пясъци) долен хоризонт. Тези пясъци продължават нагоре с преход, но са много по-варовити и образуват ронливи пясъчници - горен хоризонт. Средният еоцен се представя с пясъчлив варовик в основата, а нагоре с дебелослойни варовици, изградени изключително от черупки на нумулити и фораминифери. Дебелината на долно еоценските отложения е 50 - 75 m, а на горно еоценските - до 10 m в Провадийската синклинала и до 40 m във Варненската падина.

Еоценските отложения се разкриват на повърхността в Провадийската синклинала и Добринското плато, в западните части на Варненската депресия. На изток във Варненската депресия еоценските отложения имат повсеместно разпространение, но тук те се вметват между водоупорната основа на долния хоризонт на долния еоцен и мергелите от основата на горния еоцен.

Сложният блоков строеж на Варненската депресия, предизвикан от вертикални размествания с различна амплитуда, в някои случаи по-голяма от дебелината на еоценските отложения, създава усложнения в залягането на водоносния хоризонт. Това обуславя той да заляга на различна дълбочина в различните части на депресията. При тези условия в еоценските отложения се формира ненапорна вода в разкритата им част и напорна в

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените закритата. По данни от сондажни проучвания се установява липса на долен водоупор в северната част на Източна Добруджа и по такъв начин се създава връзка с по-дълбоко лежащи водоносни хоризонти. Такава връзка се създава и по разломни линии.

Подземната вода се подхранва с вода от валежите, която се инфилтрира в местата с разкритие на водоносния хоризонт. Басейнът се подхранва и от други, по-стари водоносни хоризонти - валанжа по разломни зони или от водоносни хоризонти, които лежат по-горе през т.нар. хидрогеоложки прозорци.

Водоносният хоризонт се дренира от хидрографската мрежа, по чиито долини се намират голям брой извори с малък дебит, тъй като в разкритата си част еоценските отложения са интензивно разсечени от повърхностните потоци. По модула на подземния отток се съди, че водоносният хоризонт е слабо водообилен.

Водата от еоценския водоносен хоризонт е прясна, като общата и минерализация е от 0,38 до 1,0 g/l. Общата ѝ твърдост е от 4 до 9 mg/eq и водата се класифицира като средно твърда, твърда и много твърда. Водата е хидрокарбонатно-калциево-магнезиева и сулфатно-хидрокарбонатно-калциево-магнезиева.

Посоката на движение на напорната подземна вода в основни линии е от запад на изток. В тази посока нараства и температурата на водата. В зоната на подхранване тя е от 11 до 12°C и стига до 36°C.

Подземната вода има малка обща минерализация - от 0,312 g/l за извора "Карабунар" при с.Белослав, и до 0,76 g/l за сондажа в района на с.Батово. Подчертано прясна е водата в еоценския водоносен хоризонт и в ненапорната и в напорната му част на север във Варненската долина, Варненското и Добруджанското плато. Общата и твърдост е сравнително малка - тя е мека и средно твърда.

Подземната вода в напорната част на пласта е защитена от повърхностни замърсители. Докато в частта от пласта, която се разкрива на земната повърхнина, водата е уязвима на потенциално замърсяване.

Малм-валанжски водоносен хоризонт

Този водоносен хоризонт има широко площно разпространение на територията на Мизийския хидрогеоложки регион и представлява един от най-големите по площ и запаси на води водоносни хоризонти в страната.

Хоризонтът е развит в карбонатния комплекс на валанжа и на горната юра, представен от варовици, доломитизирани варовици и доломити. В Северобългарското издигане валанжът се разкрива на повърхността, което създава сложна връзка с по-горележащите хоризонти. От централната част на издигането започва регионално затъване на изток, запад, север и юг, като наклонът на затъването е по-голям в източна посока и по-малък - в западна. Потъването в голяма степен е предизвикано и от разломявания.

Отложенията на комплекса се включват между слабо- или водонепропускливите отложения на средната и долната юра отдолу и на хотрива, горната креда и палеогена - отгоре. Условията на залягане заедно с наличието или липсата на горен и долен водоупор обуславят формиране на ненапорна и напорна част. Ненапорна е подземната вода в зоните, където комплексът се разкрива на земната повърхност (централната част на Северобългарското издигане и др.). В Ломско-Плевенската и Варненската депресия, а също така и в голяма част от Северобългарското издигане подземната вода има напорен характер. Напорът на подземната вода е различен и зависи от дълбочината на залягане на водоносния хоризонт.

Варовиците и доломитите на карбонатния комплекс са силно напукани, окарстени и в тях се е създала добра вместваща способност. Филтрационните свойства на комплекса са твърде разнообразни, тъй като окарствяването не е равномерно, а средната му филтрационна способност не е голяма. Дебелината на карбонатните отложения средно е около 810 m.

Движението на подземните води е разходящо от района на Северобългарското издигане.

Водоносният хоризонт се подхранва с вода от няколко източника: чрез инфилтрация на валежна вода директно в разкритията на варовиците на повърхността или индиректно през пропускливата льосова покривка; с вода от повърхностни потоци, която се губи в коритата на реките, където се разкриват варовиците на валанжа; с вода от по-горе лежащи водоносни хоризонти.

Подземната вода се дренира многостранно. Голяма част от водата излиза под формата на извори в ограничен брой места. Такива са прочутите Девненски извори и изворите при с.Златина западно от гр.Провадия. Девненските извори са на брой около 15-18 и имат дебит поотделно от 8 до 920 l/s. Златинските извори са със среден дебит от 165 l/s. Част от водата излиза възходящо в езерото Мангалия, Румъния. Очаква се излизане на валанжската вода към повърхността по разломни зони в Черноморското крайбрежие. Валанжска вода се излива по разлом в еоценския водоносен хоризонт в района на с.Езерово и с.Тополи, Варненско. Вероятно изливане от този род има и по долината на р.Янтра и Дунав.

Горноюрско-валанжската вода е разкрита чрез значителен брой сондажи в Девненската и Варненска долина, и по Черноморското крайбрежие от Варненския залив до границата с Румъния и чрез черпене от сондажи в Добруджа, Лудогорието, и Шуменско - с.Раковски, с.Дъбрава, с.Долина, с.Владимирово, с.Бенковски, гр.Тервел, гр. Полски Тръмбеш и др. Дебитът на сондажите поотделно е от 4-5 до 50 l/s.

В зависимост от дълбочината, на която се намира водата, температурата и достига от 12 - 14С до 52°С в района на Варна

В източната половина общата минерализация е под 1,0 g/l. На север в Крапец, Тюленово е регистрирано увеличение, докато на запад от долината на р.Янтра общата минерализация нараства до 55 g/l - при с.Кошава, Видинско. Водата е хидрокарбонатно-калциево-магнезиева за откритата част на хоризонта, а в закритата - хлоридно-натриева до хлоридно-калциева. Общата твърдост е голяма, особено в местата с повишена минерализация, а в зоните с активен водообмен е мека, средно твърда и твърда.

Условията на залягане на водоносния хоризонт са благоприятни за предпазване на водата от повърхностни замърсители. Не е такова положението в местата с непосредствено разкритие на водоносния хоризонт на повърхността особено по речните долини. По тези места има най-голяма опасност водата да се замърси от повърхностни замърсители.

Сеизмология

Съгласно Наредба № РД-02-20-2 от 27 януари 2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони на МРРБ, територията на община Суворово попада в сеизмичен район от VII степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник, с коефициент на сеизмичност $K_s = 0,10$.

Поради хармонизиране на българската нормативна уредба, касаеща изчисленията за земетръс, с европейската, се въвеждат изискванията на нормите Еврокод 8: Проектиране на конструкциите за сеизмични въздействия, Част 1: Общи правила, сеизмични въздействия и правила за сгради. Съгласно този нормативен документ за територията на община Суворово е дадена референтна стойност на максималното ускорение 0,07 за период на повторяемост 95 г. Референтното максимално ускорение за период на повторяемост 475 г. е 0,15, и референтно максимално ускорение 0,15 за период на повторяемост 1000 г.

Изисквания, свързани с инженерно-геоложко райониране

(1) Устройството и застрояването на устройствените зони, на части от тях и на терените с устройствен режим, попадащи в инженерно-геоложки район с рискови геоложки условия за строителство - райони "Б" и "Г", се извършва при реализиране на специални мерки за допълнително заздравяване на земната основа и/или допълнително конструктивно осигуряване на сградите и съоръженията.

(2) Допустимостта, степента и характерът на строителното усвояване на терените

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените (урегулираните поземлени имоти), попадащи в зоните от инженерно-геоложки район с рискови геоложки условия за строителство, се определят след извършване на цялостни инженерно-геоложки проучвания.

(3) Цялостните инженерно-геоложки проучвания за район "Г" задължително се приемат от специализиран експертен съвет.

(4) В зоните, обхванати от свлачищни процеси, в които бъде допуснато застрояване, не може да се изграждат попивни кладенци (ями) за отвеждане на битовите отпадъчни води. Външните ВиК мрежи се изграждат според изискванията за строителство в свлачищни терени.

В зоните с активни и потенциални свлачища от инженерно-геоложки район "Г" с рискови геоложки условия за строителство, в които бъде допуснато застрояване, строителство се разрешава след изготвяне на подробни устройствени планове съдържащи цялостни схеми за укрепителни мероприятия и:

- извършване на инженерно-геолошко проучване, доказващо устойчивостта на терена, в който попадат имотите предмет на подробните планове;
- изграждане в зоната на свлачищния масив на трайни свлачищно-укрепителни и отводнителни, а при необходимост и на брегоукрепителни съоръжения, след отчитане на тяхната ефективност от специализиран експертен съвет. Тези съоръжения следва да представляват цялостна интегрирана система. Изграждането им в отделни урегулirани поземлени имоти се допуска само с решение на специализирания експертен съвет.
- изграждане на необходимите системи за отвеждане на повърхностните и битовите отпадни води, като не се допуска временно използване на черпателни шахти.

В териториите с плитки подпочвени води и опасност от заблацияване (всички по-ниски и крайбрежни участъци в цялата територия на Общината), строителство се разрешава след подробни инженерно-геоложки проучвания при специални условия на фундиране – пясъчни възглавници, пилотно фундиране и др., след предварително изпълнение в достатъчно широк териториален обхват на мероприятия за осушаване, дрениране и отвеждане на плитките подземни води.

В териториите, попадащи в инженерно-геоложки район "Б", изграден от лъсоподобни отложения, строителството се извършва при съобразяване на изискванията за фундиране за такива райони.

За целите на ОУП при формулиране на устройствените решения е необходимо да бъдат отчитани възможните проявления на рисковите процеси, обусловени от геоложкия строеж и другите природни фактори. За по-нататъшното усвояване, устройство и безопасно ползване на териториите, засегнати от древни или съвременни стабилизирани и условно стабилизирани свлачища задължително се отчита необходимостта от мероприятия, свързани с:

- Изпълнение, поддръжка, контрол и ремонт на изградените противосвлачищни укрепителни и отводнителни съоръжения, като се осигурят технологични пътища и достъп до тях.
- Изграждането на външните ВиК мрежи според изискванията за свлачищни терени.
- Забрана за заустване на битовите води в попивни ями.
- Вертикална планировка на терените осигуряваща безопасно отвеждане на повърхностните води.
- Почистване, коригиране и осигуряване нормален отток на съществуващите дерета на територията на общината.
- Стриктно спазване на техническите изисквания на Наредба 12/03.07.2001 г. на МРРБ за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони и на Правилник за проектиране на плоско фундиране – в наклонени терени.

При извънредни ситуации (земетресения, замърсяване при аварийно разливане на

нефтепродукти и други опасни вещества и материали) да се предприемат действия за намаляване и ликвидиране на отрицателните последици, регламентирани в действащите закони и нормативни документи и да се сигнализират незабавно службите, пряко ангажирани в борбата с бедствия и аварии.

Основният принцип, който следва задължително да се спазва при изграждането на нови или при реконструкцията на съществуващи строителни дейности да се извършват след провеждането на конкретни и подробни инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания, при стриктно спазване на законовата и подзаконовата нормативна уредба и на всички норми за проектиране и изпълнение на строително-монтажните работи.

15.2. Идентификация на рисковете и устройствен режим за защита от наводнения

Идентификацията и териториалният обхват на риска от наводнения се осъществява при съблюдаване разпоредбите, включени в Глава девета: “Защита от вредното въздействие на водите” от Закона за водите. Във връзка с това, с Правилата за прилагане на ОУПО се въвеждат изисквания към последващите подробни устройствени планове:

- Да включват съответни регулации на речните корите и отреждания за изпълнение на необходимите защитни съоръжения за защита на урбанизираните територии;
- Да осигуряват безпрепятствен достъп до речните корита за контрол и почистване;
- Да не предвиждат застрояване на жилищни и вилни сгради и стопански постройки в заливаемите тераси на реките и в сервитута на хидротехническите съоръжения, както в урбанизираните територии, така и при промяна на предназначението на поземлени имоти извън тях.
- При издаване на разрешения (концесии) за добив на инертни материали от речните корита, при определяне мястото и обхвата да се държи сметка за рисковете от разширяване на заливните зони, респ. наводнения, както и за възможно компрометиране на съществуващи съоръжения (мостове, диги и пр.).
- Източната част от територията на община Суворово попада в обхвата на Басейнова дирекция “Дунавски район”. С писмо изх. № ЗДОИ-476, Плевен, 15.01.2015 г. във връзка със риска от наводнения, е посочено, че по данни на Басейнова дирекция “Дунавски район” територията на Община Суворово не попада в район със значителен риск от наводнение.

На територията на общината се намират изворите на Суха река и най-горното ѝ течение. Проектна единица 9 – Река Суха
Включва Суха река и нейните протоци.

В рамките на тази проектна единица са определени 3 участъка за анализ на заплахата от наводнения, от които за всички е направено моделиране на потенциално бъдещо наводнение. Два се намират на левия приток на р. Суха – р. Караман и притока ѝ р. Арабаджидере, които са на запад от територията на община Суворово. Още един участък е определен по поречието на р. Добричка, десен приток на р. Суха, който обхваща областния град Добрич.

Приоритети и цели при управление на риска от наводнения за целия Дунавски РБУ:

Приоритети	Цели	Значимост на ниво РБУ
1. Опазване на човешкото здраве	1.1. Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения	висока
	1.2. Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии	средна
	1.3. Възстановяване на нормалните условия за живот	висока
	1.4. Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура	средна
2. По-висока степен на	2.1. Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура	средна

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

защита на критичната инфр. и бизнеса	2.2.Подобряване на защитата на значими стопански и културно - исторически обекти	висока
	2.2.1. Подобряване на защитата на значими стопански обекти	средна
3.Повишаване защитата на околната среда	3.1.Подобряване на защитата на канализационните системи	висока
	3.2.Подобряване на защитата на индустриалните обекти (основно IPPC и SEVESO обекти)	висока
	3.3.Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитени територии и защитени зони	висока
	3.4.Подобряване на водозадържащата способност на земеделски, горски и крайречни територии	висока
4.Подобряване на подготовеността и реакциите на населението	4.1.Повишаване подготовеността на населението за наводнения	висока
	4.2.Подобряване на реакциите на населението при наводнения	висока
5.Подобряване на административния капацитет за УРН	5.1.Създаване на съвременна нормативната уредба за устройственото планиране на териториите и УРН	Институцион. решение
	5.2.Осигуряване на оперативна информация за УРН	висока
	5.3.Повишаване на квалификацията на персонала, ангажиран с УРН	Институцион. решение
	5.4.Минимизиране на риска от наводнения по водното течение за целия речен басейн	висока
	5.5.Осигуряване адекватно реагиране на публичните институции при наводнения	Институцион. решение

Програма от мерки за намаляване на риска от наводнения в Черноморски басейнов район:

Югозападната част от общинската територия попада в обхвата на Черноморски басейнов район с водно тяло - Река Провадийска - XI проектна единица с 8 основни притока, като за периода от 1897 г. - 2010 г. са известни общо 48 бр. наводнения за реката и притоците, както следва:

- 1.Речни наводнения – 43 бр. - 89,58%
- 2.Скатови наводнения – 5 бр. - 10,42%

Съгласно проекта за басейново управление, на територията на Община Суворово попада район със значителен риск от наводнения - BG2_APSFR_PR_02 - Девненска-Суворово. Прилагаме извадка от "Програма от мерки за намаляване на риска от наводнения в Черноморски басейнов район", с групирани мерки за превенция на риска от наводнения, които попадат в сферата на компетентност и отговорност на държавата (Областния управител) и/или в партньорство с община Суворово, собствениците на съоръжения и други заинтересовани ведомства.

А: Мерки за намаляване на риска от наводнения в Черноморски басейнов район, от компетенцията на държавни институции и собственици на съоръженията:

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ ; *Приоритет Цел(и):* 5; *Цел(и):* 5.5.

Каталожен № на мярката: **PREP54-REAC102**

Тип мярка: Възстановяване и преразглеждане, други; Друго оползотворяване и преглед; Поуки от наводнения; Застрахователни политики.

Мярка: "Изготвяне на указания за разработването и готовността за изпълнението на плановете за защита при бедствия, включително при наводнения"

*"Допълнителна информация и пояснения:*Различните нива на управление и предприятията, намиращи се в заливаемите зони, трябва да разработят и прилагат плановете за действие в случай на наводнения. Където има действащи плановете - същите трябва да бъдат

актуализирани на база новите карти за заплахата и новите постановки.

Параметри: бр. административни актове; *Приоритетност на мярката:* висок
Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: Съвет за намаляване на риска от бедствия по ЗЗБ

Потенциален източник на финансиране на мярката: неприложимо

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 5; *Цел(и):* 5.4.

Каталожен № на мярката: **PREP21-REAC68**

Тип мярка: Защита, друг вид защита, друга мярка за подобряване на защита от наводнения, които могат да включват програми за поддръжка на съоръженията за управление наводнения или политики.

Мярка: Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на язовирните стени и съоръженията към тях.

"Допълнителна информация и пояснения: Организиране и провеждане на две комисии годишно с представители на компетентните държавни органи за обследване на техническото и експлоатационното състояние на язовирните стени и съоръженията към тях.

Параметри: бр.; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: Областния управител

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 5; *Цел(и):* 5.1.

Каталожен № на мярката: **PREP28-REAC29**

Тип мярка: Превенция, друга превенция, друга мярка за засилване на превенцията на риска от наводнения (може да включва моделиране и оценка на риска, оценка на уязвимостта, поддържане на програми или политики и т. н.).

Мярка: "Инициативи за разработване на наредби за определяне на превантивните нормативи, строително – техническите норми за устройственото планиране на територията, проектирането, изпълнението и поддържането на строежите"

"Допълнителна информация и пояснения Належаша е необходимостта от промяна на практиката за проектиране и строителство съобразени с новите условия (живот с наводненията). Целта е да не се допуска строителство в заливните зони, особено уязвимо такова или създаващо риск за допълнително замърсяване на водите и почвата.

Параметри: бр.; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: МОСВ; МРРБ

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Провадийска/ БДЧР

Ниво на прилагане: РЗПРН

"РЗПРН код" BG2_APSFR_PR_02

"РЗПРН наименование": Девненска - Суворово *Приоритет Цел(и):* 3; *Цел(и):* 3.4.

Каталожен № на мярката: **PRE6-RR5-REAC7**

Тип мярка: Защита, регулиране на водния отток, мерки, включващи физически въздействия за регулиране на оттока, като например конструкцията, модификацията, или отстраняването на съоръжения за задържане на вода (напр., диги или разработване на правила за регулиране

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените на съществуващия отток) и имащи значително въздействие върху водния режим.
Мярка: Изкуствено оформяне на речните корита с цел забавяне на оттичането
Допълнителна информация и пояснения: Забавяне на скоростта на водата и създаване на повишеното съпротивление чрез изкуствен релеф на речното дъно и/или брегове
Параметри: дка; *Приоритетност на мярката :* много нисък
Населено място, община , област: -, -, Варна
Необходима индикативна стойност без ДДС: 300.000
Отговорен за изпълнение на мярката: Областния управител
Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет
Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР
Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 5; *Цел(и):* 5.4.
Каталожен № на мярката: **PREP25-REAC72**
Тип мярка: Подготвеност, друга подготвеност, друга мярка за създаване или засилване на подготвеността за наводнения и за намаляване на неблагоприятните последици от тях.
Мярка: Сътрудничество с компетентните органи за басейново управление и за управление на риска от наводнения на други държави
"Допълнителна информация и пояснения: Сътрудничество с компетентните органи за басейново управление и за управление на риска от наводнения на други държави
Параметри: бр. срещи; *Приоритетност на мярката:* среден
Необходима индикативна стойност без ДДС: 50.000
Отговорен за изпълнение на мярката: МОСВ; БД
Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет
Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР
Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 1; *Цел(и):* 1.2.
Каталожен № на мярката: **PRE16-REAC17**
Тип мярка: Превенция, друга превенция, друга мярка за засилване на превенцията на риска от наводнения (може да включва моделиране и оценка на риска, оценка на уязвимостта, поддържане на програми или политики и т. н.).
Мярка: Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна
"Допълнителна информация и пояснения: Премахване на препятствията за свободното преминаване на водите чрез почистване на участъци от речните корита и дерета от дървета и храсти, падащи дървета, дънери, битови и строителни отпадъци и други натрупвания
Параметри: м.; *Приоритетност на мярката:* среден
Необходима индикативна стойност без ДДС: 0
Отговорен за изпълнение на мярката: Областния управител
Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет
Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР
Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 4; *Цел(и):* 4.2.
Каталожен № на мярката: **PREP13-REAC60**
Тип мярка: " Подготвеност, планиране отговори на спешни събития / планиране на извънредни ситуации, Мерки за създаване или подобряване на институционалното планиране на реакция при извънредни ситуации.
Подготвеност, друга подготвеност, друга мярка за създаване или засилване на подготвеността за наводнения и за намаляване на неблагоприятните последици от тях."
Мярка: Създаване на механизъм за координация на действията при възникване на риск от наводнения, вкл в трансграничен район

"Допълнителна информация и пояснения: Създаване на механизъм за координация на действията при възникване на риск от наводнения, вкл. в трансграничен район чрез осигуряване на дву-, три- и многостранни дейности за координиране на мерките и дейностите по защита от наводнения, обмяната на информация и т.н. за достигане на общи съгласувани действия в рамките на национални и трансгранични водни басейни.

Параметри: бр.; *Приоритетност на мярката:* среден

Необходима индикативна стойност без ДДС: 50.000

Отговорен за изпълнение на мярката: МОСВ; БД

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 5; *Цел(и):* 5.5.

Каталожен № на мярката: **PREP8-REAC55**

Тип мярка: Подготвеност, друга подготвеност, друга мярка за създаване или засилване на подготвеността за наводнения и за намаляване на неблагоприятните последици от тях.

Мярка: Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система

"Допълнителна информация и пояснения: Координация в рамките на единна система за реагиране при бедствия

Параметри: -; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: МВР-ГД ПБЗН; МОСВ; БД

Потенциален източник на финансиране на мярката: неприложимо

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 1, 2, 4; *Цел(и):* 1.1, 2.1, 4.1

Каталожен № на мярката: **PREP9-REAC56**

Тип мярка: Възстановяване и преразглеждане, други; Друго оползотворяване и преглед; Поуки от наводнения; Застрахователни политики.

Мярка: Популяризиране използването на застрахователни имуществени продукти в застрашените от наводнения райони

"Допълнителна информация и пояснения: Популяризиране използването на застрахователни имуществени продукти в застрашените от наводнения райони, вкл. за идентифицираните застрашени обекти в РЗПРН

Параметри: бр. обекти; *Приоритетност на мярката:* нисък

Необходима индикативна стойност без ДДС: 252.800

Отговорен за изпълнение на мярката: застрахователни и презастрахователни дружества; БД

Потенциален източник на финансиране на мярката: собствени средства, държавен бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 3; *Цел(и):* 3.3, 3.4.

Каталожен № на мярката: **PRO6-REAC33**

Тип мярка: Превенция, друга превенция, друга мярка за засилване на превенцията на риска от наводнения (може да включва моделиране и оценка на риска, оценка на уязвимостта, поддържане на програми или политики и т. н.).

Мярка: Забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката (галерийните гори по речните брегове), в съответствие с режимите за устойчиво управление на горите в Натура 2000

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

"Допълнителна информация и пояснения: Създаване на по-благоприятни условия при наводнение чрез влияние върху силата на "високата вълна"

Параметри: бр.; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: ИАГ

Потенциален източник на финансиране на мярката: неприложимо

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 5, 4; *Цел(и):* 5.4., 4.1.

Каталожен № на мярката: **PREP10-REAC57**

Тип мярка: Подготвеност, друга подготвеност, друга мярка за създаване или засилване на подготвеността за наводнения и за намаляване на неблагоприятните последици от тях.

Мярка: Организация и информиране на заинтересованите страни надолу по речното течение
"Допълнителна информация и пояснения: Организация и информиране на заинтересованите страни надолу по речното течение - засилена комуникация в рамките на целия речен басейн

Параметри: бр.; *Приоритетност на мярката:* среден

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: БД, МВР-ГДПБЗН

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 2, 4; *Цел(и):* 2.1., 5.4.

Каталожен № на мярката: **PRE35-PREP5-RR8-REAC52**

Тип мярка: Подготвеност, друга подготвеност, друга мярка за създаване или засилване на подготвеността за наводнения и за намаляване на неблагоприятните последици от тях. Превенция, друга превенция, друга мярка за засилване на превенцията на риска от наводнения (може да включва моделиране и оценка на риска, оценка на уязвимостта, поддържане на програми или политики и т. н.).

Мярка: Актуализиране на наредбите за поддържане и експлоатация на малките язовири с цел безопасно провеждане на високите вълни породени от поройни наводнения.

"Допълнителна информация и пояснения: Последствията от скъсване на язовирните стени са катастрофални. Те са много по-тежки отколкото от обикновените наводнения предизвикани от проливни валежи. Резултатите от редица изследвания за промените на климата показват, че през следващите години коефициентът на сигурност на съществуващите съоръжения ще бъде намален с 20% вследствие слягане на въздушния откос на дигите в резултат от продължителни засушавания, по-силни ветрове предизвикващи по-високи вълни в езерото и по-големи преливащи водни количества.

Параметри: бр.; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: МЕ

Потенциален източник на финансиране на мярката: неприложимо

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 2; *Цел(и):* 2.1, 2.2

Каталожен № на мярката: **PRE31-PREP2-RR7-REAC39**

Тип мярка: Защита, управление на повърхностните води, мерките, които включват физически въздействия за намаляване на наводненията, природните чинени от повърхностните води обикновено, но по изключение, в градска среда, като например повишаване на изкуствени капацитет за отводняване или устойчиви системи за отводняване.

Мярка: Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области.

"Допълнителна информация и пояснения: Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области.

Параметри: площ; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: Собственикът на съоръжението

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 1; *Цел(и):* 1.1

Каталожен № на мярката: **PRE47-PRO31-REAC118**

Тип мярка: Превенция, друга превенция, друга мярка за засилване на превенцията на риска от наводнения (може да включва моделиране и оценка на риска, оценка на уязвимостта, поддържане на програми или политики и т. н.).

Мярка: Поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири

"Допълнителна информация и пояснения: Поддържане, подобряване състоянието на съществуващи язовири

Параметри: бр; *Приоритетност на мярката:* среден

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: Собственикът на съоръжението

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет, собствени средства

Степен на прилагане: нестартирала

Б: Мерки за намаляване на риска от наводнения в Черноморски басейнов район, от компетентността на Община Суворово, в партньорство със собствениците на съоръженията и държавните институции:

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 4; *Цел(и):* 4.1.

Каталожен № на мярката: **PREP39-REAC86**

Тип мярка: Подготвеност, обществена информираност и подготвеност, мярка за създаване на система за подобряване на обществената информираност и подготвеност за наводнения.

Мярка: Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите свързани с наводненията

"Допълнителна информация и пояснения: Специално организирани събития за получаване на знания, информация и развитие на умения в случай на наводнение

Параметри: бр. Кампании; *Приоритетност на мярката:* среден

Водно тяло - код: всички

Населено място, община, област: всички, всички, всички

Необходима индикативна стойност без ДДС: 500.000

Отговорен за изпълнение на мярката: БД; Кмета на общината; ГД ПБЗН

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет, общински бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Провадийска/ БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ *"РЗПРН код":* **BG2_APSFR_PR_02**

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

"РЗПРН наименование": Девненска - Суворово

Приоритет Цел(и): 1;Цел(и): 1.1.

Каталожен № на мярката: **PRE50-PRO35-REAC123**

Тип мярка: Превенция, друга превенция, друга мярка за засилване на превенцията на риска от наводнения (може да включва моделиране и оценка на риска, оценка на уязвимостта, поддържане на програми или политики и т. н.).

Мярка: Реконструкция и поддържане на корекциите

Допълнителна информация и пояснения: Реконструкция и поддържане на корекциите в гр. Суворово L=1200m

Параметри: м; Приоритетност на мярката: среден

Водно тяло - код: BG2PR200R004

Населено място, община, област: гр. Суворово, Суворово, Варна

Необходима индикативна стойност без ДДС: 480.000

Отговорен за изпълнение на мярката: "Собствениците: Кмета на общината"

Потенциален източник на финансиране на мярката: Общински бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; Приоритет Цел(и): 1; Цел(и): 1.1.

Каталожен № на мярката: **PREP19-REAC20**

Тип мярка: Защита, регулиране на водния отток, мерки, включващи физически въздействия за регулиране на оттока, като например конструкцията, модификацията, или отстраняването на съоръжения за задържане на вода (напр., диги или разработване на правила за регулиране на съществуващия отток) и имащи значително въздействие върху водния режим.

Мярка: Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливаемите зони

Допълнителна информация и пояснения: Нормативно регламентиране на дейностите на местните власти за ограничаване на строителството, вкл. незаконното, в и в близост до заливните зони, като се сравняват сателитни снимки, извършват се геодезични заснемания, ежегодни проверки на място и други дейности.

Параметри: дка; Приоритетност на мярката: нисък

Необходима индикативна стойност без ДДС: 150.000

Отговорен за изпълнение на мярката: Кмета на общината

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; Приоритет Цел(и): 1; Цел(и): 1.1.; 1.2.

Каталожен № на мярката: **PREP24-REAC25**

Тип мярка: Превенция, премахване или преместване, мярка за премахване на действия за намаляване на неблагоприятните последици в опасните райони, или преместване на дейности към области с по-ниска вероятност от наводнения и/или на по-ниска опасност.

Мярка: Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета

Допълнителна информация и пояснения: Премахване незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета

Параметри: бр. Обекти; Приоритетност на мярката: среден

Необходима индикативна стойност без ДДС: 50.600

Отговорен за изпълнение на мярката: Кмета на общината

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет, общински бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 1, 2; *Цел(и):* 1.1.; 2.1.; 2.2.

Каталожен № на мярката: **PRE59-PR44-REAC132**

Тип мярка: Защита, друг вид защита, друга мярка за подобряване на защита от наводнения, които могат да включват програми за поддръжка на съоръженията за управление наводнения или политики.

Мярка: Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия вкл. от наводнения

"Допълнителна информация и пояснения: Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия вкл. от наводнения за общините и областите в ЧРБУ

Параметри: бр. *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 190.000

Отговорен за изпълнение на мярката: Кмета на общината, Областния управител

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет, общински бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 4, 5; *Цел(и):* 4.1.; 5.2.

Каталожен № на мярката: **PREP11-REAC58**

Тип мярка: Подготвеност, обществена информираност и подготвеност, мярка за създаване на система за подобряване на обществената информираност и подготвеност за наводнения.

Мярка: Информирание и осигуряване на широк достъп до информация на населението чрез използването на съвременни методи и технологии

"Допълнителна информация и пояснения: Достъп до информация на всички заинтересовани страни, преди, по време на, и след наводнение

Параметри: бр. информационни материали; *Приоритетност на мярката:* среден

Необходима индикативна стойност без ДДС: 200.000

Отговорен за изпълнение: Кмета на общината; ГД ПБЗН-МВР; МОСВ; НИМХ-БАН

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет, общински бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 4; *Цел(и):* 4.1.

Каталожен № на мярката: **PREP7-REAC54**

Тип мярка: Подготвеност, обществена информираност и подготвеност, мярка за създаване на система или за подобряване на обществената информираност и подготвеност за наводнения.

Мярка: Повишаване готовността на населението за реагиране при наводнения

"Допълнителна информация и пояснения: Разработване и осъществяване на програми за превантивна дейност чрез средствата за масова комуникация; провеждане на обучения и тренировки за действия при наводнения (самоспасяване, и спасяване на хора и имущество)

Параметри: бр. програми; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 2.200.000

Отговорен за изпълнение на мярката: ГД ПБЗН; Кмета на общината; Областния управител

Потенциален източник на финансиране на мярката: ЕСИФ, Държавен бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 1, 2, 3, 5;

Цел(и): 1.1., 2.1., 2.2., 3.2., 3.3., 5.5.

Каталожен № на мярката: **PRE31-REAC78**

Тип мярка: Подготвеност, планиране отговори на спешни събития / планиране на извънредни ситуации, Мерки за създаване или подобряване на институционалното планиране на реакция при извънредни ситуации.

Мярка: Разработване, актуализиране на плановете за защита при бедствия (част наводнения)

"Допълнителна информация и пояснения: Участие на компетентните органи за УРН от самото начало при разработването на плановете за действия при природни бедствия, аварии.

Параметри: брой участия; брой плановете; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение: Областния управител; Кмета на общината ; МВР-ГДПБЗН

Потенциален източник на финансиране на мярката: Държавен бюджет; общински бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Речен басейн/ Басейнова дирекция: Черноморски басейнов район / БДЧР

Ниво на прилагане: РБУ; *Приоритет Цел(и):* 1; *Цел(и):* 1.1

Каталожен № на мярката: **PRE27-REAC28**

Тип мярка: Защита, друг вид защита, друга мярка за подобряване на защита от наводнения, които могат да включват програми за поддръжка на съоръженията за управление наводнения или политики.

Мярка: Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия

"Допълнителна информация и пояснения: Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия

Параметри: м; *Приоритетност на мярката:* висок

Необходима индикативна стойност без ДДС: 0

Отговорен за изпълнение на мярката: Кмета на общината

Потенциален източник на финансиране на мярката: Общински бюджет

Степен на прилагане: нестартирала

Окончателния проект спазва приложимите мерки заложи в ПУРБ в Черноморски район 2016-2021 г и ПУРН 2016-2021 г и ПУРБ в Дунавски район 2016-2021 г и ПУРН 2016-2021 г., включително и мерките от ЕО на плана.

15.3. Идентификация на рисковете и устройствен режим за защита от пожари

На територията на община Суворово няма Противопожарна служба. Такава има в съседната община Девня.

Възможните източници, от които би могла възникне пожарна опасност за горските комплекси са разположените сред тях населени места, пресичащите ги шосета и пътища, биваците на туристи, пастири, горски работници и др.

Най-честите причини за възникване на пожари са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и фасове;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири, туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Самозапалване на сухи треви или дървета при природни явления(мълнии).

Противопожарното устройство се извършва по Наредба № 6/05.02.2004 год. за Устройство на горите земите в Р.България. Плана на дейностите за защитата на горските територии от пожари се изготвя съгласно Наредба № 8 /11.05.2012 год. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

Горските територии, включително от защитените зони са отнесени към I, II, III, IV и V клас на пожарна опасност. Проблеми с устройствен характер за превенция от пожар са:

- специализирани лесоустройствени мероприятия: лесокултурни прегради, бариерни прегради, пожарозащитни пояси, санитарни ивици и др.
- устройването на терени за стационарни наблюдателни кули;
- устройване на площадки за кацане на авиационна техника
- пълноценна мобилна и телефонна свързаност с качествено покритие
- устройване на пътища за движение на противопожарна техника,
- устройване на подсъпи към водоизточници
- устройване на техническа инфраструктура - противопожарни хидранти
- устройване на места за паркиране, за почивка, за палене на огън,
- предупредителни обозначени съгласно Наредба 8/11.05.2012
- устройване на противопожарни депа с противопожарен инвентар. В община Суворово съществува едно противопожарно депо, обслужващо цялата територия.

На територията на Суворово има отразен в КВС специализиран терен за съоръжение за превенция на риска от горски пожари. В резултат от обследването на горските територии в предварителния проект се предвижда устройване на още един специализиран терен за изграждане на противопожарна кула в землището на с. Чернево. Същите са означени като местоположение в графиката на Предварителния проект и в легендата към него.

Кулата трябва да бъде оборудвана с инфрачервена камера, която да засича скрито и открито горене, като разстоянието на действие е от 200 м до 15 км, площ на сканиране 360 градуса с диапазон до 700 кв. км. Време за сканиране 10 сек. Време за потвърждение 60 сек.

Съгласно писмо 8121р-14293 от 20.03.2015 на Директор на Дирекция "Правно-нормативна дейност" на МВР и писмо рег ном. ПРЕГ-101/09.01 2015 г на директора на РДПНЗН-Варна, адресирано до кмета на община Суворово, е направено предложение в ОУП да бъде включено устройване на терен за изграждане на сграда за пожарна служба с тренировъчен полигон в общинския център - гр Суворово, който в бъдеще да се ползва за нуждите на създаденото на територията ан общината доброволно формирование. Планът устройва значително количество общински имоти за обществено обслужващи дейности, с което отговаря на отправеното изискване.

Забележка: Съгласно наредбата по чл.6, ал2 от Закона за защита при бедствия (Наредба за условията, реда и органите за извършване на анализ, оценка и картографиране на рисковете от бедствия), рисковете от бедствия, подлежащи на анализ, оценка и картографиране са: сеизмичен риск; риск от наводнение; риск от ядрена или радиационна авария; геоложки риск (свлачища, срутища, активни разломи и дрги геоложки процеси); риск от горски пожари.

Срокът за картографирането на сеизмичния рис е 22 декември 2015 г., срокът за картографирането на риска от ядрена или радиационна авария, геоложки риск и риска от горски пожари е 31.12.2016 г.. Картографирането на риска от наводнения следваше да бъде извършено до 22.12. 2013 г., съгласно §138, ал1 от Преходни и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (обн. ДВ, бр.61 от 2010 г.).

В ПП на ОУП на Община Суворово е посочен прогнозен период за прилагане на плана до 2035 г..

Във връзка с горното, в Правилата и нормативите за прилагане на плана е записано изискване към подробните устройствени планове:

“В последващите подробни устройствени планове задължително да са отразяват

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените застрашените от бедствия територии, попадащи в обхвата на локалната разработка, както и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита, указани и картирани в съответните карти на опасностите и карти на рисковете от бедствия, изготвени по реда на “Наредбата за условията, реда и органите за извършване на анализ, оценка и картографиране на рисковете от бедствия”.

16. Устройствени мерки за ограничаване и компенсиране отрицателното въздействие върху околната среда

Освен описаните до тук в предходните раздели, с Правилата за прилагане на плана се определят следните допълнителни изисквания към бъдещото планиране и управлението на устройствения процес:

16.1. По отношение опазване качеството на атмосферния въздух:

- изискване към последващите подробни устройствени планове (ПУП), гъстотата на разположението на предвижданото ново застрояване да осигурява достатъчни свободни пространства, с цел осигуряване на проветряване, разсейване на вредни потоци замърсен атмосферен въздух от автомобилния трафик, производства, строителни дейности и др.;
- газификация на производствените зони, както и битова газификация на гр. Суворово, а в по-далечна перспектива – и на населените места и селищните образувания в района;
- стимулиране ползването на алтернативни екосяобразни енергийни източници – “зелена енергия”.
- За гр Суворово разположен на републикански пътища клас, се предвиждат обходни пътни трасета. Също обходно пътно трасе се предвижда и при с. Дропла, във връзка с предвиждането за развитие на производствено-складови дейности на територията на бившето ДЗС Кремена (с разширение), респ. очакваното увеличение на тежкотоварния трафик от и към него.
- За ограничаване на запрашаването на гр. Суворово и с. Чернево от кариерите се предвижда залесяване източните склонове на хълма Люляката.
- За ограничаване на запрашаването на гр. Суворово и с. Чернево се предвижда крайпътно озеленяване на републиканския път .
- За ограничаване на запрашаването на бъдещата Индустриална зона - Варна - запад се предвижда изграждане на нов парк “Старите кариери”

16.2. По отношение опазването на водите и водните обекти:

- Инициране на корекция в КВС с попълване на границите на водните обекти с цел осигуряване на непрекъснатост и проводимост на водните обекти.
- цялостно и окончателно изграждане на канализационната мрежа на гр. Суворово и с. Чернево.
- За останалите малки населени места се предвиждат технологични решения за ЛПСОВ.
- В производствените зони, едновременно с изграждането на нови производствени предприятия се изграждат и необходимите локални ПСОВ.
- Предвижда се саниране на съществуващите ВиК системи, вкл. подмяна на амортизираните тръбопроводи, с оглед намаляване до минимум загубата на питейни води и превенция срещу разливи на отпадъчни води.
- За изпълнение на дейностите по наблюдение на състоянието и поддръжка на водните обекти, с подробните устройствени планове се урбанизираните територии задължително се осигурява достъп до речните корита и другите водни басейни по цялото протежение на бреговете им.

Западната половина от територията на община Суворово попада в обхвата на плана за управление на риска от наводнение в Черноморски район и Басейнова дирекция “Черноморски район”. Съгласно проекта за басейново управление, на територията на Община Суворово попада район със значителен риск от наводнения - BG2_APSFR_PR_02 - Девненска-Суворово. Прилагаме **Приложение извадка** от “Програма от мерки за намаляване на риска от наводнения в Черноморски басейнов район”, с групирани мерки за превенция на риска от наводнения, които попадат в сферата на компетентност и отговорност на държавата (Областния управител) и/или в партньорство с община Суворово, собствениците на съоръжения и други заинтересовани ведомства. Сравнително големия обем на мерките, наложи, да се изнесат в приложение към настоящия документ с наименование: Приложение извадка от “Програма от мерки за намаляване на риска от наводнения в Черноморски басейнов район”

16.3. По отношение акустичната среда и управлението на шума:

Планът предвижда запазване на съществуващите крайпътни озеленени площи с изолационни и защитни (в т.ч. ветро- и снегозащитни) функции; изграждане за залесени крайпътни изолационни площи по съществуващи и нови трасета в близост до населени места и образувания, в необходимия обхват и ширина, определени с ПУП, в зависимост от конкретните условия – релеф на терена и функционално предназначение на прилежащите територии и при съблюдаване разпоредбите на Закона за пътищата.

Изолационно озеленяване по предходното изречение се изпълнява задължително при изграждането на обходите на гр Суворово.

16.4. По отношение управлението на отпадъците:

На територията на община Суворово екологичните проблеми са главно в замърсяване на почвата от **твърди битови отпадъци**. В системата на организираното сметосъбиране са обхванати град Суворово и с.Чернево. Съществуващите сметища са малки и с недостатъчен капацитет, което прави трудно и скъпо спазването на технологията за екологосъобразно депониране. Проблемите, свързани с експлоатацията на съществуващите сметища се изразяват главно в нарастване количеството на битови отпадъци и липсата на заграждения ограничаващи достъпа на хора и животни. Това води до разнасяне на отпадъци извън сметищата, което крие рискове за здравето на местното население и води до замърсяване на околната среда.²⁸

На територията на общината съществуват редица нерегламентирани сметища около всяко населено място, като отпадъците се изхвърлят край пътищата, дерета и зелени площи. Това е сериозен проблем, които води до замърсяване на почвите и намаляват техните качествени характеристики. Опасност има и за замърсяване на подпочвените води, които се основния източник на питейна вода в общината. ОУП отразява в опорния план местата на нерегламентирани сметища. В част прогноза се предвижда рекултивирането им.

Количествата генерирани битови отпадъци в община Суворово са определени при следните изходни условия :

-приета прогноза за изменение на броя на постоянните жители на общината на база на тенденциите през последните години;

-приета норма на натрупване за постоянните жители 277 кг/жит.год.(препоръчвана от МОСВ за оразмерителни цели за населени места в зависимост от броя на населението – в случая 35% в населени места под 3000 души и 65% в населени места над 3000 души);

²⁸ ОПР на община Суворово 2014-2020

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените
Количество генерирани / депонирани битови отпадъци на територията на общината.

Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Население	6653	6515	6381	6249	6120	5994	5870	5749
Общо генерирани отпадъци / т.	1844	1806	1769	1732	1696	1661	1627	1593
Общо депонирани отпадъци / т.	1632	1578	1526	1313	1221	1132	1053	1027

Морфологичен състав на генерираните отпадъци:

Име / Година	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Хартия	130	139	147	152	158	161	165	166	167	169
Полимери	14	20	23	27	30	31	33	33	33	33
Метал	22	22	22	23	23	23	23	22	22	21
Стъкло	24	30	36	41	44	48	48	49	48	47
Общо рециклируеми	190	211	228	243	255	263	269	270	270	270
Общо битови отпадъци	1883	1844	1805	1769	1732	1696	1661	1627	1593	1561

Законът за управление на отпадъците, в сила от юли 2009 г. въвежда изискванията на РДО 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща”, „разширена отговорност на производителя” и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка” и „странични продукти”, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Разделно събиране.

Ключова разпоредба, произтичаща от ЗУО:

Въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.

Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

В община Суворово е организирано разделно събиране на битовите отпадъци, както следва:

През м.май 2007г. Община Суворово сключва договор за сътрудничество с фирма "ЕкоБулпак" гр.София за разполагане на контейнери тип "Бобър" /1,1куб.м./ за разделно събиране на хартия, пластмаса и желязо и контейнери тип "Иглу" за разделно събиране на стъкло. Системата за разделно събиране стартира през м.октомври 2007г., като се разполагат съответно 22 точки в гр.Суворово/ жълт и зелен контейнер/ и 8 точки в с.Чернево, общ.Суворово. Местата на контейнерите са избрани да бъдат в близост до хранителни обекти и на обществени места.

Справка за количествата РСО от контейнерите, разположени на територията на Община Суворово, 2015 г.

№	Наименование	Мярка	Месец				Общо
			1	2	3	4	
I	Общо кол. отпадъци, извозени до сепарираща инсталация	тон	2,510	2,590	4,040	2,840	11.980
1	От жълти контейнери	тон	2,510	2,590	2,820	2,840	10.760
2	От зелени контейнери	тон	0,000	0,000	1,220	0,000	1.220
II	Извозени количества смесен отпадък до депо	тон	2,130	2,210	2,590	2,550	9.480
1	От жълти контейнери	тон	2,130	2,210	2,590	2,550	9.480
2	От зелени контейнери	тон	0,000	0,000	0,000	0,000	0.000
III	Количество рециклируеми отпадъци от опаковки (т.1 - т.4)	тон	0,380	0,380	1,450	0,290	2.500
1	Хартия общо:	тон	0,310	0,300	0,190	0,230	1.030
2	Пластмаси общо (т. 2.1. - т. 2.3.):	тон	0,065	0,075	0,035	0,055	0.230
2.1.	PET	тон	0,030	0,035	0,020	0,030	0.115
2.2.	HDPE+PP	тон	0,015	0,020	0,005	0,010	0.050
2,3	LDPE цветен	тон	0,020	0,020	0,010	0,015	0.065
3	Метали общо:	тон	0,005	0,005	0,005	0,005	0.020
4	Стъкло общо:	тон	0,000	0,000	1,220	0,000	1.220
Данните са систематизирани на база месечни актове изготвени от фирмата подизпълнител за района: Еоинвест Асетс АД.							

Справка за количествата РСО от контейнерите, разположени на територията на Община Суворово, 2014 г.

№	Наименование	Мярка	Тримесечие				Общо
			1	2	3	4	
I	Общо кол. отпадъци, извозени до сепарираща инсталация	тон	9,800	8,450	9,840	9,780	37.870
II	Извозени количества смесен отпадък до депо	тон	6,830	7,200	7,390	6,850	28.270
III	Количество рециклируеми отпадъци от опаковки (т.1 - т.4)	тон	2,970	1,250	2,450	2,930	9.600
1	Хартия общо:	тон	0,870	1,020	1,060	1,010	3.960
2	Пластмаси общо (т. 2.1. - т. 2.3.):	тон	0,175	0,220	0,250	0,230	0.875
2.1.	PET	тон	0,080	0,115	0,155	0,140	0.490
2.2.	HDPE+PP	тон	0,035	0,050	0,045	0,045	0.175
2,3	LDPE цветен	тон	0,060	0,055	0,050	0,045	0.210

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

3	Метали общо:	тон	0,000	0,010	0,010	0,010	0.030
4	Стъкло общо:	тон	1,920	0,000	1,130	1,680	4.730
Данните са систематизирани на база месечни актове изготвени от фирмата подизпълнител за района: Еоинвест Асетс АД.							

Справка за количествата РСО от контейнерите, разположени на територията на Община Суворово, 2013 г.

№	Наименование	Мярка	Тримесечие				Общо
			1	2	3	4	
I	Общо кол. отпадъци, извозени до сепарираща инсталация	тон	9,088	7,750	12,880	12,060	41,778
II	Извозени количества смесен отпадък до депо	тон	6,854	5,710	10,680	9,410	32,654
III	Количество рециклируеми отпадъци от опаковки (т.1 - т.4)	тон	2,234	2,040	2,200	2,650	9,124
1	Хартия общо:	тон	0,522	0,525	0,960	1,390	3,397
2	Пластмаси общо (т. 2.1. - т. 2.3.):	тон	0,083	0,075	0,160	0,200	0,518
3	Метали общо:	тон	0,002	0,000	0,000	0,000	0,002
4	Стъкло общо:	тон	1,627	1,440	1,080	1,060	5,207
Данните са систематизирани на база месечни актове изготвени от фирмата подизпълнител за района: Еоинвест Асетс АД.							

Анализът на отпадъците в контейнерите показва силно намаляване на количеството на рециклируемите материали в тях или пълното им отсъствие. Хартията достига горни граници около 2-4 %, общото количество на всички полимерни материали до 8 %, на стъклените около 2-5 %, а металите по правило отсъстват.

	Населено място	Брой жители	Контейнерен парк	
			Контейнери /1100л	Кошчета/ул. за смет
1	Гр. Суворово	5 280	210	60
2	С. Чернево	1 317	50	20
3	С. Дръндар	294	12	4
4	С. Николаевка	458	20	6
5	С. Левски	138	6	2
6	С. Изгрев	88	4	2
7	С. Калиманци	89	4	2
8	С. Просечен	32	2	2
9	С. Баново	28	2	2
	Общо община Суворово	7 724	310	100

Прието е, че за срока на обществената поръчка дейността сметосъбиране и сметоизвозване ще се изпълнява със специализирания сметосъбиращ автомобил с обем 20м³. При разстояние до регионалните съоръжения приблизително 35 км и пробег на 1 курс около

80 км в рамките на една машиносмяна могат да бъдат извършени 2 курса, като се обслужат около 60 броя контейнери тип "Бобър" за 1 курс или от 100 до 120 контейнера за една машиносмяна. При горната производителност и избрана периодичност на извозване, за обслужването на 310 бр. контейнери "Бобър" ще се направят 5 курса или за 2,5 мсм за 10 дни или 8 мсм месечно. В рамките на годината натоварването на автомобила от извозването на битовите отпадъци е 96 мсм. Предвиждат се 20 мсм (по 2 мсм за всяко населено място) за основното пролетно и есенно почистване на селищата, включително извозване на растителните отпадъци. За почистване на нерегламентирани сметища са предвидени 16 мсм годишно или общият брой на дните в работа за годината става 132.

Предварително третиране на отпадъците преди депонирането не се извършва.

Не е решен проблемът със събирането на отпадъците от изгарянето на дърва и въглища през отоплителния сезон. При смесване с въглищни остатъци, сгур и пепел се променя състава на отпадъците в посока висока плътност и занижено съдържание на рециклируеми материали.

Необхванати отпадъци от информационната система на общината са излезли от употреба МПС, отпадъчни масла и акумулатори.

Община Суворово има договорни отношения с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки „ЕКОКОЛЕКТ“ АД ГРАД СОФИЯ, от 01.12.2011 година

Община Суворово няма реализирани проекти за осигуряване на домакинствата с домашни компостери.

Ключова разпоредба, произтичаща от ЗУО:

Кметовете на общини да осигурят до средата на 2014 г. площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места

Общият устройствен план във прогнозната си част предвижда подходящи площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, както следва:

За гр Суворово от имот 70175.172.73, на площ от 5 дка

За с. Чернево част от имот 80861.10.20, на площ от 5 дка

За с. Николаевка имот 51584.178.3 с площ от 2.5 дка

и за с. Калиманци имот 35376.0.19 с площ от 3.8 дка

Предложените площадки са в устройствена зона Пп и са свързани с удобни за обслужване комуникации. Площадката в с. Николаевка ще обслужва с. Николаевка. Ц. Дръндар и с. Левски. Предвид хипотезно нарастване на населението на с. Калиманци с 15000 души, в рамките на 30 годишен времеви диапазон се предвижда площадката за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата да бъде на територията на с. Калиманци и да обслужва селата Изгрев и Баново. Село Просечен ще ползва площадката на с. Чернево.

На общинско ниво тепърва се развива мрежа от частни изкупвателни пунктове за ресурси с пазарна стойност – хартиени отпадъци, метални отпадъци от опаковки, здрави стъклени бутилки (не всички видове) и опаковки от някои видове полимери (ПЕВН). На територията на Община Суворово има един пункт за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло - функционира лицензирана площадка на „Трансинс“ АД. В момента не се води регистър на площадките.

Строителни отпадъци.

Ключова разпоредба, произтичаща от ЗУО:

Въвеждапоетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

-до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото им тегло;

-до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото им тегло;

-до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото им тегло.

На този етап няма ефикасни мерки против нелегално изхвърляне на строителни отпадъци на територията на общината или неправомерно депониране съвместно с битовите отпадъци. Проблем е и това, че както селските сметища така и общинското депо не се охраняват и на практика недобросъвестни лица могат да разтоварват там отпадъци, с което нарушават режима на ползването им. Няма практика за разделянето и сортирането на строителните отпадъци и обикновено са смесени с битовите отпадъци от съответния обект (ако е имало такива). Няма специална практика за третиране/рециклиране.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност не се отделят регулярно и няма конкретни данни за количествата и състава им. Не се очаква нарастване на тези отпадъци през следващите години. По принцип се декларират само количествата, за които строителни фирми и инвеститори се обръщат към общината за посочване на място и условия за депонирането им. В този случай количествата се определят на база на вместимостта на колите и няма конкретни замервания²⁹

Строителните отпадъци генерирани на територията на община Суворово се депонират в депо за строителни отпадъци, местност „Връшника“, землище на община Девня. На територията на Община Суворово не съществува депо за строителни отпадъци.

Производствени отпадъци.

Производствените предприятия на територията на общината са ограничено количество и образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфични масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Съответните фирми следва да ги водят на отчет в РИОСВ-Варна, която провежда и контрол по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците. Извозването на производствените отпадъци, доколкото има такива, става със собствен превоз на фирмите или чрез сключване на двустранни договори с изпълнителя на договора за сметосъбиране и депониране в общината.

На територията на общината няма развити крупни производствени предприятия и не се генерират производствени отпадъци. Бъдещата визия на общината не е свързана с развитието на такива отрасли, които да доведат до появата на значими количества производствени отпадъци. На територията на Община Суворово към момента не се депонират производствени отпадъци.

В процедура е подробен устройствен план за Изграждане на депо за неопасни отпадъци, генерирани от дейността на “Девен АД” с адрес на управление в гр. Девня, Промислена зона - юг. Кадастралния номер на имота с отреждане за депо за неопасни производствени отпадъци е 006176 от землището на с. Чернево. Обхваща чашата на бивша кариера за добив на варовик и чашата на пресъхнал микроязовир. Общия обем на депото е 1 528 785 куб.м., с период на експлоатация 12.6 години. Устройствен проблем на депото е просеченото /заличено корито на реката. ОУП предвижда повърхностно възстановяване на коритото в имота - близо до имотните граници.

Опасни отпадъци.

На територията на общината действат фирми, лицензирани да събират излезли от употреба МПС, автомобилни гуми, акумулатори и отработени моторни масла. Отпадъци от хуманитарната медицина не се формират.

Към април 2007г. Община Суворово има сключен договор № LL -2007-1013 НМ за предаване и приемане за третиране на излезли от употреба луминисцентни и други живаксъдържащи лампи/ ИУЖЛ/ с фирма ” БалБок Инженеринг” АД гр.София.

²⁹ Актуализирана програма за управление на отпадъците на община Суворово 2007-2013

С решение № 8-95 от 05.09.2002г. на Общински съвет гр.Суворово и заповед № 232/18.08.2004г. на Кмета на Община Суворово е определен пункт за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и акумулатори, също така за негодни за употреба батерии и акумулатори, който се намира в автопарка на Общинска администрация гр.Суворово, ул."Иван Вазов" № 12. За оползотворяване на НУБА - в град Суворово има 5 точки, а в село Чернево – 2 точки за събиране на излезли от употреба батерии, GSM, и други подобни.

Община Суворово има сключени договори за оползотворяване с Фирма „Екоколект“ АД, „НУБА рециклиране“ АД, и „БалБок инженеринг“ АД.

В района на селскостопански двор – гр.Суворово и в с.Николаевка – в района на гробището, имаше складове със стари, негодни и отлежали пестициди.През 2003г., пестицидите бяха загробени в контейнери “ Б-Б куб “ от фирма “ БалБок инженеринг “ гр.София, с което се разреши екопроблема за възможно замърсяване на въздух, води и почви в посочените райони.Проектът е финансиран от ПУДООС-МОСВ гр.София.

На територията на Община Суворово не се депонират опасни или болнични отпадъци.

На територията на общината се намират :

- Складова база за съхранение на промишлени взривни вещества, землище на село Чернево, община Суворово. Оператор – „Никас“ ООД.

- Терминал за втечени въгледородни газове, в строителните граници на град Суворово.Оператор – „РОСИНВЕСТГАЗ“ ООД.

На предприятията се правят ежегодно проверки от специализирани органи, с представители на общината.

Закрити или подлежащи на закриване депа за отпадъци

Ключова разпоредба, произтичаща от ЗУО:

Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.

Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.

Депото, подлежащо на закриване е общинско депо в град Суворово, но то ще функционира до стартиране на Регионално депо. В момента тече процедура по изграждане на ново Регионално депо. В момента е на етап – Доклад по ОВОС с разглеждане на две алтернативни площадки - във село Войводино, община Вълчи дол и площадка в село Венчан, община Провадия.

До изграждане на регионалните съоръжения, с разрешение на РИОСВ Варна, за общинско депо ще се използва депото в землището на гр. Суворово, разположено в местност “Банска вада”, за което общината е разработила “План за привеждане в съответствие” с Наредба № 8/2004г. на МОСВ за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Така ще се създаде възможност за закриване и саниране на сега съществуващите нерегламентирани сметища.³⁰

Информация за депото на общината. Данните са актуални към месец март 2015 година.

- площ - 13 декара

- проектен капацитет – 22 600 кубични метра

- остатъчен капацитет - 6 320 кубични метра

- Депото ще съществува до стартиране на Регионално депо.

Към момента общината не разполага с технически проекти за закриване и рекултивация на

³⁰ Актуализирана програма за управление на отпадъците на община Суворово 2007-2013

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

депа.

Община Суворово няма подготвени проекти за оползотворяване на сметищен газ.

Вътрешно ведомствена уредба за информационното обезпечаване на управлението на отпадъците

Наредба за управление на дейностите по третиране на битовите отпадъци и чистотата на територията на Община Суворово е приета с решение № 15-165 от 01.12.2004 година на Общински съвет град Суворово.

Решения № 5–84 на Общински съвет Суворово от V-то заседание от 28.05.2015г.

1. Дава съгласие Община Суворово самостоятелно да изготви Общинска програма за управление на отпадъците за периода 2014-2020г., съгласно чл. 52 от Закона за управление на отпадъците.

2. Дава съгласие на кмета на Община Суворово за подаване на заявление до директора на РИОСВ гр Варна за освобождаване на част от натрупаните по реда на чл.64 от Закона за управление на отпадъците средства за отчисления за изготвяне на общинска програма за управление на отпадъците на Община Суворово за периода 2014-2020 г и изследване на морфологичния състав на генерираните на територията на общината твърди битово отпадъци.

Планът се съобразява и създава устройствени условия за прилагане на Плана за действие към Актуализираната програма за управление на отпадъците, по отношение закриването и следексплоатационните грижи спрямо съществуващите депа (след въвеждане в експлоатация на Регионалното депо), респ. рекултивация и устройство за друго ползване на заетите от тях терени.

ОУП на община Суворово в окончателен проект ще синхронизира предвижданията на плана с Общинската програма за управление на отпадъците на Община Суворово за периода 2014-2020, след приемането ѝ.

17. Мерки и условия за съобразяване и изпълнение при прилагането на ОУП, съгласно Становище по екологична оценка № ВА-2/2017 г. :

Атмосферен въздух:

1. За подобряване качеството на атм. Въздух приоритетно да се използва природен газ и алтернативни енергийни източници за отопление в битовия сектор и в производството.
2. Създаване на условия за подобряване на качеството на атмосферния въздух чрез разработване и внедряване на проекти, свързани с повишаване на енергийната ефективност. Съобразяване на всички проектни решения с развитието на зелена система.
3. Поддържане на пътните настилки и откритите площи в населените места през сухите месеци с цел недопускане на вторичен унос на прах в атмосферния въздух.
4. Своевременно извършване на ремонтни работи и поддържане на настилките на уличната мрежа в населените места.
5. Извършване на контрол на строителните дейности за предприемане на мерки за намаляване на праховите емисии (почистване на строителната площадка, оросяване, разсипване на инертни материали и др)

Води:

6. Изграждане на канализационни системи и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води от населените места съгласно предвижданията на Предварителния проект на ОУП в част “водоснабдяване и канализация”.

7. Спазване забраните и ограниченията в границите на СОЗ.
8. Идентифициране на местата с опасност от наводнения, постоянен контрол върху техническото състояние на язовирите и поддържане проводимостта на речната мрежа.
9. Заливаемите тераси на реките и сервитута на хидротехническите съоръжения да бъдат съобразени, като се гарантира и безпрепятствен достъп до речните корита за почистване и контрол.
10. Спазване на целите на зоните за защита на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване съгласно действащия в момента ПУРБ.
11. Подобряване качеството на питейните води и състоянието на водоснабдителната мрежа, чрез доизграждане и подмяна на амортизираната водопроводна мрежа.
12. Оценка проводимостта на водопроводите и увеличаване на диаметрите им при подмяна, ако това е необходимо.
13. Проектирането и строителството да се съобразява с регламентираните в чл. 118а на Закона за водите, забрани за прякото отвеждане на замърсители в подземните води, обезвреждането, включително депонирането на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземните води, други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води, използването на материали, съдържащи приоритетни вещества, при изграждане на конструкции, инженерно-строителни съоръжения и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води.
14. Осъществяване на водовземането от съществуващите водовземни съоръжения от подземни води да е в съответствие с разрешителния режим по Закона за водите и наредбите към него.
15. Намаляване и предотвратяване на нитратното замърсяване от неточкови земеделски източници, чрез прилагане на добри земеделски практики, контрол върху употребата на торове и препарати, обезопасяване на тороохранилищата и др.
16. Системен контрол за състоянието на микрорязовирите и рибните развъдници на територията на община Суворово.
17. Опазване на водите от замърсяване чрез:
  - реконструкция и модернизация на изградената канализационна мрежа на гр. Суворово, както и изграждане на канализационни мрежи в населените места на общината.
  - изграждане на подходящи пречиствателни съоръжения за отпадъчни води на населените места, уточняване на подходящите водоприемници и места на заустване на пречистените отпадъчни води;
  - намаляване на дифузните замърсявания във водосборите на повърхностните водни тела от попивни кладенци, септични ями, нерегламентирани зауствания на отпадъчни води, сметища и по-строг системен контрол върху други възможни замърсители;
  - да не се допуска смесване на подземни води от различни водни тела, посредством изграждане на водовземни съоръжения;
  - да не се допуска нерегламентирано заустване на непечистени отпадъчни води в подземни и повърхностни водни тела;
  - рехабилитация и реконструкция на стари водовземни съоръжения с нови такива, гарантиращи добив на води с питейни качества
18. Недопускане на застрояване на жилищни и вилни сгради и стопански постройки в заливаемите тераси на реките и в сервитута на хидротехническите съоръжения.

Геоложка основа:

19. При извънредни ситуации (земетресения, замърсяване при аварийно разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали) да се предприемат действия за намаляване и ликвидиране на отрицателните последици, регламентираны в действащите законови и нормативни документи и да се сигнализират незабавно службите, пряко

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените ангажирани в борбата с бедствия и аварии.

20. Основният принцип, който следва задължително да се спазва при изграждането на нови или при реконструкцията на съществуващи строителни обекти и съоръжения, е строителните дейности да се извършват след провеждането на конкретни и подробни инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания, при стриктно спазване на законната и подзаконна нормативна уредба и на всички норми за проектиране и изпълнение на строително-монтажните работи.

Земи и почви:

21. Намаляване на показателите за застрояване на земеделските земи с допуснатата промяна на предназначението.

Отпадъци:

22. Да се определи терен за разделно събрани биоразградими отпадъци с възможности за последващо третиране.

23. Да се предвиди площадка за компостиране по открит способ на зелени отпадъци от парковете и обществените зелени площи.

24. Извършване на последващо специализирано проучване на площадки за отреждане на терени за контролирано съхранение на оборския тор в близост до населените места.

25. Да се предвиди площадка за строителни отпадъци и подготовката им за последващо ползване и оползотворяване.

26. Да се стимулират традиционните практики за домашно компостиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

27. Осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други независимо, че населението на общината не е по-голямо от 10 000 жители.

Вредни физични фактори:

28. Изграждане на залесени крайпътни изолационни площи по съществуващи и нови трасета в близост до населени места.

29. По отношение на възможно шумово въздействие върху населението - прилагането на съвременни настилки при реализирането на строежа на пътищата, както и прилагането на защитни шумозащитни прегради там, където пътищата преминават непосредствено до населени места. При извършване на строителни дейности в урбанизираната територия да се използват екраниращи съоръжения без да се пречи на технологичните процеси.

Ландшафт:

30. Извършване на ландшафтно-устройствени мероприятия за защита и възстановяване на традиционните ландшафти при бъдещото планиране в устройствените зони.

Опасни химични вещества:

31. При бъдещи инвестиционни предложения на територията на общината, за изграждане на предприятия и/или съоръжения с висок или нисък рисков потенциал в обхвата на глава седма, раздел I на ЗООС, след като вече ОУП на община Суворово е одобрен, да се стартира нова процедура по изменението му, в която да се предвидят зони за безопасни разстояния по смисъла на чл. 104, ал. 4, т. 1 от ЗООС.

Здравен риск:

32. Да се предвидят конкретни мерки по опазване количеството и качеството на водите за питейно-битови нужди и минерални води, включително учредяване на санитарно-охранителните зони около водоизточниците, оценка по спазване ограниченията и забраните в рамките на СОЗ, определени с Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди. Да се посочат конкретни мерки за одобряване качествата на водата, в случаите на установени системни отклонения при мониторинговите наблюдения.

Биологично разнообразие и неговите елементи:

33. С цел недопускане унищожаване на местообитания на защитения вид „урумovo лале“⁴⁴, включен в приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие, предвиденото залесяване в устройствена зона „Нови територии за залесяване“⁴⁴ в землището на с. Чернево, да се извърши след картиране на местообитанието. След определяне границите на находището на вида в същите да не се извършва залесяване.

34. Да се допълва и поддържа кадастъра на зелените площи и паспортизацията на елементите на зелената система.

35. При етапите на подробното проектиране, по възможност да се планира изграждане на буферни зони и изолационни ивици, както към съществуващите, така и към новопредвидените разширения на гробищните паркове.

36. При подробното проектиране на териториите и техните зелени площи и при спазване на превантивните режими на деретата, да се използват оптимално техните площи и други такива в близост до тях за създаване на зелени клинове.

37. За естетизиране на средата, при подробното планиране на териториите, приоритетно да се съблюдават:

- Изграждане на изолационни пояси около промишлените зони, с цел редуциране на шумово и прахово замърсяване;
- Да се отдава нужното внимание на уличното и вертикалното озеленяване на сградите в регулация;
- Наличните свободни пространства в кварталите и празните пространства в малките селища да бъдат обособени и актувани като общинска собственост, с цел озеленяването им;
- Да се акцентира на цветовото оформление и да се повиши участието на цветни храсти и иглолистна растителност;
- Да се прецени собствеността върху терените, предвидени за озеленяване;
- Да се уплътнят растителните групи в междусградните пространства и край пътищата;
- Да се изградят защитни растителни пояси по периферията на селищата.

38. При подробното планиране на териториите в извънселищните зони:

- Да се изградят паркове в крайселищните зони при максимално запазване на биоразнообразието в избраните територии;
- Да се обозначат и маркират туристически маршрути в парковете, а ценните, защитени и застрашени от изчезване растителни видове, да бъдат обозначени с образователна и превантивна цел;

39. При изготвянето на подробни планове и определяне на места за разполагане на сгради и съоръжения, да се избягва фрагментирането на естествени и полуестествени ландшафти -

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие, териториална структура и основно предназначение на терените горски, паркови, земеделски, открити и заети от дървесна растителност площи с естествен характер в територията на града и общината.

40. Да се инициират процедури за обявяване на единични и/или групи вековни дървета за защитени на територията на община Суворово.

41. Да не се допуска смяна на предназначението на ливади, пасища и мери на територията на община Суворово.

42. Да се извършат проучвания и при обоснована необходимост от обособяване на зони за защитно залесяване в района на ЗМ „Цар Борисов лопен“ и „Находище на Урумово лале“, да се изработи проект, в който ясно да е указано най-подходящото местоположение на предвидените за залесяване площи.

43. При изграждане и подържане на зелените системи и паркове в границите на ЗЗ „Суха река“ да се използват местни растителни видове, с цел недопускане нахлуването на инвазивни видове в ЗЗ.

44. Предвидените велоалеи в границите на ЗЗ „Суха река“ да бъдат проектирани по съществуващи пътища на територията на общината.

45. При планиране и реализация на дейностите в предвидените рекреационни и жилищни устройствени зони /Ок, Ок1, Од1, Жм/, да не се допуска промяна във водния режим, водещо до пресушаване на бавнотечащи и застояли водоеми или части от тях, с цел предотвратяване на влошаването на потенциално най-благоприятните местообитания на вида голям гребенест тритон /*Triturus karelinii*/.

Мерки за наблюдение и контрол при прилагането на ОУП на Община Суворово

1. Кметът на община Суворово да осъществява цялостен контрол по прилагането и изпълнението на плана, вкл. при последващо устройствено и инвестиционно проектиране.

2. В срок до 14 дни преди окончателното приемане или одобряване на плана възложителят да изпрати в РИОСВ - Варна, обобщена справка с анализ, съобразен с изискванията на чл. 29 от Наредбата за ЕО.

3. За всяка календарна година, но не по-късно от 31 март, възложителят на плана Община Суворово да представя в РИОСВ - Варна, доклад по наблюдението и контрола по прилагането на плана, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на плана върху околната среда и човешкото здраве, включени в настоящото становище.

4. Докладът по предходната точка 3 да се включва в ежегодните доклади за изпълнение на ОУП по реда на чл. 127, ал. 9 от ЗУТ;

При наблюдението и контрола на въздействията върху околната среда да се отчитат следните мерки:

	Компоненти и фактори	мерки	индикатори	Отговорност, периода
1	2	3	4	5
1	Атмосферен въздух	Контрол на замърсителите	постоянно	РИОСВ, РЗИ
		атм.въздух		
		Поддържане в норма на стойностите на серен диоксид и прах, като се намаляват емисиите от транспорта и битовия сектор, чрез подобряване състоянието на пътната мрежа и газифициране на района.	Брой отклонения от нормите. Изградена и реконструирана пътна мрежа в км	Община Суворово, РИОСВ
		Ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества изпускани във въздуха по време на строителни дейности	Брой отклонения от нормите.	Период на строителство Инвеститор и строителен надзор
2	Води	Мониторинг на качеството на повърхностните водни тела на територията на община Суворово	физико-химични показатели и специфични замърсители оценени 1 по избраните класификационни системи, описани в Наредба Н-4 от 14.09.2012г. за характеризиране на повърхностните води.	Ежегоден, БД, РИОСВ
		Изследване качеството на подземните води за питейно-битово водоснабдяване	Физико-химични показатели по разрешителни за водоземане и Наредба №9/16.3.2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели-бр.отклонения	РЗИ „ВиК“ оператор, общината, титуляри на разрешителни за водоземане По график
		Контрол за водните нива и количеството на използваната вода от водопроводната мрежа на урбанизираните територии и собствени водоизточници	Промени във водни ниво на кладенци и дебит на ползваната вода	БД, „ВиК“ оператор, общината, титуляри на разрешителни за водоземане По график
		Подмяна и доизграждане на водопроводната мрежа	Изградена и реконструирана водопроводна мрежа - км	Ежегодно, Община, „ВиК“ оператор
		Проектиране и изграждане на канализационни мрежи на населените места	Дължина на реконструирана и нова канализационна мрежа - км	Ежегодно, Община, „ВиК“ оператор
		Проектиране и изграждане на подходящи пречиствателни съоръжения за третиране на отпадъчните води	Изградени ПСОВ - бр.	Ежегодно. Община, „ВиК“ оператор
		Мониторинг на точковите източници на замърсяване	Физико-химични показатели по разрешителни за заустване на отпадъчни води	Постоянно, „ВиК“ оператор, БД, РИОСВ
		Системен контрол за състоянието на микроразвиващите и рибните развъдници на територията на община Суворово.		Периодичен, община, БД, ДАМТН
3	Почви	Наблюдение на местата с най-голям риск от ерозия и набеязване на конкретни	Използваните за озеленяване растителни видове	Община Суворово Общинска

**Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените**

		залесителни мероприятия		служба по земеделие Суворово, РДГ Варна
		Осигуряване на зелена система в новите урбанизирани територии и залесяване в крайпътните ивици на новата пътна инфраструктура; Създаване на дървесна и тревна растителност в разширените урбанизирани територии; Поддържане на дървесната и тревната растителност, формираща защитните растителни ивици край пътищата;	показатели за развитието на растителността	Община Суворово, Областно пътно управление Варна
4	Земни недра	Качествено изпълнение на Строителните работи	Съответствие с инвестиционните Проекти	Период на строителство Инвеститор и строителен надзор
		Извършване на инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания на терена за всеки отделен обект.	Инвестиционни проекти с налични инженерногеоложки и хидрогеоложки проучвания към общия брой проекти, %.	Период на строителство Инвеститор и строителен надзор
5	Отпадъци	Контрол за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци Мониторинг на околната среда на площадки за временно съхранение на отпадъци. Мониторинг на територията на общината относно събирането и извозването на генерираните отпадъци. Мониторинг за поява на нови нерегламентирани (незаконни) сметища. Мониторинг на строителните обекти с оглед третирането / обезвреждането на строителните и опасните отпадъци, които ще се генерират по време на строителството.	Площ заета с нерегламентирано депонирани отпадъци Общо количество на генерирани отпадъци годишно; Количество отпадъци по видове, генерирани годишно; Общо количество на третирани отпадъци годишно; Количество отпадъци по видове, третирани годишно; Площ на засегнати територии от j премахнати незаконни сметища;	Периодично Община, РИОСВ Община Суворово
6	Културно наследство	Опазване на културно-историческото наследство	Брой засегнати и нарушени културни ценности спрямо общия брой културни ценности на територията на общината	Община, Регионален Исторически музей Регионален инспекторат Североизточен район към Министерство на културата
7	Опасни химични вещества	Контрол при: 1. разположението на нови предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал; 2. изменения в предприятия и/или съоръжения с нисък или	постоянно	Община Суворово, РИОСВ-Варна

		<p>висок рисков потенциал; 3. планирането на нови строежи, включително изграждането на транспортни пътища, жилищни райони, обекти с обществено предназначение в близост до съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, където разполагането или нови строежи може да бъде източник или да повиши опасностите или последствията от възникване на голяма авария в тези предприятия/съоръжения.</p>		
--	--	---	--	--

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на ЗООС и други специални закони и подзаконови нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на настоящия план, или на някои от обстоятелствата, при които е било издадено настоящето становище, възложителят трябва да уведоми РИОСВ-Варна, до 14 дни след настъпване на измененията.

Съгласно разпоредбата на чл. 88, ал. 4 от ЗООС, становището губи правно действие, ако в срок от 5 години от влизането му в сила не е одобрен плана.

Заинтересованите лица могат да обжалват становището по реда на Административнопроцесуалния кодекс чрез директора на РИОСВ - Варна, пред министъра на ОСВ и Административния съд - Варна, в 14-дневен срок от съобщаването му.

Общ Устройствен план на Община Суворово - Прогнозно развитие,
териториална структура и основно предназначение на терените

Екип:	
арх. Юлия Н. Железова	Ръководител екип
арх. Живко С. Железов	Урбанист
Георги С. Янев	ГИС
гл. ас. д-р Ана Ж. Господинова	Икономика
ас. Деница П. Йорданова	Социология
инж. Петър Г. Манолов	Транспортно строителство
инж. Антония Н Вълчева	Водоснабдяване и Канализация
инж. Иван А. Иванов	Електро
инж. Йовелина Д. Цонева	Телекомуникации
инж. Венцислав Д. Васев	Геология
инж. Татяна Й. Колева	Газоснабдяване
Самуил Д Добрев	Еколог
инж. Кристалин Тодоров	Лесоустройство
Иван Д. Иванов	Еколог
д-р. Мая П. Къосева	Трудова медицина
ланд. арх. Жечка Георгиева	Ландшафт
гл. ас. д-р Владимир Славчев	Археология
инж. Галин Тодоров	Геодезия

20.11. 2017 гр. Варна